

Bolesławiec

ZMIANA STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOS RODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA BOLESŁAWIEC

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr/...../2018
Rady Miasta Bolesławiec
z dnia 2018 r.

[tekst ujednoczony]

Bolesławiec 2017

region

STUDIO PROJEKTOWE

ul. Kosynierów Gdyńskich 66/4
51-686 Wrocław

+48 601 050 470

region@region.wroc.pl

www.region.wroc.pl

zespół projektowy:

mgr inż. Grzegorz Kosturek - *główny projektant*
(uprawnienia urbanistyczne nr 1506)

mgr inż. Marek Osadca - *projektant*

S P I S T R E Ś C I

CZĘŚĆ I - WPROWADZENIE	4
CZĘŚĆ II - UWARUNKOWANIA ZAGOS RODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	6
II-1. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODARODAROWANIE TERENU	6
II-2. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY	9
II-2.1. Cechy elementów zagospodarowania przestrzennego, które wymagają ochrony	9
II-2.2. Cechy elementów zagospodarowania przestrzennego, które wymagają ukształtowania lub rewaloryzacji.....	10
II-3. STAN ŚRODOWISKA	12
II-3.1. Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej	13
II-3.2. Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej	13
II-3.3. Wielkość i jakość zasobów wodnych	15
II-3.4. Wymogi ochrony środowiska	17
II-3.5. Wymogi ochrony przyrody	21
II-3.6. Wymogi ochrony krajobrazu, <i>w tym krajobrazu</i> kulturowego	29
II-4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	30
II-4.1. Najważniejsze obiekty zabytkowe na terenie miasta	31
II-4.2. Rejestr zabytków	33
II-4.3. Gminna ewidencja zabytków	35
II-4.4. Zabytki archeologiczne	52
II-4.5. Dobra kultury współczesnej.....	53
II-4a. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLONE PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANICE KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH	53
II-5. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA	53
II-5.1. Ludność	53
II-5.2. Mieszkalnictwo	54
II-5.3. Rynek pracy.....	54
II-5.4. Opieka, oświata, wychowanie i wyższa edukacja	54
II-5.5. Kultura	57
II-5.6. Sport i rekreacja	58
II-5.7. Opieka zdrowotna.....	59
II-6. ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	60
II-6.1. Zagrożenia powodzią	61
II-6.2. Zagrożenia poważnymi awariami	61
II-6.3. Zagrożenia pożarowe	61
II-6.4. Zagrożenia przestępczością.....	62
II-6.5. Zagrożenia związane z komunikacją samochodową	62
II-7. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU MIASTA	62
II-7.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne	65
II-7.2. Prognozy demograficzne	66
II-7.3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy	67
II-7.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	67
II-7.5. Wnioski	70
II-8. STAN PRAWNY GRUNTÓW	71
II-9. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA RODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	71
II-10. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	72
II-11. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD RODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW RODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	73
II-12. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	74
II-13. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ GOSPORODARKI ODPADAMI	74
II-13.1. Systemy komunikacji.....	74
II-13.2. Stan i stopień uporządkowania systemów infrastruktury technicznej	76
II-13.3. Gospodarka odpadami	82
II-14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	84

II-15. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	85
CZĘŚĆ III - KIERUNKI ZAGOS RODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	86
III-1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ MIASTA ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO	86
III-2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOS RODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY	94
III-3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK	103
III-4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	105
III-5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	107
III-5.1. Kierunki rozwoju systemów komunikacji drogowej	107
III-5.2. Kierunki rozwoju systemów komunikacji kolejowej	108
III-5.3. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej	108
III-6. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM	109
III-7. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW ZAWIERAJĄCYCH ZADANIA RZĄDOWE, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU KRAJOWYM	110
III-8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOS RODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA RODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	111
III-8.1. Obszary wymagające scaleń i podziału nieruchomości	111
III-8.2. Obszary przestrzeni publicznej	111
III-9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH MIASTO ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE	111
III-10. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	112
III-10.1. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej	112
III-10.2. Kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej	112
III-11. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	112
III-11.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią	112
III-11.2. Obszary osuwania się mas ziemnych	113
III-12. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	113
III-13. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	113
III-14. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENI, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI	114
III-14.1. Obszary wymagające przekształceń i rehabilitacji	114
III-14.2. Obszary wymagające rekultywacji	115
III-14.3. Obszary wymagające remediacji	115
III-15. OBSZARY ZDEGRADOWANE	115
III-16. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH	116
III-16.1. Tereny zamknięte określone przez ministra właściwego do spraw obrony narodowej	116
III-16.2. Tereny zamknięte określone przez ministra właściwego do spraw transportu	117
III-17. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM	117
III-18. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 kW, A TAKŻE ICH STREFY OCHRONNE	117
III-19. OBSZARY, NA KTÓRYCH USYTUOWANE BĘDĄ OBIEKTY HANDLOWE O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m ²	118
CZĘŚĆ IV – UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ I SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM	118

CZĘŚĆ I - WPROWADZENIE

Po raz pierwszy *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec* zostało sporządzone i przyjęte uchwałą Rady Miasta Bolesławiec Nr XIII/84/99 z dnia 28 września 1999 r. Studium z 1999 r. zostało opracowane pod rządami nieobowiązującej obecnie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 15 z 1999 r. poz. 139 z późn. zm.). Kolejne aktualizacje *Studium* były przyjmowane uchwałami Rady Miasta Bolesławiec:

- 1) Nr XXVIII/274/04 z dnia 22 grudnia 2004 r.;
- 2) Nr XXIX/243/08 z dnia 29 października 2008 r.;
- 3) Nr VII/37/11 z dnia 30 marca 2011 r.;
- 4) Nr XLVII/379/2014 z dnia 29 stycznia 2014 r.

Uwzględniając fakt, że od czasu opracowania pierwotnego dokumentu Studium upłynęło 14 lat, a od ostatniej kompleksowej aktualizacji dokumentu – 5 lat, w dniu 27 marca 2013 r., Rada Miasta Bolesławiec podjęła uchwałę Nr XXXV/288/2013 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec. Dokument został opracowany w granicach administracyjnych Gminy Miejskiej Bolesławiec, jako całkowicie nowy, zastępujący w pełni dotychczas obowiązujące Studium (wraz z wprowadzonymi do niego kolejnymi zmianami). Kompleksowo zaktualizowane Studium zostało przyjęte uchwałą Nr LVI/463/2014 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 12 listopada 2014 r. Zarówno opisane w dokumencie uwarunkowania jak i kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec zostały przedstawione w sposób graficzny na mapach sporządzonych w skali 1:10 000 (z wykorzystaniem urzędowej kopii mapy topograficznej), stanowiących załączniki nr 1 i 2 do niniejszego Studium.

Prezydent Miasta Bolesławiec w 2015 roku przeprowadził analizy, o których mowa w art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W dniu 30 grudnia 2015 r. Rada Miasta Bolesławiec podjęła uchwałę Nr XVI/200/2015 w sprawie aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec. W § 2 pkt 1 uchwały Rada Miasta Bolesławiec uznała Studium z 2014 roku za aktualne, jednak w treści „Analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miasta Bolesławiec” (stanowiącej załącznik nr 2 do uchwały) wykazano częściową dezaktualizację dokumentu ze względu na zmiany przepisów prawa.

- *zmiany wprowadzone w dniu 11 września 2015 r. przepisami art. 7 ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015 r. poz. 774 z późn. zm.), obejmujące w szczególności konieczność uwzględnienia w Studium rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym województwa oraz określonych w tym audycie granic krajobrazów priorytetowych;*
- *zmiany wprowadzone w dniu 18 listopada 2015 r. przepisami art. 41 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.) obejmujące w szczególności konieczność przeprowadzenia analiz potrzeb i możliwości rozwoju gminy (uwzględniających w szczególności analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne, prognozy demograficzne, możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej i społecznej, a także bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę) oraz uwzględnienia w Studium wyników tych analiz przy określaniu kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz ustalaniu przeznaczeniu terenów i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów;*

W „Analizie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miasta Bolesławiec” wskazano jednak, że opisane wyżej braki regulacji nie skutkują brakiem aktualności Studium, a dostosowanie dokumentu do przepisów ustaw zostanie przeprowadzone przy kolejnej edycji zmiany studium.

Przystąpienie do sporządzenia niniejszej zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec nastąpiło na podstawie uchwały Nr XVIII/227/2016 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 24 lutego 2016 r. Pierwotnie zmianą studium zostały objęte dwa obszary:

- *obszar nr 1 o powierzchni 153 ha, zlokalizowany w północnej części Bolesławca, ograniczony od wschodu ulicą Tadeusza Kościuszki (biegnącą w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297), od zachodu i północy granicami administracyjnymi miasta;*

- obszar nr 2 o powierzchni 1,64 ha, ograniczony od południowego zachodu ul. Bolesława Chrobrego, od południowego wschodu ul. Polną oraz od północy linią kolejową nr 282 (E-30) relacji Miłkowice-Żary.

Podjęcie uchwały w dniu 24 lutego 2016 r. miało na celu:

- na obszarze nr 1 - wyznaczenie nowych terenów aktywności gospodarczej na gruntach będących w przeważającej części własnością Gminy Miejskiej Bolesławiec, przy jednoczesnej rezygnacji z lokalizowania na przedmiotowym obszarze handlu wielkopowierzchniowego (o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m²),
- na obszarze nr 2 - docelowe umożliwienie wyznaczenia w planie miejscowym terenu zabudowy wielorodzinnej przy ul. Polnej, zgodnie z wnioskiem z dnia 8 maja 2015 r.

Zgodnie z art. 9 ust. 3a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, „Zmiana studium dla części obszaru gminy wymaga dokonania, zarówno w części tekstowej jak i graficznej studium, zmian w odniesieniu do wszystkich treści, które w wyniku wprowadzonej zmiany przestają być aktualne, w szczególności zmian w zakresie określonym w art. 10 ust. 1” Jak to wyjaśnia Ministerstwo Infrastruktury Technicznej i Budownictwa („Zmiany w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadzone ustawą o rewitalizacji”), „Przepis należy rozumieć w ten sposób, iż w przypadku dokonywania zmiany studium dla części obszaru gminy należy dokonać także innych zmian studium, tak by informacje zawarte w nim (jako całości) były aktualne”. Ponadto wyjaśniono, że „Przepis ten nie oznacza jednak, że każda zmiana w studium wiąże się z koniecznością dokonywania modyfikacji tego aktu w szerokim zakresie. Gmina, stosując kryterium dezaktualizacji treści studium na skutek projektowanej zmiany, może w uzasadnionych przypadkach uznać, że zamierzona zmiana nie rodzi konieczności szerokiej nowelizacji studium (...) Generalnie uznać można, że istnieje szereg zmian w studium, których punktowy charakter – lub brak istotnego wpływu na pozostałe obszary gminy – uzasadnia przyjęcie, że dla takiej zmiany nowowprowadzany przepis nie rodzi żadnych nowych obowiązków”.

Biorąc pod uwagę powyższe, a także opinię Miejskiej Komisji Architektoniczno-Urbanistycznej z dnia 21 marca 2017 r., w dniu 26 kwietnia 2017 r. Rada Miasta Bolesławiec podjęła uchwałę nr XXXV/362/2017 w sprawie zmiany uchwały nr XVIII/227/2016 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 24 lutego 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec. Zgodnie z podjętą uchwałą, oprócz opisanych wcześniej dwóch obszarów, zmiana Studium ma na celu:

- uwzględnienie obszaru zdegradowanego oraz obszarów rewitalizacji wyznaczonych w uchwale Nr XXI/256/2016 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 20 kwietnia 2016 r. oraz postanowień „Gminnego Program Rewitalizacji Gminy Miejskiej Bolesławiec” przyjętego uchwałą Rady Miasta Bolesławiec Nr XXVIII/290/2016 z dnia 28 września 2016 r.;
- wyznaczenie granic obszaru o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej na potrzeby dokonania bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w art. 10 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- zmianę polityki w zakresie organizacji miejsc do parkowania samochodów osobowych (w tym miejsc przeznaczonych na parkowanie pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową);
- zmianę polityki w zakresie zasad rozmieszczania urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW na obszarach funkcyjnych aktywności gospodarczej oznaczonych symbolem AG.

Niniejsza aktualizacja dokumentu obejmuje:

- wprowadzenie na rysunku „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec”, (załącznik nr 1 do Studium), elementów determinujących rozwój przestrzenny miasta - w zakresie niezbędnym dla zachowania spójności dokumentu, w sposób odzwierciedlający aktualny stan prawny i faktyczny oraz umożliwiający przeprowadzenie analiz potrzeb i możliwości rozwoju gminy, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (w sposób odnoszący się do obszarów nr 1 i 2, objętych uchwałą w sprawie przystąpienia do niniejszej zmiany studium); w szczególności aktualizacja obejmuje informacje dotyczące wyznaczonych obszarów zdegradowanych, obszarów rewitalizacji, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, a także obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej (wyznaczonych na potrzeby dokonania bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w art. 10 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

- wprowadzenie na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec”, (załącznik nr 2 do Studium), zmian w przeznaczeniu poszczególnych obszarów funkcyjnych zlokalizowanych w granicach obszarów nr 1 i 2, objętych uchwałą w sprawie przystąpienia do niniejszej zmiany studium, przy uwzględnieniu wyników analiz potrzeb i możliwości rozwoju gminy, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w art. 10 ust. 5 te same ustawy;

Aktualizacja na obszarze nr 1 zasadniczo ogranicza się do wprowadzenia w miejsce wcześniej wyznaczonych obszarów funkcyjnych usług i handlu wielkopowierzchniowego [UC] obszarów funkcyjnych aktywności gospodarczej [AG], przy jednoczesnym zachowaniu (w pozostałym zakresie, obejmującym w szczególności obszar funkcyjny mieszkalnictwa o niskiej intensywności zabudowy [MN]) dotychczasowych dyspozycji przestrzennych. Ponadto w rejonie oczyszczalni ścieków „Graniczna” wyznacza się obszar, na którym rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW (instalacje fotowoltaiczne).

Aktualizacja na obszarze nr 2 polega na wyodrębnieniu z dotychczasowego obszaru funkcyjnego aktywności gospodarczej [AG] obszarów funkcyjnych zabudowy śródmiejskiej [MS] i użyteczności publicznej [UP] - stosownie do aktualnego zainwestowania terenu oraz zgłoszonych potrzeb w zakresie zmiany przeznaczenia terenów.

- aktualizację treści dokumentu (tekstu studium) w zakresie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego w sposób niezbędny dla zachowania spójności dokumentu, odzwierciedlający aktualny stan prawny i faktyczny oraz umożliwiający przeprowadzenie analiz potrzeb i możliwości rozwoju gminy, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (w sposób odnoszący się do obszarów nr 1 i 2, objętych uchwałą w sprawie przystąpienia do niniejszej zmiany studium),
- aktualizację treści dokumentu (tekstu studium) w zakresie kierunków zagospodarowania przestrzennego w sposób odnoszący się do obszarów nr 1 i 2, objętych uchwałą w sprawie przystąpienia do niniejszej zmiany studium, a także w sposób odnoszący się do problematyki Studium rozszerzonej w uchwale nr XXXV/362/2017 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 26 kwietnia 2017 r.

Ponieważ zgodnie z § 8 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz.U. z 2004 r. nr 118 poz. 1233) projekt Studium wyklada się do publicznego wglądu oraz przekazuje się do uchwalenia w formie ujednoliconej, z wyróżnieniem projektowanych zmian, w niniejszej zmianie Studium:

- treści dokumentu, które nie uległy zmianom oznaczono czcionką **Arial** - analogicznie jak w pierwotnym dokumencie studium z roku 2014;
- treści dokumentu które nie uległy zmianom lub zostały wprowadzone do Studium oznaczono czcionką **Times New Roman**.

CZĘŚĆ II - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

II-1. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU

Miasto Bolesławiec położone jest w północno-zachodniej części województwa dolnośląskiego, nad rzeką Bóbr, na wysokości około 170-250 m n.p.m. Miasto stanowi ośrodek administracji samorządowej na poziomie lokalnym i powiatowym (swoje siedziby mają tu Urząd Miasta Bolesławiec, Urząd Gminy Bolesławiec oraz Starostwo Powiatowe w Bolesławcu). Miasto Bolesławiec posiada powierzchnię 2 284 ha (22,84 km²) oraz 39 373 mieszkańców (stan w roku 2016), co przekłada się na średnią gęstość zaludnienia wynoszącą 1 670 osób/km². Powierzchnia miasta stanowi 1,75% ogólnej powierzchni powiatu bolesławieckiego.

W granicach administracyjnych miasta największy udział mają grunty zabudowane i zurbanizowane (ok. 43,4%) grunty rolne (30,4%) oraz użytki leśne (ok. 21,7%). Szczegółowe zestawienie powierzchni poszczególnych klas użytków oraz ich udziału w powierzchni gminy przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj użytku	powierzchnia [ha]	% obszaru Gminy Miejskiej
UŻYTKI ROLNE:	690,209	30,39%
- grunty orne [R]	523,3185	23,04%
- sady [S]	7,6785	0,34%
- łąki trwałe [Ł]	23,7684	1,05%

Rodzaj użytku	powierzchnia [ha]	% obszaru Gminy Miejskiej
- pastwiska trwałe [Ps]	106,4541	4,69%
- grunty rolne zabudowane [Br]	11,5989	0,51%
- rowy [W]	1,8528	0,08%
- nieużytki [N]	15,5378	0,68%
UŻYTKI LEŚNE:	492,6896	21,69%
- lasy i grunty leśne [Ls]	454,4265	20,01%
- grunty zadrzewione i zakrzewione [Lz]:	38,2631	1,68%
GRUNTY ROD WODAMI:	38,2631	1,68%
- wody śródlądowe płynące [Wp]	15,9294	0,70%
- wody śródlądowe stojące [Ws]	22,3197	0,98%
GRUNTY ZABUDOWANE I ZURBANIZOWANE:	985,2895	43,38%
- tereny mieszkaniowe [B]	256,86	11,31%
- tereny przemysłowe [Ba]	151,7223	6,68%
- inne tereny zabudowane [Bi]	170,5953	7,51%
- zurbanizowane tereny niezabudowane [Bp]	91,4117	4,02%
- tereny rekreacyjno-wypoczynkowe [Bz]	51,0253	2,25%
- grunty kopalniane [K]	47,1401	2,08%
- drogi [dr]	173,8595	7,65%
- tereny kolejowe [Tk]	36,2753	1,60%
- inne tereny kolejowe [Ti]	2,2843	0,10%
- grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych [Tp]	4,1157	0,18%
TERENY RÓŻNE [Tr]:	64,915	2,68%

Dla potrzeb niniejszego *Studium* przyjęto podział obszaru miasta Bolesławiec na 10 **jednostek urbanistycznych** (A, B, C, D, E, F, G, H, I oraz J). Jednostki urbanistyczne posiadają zróżnicowaną genezę i cechy funkcjonalno-przestrzenne:

Jednostka „A”

Wielofunkcyjna jednostka obejmująca ściśle centrum miasta, w tym Stare Miasto z plantami i historycznymi parkami oraz część administracyjno – usługową miasta. W granicach jednostki przeważa zwarta zabudowa o charakterze śródmiejskim, charakteryzująca się wysokimi współczynnikami powierzchni i intensywności zabudowy. W tej części miasta zlokalizowane są ośrodki administracyjne i usługowe na poziomie lokalnym i powiatowym (mają tu siedziby m. in.: Urząd Miasta Bolesławiec, Starostwo Powiatowe w Bolesławcu oraz Urząd Gminy Bolesławiec). Jednostkę „A” otacza pierścień ulic, tworzących wewnętrzny pierścień wokół Starego Miasta (ulice: Wesoła, Bohaterów Getta, Władysława Łokietka i Garncarska [biegnące w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297], ul. Tamka, Bolesława Chrobrego i Spółdzielcza [biegnące w ciągu drogi wojewódzkiej nr 363] oraz ul. Zygmunta Augusta i Podgórna [biegnące w ciągu drogi powiatowej nr 2306 D]).

Jednostka „B”

Zlokalizowana na północ od Starego Miasta, pomiędzy ulicami: Zgorzelecką, Wróblewskiego, Augusta Cieszkowskiego (biegnącymi w ciągu drogi krajowej nr 94), linią kolejową nr 282 (E-30), ul. Polną, ulicami: Bolesława Chrobrego i Tamka (biegnącymi w ciągu drogi wojewódzkiej nr 363) oraz ulicami Bohaterów Getta i Wesołą (biegnącymi w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297). W strukturze tej jednostki dominują obszary aktywności gospodarczej oraz tereny usług i komunikacji.

Zmianą studium objęto obszar nr 2 o powierzchni 1,64 ha, ograniczony od południowego zachodu ul. Bolesława Chrobrego, od południowego wschodu ul. Polną oraz od północy linią kolejową nr 282 (E-30) i obejmujący tereny zabudowy usługowej i mieszkaniowej wielorodzinnej oraz usług publicznych (Prokuratura Rejonowa przy ul. Bolesława Chrobrego 5).

Jednostka „C”

Zlokalizowana na północny wschód od Starego Miasta, pomiędzy ulicami: Bolesława Chrobrego (biegnącą w ciągu drogi wojewódzkiej nr 363), Al. Tysiąclecia, obwodnicą średnicową miasta (w ciągu drogi krajowej nr 94) i linią kolejową nr 282 (E-30). Na obszarze jednostki przeważa zabudowa wielorodzinna (rejon ulic: Gałczyńskiego, Jana Pawła II i Alei Tysiąclecia), z komercyjnymi i publicznymi funkcjami towarzyszącymi. Sąsiedztwo obwodnicy i linii kolejowej koncentruje na tym obszarze również aktywność gospodarczą.

Jednostka „D”

Zlokalizowana pomiędzy Al. Tysiąclecia, granicami miasta oraz ulicami: Bronisława Kosiby i Spółdzielczą (biegnącymi w ciągu drogi wojewódzkiej nr 363). Jednostka obejmuje rozległe tereny usługowe (zlokalizowane przy Al. Tysiąclecia, m.in. zespół zabudowań Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwów i Psychicznie Chorych), tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w rejonie Al. Tysiąclecia, ul. Spokojnej i ul. Bronisława Kosiby oraz tereny zabudowy jednorodzinnej w rejonie Al. Piastów i ul. Bronisława Kosiby. W centralnej i południowej części obszaru koncentrują się rozległe tereny ogrodów działkowych. We wschodniej części jednostki, w rejonie Al. Piastów zlokalizowany jest kompleks rekreacyjny o charakterze parku leśnego. W zachodniej części jednostki, w rejonie ul. Spokojnej i ul. Spółdzielczej położony jest stadion miejski.

Jednostka „E”

Zlokalizowana w południowej części miasta, pomiędzy ulicami: Jeleniogórką i Podgórną (biegnącymi w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297), ul. Zygmunta Augusta, ul. Bronisława Kosiby (biegnącą w ciągu drogi wojewódzkiej nr 363) oraz granicami miasta. Niemal całą południową część jednostki stanowią tereny lasów. Znaczny obszar położony na południe od ul. Altylerskiej stanowią tereny zamknięte z przeznaczeniem na cele związane z obronnością i Państwa. Sposób użytkowania terenów na pozostałej części jednostki „E” związany jest z mieszkalnictwem jedno- i wielorodzinnym (uzupełnionym usługami i innymi funkcjami towarzyszącymi). W strukturze funkcjonalnej terenów wyróżnia się Szpital Powiatowy zlokalizowany przy ul. Jeleniogórkiej. W rejonie ul. Łasickiej zlokalizowane jest ujęcie wód podziemnych „Nowe”.

Jednostka „F”

Zlokalizowana w południowej części miasta, pomiędzy ul. Lubańską, ulicami: Podgórną i Jeleniogórką (biegnącymi w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297) oraz granicami miasta. Niemal całą południową i centralną część jednostki pokrywają tereny leśne (które w dużym stopniu stanowią tereny zamknięte z przeznaczeniem na cele związane z obronnością i Państwa). Na obszarze jednostki, w jej północnej części dominuje zabudowa jednorodzinna, której towarzyszą zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna i usługi. W strukturze funkcjonalnej jednostki wyróżniają się: stary cmentarz katolicki/cmentarz Armii Radzieckiej zlokalizowany u zbiegu ulic: Lubańskiej i Garncarskiej/Willowej oraz główny punkt zasilania (GPZ) przy ul. Jana Matejki (który okalają tereny ogrodów działkowych i lasów).

Jednostka „G”

Zlokalizowana pomiędzy ul. Zgorzelecką (biegnąca w ciągu drogi krajowej nr 94), ulicami: Władysława Łokietka i Garncarską, (biegnącymi w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297), ul. Lubańską i granicami miasta (od zachodu rzeką Bóbr). Ważnym elementem podkreślającym charakter jednostki jest rzeka Bóbr. Wzdłuż doliny Bobru zlokalizowane są tereny rekreacyjne i tereny otwarte. Tutaj zlokalizowany jest cmentarz komunalny oraz ogrody działkowe, stanowiące wraz z zielenią Doliny Bobru ważny element systemu zieleni w mieście. W północnej części jednostki przeważa zabudowa usługowa. Zabudowa jednorodzinna wraz z usługami towarzyszącymi przeważa natomiast w części wschodniej jednostki, w rejonie pomiędzy ulicami: Gdańską, Warszawską, Lubańską i Śluzową. W południowej części jednostki dominują tereny ogrodów działkowych (rejon ul. Lubańskiej).

Jednostka „H”

Zlokalizowana w północno-zachodniej części miasta, pomiędzy ul. II Armii Wojska Polskiego (biegnącą w ciągu drogi krajowej nr 94) i ul. Widok (biegnącą w ciągu drogi wojewódzkiej nr 350). W tej części miasta następuje rozwój zabudowy jednorodzinnej osiedli „Kwiatowe” i „Przylesie”. Wzdłuż ul. II Armii Wojska Polskiego, rozwijają się funkcje komercyjne. Po północnej stronie tej drogi, w zachodniej części jednostki „H” położony jest zabytkowy cmentarz wojenny im. Kutuzowa oraz tereny przewidziane pod budowę cmentarza komunalnego.

Jednostka „I”

Zlokalizowana jest w północno-zachodniej części miasta, pomiędzy linią kolejową nr 282 (E-30), ulicami: Walerego Wróblewskiego i Augusta Cieszkowskiego (biegnącymi w ciągu drogi krajowej nr 94) oraz ul. Tadeusza Kościuszki (biegnąca w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297). Jednostka ma charakter jest wielofunkcyjny – na lewym brzegu Bobru (rejon ulic: Granicznej, Mostowej i Ceramicznej) dominuje zabudowa jednorodzinna i mieszkaniowo-usługowa. Tereny aktywności gospodarczej koncentrują się wzdłuż średnicowej obwodnicy miasta i wzdłuż ul. Tadeusza Kościuszki. W centralnej części jednostki położone jest osiedle „Staszica”. zabudowa osiedla ma charakter jednorodzinny, uzupełniony zabudową wielorodzinną i usługami. Osiedle „Staszica” otaczają od

wschodu ogrody działkowe, od zachodu teren opada ku rzece Bóbr. W północnej części jednostki „I” zlokalizowana jest miejska oczyszczalnia ścieków oraz rozległe tereny lasów i zbiorników wodnych (stanowiących ślad dawnej odkrywkowej działalności wydobywczej).

Zmianą studium objęto obszar nr 1 o powierzchni 135 ha, rozciągający się na północ od terenów zabudowanych Osiedla „Staszica i obejmujący tereny oczyszczalni ścieków „Graniczna”, tereny aktywności gospodarczej u zbiegu ul. Granicznej i drogi wojewódzkiej nr 297, tereny usługowe oraz tereny mieszkaniowe (osiedle socjalne przy ul. T. Kościuszki 37-49). Obszar zamieszkały jest obecnie przez ok. 310 osób.

Jednostka „J”

Zlokalizowana w północnej części miasta, pomiędzy ul. Widok (biegnącą w ciągu drogi wojewódzkiej nr 350), granicami miasta (od zachodu rzeką Bóbr), ul. Tadeusza Kościuszki (biegnącą w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297) oraz ulicami: Augusta Cieszkowskiego, Walerego Wróblewskiego i Zgorzelecką (biegnących w ciągu drogi krajowej nr 94). W strefie tej dominują różne formy aktywności gospodarczej. Część jednostki „J” położona jest w zasięgu Podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. W granicach jednostki zabudowa o charakterze mieszkaniowym lub mieszkaniowo usługowym występuje nielicznie i ma charakter marginalny. W południowo-wschodniej części jednostki zlokalizowane jest ujęcie wody podziemnej (przy ul. Modłowej).

II-2. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem ładu przestrzennego należy rozumieć „takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne”.

Miasto Bolesławiec posiada dość przejrzysty, promienisty układ urbanistyczny. Centrum miasta z bardzo dobrze zachowaną średniowieczną siatką ulic okala ciąg murów obronnych z plantami. Śródmieście miasta charakteryzuje się zwartą zabudową o funkcjach mieszkaniowych, administracyjnych i usługowych oraz wysoką intensywność zabudowy. Śródmieście otoczone jest obwodnicą wewnętrzną, w której zbiegają się główne ciągi komunikacyjne miasta:

- droga krajowa Nr 94 Medyka - Wrocław - Jędrzychowice (wschód - zachód);
- droga wojewódzka Nr 297 Jakuszyce - Zielona Góra (północ-południe);
- droga wojewódzka Nr 363 Bolesławiec – Złotoryja.

Istotnymi inwestycjami drogowymi, które zmieniły przepływy ruchu, a także relacje przestrzenne w mieście, są: zrealizowana w latach 1999 - 2002 obwodnica średnicowa, w ciągu drogi krajowej Nr 94 oraz pośrednio - przebudowana drogi wojewódzkiej nr 297 na odcinku do węzła autostradowego A-4.

W północnej części miasta intensywnie rozwijają się obszary aktywności gospodarczej:

- w rejonie ulicy Modłowej i Kościuszki (na tym obszarze została utworzona Podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej);
- na południe od trasy średnicowej, na północ od obwodnicy wewnętrznej i osiedla Piastów.

Na kierunku z południowego zachodu na północ przepływa przez miasto rzeka Bóbr, dzieląca miasto na część zachodnią i wschodnią. Istotnym problemem jest ilość przepraw mostowych i ich przepustowość. W mieście są tylko dwa mosty: najważniejsza przeprawa w ciągu drogi krajowej nr 94 (ul. II Armii Wojska Polskiego – Zgorzelecka) oraz druga - w ciągu drogi powiatowej nr 2312D (ul. Mostowa).

Największe kompleksy leśne zlokalizowane są w południowej i południowo-wschodniej części miasta.

II-2.1. Cechy elementów zagospodarowania przestrzennego, które wymagają ochrony

Do pierwszej kategorii elementów zagospodarowania przestrzennego, wymagających ochrony należą obiekty i obszary zabytkowe, świadczące o znaczącym dorobku kulturowym miasta. Historia Bolesławca sięga czasów średniowiecza - pierwsza wzmianka o mieście pojawiła się w roku 1202, a pierwsza poświadczona źródłowo wiadomość mówiąca o posiadaniu przez Bolesławiec praw miejskich pochodzi z 1251 roku. Elementami zagospodarowania przestrzennego wymagającymi ochrony są w szczególności:

- zachowane, historyczne rozplanowanie przestrzenne miasta, ze szczególnym uwzględnieniem układu urbanistycznego Starego Miasta (A/1819/354),
- zespół miejskich murów obronnych (A/5485/598),
- planty miejskie (1205/J),
- historyczny zespół budowlany stanowiący część dawnej przędzalni bawełny Spinnerei und Weberei „Concordia” z 1873 r. przy ul. Orlej 3 (A/5266/1-7, A/5266/1-8),
- pozostałe zabytki nieruchomości wpisane do rejestru zabytków (łącznie 34 pozycje), jak również ujęte w gminnej ewidencji zabytków (łącznie 668 obiektów i obszarów).

Kolejną kategorią elementów zagospodarowania przestrzennego, wymagających ochrony są najcenniejsze przyrodniczo obszary miasta, w szczególności objęte prawnymi formami ochrony:

- 16 pomników przyrody ożywionej i 9 pomniki przyrody nieożywionej,
- 4 rodzaje siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie, w szczególności siedlisko o znaczeniu priorytetowym 91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*) oraz pozostałe siedliska o kodach: 3260, 3270 i 6430,
- **9 gatunków roślin objętych ochroną częściową, 8 gatunków ssaków objętych ochroną ścisłą, 6 gatunków ssaków objętych ochroną częściową, 88 gatunków ptaków objętych ochroną ścisłą, 5 gatunków ptaków objętych ochroną częściową, 5 gatunków gadów objętych ochroną częściową, 2 gatunki płazów objętych ochroną ścisłą, 5 gatunków płazów objętych ochroną częściową, 1 gatunek motyla objętego ochroną częściową, 1 gatunek ważki objętej ochroną ścisłą, 1 gatunek ważki objętej ochroną częściową**

a także obszary przyrodnicze o szczególnym znaczeniu:

- koryto Bobru wraz z holocenijskimi tarasami zalewowymi i występującymi fragmentarycznie łęgami: wierzbowymi, topolowymi, olszowymi i jesionowymi oraz fragmentem łąki środkowoeuropejskiej oraz kompleksy zbiorników wodnych w dolinie Bobru,
- historycznie ukształtowane zespoły zieleni: planty, zabytkowe parki i cmentarze oraz parki leśne,
- ok. 450 ha gruntów leśnych na obszarze miasta, a w szczególności leśną strefę południową, obejmującą Lasy Bolesławieckie, które stanowią pozostałość Puszczy Zgorzelecko-Bolesławieckiej z fragmentami kwaśnej buczyny,
- Dolina Złotego Strumienia (Młynówki).

Elementami zagospodarowania przestrzennego wymagającymi ochrony są również obszary miejskie położone w granicach:

- jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP): Bóbr od Bobrzycy do Kwisy o kodzie PLRW60002016599, która stanowi część scalonej części wód *Bóbr od Bobrzycy do Kwisy* (SO0608) oraz Bóbr od Żelichowskiego Potoku do Bystrzycy o kodzie PLRW600020163799, Bobrzyca od Osiki do Bobru o kodzie PLRW60001816389, Młynówka o kodzie PLRW60006163794, które stanowią części scalonej części wód *Bóbr od Żelichowskiego Potoku do Bobrzycy* (SO0607),
- **jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) Nr 93, o kodzie PLGW600093,**
- głównego zbiornika wód podziemnych GZWP Nr 317 - Niecka Zewnętrznosudecka Bolesławiec, gromadzącego wodę w kredowych utworach szczelinowo-porowych.

II-2.2. Cechy elementów zagospodarowania przestrzennego, które wymagają ukształtowania lub rewitalizacji

W okresie powojennym nastąpiła znaczna degradacja wartości kulturowych miasta poprzez wprowadzenie w jego obręb wielu obiektów i zespołów zabudowy obcych stylistycznie w stosunku do historycznych tradycji budowlanych Bolesławca i rażących często skalą oraz gabarytami. Najbardziej dysharmonijny obszar w pobliżu historycznego centrum to Pl. J. Piłsudskiego z ul. A. Asnyka będącą bezpośrednim przedłużeniem ulicy wybiegającej z Rynku oraz rejon dworca autobusowego. Do takich

obszarów można także zaliczyć zabudowę wielkopłytkową przy ulicach: W. Chrobrego, Spółdzielczej, Z. Augusta, Podgórnjej, Wł. Łokietka oraz osiedla 40-lecia.

„Lokalny Plan Rewitalizacji na lata 2007 – 2013” (dalej: LPR) został uchwalony przez Radę Miasta Bolesławiec w dniu 25 lutego 2009 r. uchwałą Nr XXXVI/301/09, a następnie zaktualizowany uchwałą Nr XXIX/216/2012 dnia 31 października 2012 r. W LPR wyodrębniono obszary problemowe, uwzględniając wartość historyczną oraz stan techniczny zabudowy, zjawiska demograficzne i natężenie zjawisk patologicznych (bezrobocie, przestępczość, zapotrzebowanie na opiekę socjalną). Pierwotnie w dokumencie wskazano 2 „obszary wsparcia”, obejmujące „Obszar Staromiejski” o powierzchni ok. 20 ha oraz „Obszar Powojoski” o powierzchni ok. 7,4 ha (zlokalizowany w południowej części miasta, przy drodze krajowej nr 297 prowadzącej na Jelenią Górę). Aktualne analizy prowadzone przez miasto w powyższym zakresie określają szerszy zasięg terenów problemowych, o granicach rozciągających się:

- od ul. St. Staszica i dworca kolejowego przy ul. B. Chrobrego na północy,
- od ul. K. Miarki, Tyrankiewiczów, Parkowej, Podgórnjej i Jeleniogórskiej na wschodzie;
- do Góry Holsteina na Północy,
- od ul. Willowej, Garncarskiej, Warszawskiej, Gdańskiej, Górne Młyny i Targowej na Zachodzie.

W dniu 28 września 2016 r. Rada Miasta Bolesławiec Uchwałą Nr XXVIII/290/2016 przyjęła „Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miejskiej Bolesławiec” (dalej: GPR). Dokument został opracowany zgodnie z wymogami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, w oparciu o „Wytyczne Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020” z dnia 3 lipca 2015 r.

W oparciu o opracowaną diagnozę miasta Bolesławiec oraz przeprowadzone konsultacje społeczne, uchwałą Rady Miasta Bolesławiec Nr XXI/256/2016 z dnia 20 kwietnia 2016 r. wyznaczono:

- 1) *obszar rewitalizacji o powierzchni ok. 230,8 ha (ok. 10% powierzchni miasta), zamieszkiwany przez 29,9% mieszkańców Gminy Miejskiej Bolesławiec, na który składają się trzy podobszary:*
 - *Podobszar „Kościuszki 1” o powierzchni ok. 8,3 ha (9,26% powierzchni miasta), obejmujący osiedle socjalne w północnej części miasta, przy ul. T. Kościuszki 37-49, wraz z przyległymi terenami usługowymi i obsługi komunikacji (m. in. Okręgowa Stacja Kontroli i siedziba firmy transportowej przy ul. T. Kościuszki 51),*
 - *Podobszar „Kościuszki 2” o powierzchni ok. 11,2 ha (0,49% powierzchni miasta), obejmujący osiedle socjalne w środkowej części ul. T. Kościuszki 56-56e, wraz z przyległymi terenami zabudowy mieszkaniowo-usługowej,*
 - *Podobszar „Śródmieście” o powierzchni ok. 211,3 ha (9,26% powierzchni miasta), obejmujący centralną część miasta Bolesławiec, w tym ulice: al. Partyzantów, pl. Piastowski, pl. Wolności, pl. Zamkowy, ul. Powstańców Warszawy, ul. Żołnierzy, Wyklętych, ul. 10 Marca, ul. 1 Maja, ul. Adama Asnyka, ul. Adama Mickiewicza, ul. Armii Krajowej, ul. Bankowa, ul. Bartosza Głowackiego, ul. Bobrowa, ul. Bohaterów Getta, ul. Bolesława Chrobrego, ul. Bolesława Kubika, ul. Bolesława Prusa, ul. Braci Śniadeckich, ul. Ciesielska, ul. Dolne Młyny, ul. Dzieci Wrześni, ul. Fabryczna, ul. Fryderyka Chopina, ul. Garncarska, ul. Gdańska, ul. Górne Młyny, ul. Górników, ul. Grunwaldzka, ul. Heleny i Wincentego Tyrankiewiczów, ul. Hutnicza, ul. Ignacego Daszyńskiego, al. Wojska Polskiego, ul. Jeleniogórska, ul. Józefa Wybickiego, ul. Juliusza Słowackiego, ul. Karola Miarki, ul. Karpecka, ul. Kaszubska, ul. Komuny Paryskiej, ul. Kościelna, ul. Królowej Jadwigi, ul. Kwiatowa, ul. Leśna, ul. Magistracka, ul. Mała, ul. Marcina Opitza, ul. Masarska, ul. Mazowiecka, ul. Michała Drzymały, ul. Michała Kutuzowa, ul. Mikołaja Brody, ul. Modłowa, ul. Obrońców Helu, ul. Ogrodowa, ul. Orla, ul. Piaskowa, ul. Piotra i Pawła, ul. Podgórna, ul. Polna, ul. Pomorska, ul. Rajska, ul. Rynek, ul. Sądowa, ul. Sierpnia 80, ul. Sportowa, ul. Szkolna, ul. Ślusarska, ul. Tadeusza Kościuszki, ul. Tamka, ul. Targowa, ul. Teatralna, ul. Walerego Wróblewskiego, ul. Warszawska, ul. Wąska, ul. Wesota, ul. Willowa, ul. Władysława Łokietka, ul. Zacisze, ul. Zgorzelecka i ul. Żwirki i Wigury;*
- 2) *Obszar zdegradowany o powierzchni ok. 517,4 ha (22,66% powierzchni miasta).*

Podstawą wyznaczenia obszaru zdegradowanego były wyniki analiz w sferze społecznej, które zestawiono z wynikami w pozostałych sferach, natomiast obszar rewitalizacji stanowi część obszaru zdegradowanego, cechującą się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego.

Z uwagi na wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, ważne są obszary, które podlegały bądź obecnie podlegają powierzchniowemu wydobyciu kopalin ze złoża, które po zakończeniu eksploatacji wymagają przeprowadzenia rekultywacji. Zgodnie z art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, „Rekultywację gruntów prowadzi się w miarę jak grunty te stają się zbędne całkowicie, częściowo lub na określony czas do prowadzenia działalności przemysłowej oraz kończy się w terminie do 5 lat od zaprzestania tej działalności”. Za moment zaprzestania działalności należy uznać likwidację zakładu górniczego.

Jak to szczegółowo opisano w rozdziale II-11. Studium, (za: Geoportal Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowego Instytutu Badawczego MIDAS, wgląd z dnia 13 marca 2017 r.) są to złoża kruszywa naturalnego zlokalizowane we wschodniej części miasta, w rejonie osiedla „Zabobrze”:

- okresowo eksploatowane złożo kruszywa naturalnego „Bolesławice P.2” (KN 6249) o udokumentowanej powierzchni 3,240 ha,*
- zagospodarowane złożo kruszywa naturalnego „Bolesławice P.III” (KN 9486) o udokumentowanej powierzchni 4,519 ha,*
- wstępnie rozpoznane złożo kruszywa naturalnego „Otok” (KN 4400) o udokumentowanej powierzchni 108,240 ha (z czego ok. ok. 17,35 ha w granicach miasta Bolesławiec, a pozostała część na obszarze Gminy Bolesławiec,*
- złożo kruszywa naturalnego „Bolesławiec II” (KN 4383) o powierzchni obszaru dokumentowanego 35,8 ha i powierzchni złoża wynoszącej 48,2 ha, na którym eksploatacja została zaniechana.*

Uporządkowania relacji przestrzennych i funkcyjnych wymagają ponadto obszary położone:

- po północnej i południowej stronie ul. A. Cieszkowskiego (biegnącej w ciągu drogi krajowej nr 94), w rejon ulic: T. Kościuszki, Modłowej, S. Staszica, Polnej, Staroszkolnej i K. I. Gałczyńskiego,*
- po północnej i południowej stronie ul. A. Cieszkowskiego (biegnącej w ciągu drogi krajowej nr 94), w rejon ulic: T. Kościuszki, Modłowej, S. Staszica, Polnej, Staroszkolnej i K. I. Gałczyńskiego;*
- w rejonie ulic: Gdańskiej, Kwiatowej, Orlej i Zgorzeleckiej.*

Wyżej wymienione obszary cechuje industrialny charakter (przemysłowy lub poprzemysłowy), który w przypadku terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru śródmiejskiego powinien podlegać transformacji i uporządkowaniu.

Modernizacji wymaga także układ komunikacyjny – w szczególności w zakresie likwidacji tzw. „wąskich gardeł”. Dotyczy to przede wszystkim przeprawy drogowej na rzece Bóbr w ciągu drogi krajowej nr 94 (jest obecnie zbyt wąska) oraz wiaduktów kolejowych (S. Staszica – Grunwaldzka oraz T. Kościuszki – Tamka).

II-3. STAN ŚRODOWISKA

Pod pojęciem środowiska rozumie się przez to ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, krajobraz, klimat oraz pozostałe elementy różnorodności biologicznej, a także wzajemne oddziaływania pomiędzy tymi elementami.

W przypadku miasta Bolesławiec można mówić o dobrym stanie środowiska, choć analiza stanu środowiska na obszarze miasta wskazuje także na występowanie zagrożeń – dotyczą one przede wszystkim środowiska atmosferycznego i klimatu akustycznego. Problemem w skali miasta, a także województwa dolnośląskiego pozostaje wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM10 i benzo(a)pirenem, występujący szczególnie w okresie zimowym. Głównym źródłem powstawania przekroczeń w tym zakresie jest emisja z systemów indywidualnego ogrzewania budynków. Ponadto klimat akustyczny miasta ulega pogorszeniu, za co odpowiadają przede wszystkim komunikacyjne źródła emisji hałasu - trasy ruchu samochodowego (droga krajowa nr 94, drogi wojewódzkie nr: 297, 363 i 350 oraz liczne drogi powiatowe) a także magistrała kolejowa E30.

W mniejszym stopniu na degradację narażone jest środowisko wodne. Z pośród 4 jednostek planistycznych gospodarowania wodami – jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), na obszarze których położony jest Bolesławiec tylko jedna JCWP o kodzie PLRW60002016599 została oceniona jako naturalna o złym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny.

Bardziej szczegółową analizę stanu środowiska przedstawiono poniżej.

II-3.1. Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Na obszarze miasta Bolesławiec użytki rolne obejmują łącznie **ok. 690 ha i mają ok. 30,4 %** udziału w ogólnej powierzchni gminy miejskiej. Gleby klasy bonitacyjnej III stanowią minimalny udział gruntów rolnych, przeważają gleby klasy IV i V. Na analizowanym obszarze występują głównie gleby bielcowe wytworzone z pyłów ilastych i glin średnich, głęboko podścielone piaskami. Są to gleby żyzne, o dobrze wykształconej warstwie próchnicznej i prawidłowych stosunkach powietrzno - wodnych, zaliczane do klasy bonitacyjnej IIIa – IVa i odpowiednie do wszelkich upraw polowych i sadowniczych. Miejscami spotyka się również gleby brunatne wykształcone z glin lekkich i piasków gliniastych. Są to gleby niezbyt żyzne, zaliczane do IV i V klasy bonitacyjnej, należące do kompleksu żyniego. Nadają się one pod uprawę roślin pastewnych, gorczyca, słonecznika. W dolinie Bobru, w obrębie terasy zalewowej występują mady lekkie o składzie mechanicznym glin lekkich, pylastych o zróżnicowanych stosunkach wilgotnościowych. Zaliczane są one do IVb - V klasy gruntów rolnych. Występują głównie w miejscach wilgotniejszych i na terenach zalewowych jako słabe użytki zielone o charakterze trwałym.

Według bonitacji klimatycznej dla rolnictwa, rejon Bolesławca (legnicka strefa klimatyczna) należy do najkorzystniejszych w kraju (96 punktów w 100 punktowej skali). Dobra jakość gleb, łagodny klimat i jeden z najdłuższych w kraju okres wegetacyjny, a szczególnie jego wczesny początek, stanowią potencjalnie bardzo dobre warunki do uprawy warzyw (zwłaszcza nowalijek).

Okolice Bolesławca znajdują się w strefie o najniższym zagrożeniu zbiorów określonych częstotliwością występowania serii dni dżdżystych i opadów obfitych (co najmniej 10 mm/dobę) w założonym, dwutygodniowym okresie zbiorów żyta ozimego, pszenicy jarej i ziemniaków.

Rolnicza produkcja jest elementem marginesowym na tle ogólnej gospodarki miejskiej. Dane statystyczne wskazują, że z rolnictwa utrzymuje się zaledwie 0,3% ludności.

II-3.2. Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej

Użytki leśne na obszarze miasta **zajmują ok. 490 ha i mają ok. 21,7 %** udziału w ogólnej powierzchni gminy miejskiej. Same lasy zajmują powierzchnię **ok. 454 ha (ok. 20% udziału w ogólnej powierzchni gminy miejskiej)**. Lesistość terenów położonych wokół Bolesławca, a w szczególności w kierunku północnym i zachodnim jest bardzo wysoka i wynosi około 50 %.

Bolesławieckie lasy są częścią Krainy Śląskiej, Dzielnicy Równicy Dolnośląskiej, Mezuregionu Pogórza Nowogrodzkiego.

Lasy komunalne rozproszone są w niewielkich kompleksach na terenie Bolesławca. Lasy te w okresie przedwojennym funkcjonowały jako dobrze zagospodarowane parki leśne, wyposażone w sieć urządzonych alejek i miejsc wypoczynkowych oraz punkty widokowe.

Największe kompleksy leśne zlokalizowane są w południowej części miasta, szczególnie po wschodniej i zachodniej stronie ulicy Jeleniogórskiej (droga wojewódzka Nr 297). Ten kompleks leśny zwany jest *Lasami Bolesławieckimi* i znajduje się pod zarządem Nadleśnictwa w Bolesławcu. Lasy Bolesławieckie stanowią pozostałość Puszczy Zgorzelecko - Bolesławieckiej, która jeszcze w XIX wieku liczyła ponad 10 000 ha. W latach 1850-1923 znaczna część tych lasów uległa spaleniom lub wycięciu. Dwa mniejsze obszary położone są we wschodniej oraz w południowo – zachodniej części miasta.

Dominującym zespołem potencjalnej roślinności naturalnej jest *Galio sylvatici-Carpinetum* (grąd środkowoeuropejski, odmiana śląsko-wielkopolska zespołu *Calamagrostiso-Quercetum*). Obejmują one następujące typy siedliskowe:

Bór mieszany świeży (BMśw)

- Obejmuje 14 % siedlisk. Zajmuje gleby świeże, bielcowe, głównie słabo zbielcowane wytworzone z piasków gliniastych lekkich, głębokich z domieszką żwiru.

- Przybliżony skład drzewostanu: sosna – 70 %, świerk, dąb i inne gatunki domieszkowe (akacja, brzoza) – 30 %. Warstwa podszytowa średniowyszałcona, w której występuje dąb, jarząb, głóg, bez czarny, czeremcha, brzoza, kruszyna, lipa i klon. Warstwa runa dość dobrze rozwinięta, reprezentowana przez śmiałka, rokitnika, jeżynę, malinę, jastrzębca, poziomkę, podagrycznik, bodziszka i trawy.

Las mieszany świeży (LMśw)

- Obejmuje 59 % siedlisk. Zajmuje gleby świeże, brunatne właściwe i brunatne kwaśne, wytworzone z piasków gliniastych mocnych, fragmentami z gliny lekkiej spiaszczonej z dużą domieszką żwiru, głębokie.
- Drzewostan w przybliżonym składzie: dąb – 50 %, sosna – 30 %, buk i inne gatunki domieszkowe (świerk, jodła modrzew) i pomocnicze (jawor, lipa) – 10%. W bardzo bogatym podszyciu występują podrosty dębu, grabu, brzozy, lipy, klonu i akacji oraz krzewy bzu czarnego, kruszyny i leszczyny.
- Dobre warunki glebowe sprzyjają rozrostowi roślinności runa z jeżyną, maliną, dąbrówką rozłogową, sałatnikiem leśnym, jastrzębcem, niecierpkim, gwiazdnicą, podagrycznikiem, mniszkiem, przetacznikiem i fiołkiem.

Las świeży (Lśw)

- obejmuje 26 % siedlisk. Zajmuje gleby świeże, brunatne właściwe wytworzone z piasków gliniastych z dużą domieszką żwiru, głębokie.
- Dominuje drzewostan liściasty: lipa, dąb, brzoza, buk, kasztanowiec. Drzewa iglaste: modrzew, świerk, sosna stanowią tylko niewielką domieszkę. Podszyt bogaty, pokrywający 80 % dna lasu, wytworzony z podrostów miejscowych gatunków drzew oraz krzewów leszczyny, kruszyny i czarnego bzu. Runo zazielenione składające się z jeżyny, maliny, czernicy, śmiałka pogieętego i innych traw.

Pozostałe siedliska występują sporadycznie i razem zajmują około 1 % powierzchni lasów:

- **Las mieszany wilgotny** (miejscami silnie wilgotny) zajmuje niewielką powierzchnię nad rzeką Bóbr. Gleby bielcowe, oglejone, słabo zbielicowane, wytworzone z piasków słabo gliniastych, średnio- głębokie z dużą domieszką żwiru. Drzewostan o przybliżonym składzie: dąb – 50 %, sosna – 30 %, świerk – 20 %. Gatunkami domieszkowymi są jodła, olsza, jawor i lipa. Podszyt zajmuje powierzchnię 40%, a w jego skład wchodzi: leszczyna, kruszyna, czeremcha, czarny bez, dąb i głóg. Runo mocno rozwinięte: podagrycznik, bodziszek, skrzyp, pokrzywa, śmiałek, podbiał, bluszcz, gwiazdnica.
- **Las łęgowy** wykształcił się w starym korycie kanału młyńskiego rzeki Bóbr. Dominuje dąb – 60 % i jesion – 30 %. Olsza, wiąz, jawor i wierzba stanowią dość liczną domieszkę. Podszyt zajmuje 30% powierzchni, a w jego składzie spotykamy: bez czarny, leszczynę, jesion, kruszynę i wierzbę. W warstwie runa leśnego dominują: pokrzywa, malina, jeżyna, tojeść, bodziszek, fiołek i bluszcz kurdybanek.
- **Ols** zajmuje gleby murszowe powstałe z mułów organicznych w rezultacie obniżania się lustra wody gruntowej. Występuje na niewielkiej powierzchni (0.67 ha), w lekkim obniżeniu terenu nad Żłotym Strumieniem (Młynówka), płynącym wzdłuż ulicy Jeleniogórskiej przez teren Lasu Bolesławieckiego.

Najliczniej występującym w lasach na terenie Bolesławca gatunkiem drzewotwórczym jest dąb (szypułkowy i bezszypułkowy). Zajmuje on łącznie 45 % powierzchni i stanowi 47 % masy. Tworzy on drzewostany mieszane z lipą, akacją, brzozą, sosną, modrzewiem lub lite ze sporadycznie występującym bukiem i brzozą. W większości są to drzewostany pochodzące ze sztucznego sadzenia z niewielką domieszką gatunków pochodzących z samosiewu. Jednak niektóre fragmenty lasów, szczególnie te rosnące w Dolinie Bobru oraz ols nad Żłotym Strumieniem są ewidentnie pochodzenia naturalnego z samosiewów.

Gospodarka leśna prowadzona jest na podstawie planów urządzania lasów i polega na pozyskiwaniu drewna w ilościach nie przekraczających wielkości etatów, ustalonych w obowiązujących planach oraz na reprodukcji lasu zgodnie z typem siedliska. Jednocześnie prowadzi się cięcia sanitarne drzewostanu, konserwację i odbudowę rowów melioracyjnych oraz konserwację dróg leśnych. Kompleksy leśne położone w bliskim sąsiedztwie terenów zurbanizowanych są

zakwalifikowane jako lasy masowego wypoczynku, służące wypoczynkowi i rekreacji, w których nie prowadzi się tradycyjnej gospodarki leśnej.

Prace gospodarcze w lasach komunalnych Gminy Miejskiej Bolesławiec wykonywane są systemie zlecanym corocznie w trybie przetargowym.

Wszystkie lasy na terenie Bolesławca pełnią funkcję lasów ochronnych, położonych w granicy administracyjnej miasta. Ich stan sanitarny oceniany jest jako dobry. Nie stwierdza się, poza nielicznymi wyjątkami, widocznych uszkodzeń drzewostanów ze strony szkodników. Jedynie zauważalne szkody powodowane były przez człowieka (zanieczyszczenie lasu). Lasy miejskie w szczególności narażone są na oddziaływania antropogeniczne. Dotyczą one nie tylko wnętrza lasu, ale także jego strefy ekotonowej (okrajki), czyli strefy przejściowej pomiędzy różnymi zespołami biotycznymi. Okresem największego zagrożenia pożarowego jest z kolei okres od wczesnej wiosny do maja. Lasy Gminy Miejskiej Bolesławiec zaliczono do II kategorii zagrożenia pożarowego.

II-3.3. Wielkość i jakość zasobów wodnych

Wody powierzchniowe

Główną rzeką przepływającą przez miasto Bolesławiec jest Bóbr, należący do zlewni Odry. Rzeką Bóbr jest jednym z największych dopływów Odry. Wypływa ona ze wschodnich zboczy Karkonoszy, powyżej wsi Bobr w Czechach. Całkowita długość rzeki wynosi 271,6 km, z czego poza granicami Polski znajduje się odcinek ok. 2 km. Bóbr zbiera wody w Czechach z powierzchni 46,3 km, a w Polsce z obszaru 5829,8 km i odprowadza wody do Odry w 516,2 km jej lewego brzegu, poniżej Krosna Odrzańskiego. Na terenie miasta rzeka płynie z południowego zachodu w kierunku północnym. Dolina Bobru ma charakter płaskodenny, z rozbudowanym systemem teras. Rzeką na terenie miasta została uregulowana, a dno doliny na niektórych odcinkach zostało silnie przekształcone w wyniku eksploatacji żwirów. Bóbr w obrębie miasta cechuje się spokojnym nurtem i znacznymi wartościami przepływu. Niemniej, Bóbr jest rzeką o stosunkowo dużych wahaniami poziomu wody, regulowanego kaskadą zbiorników retencyjnych w górnym odcinku rzeki (Pilchowice, Wrzeszczyn), poza granicami miasta Bolesławiec.

Oprócz Bobru, na terenie Bolesławca płynie jeszcze niewielki potok: Złoty Strumień (Młynówka) – prawobrzeżny dopływ Bobru. Na całej swej długości (ok. 5,2 km) Złoty Strumień płynie przez teren Bolesławca. Początek bierze na terenie Lasu Bolesławieckiego, który stanowił teren złotonośny. Źródła znajdują się na wysokości 225 m n.p.m. w rejonie ulicy Jeleniogórskiej (droga nr 297 w kierunku Lwówka Śląskiego). Niegdyś zasiliał duży staw, obecnie - trzy niewielkie przepływowe stawy. Płynąc wśród ogrodów potok dociera do obwodnicy śródmiejskiej, gdzie skanalizowany niknie pod powierzchnią terenu. Jako Młynówka dopływa do Bobru na wysokości 175 m n.p.m.

Uzupełnieniem sieci rzecznej są krótkie ciekły, tj. rowy systemu melioracyjnego i znaczna ilość zbiorników w wyrobiskach poeksploatacyjnych, o powierzchni do kilku ha zlokalizowanych w dolinie rzeki Bóbr. Skupisko zalanych wyrobisk znajduje się w północnej i zachodniej części miasta.

Zgodnie ze zaktualizowanym „*Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*” (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. opublikowane w Dz. U. z 2016 r., poz. 1967), obszar Gminy Miejskiej Bolesławiec położony jest w granicach jednostek planistycznych gospodarowania wodami:

jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

- Bóbr od Żelichowskiego Potoku do Bystrzycy o kodzie PLRW600020163799, Bobrzyca od Osiki do Bobru o kodzie PLRW60001816389, Młynówka o kodzie PLRW60006163794, które stanowią części scalonej części wód *Bóbr od Żelichowskiego Potoku do Bobrzycy (SO0607)*,
- Bóbr od Bobrzycy do Kwisy o kodzie PLRW60002016599, która stanowi część scalonej części wód *Bóbr od Bobrzycy do Kwisy (SO0608)*.

Zgodnie z rozporządzeniem Nr /2017 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Wrocławiu z dnia 1 lutego 017. w sprawie określenia w regionie wodnym Środkowej Odry wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć (Dz. Urz. Woj. Śląsk. z 2017 r. poz. 670), JCWP Bobrzyca od Osiki do Bobru o kodzie PLRW60001816389 znalazła się w wykazie JCWP wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych.

JCWP „Bóbr od Bobrzycy do Kwisy” o kodzie PLRW60002016599 została oceniona w Programie wodno – środowiskowym kraju (KZGW, Warszawa 2010 r.) oraz w „Planie gospodarowania wodami na obszarze Dorzecza Odry” (Monitor Polski z 2011 r. Nr 40, poz. 451) jako naturalna, o złym stanie, niezagrażona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny.

Scalona część wód „Bóbr od Żeliszowskiego Potoku do Bobrzycy” (SO0607) została oceniona jako naturalna, o dobrym stanie, niezagrażona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny.

Pozostałe JCWP zostały ocenione jako naturalne, o dobrym stanie, niezagrażone nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny.

Wody podziemne

Według regionalizacji przedstawionej w Atlasie hydrogeologicznym województwa dolnośląskiego, obszar miasta leży w obrębie regionu XVI2 – bolesławieckiego. Na obszarze miasta występują cztery użytkowe piętra wodonośne: czwartorzędowe, trzeciorzędowe, kredowe (późny santon) i triasowe (poziom wapienia muszlowego i poziom pstrego piaskowca). Piętra kenozoiczne są kolektorem wód o charakterze porowym, a piętra starsze gromadzą wody porowo- szczelinowe.

Wody czwartorzędowe związane są z dolina Bobru oraz rozległymi obszarami zbudowanymi z piasków fluwioglacjalnych. Miąższość warstwy wodonośnej waha się tutaj od 15 do 50 m. Średnia wydajność jednego otworu z tego poziomu waha się od 20 do 150 m³/h. Wody trzeciorzędowe stanowią zasadniczy rezerwar wody ujmowanej do celów komunalnych. Utwory wodonośne zalegają ciągłą warstwą o miąższości rzędu 50-100 m. Wodonoścem tego poziomu są warstwy żwirów i piasków. Udokumentowana średnia wydajność jednego otworu tego poziomu wynosi 10-30 m³/h. Wodonoścem poziomu kredowego jest rumosz piaskowca kredowego. Statystyczne zwierciadło wody występuje tu na głębokości 17-25 m i charakteryzuje się niewielkim napięciem. Wydajność tego poziomu jest stosunkowo niewielka i waha się między 3 a 15 m³/h.

Wody mezozoiczne lokalizują się w utworach piaskowca triasowego na głębokości 200-220 m. Wypełniają one system szczelin tworząc często odizolowane zbiorniki wskutek zamknięcia zwietrzeliną ilastą. Wydajność tego poziomu jest niewielka, zaledwie do 10 m³/h.

Charakter płytkich wód gruntowych jest uzależniony od budowy geologicznej podłoża oraz morfologii terenu. Na obszarze wysoczyzny, zbudowanym głównie z plejstoceńskich piasków i żwirów wody gruntowe posiadają zwierciadło swobodne występujące nie głębiej niż 10 m. Lokalnie wody pokazują się już na głębokości 2-3 m ppt. Sporadycznie, w miejscach gdzie występują grunty trudno przepuszczalne (gliny morenowe lub trzeciorzędowe żwiry gliniaste) wody gruntowe pojawiają się na głębokości mniejszej, a nawet widoczne są na powierzchni w postaci sączek. Wydajność tych sączek jest niewielka, a ich występowanie ograniczone jest do niewielkich powierzchni. Na obszarze tym, w okresie występowania dużej ilości opadów oraz w okresie roztopów należy się liczyć z występowaniem wód płytkich, zalegających na powierzchni stropu trudno przepuszczalnego podłoża, które jednak mogą zanikać w okresach bezdeszczowych. Jednak, na przeważającej części terenu wysoczyzny nie stwierdzono wód gruntowych do głębokości 8 m.

W dolinie Bobru wody gruntowe występują na zróżnicowanej głębokości. W obrębie terasy zalewowej zalegają one płytko, na głębokości 0,2-1,5 m. W zależności od wodostanu rzeki, wahania zwierciadła mogą dochodzić do 1 m. W obrębie terasy nadzalewowej zwierciadło wody jest swobodne i występuje na głębokości 3-7 m. Na znacznych powierzchniach tej terasy nie stwierdzono wód gruntowych do głębokości 5 m ppt.

Miasto Bolesławiec jest zlokalizowane niemal w całości na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP Nr 317 - „Niecka zewnętrzna sudecka Bolesławiec”, o powierzchni 839,7 km², gromadzącego wodę w kredowych utworach szczelinowo-porowych. Zwierciadło wody jest o charakterze napiętym i stabilizuje się na głębokościach 17 do 24 m od powierzchni terenu. Głębokość ujęć wody wynosi tu około 130 m. Zbiornik ten nie jest praktycznie izolowany od powierzchni, lokalnie występują wkładki glin zwalowych o niewielkim rozprzestrzenieniu.

Głównym instrumentem służącym ochronie GZWP, w myśl art. 60 ustawy - Prawo wodne, jest wyznaczanie obszarów ochronnych w drodze aktu prawa miejscowego (przez właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej, na podstawie planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza). Podstawą wyznaczenia zasięgu obszaru ochronnego jest dokumentacja geologiczna określająca warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszaru ochronnego GZWP, spełniająca wymagania obowiązującej metodyki wyznaczania obszarów ochronnych GZWP („Metodyka wyznaczania obszarów ochronnych głównych zbiorników wód podziemnych dla potrzeb planowania i gospodarowania wodami

w obszarach dorzeczy”, KZGW, Warszawa, 2009). Dla GZWP Nr 317 w roku 2013 opracowano „Dokumentację hydrogeologiczną określającą warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 317 Niecka zewnętrzna sudecka Bolesławiec”, jednak dotychczas nie wyznaczono dla tego zbiornika obszaru ochronnego.

Zgodnie ze zaktualizowanym „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. opublikowane w Dz. U. z 2016 r., poz. 1967), obszar miasta Bolesławiec położony jest w całości w granicach jednostki planistycznej gospodarowania wodami - jednolitej części wód podziemnych JCWPd Nr 93, o kodzie PLGW600093 (od 2016 r.), scharakteryzowanej jako jednostka o dobrym stanie, zagrożona.

Informacje na temat ujęć wód podziemnych oraz jakości ujmowanych przez nie wód zamieszczono w rozdziale II-13.2. – Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej oraz gospodarki odpadami. Systemy infrastruktury technicznej.

II-3.4. Wymogi ochrony środowiska

Jakość powietrza

Od stycznia 2011 r. przyjmuje się, dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza (dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenki azotu, tlenek węgla, benzen, ozon, pył zawieszony PM₁₀, zawartość ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ oraz pył zawieszony PM_{2.5}) nowy podział kraju na strefy (województwo dolnośląskie zostało podzielone na 4 strefy). Powiat bolesławiecki należy do strefy dolnośląskiej o kodzie PL0204 (pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy).

W ramach „Oceny jakości powietrza w województwie dolnośląskim w 2016 roku” (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, kwiecień 2017 r.), monitoring jakości powietrza prowadzony był w 28 stacjach pomiarowych, a pomiary wykonywane były metodami automatycznymi (pomiary ciągłe zanieczyszczeń gazowych na większości stanowisk pomiarowych oraz pyłu zawieszzonego PM₁₀ i PM_{2,5} na niektórych stanowiskach) oraz metodami manualnymi (pobór prób w terenie i oznaczenia laboratoryjne – pomiary codzienne pyłu zawieszzonego PM₁₀ i pyłu PM_{2,5}). Ze względu na wdrożenie w WIOŚ we Wrocławiu matematycznego modelowania jakości powietrza, w 2015 r. zrezygnowano ze wskaźnikowych pomiarów metodą pasywną.

Zakres prowadzonego monitoringu to pomiary stężeń: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, benzenu, tlenku węgla, ozonu, pyłu zawieszzonego PM₁₀ i PM_{2.5} w powietrzu, a także pomiary ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀. Na jednej stacji miejskiej we Wrocławiu prowadzone były również pomiary składu pyłu PM₁₀ pod kątem zawartości wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). W ramach monitoringu tła regionalnego WIOŚ kontynuował pomiary na stacji „Osieczów”: rtęci w stanie gazowym, składu pyłu PM₁₀ pod kątem zawartości metali ciężkich i WWA oraz depozycji całkowitej tych zanieczyszczeń do podłoża, składu pyłu PM_{2.5} pod kątem podstawowych (Na⁺, K⁺, Ca²⁺, Mg²⁺, NH₄⁺) i anionów (Cl⁻, SO₄²⁻, NO₃⁻) oraz węgla organicznego i elementarnego. Ponadto w 2016r. kontynuowane były badania chemizmu opadów atmosferycznych na 2 stacjach (Śnieżka, Legnica) eksploatowanych w ramach krajowej sieci monitoringu chemizmu opadów. Laboratorium WIOŚ we Wrocławiu wykonywało analizy fizyko-chemiczne miesięcznych prób opadów pobranych przez IMGW-PIB Oddział we Wrocławiu w zakresie 22 wskaźników.

Lokalizacja stacji automatycznych oraz manualnych (poborników pyłu PM₁₀/PM_{2.5}) jest z reguły niezmienna, zależna przede wszystkim od wyników tzw. „pięcioletniej oceny jakości powietrza” wykonywanej raz na 5 lat oraz od kryteriów lokalizacji punktów poboru próbek substancji określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu .

Tak jak w latach poprzednich największym problemem w skali województwa dolnośląskiego pozostaje wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym, zarówno PM₁₀, jak i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenem.

Na obszarze Gminy Miejskiej Bolesławiec wykazano (w odniesieniu do kryterium ochrony zdrowia) przekroczenia pyłu zawieszzonego PM₁₀ (24-odzinne poziomu dopuszczalnego) oraz przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu. W obszarach przekroczeń poziomu docelowego arsenu w pyłe PM₁₀ przeważa emisja przemysłowa, w pozostałych obszarach - emisja powierzchniowa z ogrzewania indywidualnego. Wyniki matematycznego modelowania jakości powietrza za 2016 r., w przypadku arsenu w pyłe PM₁₀, wykazały niedoszacowanie w porównaniu do wyników pomiarów uzyskanych w stacji pozamiejskiej w Osieczowie. Biorąc pod uwagę powyższe, obszary przekroczeń wykazane w rocznej ocenie jakości powietrza i klasyfikacji stref za 2016 r. zostały przyjęte analogicznie do roku 2015, z uwzględnieniem wyników pomiarów za 2016 r.

Stężenia benzo(a)pirenu, czyli zanieczyszczenia, które pochodzą głównie ze spalania paliw stałych do celów grzewczych ze źródeł bytowo-komunalnych („niska emisja”), na wszystkich stanowiskach wzrastały wielokrotnie w sezonie grzewczym.

Kolejne problemy zanieczyszczenia powietrza województwa dolnośląskiego to: wysoki, ponadnormatywny poziom NO₂ występujący w sąsiedztwie dróg o znacznym natężeniu ruchu samochodowego.

W ramach „Oceny..” wyznaczono obszary przekroczeń wartości normatywnych poszczególnych zanieczyszczeń na terenie stref województwa dolnośląskiego – na których powinny zostać podjęte działania na rzecz poprawy jakości powietrza. W wykazie gmin, na terenie których stwierdzono występowanie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych w odniesieniu do kryterium ochrony zdrowia, Gmina Miejska Bolesławiec została uwzględniona z powodu przekroczenia stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu.

Gmina posiada aktualny „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Bolesławiec” (zespół autorski Centrum Doradztwa Energetycznego Sp. z o.o., marzec 2016 r.), zatwierdzony uchwałą Nr VII/73/2015 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 20 maja 2015 r., zaktualizowany i przyjęty do realizacji uchwałą Nr XIX/248/2016 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 23 marca 2016 r.

Bilans emisji CO₂ [Mg CO₂] na obszarze miasta Bolesławiec wg rodzajów paliw za 2014 r. wykazał dominację ilości emitowanego dwutlenku węgla z paliw transportowych (129 612,86 Mg CO₂). Drugi w kolejności był sektor związany ze zużyciem energii elektrycznej (61 738,03 Mg CO₂), a na trzecim miejscu - sektor paliw gazowych (32 098,62 Mg CO₂). Emisja CO₂ z paliw opałowych uplasowała się dopiero na piątym miejscu (19 192,20 Mg CO₂), tuż po sektorze ciepła systemowego (21 558,69 Mg CO₂). Podobne proporcje zachowane są w prognozach do roku 2020 (w scenariuszu niskoemisyjnym).

Emisja CO₂ - paliwa transportowe

Emisja CO₂ z ruchu tranzytowego w roku 2014 wyniosła 20 620,64 Mg CO₂, w tym: na drodze wojewódzkiej Nr 297 - 12 551,52 Mg CO₂, na drodze krajowej Nr 94 - 4 801,28 Mg CO₂, na drodze wojewódzkiej Nr 363 - 2 090,74 Mg CO₂ oraz na drodze wojewódzkiej Nr 350 - 1 177,11 Mg CO₂. Jak widać z powyższego zestawienia, największa emisja CO₂ pochodzi z drogi wojewódzkiej 297 i wynosi aż 61% ogólnej emisji CO₂ z dróg tranzytowych w roku 2014. Wynika to z faktu, że na tej drodze występuje zarówno największe natężenie ruchu, jak również z faktu, że jest to droga o najdłuższym przebiegu przez gminę miejską. Emisja CO₂ z drogi krajowej Nr 94 stanowi 23% całkowitej emisji. Emisja z ruchu lokalnego w roku 2014 wyniosła ogółem 108 992,22 Mg CO₂, przy czym największy udział w tej emisji miał ruch samochodów osobowych (43 858,47 Mg CO₂) oraz pojazdów ciężarowych (36 033,54 Mg CO₂), ciągników samochodowych (5 628,08 Mg CO₂) i autobusów (2 730,51 Mg CO₂). Jak widać z powyższych zestawień, w paliwach transportowych pod względem emitowanego dwutlenku węgla dominuje ruch lokalny.

Emisja CO₂ - zużycie energii elektrycznej

Emisję CO₂ ze zużycia energii elektrycznej w Bolesławcu obliczono wykorzystując referencyjny wskaźnik jednostkowej emisyjności dwutlenku węgla przy produkcji energii elektrycznej do wyznaczania poziomu bazowego dla projektów JI realizowanych w Polsce (Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami). Na przestrzeni lat 2001 - 2014 odnotowano spadek zużycia energii elektrycznej, a co za tym idzie - spadek emisji CO₂ ze zużycia energii elektrycznej z 99 226,40 na 63 392,61 Mg CO₂. Według prognozy na rok 2017 emisja CO₂ ze zużycia energii elektrycznej w Bolesławcu wyniesie 68 627,19 Mg CO₂.

Emisja CO₂ - paliwa gazowe

Emisja CO₂ ze zużycia gazu ziemnego w roku 2013 wyniosła 32 098,62 Mg CO₂ (spadek w stosunku do roku 2000, w którym emisja wynosiła 45 459,09 Mg CO₂). W tej grupie największymi odbiorcami paliwa gazowego są przemysł i gospodarstwa domowe, z których emisja CO₂ wyniosła odpowiednio 17 895,50 Mg CO₂ (gospodarstwa domowe) oraz 24 888,62 Mg CO₂ (przemysł). W prognozie do roku 2020 przewiduje się nieznaczny wzrost zużycia gazu ziemnego i związanej z nim emisji (do 35 796,83 Mg CO₂).

Emisja CO₂ - ciepło systemowe

W Bolesławcu ciepło sieciowe jest dostarczane przez Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. Najwięcej, bo aż 58% odbiorców ciepła sieciowego stanowią gospodarstwa domowe, następnie użyteczność publiczna - 22% oraz przemysł - 18%. W 2014 r. emisja CO₂ z ciepła sieciowego wyniosła 21 558,69 Mg CO₂.

W statystycznej strukturze zużycia paliw na cele grzewcze w 2014 r. największy udział - aż 52% posiadał gaz, 24% - węgiel i ekogroszek, 17% - ciepło systemowe oraz 5%- energia elektryczna. Jedynie 2% udziału miały inne paliwa, w tym olej opałowy.

W 2014 roku emisja na 1 mieszkańca wyniosła 6,99 Mg CO₂. Prognoza do 2020 roku pokazuje, iż emisja wzrośnie do 7,85 Mg CO₂, natomiast scenariusz niskoemisyjny zakłada, iż emisja w 2020 roku będzie wynosiła

7,17 Mg CO₂. Z dobowej emisji na 1 mieszkańca wynika, że w roku 2014 mieszkaniec Bolesławca w ciągu 24 godzin prowadził do emisji około 19,15 kg CO₂. Według scenariusza na rok 2020 dobowo mieszkaniec Bolesławca będzie prowadził do emisji około 21,50 kg CO₂, natomiast scenariusz niskoemisyjny zakłada, że emisja na rok 2020 będzie wynosiła 19,64 kg CO₂ (co daje poziom zbliżony do tego z 2014 r.).

Hałas

Klimat akustyczny na terenie miasta w największym stopniu kształtują źródła komunikacyjne, głównie trasy ruchu samochodowego (droga krajowa nr 94, drogi wojewódzkie nr: 297, 363 i 350 oraz liczne drogi powiatowe), a także magistrala kolejowa E30. Hałas komunikacyjny jest znaczącym źródłem hałasu w Bolesławcu, co wynika przede wszystkim z powszechności jego występowania, czasu oddziaływania oraz ciągłej intensyfikacji ruchu drogowego.

Na terenie miasta Bolesławiec nie jest prowadzony stały monitoring hałasu, a struktura ekspozycji na hałas nie jest jeszcze w pełni rozpoznana. Badania hałasu, przeprowadzone w 1996 roku wykazały, że na ponadnormatywny hałas, wyższy niż 65 dB narażonych było 41% mieszkańców Bolesławca. Szczegółowe badania przeprowadzono w 2003 roku przez Jeleniogórską Delegaturę Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu, w ramach programu monitoringu hałasu od dróg obciążonych ruchem transgranicznym. Z badań tych wynika, że hałas drogowy był poważnym problemem ekologicznym Bolesławca. Sytuacja uległa znacznej poprawie po wybudowaniu drogi średnicowej (która przejęła ruch tranzytowy z drogi nr 94 na ulice Cieszkowskiego i Wróblewskiego) oraz Autostrady A4.

Badania hałasu prowadzone w latach 2004 – 2005 wskazywały, że poziomy dźwięku środków komunikacji drogowej są wysokie i wynoszą 60 - 80 dB, przy wartościach progowych poziomów hałasu w środowisku w otoczeniu budynków mieszkalnych do 67 dB w porze nocnej i do 75 dB w porze dziennej.

Obecnie miasto Bolesławiec nie dysponuje kompleksową mapą akustyczną - badania w tym zakresie są prowadzone fragmentarycznie i przez różne podmioty. W ramach pomiarów akustycznych opisanych w opracowaniu „Klimat akustyczny w wybranych punktach województwa dolnośląskiego w 2016 roku” (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, kwiecień 2017 r.), nie uwzględniono powiatu bolesławieckiego. W edycji tego opracowania (z roku 2014), na obszarze powiatu bolesławieckiego rozmieszczono 14 punktów pomiarowych, z czego 7 punktów pomiarowych na obszarze miasta Bolesławiec (ul. Chrobrego 19, ul. Kosiby 20, ul. Kościuszki 52, ul. Zgorzelecka k/szkoły, ul. Widok 28, ul. Gałczyńskiego 51 - ZEC, Al. Tysiąclecia - szpital). Poniżej przedstawiono opis warunków akustycznych panujących w 2014 roku w punktach pomiarowych zlokalizowanych na obszarze miasta:

- *Chrobrego 19 – ulica o odnowionej nawierzchni asfaltowej, zabudowa obustronna, wielorodzinna zlokalizowana ok. 4,0 m od krawędzi jezdni. Stwierdzony równoważny poziom dźwięku odpowiadał 65,8 dB przy bardzo wysokim natężeniu 877 poj/h i udziale pojazdów hałaśliwych sięgającym 4,2%. W strefie oddziaływania znajduje się 29 budynków wielorodzinnych;*
- *Kosiby 20 – droga dwukierunkowa, wyjazdowa w kierunku Złotoryi, o nawierzchni w bardzo dobrym stanie technicznym. Zabudowa luźna, obustronna jedno- i wielorodzinna, usytuowana ok. 10,0-15,0 m od krawędzi jezdni, średni poziom dźwięku odpowiadał 64,2 dB przy natężeniu ruchu 304 poj/h i udziale pojazdów ciężkich w strumieniu ruchu wynoszącym 6,6%. W strefie oddziaływania znajdują się 42 budynki jedno- i wielorodzinne;*
- *Kościuszki 52 – jedna z głównych ulic miasta, wyjazdowa w kierunku Zielonej Góry. Stan nawierzchni dobry. Zabudowa jednostronna luźna, wielokondygnacyjna, zlokalizowana 14,0 m od krawędzi jezdni. Ruch pojazdów o średnim natężeniu 524 poj/h i 12,2% udziale pojazdów ciężkich w ogólnym strumieniu ruchu powoduje hałas rzędu 67,7 dB. W strefie oddziaływania znajdują się 2 budynki wielorodzinne;*
- *Zgorzelecka k/szkoły – droga dwukierunkowa o nawierzchni asfaltowej w bardzo dobrym stanie technicznym. Średni poziom równoważny dźwięku odpowiadał 68,5 dB przy natężeniu ruchu 854 poj/h i 3,9% udziale pojazdów ciężkich, zabudowa obustronna, wielorodzinna, teren chroniony zlokalizowany 8,0-10,0 m od krawędzi jezdni. W strefie oddziaływania znajduje się 7 budynków wielorodzinnych;*
- *Widok 28 – droga dwukierunkowa, wylotowa w kierunku Osiecznicy o asfaltowej nawierzchni w bardzo dobrym stanie. Zabudowa obustronna, luźna, wielokondygnacyjna, zlokalizowana 9,0-10,0 m od krawędzi jezdni. Poziom dźwięku 65,6 dB jest wynikiem natężenia ruchu ok. 286 poj/h. i ok. 6,3% udziale pojazdów ciężkich w ogólnym strumieniu ruchu. W strefie oddziaływania znajduje się 30 budynków jedno i wielorodzinnych;*

- *Gałczyńskiego 51 ZEC – droga dwukierunkowa, o asfaltowej nawierzchni w dobrym stanie. Zabudowa jednostronna luźna, wielokondygnacyjna, zlokalizowana 5,0-10,0 m od krawędzi jezdni. Stwierdzony poziom równoważny hałasu odpowiadał 58,4 dB przy natężeniu ruchu 564 poj/h i 12,1% udziale pojazdów ciężkich w ogólnym strumieniu ruchu. Brak zabudowy mieszkalnej strefie oddziaływania drogi;*
- *Al. Tysiąclecia (szpital) – droga wyjazdowa w kierunku Wrocławia, ulica dwukierunkowa o zabudowie obustronnej, wielorodzinnej, usytuowanej ok. 15,0-20,0 m od krawędzi jezdni. Nawierzchnia drogi w bardzo dobrym stanie technicznym. Poziom dźwięku 64,8 dB jest wynikiem natężenia ruchu kształtującego się na poziomie ok. 813 poj/h i udziale 5,9% pojazdów ciężkich w ogólnym strumieniu ruchu. W strefie oddziaływania znajduje się 28 budynków wielorodzinnych.*

Na klimat akustyczny osiedli „Kwiatowe”, „Przylesie” i „Staszica” oraz w rejonie ulicy Ceramicznej wpływa natomiast magistrala kolejowa E30 z Legnicy przez Chojnow, Bolesławiec i Węgliniec do Zgorzelca. Linia ta, prowadząca na wysokim nasypie bądź na poziomie terenu, jest w znacznym stopniu obciążona ruchem pasażerskim (lokalnym i dalekobieżnym) oraz towarowym. Stosując modele cyfrowe, oszacowano równoważny poziom hałasu kolejowego w odległości 10 m od skrajnej szyny. Dla 16 godzin pory dziennej wynosi on 65 dB, natomiast w nocy – 60 dB. Prawdopodobny zasięg oddziaływania ponadnormatywnego hałasu kolejowego wynosi 70 m w porze dziennej i 200 m w nocy (w godzinach od 22 do 6).

Podsumowując, rezultaty wieloletnich, aczkolwiek wrywkowych badań wskazują, że we wszystkich punktach pomiarowych przy trasach komunikacyjnych w Bolesławcu występowały przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku w przedziale od kilku do kilkunastu decybeli. Największe natężenie ruchu ulicznego występuje wzdłuż dróg, które obsługują ruch napływający i wypływający. Niepokojącym zjawiskiem jest fakt wydłużenia czasu ekspozycji na ponadnormatywny hałas, szczególnie w porze nocnej. Największy udział w powstawaniu wysokich poziomów hałasu mają pojazdy ciężkie i autobusy.

Na klimat akustyczny miasta wpływ ma również hałas komunalny. Hałas wewnątrzsiedlowy spowodowany jest przez pracę silników samochodowych, wywożenie odpadów, dostawy do sklepów, głośną muzykę radiową. Istotnym źródłem jest sprzęt grający używany przez mieszkańców miasta w miejscach przeznaczonych do wypoczynku i rekreacji. Do tych hałasów dołącza się niejednokrotnie bardzo uciążliwy hałas wewnątrz budynku, spowodowany wadliwym funkcjonowaniem urządzeń, np. hydroforów, pieców. Według polskiej normy, poziom hałasu pochodzący od instalacji i urządzeń budynku może wynosić w ciągu dnia 30-40 dB, nocą 25-30 dB.

Promieniowanie jonizujące i pola elektromagnetyczne

Z punktu widzenia ochrony środowiska istotne znaczenie mają źródła pól elektromagnetycznych, którymi są przede wszystkim urządzenia emitujące elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące w zakresie częstotliwości od 0,1 MHz do 300,000 MHz, do których należą urządzenia radionadawcze i telewizyjne (np. stacje bazowe telefonii komórkowej), jak również urządzenia elektroenergetyczne o napięciu znamionowym powyżej 110 kV.

Badania monitoringowe pól elektro magnetycznych prowadzone w latach 2014–2016 przez WIOŚ we Wrocławiu, podobnie jak w latach po przed nich, obejmowały:

- *miasta o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys. (teren typu A),*
- *miasta o liczbie mieszkańców poniżej 50 tys. (teren typu B, do którego należy miasto Bolesławiec),*
- *tereny wiejskie (teren typu C).*

Średnia arytmetyczna wartości zmierzonych poziomów pól elektromagnetycznych w ciągu trzyletniego cyklu pomiarowego wynosiła dla terenu typu B – 0,24 V/m, co stanowi 3,43% wartości dopuszczalnej. W punkcie pomiarowo-kontrolnym zlokalizowanym przy ul. Jana Pawła II średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu 3 MHz-3000 MHz [V/m] wyniosła 0,64 (9,1% wartości dopuszczalnej wynoszącej 7,0).

Zgodnie z art. 124 ustawy - Prawo ochrony środowiska, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowisk w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów.

II-3.5. Wymogi ochrony przyrody

Ekologiczny system przestrzenny miasta

Na obszarze miasta Bolesławiec z uwagi na znaczne przekształcenie antropogeniczne i zwartą zabudowę utrudnione jest wyróżnienie ciągłych stref ekologicznych. Można jedynie wyróżnić:

- leśną strefę południową, obejmującą kompleks leśny Lasów Bolesławieckich, które stanowią pozostałość Puszczy Zgorzelecko-Bolesławieckiej z fragmentami kwaśnej buczyny,
- górską, zlokalizowaną w południowej części miasta,
- wąską zachodnią strefę zadrzewieniowo-wodną, obejmującą koryto Bobru wraz z holocenijskimi tarasami zalewowymi i występującymi fragmentarycznie łąkami: wierzbowymi, topolowymi, olszowymi i jesionowymi oraz fragmentem grądu środkowoeuropejskiego.

Jak wynika z analizy danych udostępnionych w ramach geoserwisu Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (<http://geoserwis.gdos.gov.pl>) obszar miasta generalnie położony jest poza systemem korytarzy ekologicznych. Korytarze ekologiczne okalają Bolesławiec, (od strony wschodniej i zachodniej) łącząc w dolinie rzeki Bóbr korytarz „Przemkowski Park Krajobrazowy” z korytarzem „Góry Stołowe Północ”.

Wcześniejsze opracowania (A. Liro z zespołem, „Strategia wdrażania krajowej sieci ekologicznej ECUNET-POLSKA” Warszawa 1998 r.) wskazują na istotną rolę korytarza Górnego Bobru (67k). Zapewnia on połączenie sudeckich obszarów węzłowych (35M Obszar Karkonosko-Izerski, 36M obszar Gór i Pogórza Kaczawskiego) z obszarem Borów Dolnośląskich, siecią krajową i korytarzem Odry o randze międzynarodowej. W chwili obecnej z uwagi na znaczny stan przekształcenia i zagospodarowania doliny Bobru jego funkcjonalność, jako korytarza ekologicznego jest ograniczona.

Prawne formy ochrony przyrody

Bolesławiec położony jest poza systemem obszarów objętych prawnymi formami ochrony przyrody (najbliższy obszar w sieci Natura 2000 to położony 500 – 800 m na zachód i północ od granic miasta obszar „Bory Dolnośląskie” o kodzie PLB020005 - jeden z największych w Polsce zwartych kompleksów leśnych). Spośród form ochrony przyrody wymienionych w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o *ochronie przyrody*, na obszarze miasta Bolesławiec prawnymi formami ochrony przyrody objęto udokumentowane pomniki przyrody, siedliska przyrodnicze i stanowiska gatunków roślin, zwierząt i grzybów.

Pomniki przyrody

Zgodnie z treścią art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o *ochronie przyrody*, pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Na terenie Bolesławca znajdują się drzewa objęte ochroną prawną, wpisane do *Wojewódzkiego Rejestru Pomników Przyrody* oraz do *Gminnej Ewidencji Pomników Przyrody*. Wykaz drzew pomnikowych przedstawiono w poniższej tabeli:

L.p.	Nr działki	Obręb	Dodatkowy opis lokalizacji	Nazwa pomnika	Opis pomnika	Podstawa prawna uznania	Ilość
1.	19/1	03	Bolesławiec na tyłach zabudowań gospodarczych przy ul. Mostowej 14	MOSTOWY	Dąb szypułkowy (Quercus robur) o obw. 403 cm	Uchwała Nr XLI/324/94 Rady Miejskiej w Bolesławcu z dnia 26 kwietnia 1994 r. Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r.)	1
2.	336	03	u podnóża wału ziemnego na zapleczu posesji ul. Lipowa 6	KASZTELAN	Dąb szypułkowy (Quercus robur) o obw. 400 cm	Zarządzenie Nr 31/88 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 22 czerwca 1988 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 11 poz. 95)	1
3.	170/5	04	w centralnej części parku przy ul. Zgorzeleckiej	KRĘPY	Grab pospolity (Carpinus betulus) o obw. 280 cm	Zarządzenie Nr 31/88 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 22 czerwca 1988 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 11 poz. 95)	1

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec

4.	79/10	06	ul. Zabobrze 112	BOBRZANIN	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Uchwała Nr XIX/150/2000 Rady Miejskiej w Bolesławcu z dnia 25 stycznia 2000 r.	1
5.	11/16	08	Bolesławiec w suchym kanale u zbiegu ul. Rajskiej i Gdańskiej w zwartych zadrzewieniach	DRAĞAL	Dąb szypułkowy (Quercus robur) o obw. 380 cm	Zarządzenie Nr 31/88 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 22 czerwca 1988 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 11 poz. 95)	1
6.	119/13	08	ul. Kwiatowa 2	TKACZ	Dąb wielkoowocowy (Quercus macrocarpa)	Uchwała Nr XLI/324/94 Rady Miejskiej w Bolesławcu z dnia 26 kwietnia 1994 r.	1
7.	120/3	08	przy ul. Zgorzeleckiej 19	PANKRACY	Platan klonolistny (Platanus x hispanica Mill) o obw 510 cm	Rozporządzenie Nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 13, poz. 84 z dnia 19 kwietnia 1993 r.)	1
8.	433	08	ul. Zgorzelecka 17	JAGNA	Topola czarna (Populus nigra)	Uchwała Nr XLI/324/94 Rady Miejskiej w Bolesławcu z dnia 26 kwietnia 1994 r. Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r.)	1
9.	5/4	09	Bolesławiec u zbiegu ulic: Komuny Paryskiej i Wąskiej	NAROŻNY	Dąb biały odm. łyżkowata (Quercus alba „Elongata”) o odw. 300 cm	Zarządzenie Nr 31/88 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 22 czerwca 1988 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 11 poz. 95)	1
10.	222/4	09	Bolesławiec przy budynku Młodzieżowego Domu Kultury ul. Grunwaldzka 5	CHOCHOŁ	Cis pospolity (Taxus baccata) o obw. 190 cm	Rozporządzenie Nr 7/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 4 listopada 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 31 z dnia 15 listopada 1991 r. poz. 241)	1
11.	222/4	09	przy budynku Młodzieżowego Domu Kultury ul. Grunwaldzka 5	MANDARYN	Miłorząb dwuklapowy m. Japoński (Ginkgo biloba) o obw 290 cm	Rozporządzenie Nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 20 z dnia 15 maja 1991 r. poz. 149)	1
12.	311	09	ul. H. W. Tyrankiewiczów 11	BAKAŁARZ	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Uchwała Nr XIX/150/2000 Rady Miejskiej w Bolesławcu z dnia 25 stycznia 2000 r.	1
13.	2/18	11	ul. Leśna	ZDRAWKA	Sosna rumelijska (Pinus peuce)	Uchwała Nr XLI/324/94 Rady Miejskiej w Bolesławcu z dnia 26 kwietnia 1994 r.	1
14.	30/1	14	ul. Piastów 14	DOROTKA	Sosna czarna (Pinus nigra)	Uchwała Nr XLI/324/94 Rady Miejskiej w Bolesławcu z dnia 26 kwietnia 1994 r.	1
15.	173/1	14	za zabudowaniami folwarku ul. Kosiby 37	DAGMARA	Lipa szerokolistna (Tilia platyphyllos) o obw. 436 cm	Uchwała Nr XLI/324/94 Rady Miejskiej w Bolesławcu z dnia 26 kwietnia 1994 r. Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r.)	1
16.	204, 206	14	południowo-wschodnia część Bolesławca, na skraju lasu komunalnego pomiędzy ul. Piastów i Kosiby (aleja jest częścią założenia parkowego)	ALEJA PRZYLEŚNA	Aleja lipowa: Lipa drobnolistna (Tilia cordata) Lipa szerokolistna (Tilia platyphyllos)	Uchwała Nr XXI/166/12 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 28 marca 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2012 r. poz.2296)	57

Na terenie Bolesławca objęto ochroną prawną następujące formy geologiczne, wpisane do Wojewódzkiego Rejestru Pomników Przyrody oraz do Gminnej Ewidencji Pomników Przyrody:

L.p.	Nr działki	Obręb	Dodatkowy opis lokalizacji	Nazwa pomnika	Opis pomnika	Podstawa prawna uznania	Ilość
1.	1	08	na wysokiej nadrzecznej skarpie na prawym brzegu rzeki Bóbr (70 m na zachód od budynku nr 36 przy ul. Gdańskiej)	SMOK	Głaz narzutowy różowy granit	Uchwała Nr XLI/324/94 Rady Miejskiej w Bolesławcu z dnia 26 kwietnia 1994 r. Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r.)	1
2.	6/22	08	ul. Gdańska 31	PIELGRZYM lub BALTAZAR	Głaz narzutowy Granit różowo - szary gruboziarnisty	Rozporządzenie Nr 20/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 116)	1
3.	26	08	ul. Rajska (na skwerze)	KOGUT	Głaz narzutowy granit rapakiwi Średnioziarnisty „Kogut”	Uchwała Nr XLI/324/94 Rady Miejskiej w Bolesławcu z dnia 26 kwietnia 1994 r.	1
4.	304	09	ul. Bankowa (na skwerze koło szkoły)	RAJCA	Głaz narzutowy Granit różowo-szary Drobnioziarnisty	Uchwała Nr XLI/324/94 Rady Miejskiej w Bolesławcu z dnia 26 kwietnia 1994 r.	1
5.	78/7	10	ul. Jana Pawła II	PIAST	Głaz narzutowy Granit różowo - szary średnioziarnisty	Uchwała Nr XLI/324/94 Rady Miejskiej w Bolesławcu z dnia 26 kwietnia 1994 r.	1
6.	71/2	11	ul. Sobieskiego (przy zbiegu ulic Sobieskiego i Westrplatte)	KOPACZY	Głazy narzutowe Granit różowy, Średnioziarnisty	Uchwała Nr XLI/324/94 Rady Miejskiej w Bolesławcu z dnia 26 kwietnia 1994 r.	2
7.	14/2	14	ul. Spółdzielcza (wbudowany w trybunę stadionu)	WIERTACZY	Głaz narzutowy Granit szaro-różowy Średnioziarnisty	Uchwała Nr XLI/324/94 Rady Miejskiej w Bolesławcu z dnia 26 kwietnia 1994 r.	1
8.	16/19	14	Na skwerze przy ogrodzeniu Rodzinnych Ogrodów Działkowych ul. Piastów 2A	ŻÓŁWIE	Grupa głazów narzutowych. Granit różowy	Uchwała Nr XLI/324/94 Rady Miejskiej w Bolesławcu z dnia 26 kwietnia 1994 r.	1
9.	59	14	Bolesławiec ul. Kopernika 16	DUKAT	Głaz narzutowy granit różowo-szary Gruboziarnisty	Uchwała Nr XXXVIII/284/98 Rady Miejskiej w Bolesławcu z dnia 17 lutego 1998 r.	1

Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie

Zgodnie z informacją o środowisku i jego ochronie udostępnioną przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu pismem WSI.403.293.2016.AB dnia 17 listopada 2016 r. na obszarze miasta Bolesławiec udokumentowano występowanie następujących siedlisk przyrodniczych, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000:

3260 - Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników - związek *Ranuncion fluitantis* (Kod Physis: 24.4). Zespół z dominacją włosienicznika rzeczno-rzeczno-rzeczno *Ranuncion fluitantis* – niewielkie płyty w rzece Bóbr, gdzie został stwierdzony na dwóch stanowiskach.

3270 - Zalewane muliste brzegi rzek (klasa *Bidentetea tripartiti*) *Polygono-Bidentetum* – w sąsiedztwie brzegów Bobru oraz rzadziej zalanych wodą piaszczyn, na niewielkich powierzchniach sięgających zazwyczaj kilka m².

6430 - Ziołorośla nadrzeczne ze związku *Convolvuletalia sepium* (Kod Physis: 37.81442). Zespół kianiaki i kielisznika *Cuscuta-Calystegietum sepium*, zespół arcydzięgla nadbrzeżnego *Calystegio-Angelicetum archangelicae*, zespół pokrzywy i kielisznika *Urtico-Calystegietum sepium*, zespołu sadzka konopiastego *Calystegio-Eupatorietum* – dosyć często nad brzegami Bobru, tworzą zazwyczaj niewielkie powierzchnie ograniczające się do okrajów innych zbiorowisk.

91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*) (Kod Physis: 44.13, 44.321, 44.334). Najczęściej spotykanym na tym terenie jest łęg jesionowo-olszowy Fraxino-Alnetum, który występuje przede wszystkim w dolinie Złotego Strumienia (Młynówki), obniżeniach terenu i nad brzegami zbiorników wodnych. Nadrzeczny łęg wierzbowy *Salicetum albo-fragilis* - w dolinie Bobru w okolicach oczyszczalni ścieków, bardzo dobrze wykształcony pod względem fitosocjologicznym. **SIEDLIKO O ZNACZENIU PRIORYTETOWYM**

9170 - Grąd środkowoeuropejski *Galio-Carpinetum* (Kod Physis: 41.262, częściowo 41.263) – Część lasu przy ul. Piastów, niewielkie powierzchnie w dolinie Bobru, w większości przypadków płaty tego zespołu należą do zbiorowisk zubożałych pod względem florystycznym, fragmentarycznie wykształconych i pozbawionych gatunków charakterystycznych.

9110.2 - Kwaśna buczyna górska *Luzulo nemorasae-Fagetum* (Kod Physis: 41.121) – na stosunkowo dużej powierzchni w dolinie Złotego Strumienia (Młynówki), dobrze wykształcona.

Ochrona gatunkowa

Zgodnie z treścią art. 46 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących na terenie kraju lub innych państw członkowskich Unii Europejskiej rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie przepisów umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej. W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalane strefy ochrony.

Zgodnie z rozporządzeniami Ministra Środowiska:

- z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów,
- z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin,
- z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt,

na terenie miasta Bolestawiec stwierdzono występowanie:

9 gatunków roślin objętych ochroną częściową

- *Centuria pospolita Centaurium erythraea*
dosyć liczne występowanie tego gatunku w murawach psammofilnych w północnej części miasta
- *Kruszczyk szerokolistny Epipactis helleborine*
kilka osobników stwierdzono w niewielkim kompleksie grądu w południowo zachodniej części Bolestawca
- *Listera jajowata Listera ovata*
kilka osobników stwierdzono w zaroślach na skraju grądu we wschodniej części miasta, w lesie przy ul. Piastów
- *Pióropusznik strusi Matteucia struthiopteris*
jedyne nieliczne stanowisko tego gatunku znajduje się w rozlewiskach Złotego Strumienia przy ul. Jeleniogórskiej
- *Podrzeń żebrowiec Blechnum spicant*
Dwie kępy tego gatunku stwierdzono w kwaśnej buczynie górskiej *Luzulo nemorasae-Fagetum* w Lesie Bolestawieckim w południowej części miasta
- *Pokrzyk wilcza jagoda Atropa belladonna*
stwierdzony na dwóch stanowiskach na skraju zarośli we wschodniej części Lasu Bolestawieckiego (kilka osobników)
- *Widłak goździsty Lycopodium clavatum*

*kilka niewielkich pod względem powierzchniowym płatów
stwierdzono w borze sosnowym w północnej części Lasu Bolestawieckiego*

- *Włosienicznik rzeczny *Batrachium fluitans*
występowanie stwierdzono w rzece Bóbr, na dwóch stanowiskach*
- *Kocanki piaskowe *Helichrysum arenarium*
występują dosyć pospolicie w miejscach piaszczystych
w sąsiedztwie nieczynnych piaskowni w północnej części miasta*

8 gatunków ssaków objętych ochroną ścisłą

- *borowiec wielki *Nyctalus noctula**
- *gacek brunatny *Plecotus auritus**
- *karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus**
- *karlik większy *Pipistrellus nathusii**
- *mroczek późny *Eptesicus serotinus**
- *nocek duży *Myotis myotis**
- *nocek Natterera *Myotis nattereri**
- *nocek rudy *Myotis daubentonii**

6 gatunków ssaków objętych ochroną częściową

- *bóbr *Castor fiber**
- *gronostaj *Mustela erminea**
- *kret *Talpa europaea**
- *ryjówka aksamitna *Sorex araneus**
- *wiewiórka pospolita *Sciurus vulgaris**
- *wydra *Lutra lutra**

88 gatunków ptaków objętych ochroną ścisłą

- *bogatka *Parus major**
- *cierniówka *Sylvia communis**
- *czarnogłówka *Poecile montanus**
- *czubatka *Lophophanes cristatus**
- *dymówka *Hirundo rustica**
- *dzięcioł czarny *Dryocopus martius**
- *dzięcioł duży *Dendrocopos major**
- *dzięcioł średni *Dendrocopos medius**
- *dzięcioł zielonosiwy *Picus canus**
- *dzięcioł zielony *Picus viridis**
- *dzięciołek *Dendrocopos minor**
- *dziwonia *Erythrina erythrina**
- *dzwonec *Chloris chloris**
- *gajówka *Sylvia borin**
- *gąsiorek *Lanius collurio**
- *gil *Pyrrhula pyrrhula**

- *grubodziób Coccythraustes coccythraustes*
- *jarzębatka Sylvia nisoria*
- *jastrząb Accipiter gentilis*
- *jerzyk Apus apus*
- *kapturka Sylvia atricapilla*
- *kawka Corvus monedula*
- *kląskawka Saxicola rubicola*
- *kokoszka Gallinula chloropus*
- *kopciuszek Phoenicurus ochruros*
- *kos Turdus merula*
- *kowalik Sitta europaea*
- *krętogłów Jynx torquilla*
- *kukułka Cuculus canorus*
- *kulczyk Serinus serinus*
- *kwiczoł Turdus pilaris*
- *lerka Lullula arborea*
- *łabędź niemy Cygnus olor*
- *łozówka Acrocephalus palustris*
- *makolągwa Linaria cannabina*
- *mazurek Passer montanus*
- *modraszka Cyanistes caeruleus*
- *mucholówka szara Muscicapa striata*
- *mucholówka żałobna Ficedula hypoleuca*
- *mysikrólik Regulus regulus*
- *myszolów Buteo buteo*
- *nurogęś Mergus merganser*
- *oknówka Delichon urbicum*
- *paszkot Turdus viscivorus*
- *pełzacz leśny Certhia familiaris*
- *pełzacz ogrodowy Certhia brachydactyla*
- *perkoz dwuczuby Podiceps cristatus*
- *piecuszek Phylloscopus trochilus*
- *piegża Sylvia curruca*
- *pierwiosnek Phylloscopus collybita*
- *pleszka Phoenicurus phoenicurus*
- *pliszka górską Motacilla cinerea*
- *pliszka siwa Motacilla alba*
- *pokląska Saxicola rubetra*
- *pokrzywnica Prunella modularis*

- *potrzyszcz Emberiza calandra*
 - *potrzos Emberiza schoeniclus*
 - *przepiórka Coturnix coturnix*
 - *pustułka Falco tinnunculus*
 - *puszczyk Strix aluco*
 - *raniuszek Aegithalos caudatus*
 - *remiz Remiz pendulinus*
 - *rudzik Erithacus rubecula*
 - *sierpówka Streptopelia decaocto*
 - *sikora uboga Poecile palustris*
 - *siniak Columba oenas*
 - *skowronek Alauda arvensis*
 - *słowik rdzawy Luscinia megarhynchos*
 - *sosnówka Periparus ater*
 - *sójka Garrulus glandarius*
 - *strumieniówka Locustella fluviatilis*
 - *strzyżyk Troglodytes troglodytes*
 - *szpak Sturnus vulgaris*
 - *śpiewak Turdus philomelos*
 - *świergotek drzewny Anthus trivialis*
 - *świerszczak Locustella naevia*
 - *świstunka leśna Phylloscopus sibilatrix*
 - *trzciniak Acrocephalus arundinaceus*
 - *trzcinniczek Acrocephalus scirpaceus*
 - *trznadel Emberiza citrinella*
 - *turkawka Streptopelia turtur*
 - *uszatka Asio otus*
 - *wilga Oriolus oriolus*
 - *wróbel Passer domesticus*
 - *zaganiacz Hippolais icterina*
 - *zięba Fringilla coelebs*
 - *zimirdek Alcedo atthis*
 - *zniczek Regulus ignicapilla*
- 5 gatunków ptaków objętych ochroną częściową
- *gawron Corvus frugilegus*
 - *gołąb miejski Columba livia forma urbana*
 - *kruk Corvus corax*
 - *sroka Pica pica*
 - *wrona siwa Corvus cornix*

5 gatunków gadów objętych ochroną częściową

- jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*
- jaszczurka żyworodna *Zootoca vivipara*
- padalec zwyczajny *Anguis fragilis*
- zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*
- żmija zygzakowata *Vipera berus*

2 gatunki płazów objętych ochroną ścisłą

- rzekotka drzewna *Hyla arborea*
- traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*

5 gatunków płazów objętych ochroną częściową

- ropucha szara *Bufo bufo*
- traszka zwyczajna *Lissotriton vulgaris*
- żaba jeziorkowa *Pelophylax lessonae*
- żaba trawna *Rana temporaria*
- żaba wodna *Pelophylax esculentus*

1 gatunek motyla objętego ochroną częściową

- paź żeglarz *Iphiclidides podalirius*

1 gatunek ważki objętej ochroną ścisłą

- trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*

1 gatunek ważki objętej ochroną częściową

- szklarnik leśny *Cordulegaster boltonii*

Zgodnie z informacjami zawartymi w opracowaniu p.n.: „Szczegółowa inwentaryzacja ornitologiczna pod względem występowania i miejsc lęgowych ptaków objętych ochroną gatunkową na terenie działek gruntu nr 1/10, 1/11, 11, 19 przy ul. T. Kościuszki, obręb 2 miasta Bolestawiec” (P. Wasiak, lipiec 2015 r.) na obszarze wymienionych wyżej działek ewidencyjnych (na obszarze nr 1 objętym zmianą Studium) gniazdowało 16 gatunków ptaków objętych ochroną ścisłą (od roku 2016):

- 1) bogatka *Parus major* - 1 para
- 2) cierniówka *Sylvia communis* - 4 pary
- 3) dzwonec *Chloris chloris* - 2 pary
- 4) gąsiorek *Lanius collurio* - 1 para
- 5) kapturka *Sylvia atricapilla* - 3 pary
- 6) kos *Turdus merula* - 2 pary
- 7) pliszka żółta *Motacilla flava* - 1 para
- 8) potrzęsacz *Emberiza calandra* - 5 par
- 9) sierpówka *Streptopelia decaocto* - 1 para
- 10) skowronek *Alauda arvensis* - 2 pary
- 11) szczygieł *Carduelis carduelis* - 1 para
- 12) szpak *Turdus vulgaris* - 2 pary
- 13) śpiewak *Turdus philomelos* - 1 para
- 14) świerszczak *Locustella naevia* - 1 para
- 15) trznadel *Emberiza citrinella* - 5 par

16) zięba Fringilla coelebs - 2 pary.

Najliczniej stwierdzonymi gatunkami okazały się być trznadel i potrzyszcz (po 5 par lęgowych), a także kapturka i cierniówka (po 4 pary).

Na terenie Bolesławca nie stwierdzono występowanie grzybów objętych ochroną ścisłą lub częściową.

II-3.6. Wymogi ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

Bolesławiec położony jest w północno-zachodniej części województwa dolnośląskiego, nad rzeką Bóbr na wysokości około 170-250 m n.p.m. Wszystkie opisywane w prognozie obszary są położone na prawym brzegu rzeki Bóbr, poza dolinę tej rzeki.

Zgodnie z podziałem Polski (J. Kondracki, 2002) na regiony fizyczno-geograficzne, obszar miasta należy do mezoregionu Pogórza Kaczawskiego (332.27), wchodzącego w skład Pogórza Zachodniosudeckiego i obejmującego jego środkową część. Dolina Kaczawy dzieli Pogórze Kaczawskie na dwie części – zachodnią i wschodnią. W części zachodniej Pogórza Kaczawskiego, tworzącej płaskowyż z pojedynczymi wzniesieniami wyróżnia się m.in. mikroregiony, Dolinę Bobru oraz Pogórze Bolesławieckie (na obszarze których położone są omawiane obszary). Według podziału W. Walczaka jest to wysunięty najdalej na północ fragment Sudetów Zachodnich.

W sensie strukturalno-tektonicznym Bolesławiec jest położony w strefie uskoku brzeżnego sudeckiego, stąd w ukształtowaniu powierzchni widoczny jest wpływ starego podłoża. Pod względem morfologicznym obszar Bolesławca to w większości (70%) wysoczyzna morenowa falista plejstocenska, pozostałą powierzchnię zajmują formy genetycznie związane z plejstocenską i holocenską działalnością rzeki Bóbr.

Z uwagi na brak audytu krajobrazowego dla obszaru województwa, brak jest rekomendacji i wniosków dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazów oraz lokalizacji krajobrazów priorytetowych.

Krajobraz kulturowy jest wynikiem przekształcania krajobrazu naturalnego przez człowieka i nakładania elementów kulturowych różnego wieku. w przypadku Bolesławca mamy do czynienia z miastem o wielowiekowej tradycji (historia Bolesławca sięga XII w., a nadanie praw miejskich nastąpiło w XIII w.). Miasto powstało dzięki dogodnemu położeniu na szlaku handlowym na „Via Regia” biegnącym ze wschodu na zachód. Pewną rolę w powstaniu osady odegrało też kopalnictwo złota, na terenach położonych na południe od miasta. Zlokalizowany nad rzeką Bóbr, otoczony lasami wchodzącymi w kompleks Borów Dolnośląskich, Bolesławiec pozostaje jednym z najpiękniejszych miast Dolnego Śląska.

Najistotniejszymi elementami zabudowy, tworzącymi sylwetkę miasta są:

- centrum miasta z bardzo dobrze zachowaną średniowieczną siatką ulic, które okala ciąg murów obronnych z plantami, w tym powstał pod koniec XIV w. Ratusz, mury kamienne wzniesione w 1316 r. i pierścień murów z basztami bramnymi z 1479 r. (tylko częściowo zachowane),
- kamienny wiadukt kolejowy na rzece Bóbr z lat 1844–1846. (490 m długości),
- kompleksy zabudowy przemysłowej, w szczególności historyczny zespół budowlany stanowiący część dawnej przędzalni bawełny Spinnerei und Weberei „Concordia” z 1873 r. przy ul. Orlej 3, dawne zakłady ceramiczne „Julius Paul & Sohn” przy ul. Polnej 15 oraz dawny zakład „Zeidler & Wimmel” przy ul. Modłowej 1,
- historycznie ukształtowane parki i cmentarze, w szczególności: planty miejskie (od 1841 r.), parki przy ul. Tyrankiewiczów, Sądowej, Obrońców Helu/Garncarskiej, Kosiby, Zgorzeleckiej, a także cmentarze w rejonie ulic: II Armii wojska Polskiego (Cmentarz Wojenny im. M. Kutuzowa), dawny cmentarz ewangelicki przy ul. Ptasiej i Irysów oraz dawny cmentarz katolicki, położony przy ul. Lubańskiej,
- zabytki architektury sakralnej, w szczególności: Sanktuarium Maryjne p.w. Wniebowziętej Matki Kościoła przy ul. Kościelnej, kościół p.w. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy przy Placu Zamkowym oraz kościół p.w. Matki Boskiej Różańcowej przy ul. Ceramicznej,
- kompleksy zabytkowej zabudowy mieszkalnej, w tym zabudowa z końca XVIII w. i XIX w. (o formach barokowych lub klasycyzujących), kamienice II poł. XIX i początku XX wieku (przykład architektury tzw. „szkoły berlińskiej”) oraz wille z II poł. XIX i początku XX w.,
- kompleksy zabytkowej zabudowy użyteczności publicznej, w tym: zabudowania Wojewódzkiego Szpitala dla Psychicznie i Nerwowo Chorych przy Al. Tysiąclecia, pochodzący

z XV w. klasztor dominikanów (obecnie budynek Urzędu Gminy Bolesławiec), Teatr Stary z 1822 r. zaadaptowany w 1857 r. z arsenału.

Wymienione wyżej obiekty stanowią tylko część bogatego zasobu zabytków na obszarze Bolesławca. Niestety, zachowanie poszczególnych elementów oraz stopień ich przekształcenia jest bardzo zróżnicowany. Historyczne centrum miasta przeszło w ostatnich latach kompleksową odnowę. Także wiadukt kolejowy został odnowiony i wyeksponowany w panoramie miasta (nocna iluminacja). Niestety zespoły XIX i XX w zabudowy bardzo często są w złym stanie technicznym i wymagają wielu zabiegów konserwatorskich. W obrębie historycznych zespołów zabudowy w latach powojennych powstało wiele obiektów nie odpowiadających skalą i charakterem historycznemu kontekstowi przestrzeni. Są to przede wszystkim wielkopłytowe budynki wielorodzinne, pawilony usługowe oraz zabudowa produkcyjna.

W „Gminnym Programie Rewitalizacji” przyjętym uchwałą

II-4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Historia Bolesławca sięga czasów średniowiecza - powstanie nadbrzeżańskiej osady niektórzy historycy wiążą z panowaniem króla Bolesława Chrobrego, inni, w oparciu o najstarsze kroniki założenie miasta przypisują księciu Bolesławowi Wysokiemu. Pierwszy raz nazwa miasta pojawiła się w roku 1202 wraz z wiadomością o bolesławieckim kasztelanie Bankierze, a pierwsza poświadczona źródłowo wiadomość mówiąca o posiadaniu przez Bolesławiec praw miejskich pochodzi z 1251 r. Miasto powstało dzięki dogodnemu położeniu na szlaku handlowym „Via Regia”, biegnącym ze wschodu na zachód. Pewną rolę w powstaniu osady odegrało też kopalnictwo złota, na terenach położonych na południe od miasta. Nadanie praw miejskich w XIII wieku i szeregu przywilejów pozwoliło na szybki rozwój osady. Wiek ten zapisał się też w historii Bolesławca sprowadzeniem zakonu Dominikanów i zakonu Krzyżowców z Czerwoną Gwiazdą. Oba te konwenty wywarły silny wpływ na życie miasta - wówczas to powstał szpital i biblioteki o zasobnym księgozbiornym. Po upadku miasta spowodowanym przez najazdy husytów na początku XV wieku, Bolesławiec dość szybko podniósł się z ruin. Z tego czasu pochodzą, do dziś zachowane, najcenniejsze zabytki miasta – kościół p.w. Wniebowzięcia NMP i powstały nieco później przebudowany gmach ratusza. Chlubą miasta były wodociągi i kanalizacja, których sieć objęła miasto w wieku następnym. Innym powodem do dumy była wspianiale funkcjonująca szkoła, której początki sięgają XIV wieku. W wiekach średnich powstały też pierwsze garncarnie, zapoczątkowując wspianiałe rozwój bolesławieckiej ceramiki. Okres dobrobytu przerwała wojna trzydziestoletnia w XVII wieku - w wielkim pożarze został zniszczony zamek, spalony kościół i większość miejskiej zabudowy. Kolejnym okresem rozkwitu miasta była połowa XVIII wieku. Przebudowano w stylu barokowym ratusz, wzniesiony został przez protestantów kościół ewangelicki, dzięki inicjatywie mieszkańca miasta powstał Królewski Sierociniec - szeroko znana na Śląsku placówka oświatowo-wychowawcza i wydawnicza. W okresie wojen napoleońskich wyburzono mury obronne, co pozwoliło na ekspansję miasta na tereny leżące poza dotychczasowymi jego granicami. XIX wiek w historii miasta zapisał się niezwykle dynamicznym rozwojem we wszystkich dziedzinach życia. Następowali charakterystyczne dla większości miast europejskich powiększanie przestrzeni urbanistycznej, wkomponowanie nowych przestrzeni zielonych, powstawanie nowych osiedli, budowa zakładów przemysłowych, głównie na terenach północnych miasta. To okres powstania linii kolejowej i wiaduktu oraz powstania wielu budynków miejskich. W XX wieku nadal trwał intensywny rozwój miasta. W roku 1910 magistrat rozpiął wielki konkurs urbanistyczny mający objąć południową część miasta o olbrzymiej powierzchni ok. 300 ha. Niestety to ambitne założenie zostało zahamowane przez wybuch I wojny światowej. Po wojnie władze miejskie podjęły decyzję o rozwiązaniu problemu mieszkaniowego poprzez budowę wielu nowych tanich osiedli. Jedno z pierwszych takich osiedli powstało w Bolesławcu dzięki przyjaźni ówczesnego burmistrza Burmanna z jednym z najznakomitszych architektów i urbanistów XX wieku Ernstem Mayem. W latach trzydziestych XX wieku Bolesławiec był stolicą jednego z największych pod względem wielkości powiatów dolnośląskich. Liczba ludności miasta wynosiła ok. 22 tys. mieszkańców, a miasto było centrum przemysłu, rzemiosła, handlu i transportu. Wśród gałęzi przemysłowych zdecydowanie przewodził przemysł ceramiczny – siedem garncarni, dwie fabryki ceramiki i cztery fabryki ceramiki użytkowej. Dalsze miejsca zajmował przemysł żelazny - trzy odlewnie żeliwa i fabryka maszyn, przemysł tekstylny (zakłady „Concordia”) oraz wydobywanie i obróbka piaskowca. II wojna światowa zmieniła całkowicie sytuację miasta. Bolesławiec został zniszczony w 60 %. W roku 1945 rozpoczęła działalność pierwsza szkoła, biblioteka, otwarto urząd pocztowy, funkcjonowała straż pożarna, przywrócono komunikację kolejową. W latach pięćdziesiątych uruchomiono zakłady przemysłowe: m.in. Zakłady Ceramiczne, Bolesławiecką Fabrykę Fiolek i Ampulek, Zakłady Chemiczne „Wizów” i Zakład Górniczy „Konrad”. Szczęśliwie dla miasta została

podjęta decyzja o odbudowie rynku w dawnym kształcie. Powstawały nowe osiedla, szkoły, wybudowano salę widowisko-kinową „Forum” i kompleks basenów nad Bobrem. Boleśławiec stał się też silnym ośrodkiem kulturalnym – powstał Młodzieżowy Dom Kultury, Muzeum Ceramiki, Boleśławiecki Ośrodek Kultury, powstało Towarzystwo Miłośników Boleśławca, Boleśławieckie Towarzystwo Fotograficzne i pierwsza w mieście Szkoła Muzyczna. Po 1990 roku zrealizowano szereg istotnych inwestycji – m.in. uruchomiono oczyszczalnię ścieków, oddano do użytku składowisko odpadów komunalnych, otwarto salę gimnastyczną przy Zespole Szkół Ogólnokształcących, otwarto I odcinek obwodnicy miejskiej, zakończono modernizację budynku Urzędu Miasta i Starostwa Powiatowego, rozbudowano i zmodernizowano sieć telekomunikacyjną.

II-4.1. Najważniejsze obiekty zabytkowe na terenie miasta

Zabytki architektury sakralnej

- Sanktuarium Maryjne p.w. Wniebowziętej Matki Kościoła przy ul. Kościelnej /dawny kościół katolicki/ z końca XV w. przebudowany w XVII w. reprezentujący typ kościoła sasko-łużyckiego, z wystrojem wnętrza barokowym z XVII i XVIII wieku;
- kościół p.w. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy przy Placu Zamkowym /dawny kościół ewangelicki/ o skromnej architekturze barokowej, wzniesiony w 2 poł. XVIII w. w miejscu ruin zamku, w XIX wieku został w niewielkim stopniu rozbudowany, a w latach 1834–35 powstała przy nim neogotycka wieża;
- kościół p.w. Matki Boskiej Różańcowej przy ul. Ceramicznej, powstały w XIV, przebudowany w XVI w., z cennym zespołem rzeźby nagrobkowej z XVI i XVII wieku.

Wszystkie te obiekty są znaczące artystycznie i charakterystyczne w skali miasta, stanowią ważne dominanty w jego krajobrazie.

Zabytki architektury świeckiej

- Ratusz – budynek powstał pod koniec XIV wieku (prace strzechy sasko-łużyckiej) i na początku XV wieku (warsztat W. Roskopfa), obecny kształt otrzymał po przebudowie barokowej około połowy XVIII wieku, stanowi dominantę architektoniczną rynku i krajobrazową w sylwecie miasta; jego wartość architektoniczna i artystyczna jest znaczna z uwagi na detal architektoniczny wmurowany tu z kamienic przyrynkowych; usytuowanie ratusza jest nietypowe (nierównoległe do pierzei z dostosowaniem do szlaków handlowych); pierwotnie obudowany kramami i budami, oczyszczony z tych nawarstwień pod koniec XIX wieku.
- Mury obronne – pierwotnie miasto opasane było wałami drewniano-ziemnymi, w 1316 roku wzniesiono mury kamienne, a w 1479 dodano drugi pierścień z basztami bramnymi; w 1813 roku większą część murów wysadzono w powietrze, zaś pozostałe włączono w obręb plant miejskich, fragmenty zabezpieczono w charakterze trwałej ruiny, a częściowo zagospodarowano; dwie baszty zostały wbudowane w budynki Muzeum Ceramiki i basenów miejskich; mury obronne stanowią znaczną wartość archeologiczną, historyczną i estetyczną.

Zabytkowa zabudowa mieszkaniowa

Przyrynkowe kamienice mieszkańskie – charakteryzujące się bogatą formą architektoniczną i zróżnicowanymi gabarytami, usytuowane są szczytowo, przeważnie trójkondygnacyjne, podpiwniczone, z parterami usługowo-handlowymi; obecnie istniejące w Ryнку budynki, z wyjątkiem części pierzei północnej i południowej, są rekonstrukcją konserwatorską; odbudowa powojenna utrzymana została w nawiązaniu do architektury barokowej i klasycystycznej (bez zachowania charakterystycznych rzutów).

- Zabudowa śródmiejska zwarta i rozproszona, położona poza rynkiem, pochodząca przeważnie z końca XVIII w. i XIX w. o znacznie skromniejszych formach barokowych lub klasycyzujących – o charakterystycznym zredukowanym detalu architektonicznym; są to budynki murowane, parterowe lub piętrowe z dachami dwuspadowymi, położone np. przy ul. Kościelnej.
- Zabudowa zwarta z II poł. XIX i początku XX wieku, są to przeważnie kamienice czynszowe o bogatym detalu, o wyraźnym wpływie tzw. szkoły berlińskiej, położone np. przy ul. Kaszubskiej i ul. Mickiewicza.
- Wille z II poł. XIX i początku XX wieku usytuowane przy promenadzie, między innymi przy ul. Grunwaldzkiej i ul. Partyzantów.

- Zabudowa terenów południowo – zachodnich (tzw. „Westend”) – o zabudowie zwartej i rozproszonej, powstająca od 1870 roku do początku XX wieku z charakterystycznymi formami dla szkoły berlińskiej; położona pomiędzy ulicami Kubika oraz Komuny Paryskiej i Tyrankiewiczów.
- Zabudowa rozproszona poza ścisłym centrum – ul. Willowa; są to budynki jednorodzinne z początku XX w. sytuowane na dużych działkach w otoczeniu wysokiej zieleni z formami architektonicznymi wywodzącymi się z okresu secesji, z oryginalnymi, indywidualnymi rozwiązaniami architektonicznymi; zabudowa o wysokich walorach artystycznych nadająca miastu malowniczość.
- Zabudowa zwarta poza ścisłym centrum, wielorodzinna z lat 20-tych i 30-tych XX w. występuje jako zespoły kilku budynków murowanych, piętrowych usytuowanych kalenicowo w stosunku do ulicy; zabudowa tworzy jednorodne, skromne wnętrza urbanistyczne uzupełnione zielenią, typowe dla okresu międzywojennego; położona np. przy ul. Dolne Młyny, ul. Okrzei oraz ul. Ślusarskiej.

Zabytkowe zespoły zabudowy użyteczności publicznej

- Dawny klasztor dominikanów obecnie Urząd Gminy Bolesławiec- pochodzący z XV wieku, wielokrotnie przebudowywany (do dziś pozostał jeden budynek z zachowanym pierwotnym rzutem i wystrojem wnętrza).
- Teatr Stary – zaadaptowany został w 1857 roku z arsenału (1822), wielokrotnie przebudowany.
- dawny Dom Sierot – zbudowany w 1755 roku, rozbudowany w II poł. XVIII i I poł. XIX wieku, był znaną instytucją wychowawczą, pełnił również funkcje kulturalne, funkcjonowała tu drukarnia; w czasach współczesnych zmieniony na hotel robotniczy został zniekształcony częściowo niewłaściwym remontem.
- Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych, zlokalizowany w pewnym oddaleniu od centrum, w otoczeniu parkowym, wzniesiony w latach 1857-63, w stylu neogotyckim, wg projektu F. Schillera.
- Poczta – przed 1904 rokiem, z elementami silnie zmodernizowanego gotyku.
- Sąd Rejonowy – dawne gimnazjum, budynek powstał w latach 1861-64, neogotycki, wg projektu Oppermanna.
- Przedszkole nr 2 - dawna loża masońska, powstała w latach 1885-86.

Zabytkowe pomniki

- Pomnik Michała Kutuzowa z 1819 roku, projektu arch. Karola Schinkla i rzeźbiarza Gotfryda Schadowa. Pierwotnie zlokalizowany w Rynku (do 1893 roku).
- Pomnik „Chrystus przyjaciel dzieci” – z roku 1902, autorstwa Petera Breuera, pierwotnie zlokalizowany na wewnętrznym dziedzińcu Królewskiego Sierocińca, po II wojnie światowej na cmentarzu komunalnym, od 1998 roku przed kościołem p.w. MB Nieustającej Pomocy.

Zabytki techniki i architektury przemysłowej

- wiadukt kolejowy z lat 1844–1846, zrealizowany pod kierunkiem E. Gansela,
- zakłady dziewiarskie „Concordia” z 1871 roku, rozbudowywane w 1921r.,
- sala gimnastyczna – ul. Tyrankiewiczów 10, ok. 1890-1900 r.,
- Kopalnia Piaskowca Modlińscy Sp. z o.o. – dawniej zakład „Zeidler & Wimmel”,
- zakłady ceramiczne „Julius Paul & Sohn” – ul. Polna 15.

Zabytkowe zespoły zieleni urządzonej i cmentarzy

- planty, realizowane stopniowo od 1841 roku (rej. zabytków nr 1205/J),
- park przy sądzie, pochodzący z 1865 roku, autorstwa E. Petzolda (rej. zabytków nr 1206/J),
- park przy PKP zrealizowany w roku 1872, autorstwa E. Petzolda,

- park, ul. Tyrankiewiczów – założenie związane z Domem Bractwa Kurkowego, później z budynkami szkolnymi obecnego I LO,
- park przy folwarku „Próg” – założenie z lat siedemdziesiątych XIX wieku, przy ul. Kosiby,,
- park przy pałacyku Pücklera – przy budynku Zespołu Szkół Specjalnych, Zgorzelecka 28/29.
- dawny cmentarz ewangelicki położony w rejonie ulic: Ptasiej i Irysów,
- cmentarz przy Zespole Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych, położony przy ul. Piastów,
- dawny cmentarz katolicki, położony przy ul. Lubańskiej.

II-4.2. Rejestr zabytków

Podstawową formą ochrony zabytków zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* jest wpis do rejestru zabytków i zgodnie z art. 8 tejże ustawy, rejestr zabytków dla zabytków znajdujących się na terenie danego województwa prowadzi właściwy wojewódzki konserwator zabytków.

Na obszarze miasta Bolesławiec ochroną konserwatorską w postaci wpisu do rejestru zabytków objęto następujące objekty i obszary:

Lp.	obiekt	adres	nr	rodzaj obiektu	rejestr zabytków	data
1.	miasto			obszar	A/1819/354	1956.11.25
2.	zespół miejskich murów obronnych:			zespół	A/5485/598	1959.08.25
	mury obronne			mur		
	baszta w zespole miejskich murów obronnych	Chopina		baszta		
	baszta w zespole miejskich murów obronnych	Grunwaldzka		baszta		
	baszta w zespole miejskich murów obronnych	Kościelna		baszta		
	baszta w zespole miejskich murów obronnych	Kubika		baszta		
	baszta w zespole miejskich murów obronnych, ob. Bolesławieckie Towarzystwo Fotograficzne	Kubika		baszta		
	baszta w zespole miejskich murów obronnych, ob. Muzeum Ceramiki	Magistracka		baszta		
	baszta w zespole miejskich murów obronnych	Mickiewicza	13	baszta		
	baszta w zespole miejskich murów obronnych	przy pomniku Kutuzowa		baszta		
baszta w zespole miejskich murów obronnych	Zgorzelecka	52	baszta			
3.	kaplica d. grobowa	przy murach miejskich		kaplica	A/5484/599	1959.08.25
4.	planty miejskie			park	1205/J	1995.04.24
5.	kościół d. ewangelicki	Pl. Zamkowy		kościół	234/A/1-2/03	2003.12.17

Lp.	obiekt	adres	nr	rodzaj obiektu	rejestr zabytków	data
	z wolnostojącą wieżą pw. MB Nieustającej Pomocy					
6.	pastorówka, ob. plebania	Pl. Zamkowy	2-3	plebania	1295	1965.05.11
7.	kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP i św. Mikołaja	Kościelna	1a	kościół	A/1982/86	1949.03.29
8.	d. szkoła parafialna, ob. dom mieszkalno- usługowy, „Caritas”	Kościelna	1-2	plebania	A/5853	2012.12.18
9.	dom mieszkalny ob. plebania	Kościelna	3	dom mieszkalny	A/5454/1289	1965.05.11
10.	kościół parafialny pw. MB Różańcowej	Ptasia / Ceramiczna		kościół	A/5479/798	1960.11.23
11.	cmentarz d. katolicki przy kościele parafialnym pw. MB Różańcowej	Ceramiczna		cmentarz	163/A/03	2003.06.17
12.	pawilon parkowy, ob. dom modlitwy kościoła Zielonoświątkowców	Tyrankiewiczów	1	pawilon parkowy	A/5805/961/J	1989.11.24
13.	d. zakład kąpielowy, ob. Miejskie Zakłady Kąpielowe	Zgorzelecka	52	publiczny	A/1303	2009.08.31
14.	budynek miejskiej sali koncertowej z restauracją „Odeon” ob. budynek usługowo- handlowy	Kubika	1	publiczny	A/1079	2008.09.11
15.	d. dom klasztorny św. Józefa (Przytułek św. Józefa), ob. dom dziecka sióstr elżbietanek	Kubika	4	publiczny	1197/J	1995.04.25
16.	klasztor dominikanów, ob. Urząd Gminy	Teatralna	1a	klasztor	A/5679/654/J	1980.08.27
17.	willa, ob. MDK	Grunwaldzka	5	dom mieszkalny	A/1038	2007.12.20
18.	dom mieszkalny	Jeleniogórska	5	dom mieszkalny	A/5665/784/J	1982.06.08
19.	zespół przemysłowy d. zakłady Włókiennicze „Concordia”, (przędzalnia i tkalnia bawełny), ob. Zakłady Włókiennicze „Saltex” z otoczeniem	Orla	3	zespół	A/5266/1-7	2011.06.24
20.	budynek szwalni	Orla	3	przemysłowe	A/5266/1-8	2011.06.25
	budynek magazynowo- administracyjny i warsztat			przemysłowe		
	budynek magazynowy I			przemysłowe		
	budynek dziewiarni			przemysłowe		
	budynek biurowy			administracyjny		
	budynek magazynowy II z łącznikiem komunikacyjnym			przemysłowe		
brama wjazdowa z fragmentem ogrodzenia	brama					
21.	dom mieszkalny	Rynek	6	dom mieszkalny	1994	1972.05.23

Lp.	obiekt	adres	nr	rodzaj obiektu	rejestr zabytków	data
22.	dom mieszkalny z bramą przejazdową, tzw. Bramą Kutuzowa (Brama Piastowska)	Rynek	7a	dom mieszkalny	1294	1965.05.11
23.	dom mieszkalny	Rynek	28	dom mieszkalny	A/799	2006.06.06
24.	d. gospoda „Pod Złotym Aniołem”	Rynek	29	dom mieszkalny	1995	1972.05.23
25.	dom mieszkalny	Rynek	32	dom mieszkalny	A/5451/1292	1965.05.11
26.	d. gospoda „Pod Trzema Wieńcami”	Rynek	35	dom mieszkalny		
27.	dom mieszkalny	Rynek	35	dom mieszkalny		
28.	dom mieszkalny	Rynek	38	dom mieszkalny	1996	1972.05.23
29.	ratusz	Rynek	41	ratusz	A/5515/68	1949.03.29
30.	Królewskie Gimnazjum, ob. Sąd Rejonowy	Sądowa	1	publiczny	A/5554/1306/J	1997.07.07
31.	park przy d. gimnazjum	Sądowa		park	1206/J	1995.04.24
32.	teatr	Teatralna	1	publiczny	A/1042	2008.01.31
33.	willa podmiejska	Zgorzelecka	19	dom mieszkalny	82/A/02	2002.04.10

Występowanie zabytków wpisanych do rejestru zabytków zostało uwzględnione w planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na obszarze miasta – stosownie do okresu, w jakim te plany były sporządzane oraz do ówczesnego stanu rejestru zabytków. Dla obszarów charakteryzujących się licznym występowaniem zabytków rejestrowych (a w szczególności dla zabytkowego układu Starego Miasta) ustalono w planach miejscowych strefy ochrony konserwatorskiej (tzw. „ściśle” ochrony konserwatorskiej), określając przedmiot i zakres koniecznej ochrony konserwatorskiej.

Na rysunku *Studium* oznaczono lokalizację zabytków wpisanych do rejestru zabytków, należy jednak uwzględnić fakt, że rejestr zabytków podlega sukcesywnej weryfikacji i uzupełnieniom.

II-4.3. Gminna ewidencja zabytków

Zgodnie z art. 22 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Prezydent Miasta Bolesławiec prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie kart adresowych zabytków na terenie Gminy Miejskiej Bolesławiec, obejmując nią trzy grupy obiektów:

- zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków,
- inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków,
- inne zabytki nieruchome wyznaczone przez Prezydenta Miasta Bolesławiec w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Wywiązując się z ustawowego obowiązku, Prezydent Miasta Bolesławiec Zarządzeniem Nr 79/2016 z dnia 3 marca 2016 r. w sprawie założenia Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Bolesławiec wymogu opracowania gminnej ewidencji zabytków

Gminna ewidencja zabytków stanowi jedną z równorzędnych podstaw do objęcia zamieszczonego w niej obiektu ochroną konserwatorską m.in. w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec. Obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków (w tym - ujęte wyłącznie w niej) podlegać będą uzgodnieniom konserwatorskim na etapie pozwolenia na budowę lub rozbiórkę.

Gminną Ewidencją Zabytków Miasta Bolesławiec objęto łącznie 666 obiektów i obszarów:

WYKAZ OBIEKTÓW I OBSZARÓW OBJĘTYCH GMINNĄ EWIDENCJĄ ZABYTEKÓW

Lp.	Obiekt	Adres	Nr	Rodzaj obiektu	Rejestr zabytków	Data
1	układy urbanistyczne ujęte w GEZ			obszary		
2	układ urbanistyczny Miasto			obszar	A/1819/354	1956.11.25
3	mury obronne			mur	A/5485/598	1959.08.25
4	baszta w zespole miejskich murów obronnych	Chopina		baszta	A/5485/598	1959.08.25

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec

5	baszta w zespole miejskich murów obronnych	Grunwaldzka		baszta	A/5485/598	1959.08.25
6	baszta w zespole miejskich murów obronnych	Kościelna		baszta	A/5485/598	1959.08.25
7	baszta w zespole miejskich murów obronnych	Kubika		baszta	A/5485/598	1959.08.25
8	baszta w zespole miejskich murów obronnych, ob. Bolesławieckie Towarzystwo Fotograficzne	Kubika		baszta	A/5485/598	1959.08.25
9	baszta w zespole miejskich murów obronnych, ob.. Muzeum Ceramiki	Magistracka		baszta	A/5485/598	1959.08.25
10	baszta w zespole miejskich murów obronnych	Mickiewicza	13	baszta	A/5485/598	1959.08.25
11	baszta w zespole miejskich murów obronnych	przy pomniku Kutuzowa		baszta	A/5485/598	1959.08.25
12	baszta w zespole miejskich murów obronnych	Zgorzelecka	52	baszta	A/5485/598	1959.08.25
13	kaplica d. grobowa	przy murach miejskich		kaplica	A/5484/599	1959.08.25
14	planty miejskie			park	1205/J	1995.04.24
15	kościół d. ewangelicki z wolnostojącą wieżą pw. MB Nieustającej Pomocy	Pl. Zamkowy		kościół	234/A/1-2/03	2003.12.17
16	pastorówka, ob. plebania	Pl. Zamkowy	2-3	plebania	1295	1965.05.11
17	kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP i św. Mikołaja	Kościelna	1a	kościół	A/1982/86	1949.03.29
18	d. szkoła parafialna, ob. dom mieszkalno-usługowy, „Caritas”	Kościelna	1-2	plebania	A/5853	2012.12.18
19	dom mieszkalny ob. plebania	Kościelna	3	dom mieszkalny	A/5454/1289	1965.05.11
20	kościół parafialny pw. MB Różańcowej	Ptasia / Ceramiczna		kościół	A/5479/798	1960.11.23
21	miejsce po d. cmentarzu żydowskim	Ptasia				
22	cmentarz d. katolicki przy kościele parafialnym pw. MB Różańcowej	Ceramiczna		cmentarz	163/A/03	2003.06.17
23	cmentarz d. ewangelicki, ob. park miejski	Ptasia		cmentarz		
24	cmentarz komunalny	Śluzowa		cmentarz		
25	kaplica pogrzebowa na cmentarzu komunalnym	Śluzowa		kaplica		
26	cmentarz Armii Radzieckiej	Willowa		cmentarz		
27	cmentarz d. ewangelicki, ob. park miejski	Garncarska		cmentarz		
28	cmentarz d. ewangelicki,	Ptasia		cmentarz		
29	cmentarz komunalny	Lubańska		cmentarz		
30	pawilon parkowy	Zygmunta Augusta		pawilon parkowy		
31	pawilon parkowy, ob. dom modlitwy kościoła Zielonoświątkowców	Tyrankiewiczów	1	pawilon parkowy	A/5805/961/J	1989.11.24
32	d. zakład kąpielowy, ob. Miejskie Zakłady Kąpielowe	Zgorzelecka	52	publiczny	A/1303	2009.08.31
33	budynek miejskiej sali koncertowej z restauracją „Odeon” ob. budynek usługowo-handlowy	Kubika	1	publiczny	A/1079	2008.09.11
34	d. dom klasztorny św. Józefa (Przytułek św. Józefa), ob. dom dziecka siostr elżbietanek	Kubika	4	publiczny	1197/J	1995.04.25

35	klasztor dominikanów, ob. Urząd Gminy	Teatralna	1a	klasztor	A/5679/654/J	1980.08.27
36	dom mieszkalny	1 Maja	8	dom mieszkalny		
37	dom mieszkalny	1 Maja	9	dom mieszkalny		
38	dom mieszkalny	1 Maja	12	dom mieszkalny		
39	dom mieszkalny	Aleja Tysiąclecia	9	dom mieszkalny		
40	dom mieszkalny	Aleja Tysiąclecia	10	dom mieszkalny		
41	dom mieszkalny	Aleja Tysiąclecia	15	dom mieszkalny		
42	dom mieszkalny	Aleja Tysiąclecia	17-19	dom mieszkalny		
43	dom mieszkalny	Aleja Tysiąclecia	18	dom mieszkalny		
44	dom mieszkalny	Aleja Tysiąclecia	20	dom mieszkalny		
45	dom mieszkalny	Aleja Tysiąclecia	21	dom mieszkalny		
46	dom mieszkalny	Aleja Tysiąclecia	22	dom mieszkalny		
47	dom mieszkalny	Aleja Tysiąclecia	24	dom mieszkalny		
48	dom mieszkalny	Aleja Tysiąclecia	29	dom mieszkalny		
49	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej - brama, ob. Szpital Wojewódzki	Aleja Tysiąclecia	30	publiczny		
50	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej, budynek dyrekcji i administracji, ob. Szpital Wojewódzki	Aleja Tysiąclecia	30	administracyjny		
51	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej, pawilon nr 13 ob.dom mieszkalny w Szpitalu Wojewódzkim	Aleja Tysiąclecia	30	dom mieszkalny		
52	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej,pawilon nr 15	Aleja Tysiąclecia	30	publiczny		
53	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej - kaplica, ob. Szpital Wojewódzki	Aleja Tysiąclecia	30	kaplica		
54	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej, pawilon nr 1, dom mieszkalny	Aleja Tysiąclecia	30	dom mieszkalny		
55	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej, pawilon nr 2,ob. Szpital Wojewódzki	Aleja Tysiąclecia	30	publiczny		
56	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej, pawilon nr 3, ob. Szpital Wojewódzki	Aleja Tysiąclecia	30	publiczny		
57	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej, pawilon nr 4, ob. Szpital Wojewódzki	Aleja Tysiąclecia	30	publiczny		
58	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej, pawilon nr 5, ob. Szpital Wojewódzki	Aleja Tysiąclecia	30	publiczny		
59	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej, pawilon nr 6, ob. Szpital Wojewódzki	Aleja Tysiąclecia	30	publiczny		
60	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej, pawilon nr 7, ob. Szpital Wojewódzki	Aleja Tysiąclecia	30	publiczny		
61	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej, pawilon nr 8, ob. Szpital Wojewódzki	Aleja Tysiąclecia	30	publiczny		
62	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej, pawilon nr 10, ob. Szpital Wojewódzki	Aleja Tysiąclecia	30	publiczny		

63	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej – prosektorium, ob. Szpital Wojewódzki	Aleja Tysiąclecia	30	publiczny		
64	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej, ob. Szpital Wojewódzki	Aleja Tysiąclecia	30	publiczny		
65	dom mieszkalny	Aleja Tysiąclecia	31	dom mieszkalny		
66	budynek zespołu młyna	Aleja Tysiąclecia	48	młyn		
67	dom mieszkalny	Andersa	1	dom mieszkalny		
68	dom mieszkalny	Andersa	2	dom mieszkalny		
69	dom mieszkalny	Andersa	3-5-7-9	dom mieszkalny		
70	dom mieszkalny	Andersa	4-6-8-10	dom mieszkalny		
71	dom mieszkalny	Andersa	11	dom mieszkalny		
72	dom mieszkalny	Andersa	12	dom mieszkalny		
73	dom mieszkalny	Andersa	13-15	dom mieszkalny		
74	dom mieszkalny	Andersa	14-16	dom mieszkalny		
75	dom mieszkalny	Armii Krajowej	2	dom mieszkalny		
76	dom mieszkalny	Armii Krajowej	3	dom mieszkalny		
77	dom mieszkalny	Armii Krajowej	4	dom mieszkalny		
78	dom mieszkalny	Artyleryjska	1	dom mieszkalny		
79	dom mieszkalny	Artyleryjska	3-5	dom mieszkalny		
80	dom mieszkalny	Bankowa	3	dom mieszkalny		
81	dom mieszkalny	Bankowa	4	dom mieszkalny		
82	d. Królewski sierociniec (Dom sierot) tzw. Nowy Dom, ob. szkoła	Bankowa	6-6a	publiczny		
83	d. Królewski sierociniec (Dom sierot) tzw. Stary Dom, ob. szkoła	Bankowa	6b	publiczny		
84	d. Królewski sierociniec (Dom sierot) - jadalnia, ob. budynek administracyjny szkoły	Bankowa	6c	publiczny		
85	d. Królewski sierociniec (Dom sierot), ob. kasa KRUS, szkoła prywatna	Bankowa	6e – 6d	publiczny		
86	szkoła d. katolicka, ob. szkoła podstawowa nr 2	Bankowa	8	publiczny		
87	budynek szkolny, ob. Społeczny Zespół Szkół	Bankowa	9	publiczny		
88	sala gimnastyczna, ob. budynek pomocniczy szkoły	Bankowa	10	inne		
89	d. Liceum miejskie, ob. zespół szkół	Bankowa	10	publiczny		
90	Miejska i Powiatowa Kasa Oszczędności, ob. bank BZ WBK S.A	Bankowa	12	publiczny		
91	ob. sala gimnastyczna	Bielska	13a	inne		
92	dom mieszkalny	Bobrowa	13	dom mieszkalny		
93	dom mieszkalny	Brody	2a	dom mieszkalny		
94	siedziba nadleśnictwa	Brody	2	administracyjny		
95	dom mieszkalny	Brody	7	dom mieszkalny		
96	dom mieszkalny	Brody	8	dom mieszkalny		
97	dom mieszkalny	Brody	9	dom mieszkalny		
98	dom mieszkalny	Brody	11	dom mieszkalny		

99	szkoła d. ewangelicka dla chłopców, ob. Szkoła podstawowa nr 4	Brody	12	publiczny		
100	dom mieszkalny	Brody	13	dom mieszkalny		
101	d. budynek Loży Masońskiej „Pod Złotym Łańcuchem”, ob. Miejskie Przedszkole Publiczne nr 2	Brody	17	publiczny		
102	dom mieszkalny	Chopina	15	dom mieszkalny		
103	dom mieszkalny	Chopina	16	dom mieszkalny		
104	teatr ob. kino, Centrum Integracji Kulturalnej	Chopina	17-18	publiczny		
105	dworzec kolejowy	Chrobrego	1a	stacja kolejowa		
106	willa	Chrobrego	2	dom mieszkalny		
107	willa, ob. biura, lokale	Chrobrego	3	dom mieszkalny		
108	d. budynek administracji cegielni Lengersdorf, ob. Prokuratura Rejonowa	Chrobrego	5	przemysłowe		
109	d. wozownia cegielni Lengersdorf, ob. garaże wojskowej komendy uzupełnień	Chrobrego	5	inne		
110	dom mieszkalny	Chrobrego	11	dom mieszkalny		
111	willa	Chrobrego	12	dom mieszkalny		
112	dom mieszkalny	Chrobrego	16	dom mieszkalny		
113	dom mieszkalny	Chrobrego	17	dom mieszkalny		
114	dom mieszkalny	Chrobrego	19	dom mieszkalny		
115	dom mieszkalny	Chrobrego	21	dom mieszkalny		
116	dom mieszkalny	Chrobrego	22	dom mieszkalny		
117	dom mieszkalny	Chrobrego	23	dom mieszkalny		
118	dom mieszkalny	Chrobrego	24	dom mieszkalny		
119	dom mieszkalny	Chrobrego	26	dom mieszkalny		
120	dom mieszkalny	Chrobrego	28	dom mieszkalny		
121	dworzec kolei wąskotorowej tzw. „Mały Dworzec” bądź „Dworzec Wschodni”, ob. dom mieszkalny	Chrobrego	29	stacja kolejowa		
122	dom mieszkalny	Ciesielska	5/7	dom mieszkalny		
123	dom mieszkalny	Daszyńskiego	1	dom mieszkalny		
124	dom mieszkalny	Daszyńskiego	12	dom mieszkalny		
125	dom mieszkalny	Daszyńskiego	13	dom mieszkalny		
126	dom mieszkalny	Daszyńskiego	16	dom mieszkalny		
127	d. dom mieszkalny i gospoda „Berliner Keller”	Daszyńskiego	17	dom mieszkalny		
128	dom mieszkalny	Drzymały	1	dom mieszkalny		
129	dom mieszkalny	Drzymały	6	dom mieszkalny		
130	dom mieszkalny	Drzymały	7	dom mieszkalny		
131	dom mieszkalny	Drzymały	8	dom mieszkalny		
132	dom mieszkalny	Drzymały	9	dom mieszkalny		
133	dom mieszkalny	Dzieci Wrześni	6	dom mieszkalny		
134	dom mieszkalny	Dzieci Wrześni	7	dom mieszkalny		
135	dom mieszkalny	Dzieci Wrześni	8	dom mieszkalny		
136	dom mieszkalny	Dzieci Wrześni	9	dom mieszkalny		
137	dom mieszkalny	Dzieci Wrześni	10	dom mieszkalny		
138	dom mieszkalny	Garcarska	11	dom mieszkalny		

139	dom mieszkalny	Garncarska	12	dom mieszkalny	
140	dom mieszkalny	Garncarska	13	dom mieszkalny	
141	dom mieszkalny	Garncarska	15	dom mieszkalny	
142	młyn	Garncarska	17	młyn	
143	dom mieszkalny	Garncarska	18	dom mieszkalny	
144	dom mieszkalny	Garncarska	19	dom mieszkalny	
145	dom mieszkalny	Garncarska	20	dom mieszkalny	
146	dom mieszkalny	Garncarska	21	dom mieszkalny	
147	dom mieszkalny	Garncarska	22	dom mieszkalny	
148	biurowo-magazynowy, ob. magazynowy	Garncarska		gospodarczy	
149	dom mieszkalny	Gdańska	1	dom mieszkalny	
150	dom mieszkalny	Gdańska	8	dom mieszkalny	
151	dom mieszkalny	Gdańska	9	dom mieszkalny	
152	dom mieszkalny	Gdańska	16	dom mieszkalny	
153	dom mieszkalny w d. zespole przemysłowym „Concordia”	Gdańska	20	dom mieszkalny	
154	dom mieszkalny w d. zespole przemysłowym „Concordia”	Gdańska	21	dom mieszkalny	
155	dom mieszkalny	Gdańska	27	dom mieszkalny	
156	dom mieszkalny	Gdańska	36	dom mieszkalny	
157	dom mieszkalny	Gdańska	39	dom mieszkalny	
158	dom mieszkalny	Gdańska	40	dom mieszkalny	
159	dom mieszkalny	Gdańska	42	dom mieszkalny	
160	dom mieszkalny	Gdańska	43	dom mieszkalny	
161	dom mieszkalny	Gdańska	45	dom mieszkalny	
162	dom mieszkalny	Gdańska	46	dom mieszkalny	
163	dom mieszkalny	Gdańska	47	dom mieszkalny	
164	dom mieszkalny	Gdańska	48	dom mieszkalny	
165	dom mieszkalny	Gdańska	49	dom mieszkalny	
166	dom mieszkalny	Gdańska	50	dom mieszkalny	
167	dom mieszkalny	Gdańska	53	dom mieszkalny	
168	dom mieszkalny	Gdańska	54	dom mieszkalny	
169	dom mieszkalny	Gdańska	58	dom mieszkalny	
170	dom mieszkalny	Gdańska	59	dom mieszkalny	
171	dom mieszkalny	Gdańska	60	dom mieszkalny	
172	dom mieszkalny	Gdańska	61	dom mieszkalny	
173	dom mieszkalny	Gdańska	62	dom mieszkalny	
174	dom mieszkalny	Gdańska	63	dom mieszkalny	
175	dom mieszkalny	Gdańska	64	dom mieszkalny	
176	dom mieszkalny	Gdańska	65	dom mieszkalny	
177	dom mieszkalny	Gdańska	66	dom mieszkalny	
178	dom mieszkalny	Górne Młyny	2	dom mieszkalny	
179	dom mieszkalny	Górne Młyny	3	dom mieszkalny	
180	dom mieszkalny	Górne Młyny	4	dom mieszkalny	
181	dom mieszkalny	Górników	1	dom mieszkalny	
182	dom mieszkalny	Górników	4	dom mieszkalny	
183	dom mieszkalny	Górników	5	dom mieszkalny	
184	dom mieszkalny	Górników	6-7	dom mieszkalny	

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec

185	dom mieszkalny	Górników	8	dom mieszkalny		
186	dom mieszkalny	Grunwaldzka	4	dom mieszkalny		
187	willa, ob. MDK	Grunwaldzka	5	dom mieszkalny	A/1038	2007.12.20
188	dom mieszkalny	Grunwaldzka	6	dom mieszkalny		
189	dom mieszkalny	Grunwaldzka	7	dom mieszkalny		
190	budynek główny szpitala	Jeleniogórska	4	publiczny		
191	oddział szpitalny	Jeleniogórska	4	publiczny		
192	skrzydło boczne szpitala	Jeleniogórska	4	publiczny		
193	budynki gospodarcze w zespole	Jeleniogórska	4	gospodarczy		
194	kaplica w zespole	Ślusarska		kaplica		
195	dom mieszkalny	Jeleniogórska	5	dom mieszkalny	A/5665/784/J	1982.06.08
196	dom mieszkalny	Jeleniogórska	6	dom mieszkalny		
197	dom mieszkalny	Jeleniogórska	7	dom mieszkalny		
198	dom mieszkalny	Jeleniogórska	16	dom mieszkalny		
199	dom mieszkalny	Jeleniogórska	20	dom mieszkalny		
200	dom mieszkalny	Karpecka	5	dom mieszkalny		
201	dom mieszkalny	Kaszubska	1	dom mieszkalny		
202	dom mieszkalny	Kaszubska	2	dom mieszkalny		
203	dom mieszkalny	Kaszubska	3	dom mieszkalny		
204	dom mieszkalny	Kaszubska	4	dom mieszkalny		
205	poczta	Kaszubska	5	publiczny		
206	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	1	dom mieszkalny		
207	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	4	dom mieszkalny		
208	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	5	dom mieszkalny		
209	dom mieszkalny, Zespół szkół	Komuny Paryskiej	6	dom mieszkalny		
210	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	7	dom mieszkalny		
211	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	8	dom mieszkalny		
212	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	9	dom mieszkalny		
213	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	10	dom mieszkalny		
214	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	11	dom mieszkalny		
215	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	12	dom mieszkalny		
216	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	13	dom mieszkalny		
217	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	14	dom mieszkalny		
218	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	15	dom mieszkalny		
219	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	16	dom mieszkalny		
220	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	17	dom mieszkalny		
221	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	20	dom mieszkalny		
222	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	21	dom mieszkalny		
223	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	21a	dom mieszkalny		
224	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	22	dom mieszkalny		
225	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	23	dom mieszkalny		
226	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	24	dom mieszkalny		
227	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	26	dom mieszkalny		
228	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	27	dom mieszkalny		
229	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	28-29	dom mieszkalny		
230	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	30	dom mieszkalny		
231	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	31-32	dom mieszkalny		

232	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	33	dom mieszkalny		
233	dom mieszkalny, ob. Hotel Ambasada	Komuny Paryskiej	34	dom mieszkalny		
234	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	35	dom mieszkalny		
235	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	36	dom mieszkalny		
236	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	37	dom mieszkalny		
237	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	38	dom mieszkalny		
238	dom mieszkalny	Komuny Paryskiej	39	dom mieszkalny		
239	dom mieszkalny	Konopnickiej	34	dom mieszkalny		
240	dom mieszkalny	Konopnickiej	35	dom mieszkalny		
241	dom mieszkalny	Konopnickiej	36	dom mieszkalny		
242	dom mieszkalny	Konopnickiej	37	dom mieszkalny		
243	dom mieszkalny	Konopnickiej	38	dom mieszkalny		
244	dom mieszkalny	Konopnickiej	39	dom mieszkalny		
245	dom mieszkalny	Konopnickiej	40	dom mieszkalny		
246	dom mieszkalny	Konopnickiej	41	dom mieszkalny		
247	dom mieszkalny	Korfantego	1	dom mieszkalny		
248	dom mieszkalny	Korfantego	2	dom mieszkalny		
249	dom mieszkalny	Korfantego	4-6	dom mieszkalny		
250	dom mieszkalny	Korfantego	7	dom mieszkalny		
251	dom mieszkalny	Korfantego	8	dom mieszkalny		
252	dom mieszkalny	Kosiby	1-2	dom mieszkalny		
253	dom mieszkalny	Kosiby	4	dom mieszkalny		
254	dom mieszkalny	Kosiby	6	dom mieszkalny		
255	dom mieszkalny	Kosiby	8a-8b	dom mieszkalny		
256	dom mieszkalny	Kosiby	10	dom mieszkalny		
257	dom mieszkalny	Kosiby	12	dom mieszkalny		
258	dom mieszkalny	Kosiby	14	dom mieszkalny		
259	dom mieszkalny	Kosiby	15	dom mieszkalny		
260	dom mieszkalny	Kosiby	16	dom mieszkalny		
261	dom mieszkalny	Kosiby	19	dom mieszkalny		
262	zespół folwarczny d. „Drüssel”, ob. gospodarstwo rolne	Kosiby	37	zespół		
263	dom mieszkalny	Kościelna	4	dom mieszkalny		
264	dom mieszkalny	Kościelna	5	dom mieszkalny		
265	dom mieszkalny	Kościelna	6	dom mieszkalny		
266	dom mieszkalny	Kościelna	7	dom mieszkalny		
267	dom mieszkalny	Kościelna	8	dom mieszkalny		
268	dom mieszkalny	Kościelna	9	dom mieszkalny	A/5453/1290	1965.05.11
269	dom mieszkalny	Kościelna	10	dom mieszkalny		
270	dom mieszkalny	Kościelna	11	dom mieszkalny		
271	dom mieszkalny	Kościelna	12	dom mieszkalny		
272	dom mieszkalny	Kościuszki	21	dom mieszkalny		
273	dom mieszkalny	Królowej Jadwigi	2	dom mieszkalny		
274	dom mieszkalny	Kubika	2	dom mieszkalny		
275	dom mieszkalny	Kubika	3	dom mieszkalny		
276	dom mieszkalny	Kubika	5	dom mieszkalny		
277	dom mieszkalny	Kubika	6	dom mieszkalny		
278	dom mieszkalny	Kubika	7-8	dom mieszkalny		

279	dom mieszkalny	Kubika	9	dom mieszkalny		
280	dom mieszkalny	Kubika	10	dom mieszkalny		
281	dom mieszkalny	Kubika	11	dom mieszkalny		
282	dom mieszkalny	Kubika	12	dom mieszkalny		
283	dom mieszkalny	Kubika	13	dom mieszkalny		
284	dom mieszkalny	Kubika	14	dom mieszkalny		
285	dom mieszkalny	Kubika	14a	dom mieszkalny		
286	dom mieszkalny	Kubika	17	dom mieszkalny		
287	dom mieszkalny	Kubika	19	dom mieszkalny		
288	dom mieszkalny	Kubika	20	dom mieszkalny		
289	dom mieszkalny	Kubika	21	dom mieszkalny		
290	dom mieszkalny	Kutuzowa	9	dom mieszkalny		
291	dom mieszkalny	Kutuzowa	10	dom mieszkalny		
292	dom mieszkalny	Kutuzowa	11	dom mieszkalny		
293	muzeum, d. Kutuzowa, ob. ceramiki	Kutuzowa	14	publiczny	A/5461/1256	1965.03.26
294	dom mieszkalny	Kutuzowa	20	dom mieszkalny		
295	dom mieszkalny	Kwiatowa	3	dom mieszkalny		
296	dom mieszkalny	Leśna	1	dom mieszkalny		
297	dom mieszkalny	Leśna	4, 5	dom mieszkalny		
298	dom mieszkalny	Leśna	6	dom mieszkalny		
299	dom mieszkalny	Leśna	35	dom mieszkalny		
300	dom mieszkalny	Leśna	37	dom mieszkalny		
301	dom mieszkalny	Leśna	39	dom mieszkalny		
302	dom mieszkalny	Lubańska	47	dom mieszkalny		
303	dom mieszkalny	Lubańska	51	dom mieszkalny		
304	dom mieszkalny	Lubańska	55	dom mieszkalny		
305	dom mieszkalny	Lubańska	57	dom mieszkalny		
306	dom mieszkalny	Lubańska	58	dom mieszkalny		
307	dom mieszkalny	Lubańska	59	dom mieszkalny		
308	dom mieszkalny	Lubańska	60	dom mieszkalny		
309	dom mieszkalny	Lubańska	61	dom mieszkalny		
310	dom mieszkalny	Lubańska	62, 64	dom mieszkalny		
311	dom mieszkalny	Lubańska	63	dom mieszkalny		
312	dom mieszkalny	Lubańska	65	dom mieszkalny		
313	dom mieszkalny	Lubańska	66, 68	dom mieszkalny		
314	dom mieszkalny	Lubańska	67	dom mieszkalny		
315	dom mieszkalny	Lubańska	69	dom mieszkalny		
316	dom mieszkalny	Łasicka	22	dom mieszkalny		
317	dom mieszkalny	Łasicka	34-36	dom mieszkalny		
318	dom mieszkalny	Łasicka	42-44	dom mieszkalny		
319	dom mieszkalny ob. poradnia psychologiczna	Łasicka	56-58	dom mieszkalny		
320	dom mieszkalny	Łokietka	1	dom mieszkalny		
321	dom mieszkalny	Łokietka	2	dom mieszkalny		
322	dom mieszkalny	Łokietka	4	dom mieszkalny		
323	dom mieszkalny	Łokietka	5	dom mieszkalny		

324	dom mieszkalny	Łokietka	6	dom mieszkalny		
325	dom mieszkalny	Łokietka	14	dom mieszkalny		
326	dom mieszkalny	Mała	5	dom mieszkalny		
327	dom mieszkalny	Marcinkowskiego	3	dom mieszkalny		
328	dom mieszkalny w ubojni miejskiej „Bolesławiec”	Masarska	1	dom mieszkalny		
329	dom mieszkalny	Mazowiecka	2	dom mieszkalny		
330	dom mieszkalny	Mazowiecka	13	dom mieszkalny		
331	dom mieszkalny w d. zespole przemysłowym „Concordia”	Mazowiecka	13a	dom mieszkalny		
332	dom mieszkalny w d. zespole przemysłowym „Concordia”	Mazowiecka	13b	dom mieszkalny		
333	dom mieszkalny	Mazowiecka	14	dom mieszkalny		
334	dom mieszkalny	Miarki	1	dom mieszkalny		
335	dom mieszkalny	Miarki	2	dom mieszkalny		
336	dom mieszkalny	Miarki	3	dom mieszkalny		
337	dom mieszkalny ob. przychodnia zdrowia	Miarki	10	dom mieszkalny		
338	dom mieszkalny	Miarki	11	dom mieszkalny		
339	dom mieszkalny	Miarki	12	dom mieszkalny		
340	dom mieszkalny	Miarki	13	dom mieszkalny		
341	dom mieszkalny	Miarki	14	dom mieszkalny		
342	dom mieszkalny	Miarki	15	dom mieszkalny		
343	dom mieszkalny	Miarki	16	dom mieszkalny		
344	dom mieszkalny	Miarki	17	dom mieszkalny		
345	dom mieszkalny	Miarki	18	dom mieszkalny		
346	dom mieszkalny	Miarki	19a	dom mieszkalny		
347	dom mieszkalny	Miarki	22	dom mieszkalny		
348	dom mieszkalny	Miarki	23	dom mieszkalny		
349	dom mieszkalny	Miarki	24	dom mieszkalny		
350	dom mieszkalny	Miarki	25	dom mieszkalny		
351	dom mieszkalny	Miarki	26	dom mieszkalny		
352	dom mieszkalny	Miarki	27	dom mieszkalny		
353	dom mieszkalny	Mickiewicza	1	dom mieszkalny		
354	dom mieszkalny	Mickiewicza	3	dom mieszkalny		
355	dom mieszkalny	Mickiewicza	4	dom mieszkalny		
356	dom mieszkalny	Mickiewicza	5	dom mieszkalny		
357	dom mieszkalny	Mickiewicza	6	dom mieszkalny		
358	d. pałac i wydawnictwo Fernbachów, ob. bank PKO BP	Mickiewicza	6a	publiczny		
359	drukarnia Fernsbachów, ob. dom handlowy, usługi	Mickiewicza	6b	publiczny		
360	wydawnictwo i atelier firmy A. Wende & R. Gebauer, ob. budynek usługowo-biurowy	Mickiewicza	6c	publiczny		
361	dom mieszkalny ob. siedziba PCK i mieszkania	Mickiewicza	7	dom mieszkalny		
362	dom mieszkalny	Mickiewicza	11	dom mieszkalny		
363	dom mieszkalny	Mickiewicza	12	dom mieszkalny		
364	muzeum ob. Muzeum Ceramiki	Mickiewicza	13	publiczny		

365	d. zakład obróbki piaskowca firmy „Zeidler & Wimmel”, ob. Biura Kopalni Piaskowca. S.A.	Modłowa	1	przemysłowe		
366	dom mieszkalny	Narutowicza	30	dom mieszkalny		
367	dom mieszkalny	Narutowicza	32	dom mieszkalny		
368	dom mieszkalny	Narutowicza	34	dom mieszkalny		
369	dom mieszkalny	Obrońców Helu	2	dom mieszkalny		
370	dom mieszkalny	Obrońców Helu	4	dom mieszkalny		
371	dom mieszkalny	Obrońców Helu	6	dom mieszkalny		
372	dom mieszkalny	Obrońców Helu	8	dom mieszkalny		
373	dom mieszkalny	Obrońców Westerplatte	1	dom mieszkalny		
374	dom mieszkalny	Obrońców Westerplatte	2	dom mieszkalny		
375	dom mieszkalny	Obrońców Westerplatte	3	dom mieszkalny		
376	dom mieszkalny	Obrońców Westerplatte	4	dom mieszkalny		
377	dom mieszkalny	Obrońców Westerplatte	6	dom mieszkalny		
378	dom mieszkalny	Obrońców Westerplatte	9	dom mieszkalny		
379	dom mieszkalny	Obrońców Westerplatte	11, 13	dom mieszkalny		
380	dom mieszkalny	Obrońców Westerplatte	15, 17	dom mieszkalny		
381	dom mieszkalny	Obrońców Westerplatte	19, 21	dom mieszkalny		
382	dom mieszkalny	Ogrodowa	4	dom mieszkalny		
383	dom mieszkalny	Ogrodowa	5	dom mieszkalny		
384	dom mieszkalny	Ogrodowa	6	dom mieszkalny		
385	dom mieszkalny	Okrzei	2-2a	dom mieszkalny		
386	dom mieszkalny	Okrzei	4	dom mieszkalny		
387	dom mieszkalny	Okrzei	5	dom mieszkalny		
388	dom mieszkalny	Okrzei	6-8-10-12	dom mieszkalny		
389	dom mieszkalny	Okrzei	14-16-18-20	dom mieszkalny		
390	dom mieszkalny	Okrzei	22-24-26-28	dom mieszkalny		
391	dom mieszkalny	Okrzei	30-32	dom mieszkalny		
392	dom mieszkalny	Opitza	1	dom mieszkalny		
393	dom mieszkalny ob. przychodnia zdrowia	Opitza	3	dom mieszkalny		
394	dom mieszkalny	Opitza	4	dom mieszkalny		
395	dom mieszkalny	Opitza	5	dom mieszkalny		
396	dom mieszkalny	Opitza	7	dom mieszkalny		
397	dom mieszkalny	Opitza	8	dom mieszkalny		
398	dom mieszkalny	Opitza	9	dom mieszkalny		
399	dom mieszkalny	Opitza	10	dom mieszkalny		
400	dom mieszkalny	Opitza	11	dom mieszkalny		
401	dom mieszkalny	Opitza	13	dom mieszkalny		

402	dom mieszkalny	Opitza	14	dom mieszkalny		
403	dom mieszkalny	Opitza	15	dom mieszkalny		
404	dom mieszkalny	Opitza	16	dom mieszkalny		
405	dom mieszkalny	Opitza	17	dom mieszkalny		
406	dom mieszkalny	Opitza	18	dom mieszkalny		
407	dom mieszkalny	Opitza	19	dom mieszkalny		
408	dom mieszkalny	Opitza	20	dom mieszkalny		
409	dom mieszkalny	Opitza	21	dom mieszkalny		
410	zespół przemysłowy d. zakłady Włókiennicze „Concordia”, (przędzalnia i tkalnia bawełny), ob. Zakłady Włókiennicze „Saltex” z otoczeniem	Orla	3	obszar, budynki	A/5266/1-7, A/5266/1-8	2011.06.24, 2011.06.25
411	dom mieszkalny	Partyzantów	1	dom mieszkalny		
412	dom mieszkalny	Partyzantów	2	dom mieszkalny		
413	dom mieszkalny	Partyzantów	3	dom mieszkalny		
414	dom mieszkalny	Piaskowa	1	dom mieszkalny		
415	dom mieszkalny	Piaskowa	3	dom mieszkalny		
416	dom mieszkalny	Piaskowa	7	dom mieszkalny		
417	dom mieszkalny	Piaskowa	9	dom mieszkalny		
418	dom mieszkalny	Piaskowa	10	dom mieszkalny		
419	dom mieszkalny	Piaskowa	18	dom mieszkalny		
420	dom mieszkalny	Piaskowa	19	dom mieszkalny		
421	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej - dom mieszkalny	Piastów	16	dom mieszkalny		
422	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej - dom mieszkalny	Piastów	20	dom mieszkalny		
423	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej - dom mieszkalny	Piastów	35	dom mieszkalny		
424	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej - dom mieszkalny	Piastów	37	dom mieszkalny		
425	d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej - dom mieszkalny	Piastów	39	dom mieszkalny		
426	cmentarz, ob. park miejski - d. szpital dla obłąkanych Prowincji Śląskiej	Piastów		cmentarz		
427	dom mieszkalny	Plac Pokoju	1-2-3	dom mieszkalny		
428	dom mieszkalny	Plac Pokoju	4-5-6	dom mieszkalny		
429	dom mieszkalny	Plac Pokoju	9	dom mieszkalny		
430	dom mieszkalny	Plac Pokoju	11	dom mieszkalny		
431	dom mieszkalny	Plac Zamkowy	1	dom mieszkalny		
432	dom mieszkalny	Plater	1-2	dom mieszkalny		
433	dom mieszkalny	Plater	3-4	dom mieszkalny		
434	dom mieszkalny	Plater	5-6	dom mieszkalny		
435	dom mieszkalny	Plater	7-8	dom mieszkalny		
436	dom mieszkalny	Polna	2	dom mieszkalny		
437	dom mieszkalny	Polna	2a	dom mieszkalny		
438	dom mieszkalny	Polna	2b	dom mieszkalny		
439	dom mieszkalny	Polna	9	dom mieszkalny		
440	dom mieszkalny	Polna	12	dom mieszkalny		
441	dom mieszkalny	Polna	16	dom mieszkalny		

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec

442	dom mieszkalny	Polna	17	dom mieszkalny		
443	dom mieszkalny	Polna	17a	dom mieszkalny		
444	dom mieszkalny	Polna	18	dom mieszkalny		
445	d. budynek administracyjny zakładów produkcyjnych ceramiki	Polna	19	administracyjny		
446	dom mieszkalny	Polna	20	dom mieszkalny		
447	dom mieszkalny	Polna	20a	dom mieszkalny		
448	dom mieszkalny	Pomorska	1	dom mieszkalny		
449	dom mieszkalny	Pomorska	2	dom mieszkalny		
450	dom mieszkalny	Prusa	1	dom mieszkalny		
451	dom mieszkalny	Prusa	2	dom mieszkalny		
452	dom mieszkalny	Prusa	3	dom mieszkalny		
453	dom mieszkalny	Prusa	4	dom mieszkalny		
454	dom mieszkalny	Prusa	5	dom mieszkalny		
455	dom mieszkalny	Prusa	6	dom mieszkalny		
456	dom mieszkalny	Prusa	7	dom mieszkalny		
457	dom mieszkalny	Prusa	8	dom mieszkalny		
458	dom mieszkalny	Prusa	9	dom mieszkalny		
459	dom mieszkalny	Prusa	10	dom mieszkalny		
460	dom mieszkalny	Prusa	11	dom mieszkalny		
461	dom mieszkalny	Prusa	12/13	dom mieszkalny		
462	dom mieszkalny	Prusa	14	dom mieszkalny		
463	dom mieszkalny	Prusa	15	dom mieszkalny		
464	dom mieszkalny	Prusa	16	dom mieszkalny		
465	dom mieszkalny	Prusa	17	dom mieszkalny		
466	dom mieszkalny	Prusa	31-32	dom mieszkalny		
467	dom mieszkalny	Prusa	33	dom mieszkalny		
468	dom mieszkalny	Ptasia	1	dom mieszkalny		
469	dom mieszkalny	Ptasia	2	dom mieszkalny		
470	dom mieszkalny	Ptasia	4	dom mieszkalny		
471	dom mieszkalny	Rynek	1	dom mieszkalny		
472	dom mieszkalny	Rynek	2	dom mieszkalny		
473	dom mieszkalny	Rynek	3	dom mieszkalny		
474	dom mieszkalny	Rynek	4	dom mieszkalny		
475	dom mieszkalny	Rynek	5	dom mieszkalny		
476	dom mieszkalny	Rynek	6	dom mieszkalny	1994	1972.05.23
477	dom mieszkalny	Rynek	7	dom mieszkalny		
478	dom mieszkalny z bramą przejazdową, tzw. Bramą Kutuzowa (Brama Piastowska)	Rynek	7a	dom mieszkalny	1294	1965.05.11
479	dom mieszkalny	Rynek	8	dom mieszkalny		
480	dom mieszkalny	Rynek	9	dom mieszkalny		
481	dom mieszkalny	Rynek	10	dom mieszkalny		
482	dom mieszkalny	Rynek	11	dom mieszkalny		
483	dom mieszkalny	Rynek	12	dom mieszkalny		
484	dom mieszkalny	Rynek	13	dom mieszkalny		
485	dom mieszkalny	Rynek	14	dom mieszkalny		

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec

486	dom mieszkalny	Rynek	15	dom mieszkalny		
487	dom mieszkalny	Rynek	16	dom mieszkalny		
488	dom mieszkalny	Rynek	17	dom mieszkalny		
489	dom mieszkalny	Rynek	18	dom mieszkalny		
490	dom mieszkalny	Rynek	19	dom mieszkalny		
491	dom mieszkalny	Rynek	20	dom mieszkalny		
492	dom mieszkalny	Rynek	21	dom mieszkalny		
493	dom mieszkalny	Rynek	22	dom mieszkalny		
494	dom mieszkalny	Rynek	23	dom mieszkalny		
495	dom mieszkalny	Rynek	24	dom mieszkalny		
496	dom mieszkalny	Rynek	25	dom mieszkalny		
497	dom mieszkalny	Rynek	26	dom mieszkalny		
498	dom mieszkalny	Rynek	27	dom mieszkalny		
499	dom mieszkalny	Rynek	28	dom mieszkalny	A/799	2006.06.06
500	d. gospoda „Pod Złotym Aniołem”	Rynek	29	dom mieszkalny	1995	1972.05.23
501	dom mieszkalny	Rynek	31	dom mieszkalny		
502	dom mieszkalny	Rynek	32	dom mieszkalny	A/5451/1292	1965.05.11
503	dom mieszkalny	Rynek	33	dom mieszkalny		
504	dom mieszkalny	Rynek	34	dom mieszkalny		
505	d. gospoda „Pod Trzema Wieńcami”	Rynek	35	dom mieszkalny	A/5450/1293	1965.05.11
506	dom mieszkalny	Rynek	35	dom mieszkalny	A/5450/1293	1965.05.11
507	dom mieszkalny	Rynek	36	dom mieszkalny		
508	d. gospoda „Pod Trzema Lipami”	Rynek	37	dom mieszkalny		
509	dom mieszkalny	Rynek	37	dom mieszkalny		
510	dom mieszkalny	Rynek	30	dom mieszkalny		
511	dom mieszkalny	Rynek	38	dom mieszkalny	1996	1972.05.23
512	dom mieszkalny	Rynek	38	dom mieszkalny		
513	ratusz	Rynek	41	ratusz	A/5515/68	1949.03.29
514	Królewskie Gimnazjum, ob. Sąd Rejonowy	Sądowa	1	publiczny	A/5554/1306/J	1997.07.07
515	park przy d. gimnazjum	Sądowa		park	1206/J	1995.04.24
516	dom mieszkalny	Sądowa	7	dom mieszkalny		
517	dom mieszkalny	Sierpnia	1-2	dom mieszkalny		
518	dom mieszkalny	Sierpnia	14	dom mieszkalny		
519	dom mieszkalny	Sierpnia	15	dom mieszkalny		
520	Miejska i Powiatowa Kasa Oszczędności, ob. bank PKO S.A.	Sierpnia	16	publiczny		
521	dom mieszkalny	Skargi	2	dom mieszkalny		
522	dom mieszkalny	Skargi	4	dom mieszkalny		
523	dom mieszkalny	Spokojna	7	dom mieszkalny		
524	dom mieszkalny	Spokojna	10	dom mieszkalny		
525	dom mieszkalny	Ślusarska	1b-1c	dom mieszkalny		
526	teatr	Teatralna	1	publiczny	A/1042	2008.01.31
527	dom mieszkalny	Teatralna	2-3	dom mieszkalny		
528	d. Państwowa Szkoła Ceramiczna, ob. Zespół Szkół Elektronicznych	Tyrankiewiczów	2	publiczny		
529	dom mieszkalny	Tyrankiewiczów	4-5	dom mieszkalny		
530	dom mieszkalny	Tyrankiewiczów	6	dom mieszkalny		

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec

531	dom mieszkalny	Tyrankiewiczów	7	dom mieszkalny		
532	Królewski Sierociniec (Dom Sierot), ob. zespół szkół	Tyrankiewiczów	11	publiczny		
533	dom mieszkalny	Warszawska	1	dom mieszkalny		
534	dom mieszkalny	Warszawska	5	dom mieszkalny		
535	dom mieszkalny	Warszawska	6	dom mieszkalny		
536	dom mieszkalny	Warszawska	11	dom mieszkalny		
537	dom mieszkalny	Warszawska	12	dom mieszkalny		
538	dom mieszkalny	Warszawska	17	dom mieszkalny		
539	dom mieszkalny	Warszawska	18	dom mieszkalny		
540	dom mieszkalny	Warszawska	19	dom mieszkalny		
541	dom mieszkalny	Warszawska	20	dom mieszkalny		
542	dom mieszkalny	Warszawska	21	dom mieszkalny		
543	dom mieszkalny	Warszawska	22-23	dom mieszkalny		
544	dom mieszkalny	Wesoła	8	dom mieszkalny		
545	dom mieszkalny	Widok	1	dom mieszkalny		
546	dom mieszkalny	Widok	4	dom mieszkalny		
547	dom mieszkalny	Widok	5	dom mieszkalny		
548	dom mieszkalny	Widok	6	dom mieszkalny		
549	dom mieszkalny ob. dom parafialny	Widok	10	dom mieszkalny		
550	dom mieszkalny	Widok	12	dom mieszkalny		
551	dom mieszkalny	Widok	14	dom mieszkalny		
552	dom mieszkalny	Willowa	1	dom mieszkalny		
553	dom mieszkalny	Willowa	3	dom mieszkalny		
554	willa	Willowa	4	dom mieszkalny		
555	willa	Willowa	5	dom mieszkalny		
556	willa	Willowa	7	dom mieszkalny		
557	dom mieszkalny	Willowa	11	dom mieszkalny		
558	willa	Willowa	13	dom mieszkalny		
559	willa	Willowa	15	dom mieszkalny		
560	willa	Willowa	17	dom mieszkalny		
561	willa	Willowa	19	dom mieszkalny		
562	willa	Willowa	30	dom mieszkalny		
563	willa	Willowa	36	dom mieszkalny		
564	dom mieszkalny	Willowa	44	dom mieszkalny		
565	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	7	dom mieszkalny		
566	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	8-10	dom mieszkalny		
567	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	9	dom mieszkalny		
568	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	11	dom mieszkalny		
569	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	12	dom mieszkalny		
570	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	17	dom mieszkalny		
571	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	18	dom mieszkalny		
572	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	20	dom mieszkalny		
573	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	21	dom mieszkalny		
574	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	23-25	dom mieszkalny		
575	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	26	dom mieszkalny		

576	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	28	dom mieszkalny		
577	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	30	dom mieszkalny		
578	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	31	dom mieszkalny		
579	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	32	dom mieszkalny		
580	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	33	dom mieszkalny		
581	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	35-37	dom mieszkalny		
582	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	36	dom mieszkalny		
583	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	40	dom mieszkalny		
584	dom mieszkalny ob. poczta	Wojska Polskiego	41	dom mieszkalny		
585	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	43	dom mieszkalny		
586	dom mieszkalny	Wojska Polskiego	45	dom mieszkalny		
587	dom mieszkalny	Wybickiego	1	dom mieszkalny		
588	dom mieszkalny	Wybickiego	2	dom mieszkalny		
589	dom mieszkalny	Wybickiego	3	dom mieszkalny		
590	dom mieszkalny	Wybickiego	4	dom mieszkalny		
591	dom mieszkalny	Wybickiego	5	dom mieszkalny		
592	dom mieszkalny	Wybickiego	9	dom mieszkalny		
593	dom mieszkalny	Wybickiego	10	dom mieszkalny		
594	dom mieszkalny	Wybickiego	11	dom mieszkalny		
595	dom mieszkalny	Wybickiego	12	dom mieszkalny		
596	dom mieszkalny	Wybickiego	14	dom mieszkalny		
597	dom mieszkalny	Wybickiego	15	dom mieszkalny		
598	dom mieszkalny	Wybickiego	16	dom mieszkalny		
599	dom mieszkalno-gospodarczy	Zabobrze	3	dom mieszkalny		
600	dom mieszkalny	Zabobrze	8	dom mieszkalny		
601	dom mieszkalny	Zabobrze	17	dom mieszkalny		
602	dom mieszkalny	Zabobrze	18	dom mieszkalny		
603	dom mieszkalny	Zabobrze	21	dom mieszkalny		
604	dom mieszkalny	Zabobrze	27	dom mieszkalny		
605	dom mieszkalny	Zabobrze	28	dom mieszkalny		
606	dom mieszkalny	Zabobrze	95	dom mieszkalny		
607	dom mieszkalny	Zabobrze	97	dom mieszkalny		
608	dom mieszkalny	Zabobrze	104	dom mieszkalny		
609	dom mieszkalny	Zabobrze	105-107	dom mieszkalny		
610	dom mieszkalno-gospodarczy	Zabobrze	121	dom mieszkalny		
611	dom mieszkalno-gospodarczy	Zabobrze	144	dom mieszkalny		
612	dom mieszkalny	Zacisze	1	dom mieszkalny		
613	dom mieszkalny	Zagłoby	1	dom mieszkalny		
614	dom mieszkalny	Zagłoby	2	dom mieszkalny		
615	dom mieszkalny	Zagłoby	3-5	dom mieszkalny		
616	dom mieszkalny	Zagłoby	4	dom mieszkalny		
617	sala gimnastyczna	Zgorzelecka	1	inne		
618	dom mieszkalny	Zgorzelecka	3	dom mieszkalny		
619	dom mieszkalny	Zgorzelecka	4	dom mieszkalny		
620	dom mieszkalny	Zgorzelecka	5	dom mieszkalny		
621	dom mieszkalny	Zgorzelecka	6	dom mieszkalny		

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec

622	dom mieszkalny	Zgorzelecka	8a	dom mieszkalny		
623	dom mieszkalny	Zgorzelecka	9	dom mieszkalny		
624	dom mieszkalny	Zgorzelecka	10	dom mieszkalny		
625	d. Dom Ludowy, ob. zespół szkół	Zgorzelecka	18	publiczny		
626	willa podmiejska	Zgorzelecka	19	dom mieszkalny	82/A/02	2002.04.10
627	dom mieszkalny	Zgorzelecka	22	dom mieszkalny		
628	klasztor i szpital św. Ducha Zakonu Krzyżowców z Czerwoną Gwiazdą, ob. Zgromadzenie Sióstr Adorantek Krwi Chrystusa	Zgorzelecka	27	inne		
629	pałacyk hrabiego Pücklera, ob. Powiatowy Zespół Szkół	Zgorzelecka	28-29	pałac		
630	dom mieszkalny	Zgorzelecka	31	dom mieszkalny		
631	dom mieszkalny	Zgorzelecka	32	dom mieszkalny		
632	dom mieszkalny	Zgorzelecka	33	dom mieszkalny		
633	dom mieszkalny	Zgorzelecka	34	dom mieszkalny		
634	dom mieszkalny	Zgorzelecka	36	dom mieszkalny		
635	dom mieszkalny	Zgorzelecka	46	dom mieszkalny		
636	dom mieszkalny	Zgorzelecka	47	dom mieszkalny		
637	dom mieszkalny	Zgorzelecka	50	dom mieszkalny		
638	dom mieszkalny	Zwycięstwa	4	dom mieszkalny		
639	dom mieszkalny	Zwycięstwa	7	dom mieszkalny		
640	dom mieszkalny	Zwycięstwa	8	dom mieszkalny		
641	dom mieszkalny	Zwycięstwa	21	dom mieszkalny		
642	dom mieszkalny	Żeromskiego	1	dom mieszkalny		
643	dom mieszkalny	Żeromskiego	2	dom mieszkalny		
644	dom mieszkalny	Żeromskiego	5-7-9-11	dom mieszkalny		
645	dom mieszkalny	Żeromskiego	8	dom mieszkalny		
646	dom mieszkalny	Żeromskiego	10	dom mieszkalny		
647	dom mieszkalny	Żeromskiego	13-15-17-19	dom mieszkalny		
648	dom mieszkalny	Żeromskiego	16	dom mieszkalny		
649	dom mieszkalny	Żeromskiego	18-20	dom mieszkalny		
650	dom mieszkalny	Żeromskiego	29	dom mieszkalny		
651	dom mieszkalny	Żwirki i Wigury	2	dom mieszkalny		
652	dom mieszkalny	Żwirki i Wigury	4	dom mieszkalny		
653	dom mieszkalny	Żwirki i Wigury	6	dom mieszkalny		
654	wiadukt kolejowy	nad rz. Bóbr, pół - zach/ część miasta		most/wiadukt		
655	wieża widokowa Jenny	ul. Piastów		inne		
656	trafostacja	Garncarska	26	trafostacja		
657	trafostacja	Trafostacja, Róg ul. Staszica i Wróblewskiego	-	trafostacja		
658	dom mieszkalny	II Armii WP	1	dom mieszkalny		
659	dom mieszkalny	II Armii WP	2	dom mieszkalny		
660	dom mieszkalny	II Armii WP	4	dom mieszkalny		
661	dom mieszkalny	II Armii WP	12	dom mieszkalny		

662	dom mieszkalny	II Armii WP	14	dom mieszkalny		
663	dom mieszkalny	II Armii WP	16	dom mieszkalny		
664	dom mieszkalny	II Armii WP	32	dom mieszkalny		
665	Cmentarz wojenny im. M.Kutuzowa	II Armii WP	30	cmentarz		
666	Stanowiska archeologiczne ujęte w GEZ	-	-	stanowiska archeologiczne		

Występowanie zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków zostało uwzględnione w planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na obszarze miasta – stosownie do okresu, w jakim te plany były sporządzane oraz do ówczesnego stanu ewidencji. Dla obszarów charakteryzujących się licznym występowaniem zabytków ewidencyjnych ustalono w planach miejscowych strefy ochrony konserwatorskiej (tzw. „podstawowej”, a w starszych planach - strefę „B” ochrony konserwatorskiej), określając przedmiot i zakres koniecznej ochrony konserwatorskiej.

II-4.4. Zabytki archeologiczne

Pierwsze, najstarsze wzmianki dotyczące odkryć archeologicznych na terenie Bolesławca pochodzą z roku 1865 (dotyczące tzw. Bolesławca I). Pod koniec wieku badania obejmowały zwłaszcza tereny osady i grodziska (Bolesławiec I i Bolesławiec II), a nasilenie prac inwentaryzacyjnych nastąpiło w okresie międzywojennym. W nieco mniejszym stopniu prowadzono badania nad innymi grupami znalezisk – skarbami i krzyżami pokutnymi. Po wojnie badania zostały wznowione poczynając od połowy lat pięćdziesiątych, teren Bolesławca był badany intensywniej zwłaszcza na początku lat osiemdziesiątych (Bolesławiec I i Bolesławiec II, tereny wydobywania złota). Z powodu dużej niedokładności dokumentacji, zarówno przed-, jak i powojennej, a także zaginięcia zabytków trudne jest odtworzenie początków i rozwoju osadnictwa na terenie miasta.

Bolesławiec I

Bolesławiec – Zabobrze

Teren grodziska na lewym brzegu Bobru, pomimo wątpliwości niektórych badaczy, jego istnienie wydaje się być pewnikiem, prace archeologiczne są na tym terenie utrudnione, gdyż pod koniec XIX wieku przeprowadzono tu prace niwelacyjne przy budowie drogi, za istnieniem grodziska (osady) przemawiają wiadomości źródłowe (dokument biskupa wrocławskiego Tomasza z 1264 r.), oraz liczne stanowiska archeologiczne przed wojną: cmentarzysko ciałopalne, epoka brązu, odkrycie 1885; tzw. srebrny skarb, ok. 1000, odkrycie 1907; cmentarzysko ciałopalne, epoka brązu, odkrycie 1910, badania 1921, 1922, 1933; znaleziska luźne, neolit, okres wpływów rzymskich, czasy nowożytności. Po wojnie przeprowadzono badania powierzchniowe (1982 i 1983), brak znalezisk.

Bolesławiec II

w północno-zachodniej części miasta, ok. 100 m na wschód od skrzyżowania ulic Staszica i Stolarskiej

Grodzisko z XII – XIV wieku, znane od 1880 r., badania w roku 1932 i 1934, 1966, 1977, 1978, 1982, 1983; dużo różnorodnego materiału zabytkowego – epoka brązu, okres wpływów rzymskich, wczesne i późne średniowiecze, obiekt wpisany do rejestru dóbr kultury pod nr 188/Arch/66.

Teren górnictwa złota

kompleks leśny, o powierzchni 8 km, rozciągający się na południe od Bolesławca, po obu stronach głównej drogi prowadzącej do Lwówka Śląskiego

Wzmianki źródłowe w najstarszych kronikach miejskich, potwierdzone badaniami, prowadzonymi pod kierunkiem prof. J. Kaźmierczyka z Katedry Archeologii UW w latach osiemdziesiątych XX w., m.in. odkryto ok. 80 szybów, charakterystyczne zagłębienia o średnicy 20-30 m. i głębokości 5-10 m, system płuczek.

Teren najstarszego przedmieścia, zamieszkiwanego przez górników złota

przy ul. Komuny Paryskiej

Datowane na czas wczesnego średniowiecza. Tędy biegł ważny szlak handlowy, prowadzący na południe; na parceli nr 37 w 1870 r. dokonano bardzo ciekawego odkrycia – ujawniono wczesnośredniowieczne miejsce kultu (różnorodne znaleziska, najcenniejsze z nich to - figurka tzw. „Bolesławieckiej Wenus”).

Dla obszarów charakteryzujących się licznym występowaniem udokumentowanych znalezisk zabytków archeologicznych ustalono w dotychczas uchwalonych planach miejscowych strefy ochrony konserwatorskiej, określając przedmiot i zakres koniecznej ochrony konserwatorskiej.

II-4.5. Dobra kultury współczesnej

Definicja ustawowa dóbr kultury współczesnej została zawarta w art. 2. pkt 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z treścią tej definicji, przez dobra kultury współczesnej należy rozumieć „niebędące zabytkami dobra kultury takie jak: pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna”.

Dotychczas żadnym obiektom na obszarze miasta nie nadano statusu „dobra kultury współczesnej”.

II-4a. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLONE PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANICE KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

Z uwagi na brak audytu krajobrazowego (sporządzanego na podstawie art. 38 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) dla obszaru Gminy Miejskiej Bolesławiec nie określono także rekomendacji i wniosków do studium, dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazów. Dla obszaru gminy nie określono także granic krajobrazów priorytetowych.

II-5. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

II-5.1. Ludność

Na koniec 2015 r. Bolesławiec zamieszkiwało 39 373 os. Jest to o 936 os. mniej niż przed pięciu laty. Jest to dynamika wyższa niż w skali powiatu bolesławieckiego, gdzie można zaobserwować spadek o 307 os. Wpływ na zarysowaną sytuację miały zarówno przyrost naturalny, jak i ruch ludności. Ten pierwszy nie jest korzystny dla miasta - liczba urodzeń jest niższa od liczby zgonów i jest to tendencja utrzymująca się niemal nieprzerwanie od dwudziestu lat (z wyjątkiem roku 1997 i 2008). Niemniej jednak na przestrzeni ostatnich czterech lat wskaźniki w tym zakresie osiągnęły wartość trzycifrową. Na koniec 2015 r. odnotowano (GUS) przyrost naturalny na poziomie -119.

Jeśli chodzi o mobilność przestrzenną ludności, to wymeldowania wyraźnie dominują nad zameldowaniami i jest to stała tendencja. Jeśli chodzi o odpływ ludności z miasta, to występuje wyraźna dominacja wymeldowań na wieś, co należy wiązać z popularnym trendem przenoszenia się z miast na tereny podmiejskie (ale znajdujące się już w innej gminie). Zarówno w przypadku wymeldowań na wieś, jak i do miast, widoczny jest stopniowy spadek. Inaczej wygląda sytuacja w odniesieniu do wymeldowań za granicę – skala zjawiska nie jest duża, ale wykazuje tendencję wzrostową.

Struktura ludności, uwzględniająca różne kategorie ludności – czy to z perspektywy grup wiekowych czy według kryterium aktywności zawodowej – nie jest korzystna w mieście Bolesławcu. Także prognozy demograficzne nie dostarczają pozytywnych danych. Dane GUS wskazują na systematyczny spadek osób w wieku przedprodukcyjnym (z 16,1% w roku 2011 do 15,5% w roku 2015) i odwrotną tendencję w przypadku osób w wieku poprodukcyjnym (z 20% w roku 2011 do 23,6% w roku 2015).

Starzenie się społeczeństwa w mieście (jakkolwiek odzwierciedlające tendencje ogólnopolskie) jest dostrzegane jako istotny problem w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Bolesławiec na lata 2016 – 2025”. Wśród przyczyn takiego stanu rzeczy wskazuje się:

- niską rozrodzość powodującą brak zastępowalności biologicznej pokoleń, co prowadzi będzie do stałego zmniejszania się najmłodszych grup wiekowych w ogólnym zaludnieniu;*
- poprawę warunków bytowych, opieki i profilaktyki zdrowotnej oraz wysokiej świadomości w zakresie własnego zdrowia, co wpływa na stopniowe wydłużanie się czasu trwania życia;*
- odpływ ludności z miasta na otaczające je obszary wiejskie;*
- odpływ ludności w poszukiwaniu pracy, również poza granice podregionu, dotyczy to głównie osób młodych.*

Problem starzenia się społeczeństwa w mieście będzie generował popyt na różnego rodzaju usługi, które skierowane będą na zaspokajanie potrzeb osób starszych. Będzie to dotyczyło zarówno ich fizycznego funkcjonowania (np. usługi z zakresu ochrony zdrowia, rehabilitacji), zabezpieczenia społecznego, opieki/pomocy bieżącej, jak i aktywnego funkcjonowania w społeczeństwie (np. podtrzymywanie więzi międzypokoleniowych, oferta z zakresu kultury, rekreacji, integracji), a także rynku pracy, który wychodziłby naprzeciw możliwości wydłużania aktywności zawodowej. W ramach działań aktywizujących seniorów należy rozwijać siłę wsparcia środowiskowego, umożliwiać dostęp do dóbr kultury, rozrywki, wypoczynku, edukacji,

wspierać i promować inicjatywy nie tylko na rzecz osób starszych ale też korzystać z potencjału i doświadczenia seniorów w działaniach podejmowanych wobec innych grup społecznych. Poza tym należy spodziewać się wzmożonego zapotrzebowania na usługi opiekuńcze – co powinno znaleźć swoje odzwierciedlenie na rynku pracy i/lub oferowanych usług.

Na problemy osób starszych zwracali uwagę zarówno respondenci podczas ankietyzacji, jak również uczestnicy warsztatów poświęconych pogłębionej diagnozie problemów obszarów zdegradowanych.

Wobec tak dużej istotności kwestii dotyczących osób starszych problematyka ta została uwzględniona w „Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Miejskiej Bolesławiec” jako przesłanka wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, gdzie przyjęto wskaźniki: niskiego udziału dzieci małych (0-2 lata) oraz wysokiej kumulacji zamieszkiwania przez seniorów w poszczególnych częściach (ulice) miasta.

II-5.2. Mieszkalnictwo

Według informacji pochodzących z Urzędu Statystycznego we Wrocławiu, w Bolesławcu obserwuje się dynamiczny wzrost ilości mieszkań oddanych do użytku (z 93 w roku 2014 do 298 w roku 2016 r., co stanowi 320%). Powierzchnia użytkowa mieszkań oddawanych do użytku wzrosła z 9 970 w roku 2014 do 23 517 w roku 2016 (wzrost o 235,8%).

Mieszkania realizowane pod wynajem lub sprzedaż stanowiły w 2016 r. ok. 52% oddawanych mieszkań (155 na 298,) a ich powierzchnia użytkowa wynosiła 9 889². Budownictwo społeczne/czynszowe stanowiło ok. 41,6% oddawanych mieszkań (124 na 298), a ich powierzchnia użytkowa wynosiła 2 242 m².

II-5.3. Rynek pracy.

Według danych pochodzących z Urzędu Statystycznego we Wrocławiu udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym obniżył się w latach 2014-2016 nieznacznie, z 4,8% (1 177 zarejestrowanych) na 4,1% (747). Bezrobotność w 2016 roku rozkładała się równo między kobiety (370) i mężczyzn (377).

Liczba pracujących podobnie utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

II-5.4. Opieka, oświata, wychowanie i wyższa edukacja

Dostęp do placówek oświatowych, wychowawczych i wyższej edukacji na terenie bolesławca należy uznać za dobry.

Zgodnie z uchwałą Nr XVII/212/2016 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 27 stycznia 2016 r. ustalono, że na terenie Bolesławca sieć publicznych szkół podstawowych i publicznych gimnazjów prowadzonych przez gminę obejmować będzie wszystkie szkoły podstawowe i gimnazja, w tym wchodzące w skład 3 zespołów szkół. W uchwale określono granice 6 obwodów. Rada Miasta ustalając plan sieci publicznych szkół podstawowych i gimnazjów, a także granice ich obwodów w sposób umożliwiający wszystkim dzieciom z jej terenu spełnianie obowiązku szkolnego, uwzględnia równocześnie zasadę, że droga dziecka z domu do szkoły nie może przekraczać: 3 km - w przypadku uczniów klas I – IV szkół podstawowych, a 4 km - w przypadku uczniów klas V i VI szkół podstawowych oraz uczniów gimnazjów. W przypadku, gdy droga dziecka z domu do szkoły, w której obwodzie dziecko mieszka, przekracza wymienione wyżej odległości, obowiązkiem gminy jest zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu lub zwrot kosztów przejazdu środkami komunikacji publicznej.

Należy podkreślić, że dane zamieszczone w niniejszym rozdziale są aktualne na czas sporządzenia Studium – z uwagi na zmieniającą się politykę państwa w zakresie struktury systemu oświatowego i związane z tym zmieniające się obowiązki samorządów w zakresie oświaty i wychowania, sytuacja jest dynamiczna i podlega ciągłym zmianom.

Przedszkola

Na terenie miasta funkcjonuje 7 miejskich przedszkoli publicznych, w tym filia Przedszkola nr 3 przy ul. Dolne Młyny 42a:

Lp.	Nazwa jednostki, adres	Oferta placówki
1.	Miejskie Przedszkole Publiczne nr 1 ul. Jana Pawła II 50d 59-700 Bolesławiec	dzieci w wieku od 3 do 6 lat opieka całodzienna wyżywienie – własna kuchnia nowoczesny i bezpieczny plac zabaw warsztaty plastyczne, teatralne, umuzykalniające, ruchowe i badawcze, zajęcia rozwijająco-doskonalące
2.	Miejskie Przedszkole Publiczne nr 2 im. Marii Konopnickiej	dzieci w wieku od 3 do 6 lat opieka całodzienna

	ul. Mikołaja Brody 17 <i>(z oddziałami przedszkolnymi w obiekcie przy ul. Mikołaja Brody 12)</i> 59-700 Bolesławiec	wyżywienie – własna kuchnia nowoczesny i bezpieczny plac zabaw język niemiecki, rytmika i taniec, terapia logopedyczna, ćwiczenia korekcyjno-kompensacyjne
3.	Miejskie Przedszkole Publiczne nr 3 ul. Ceramiczna 5 <i>(z oddziałami przedszkolnymi w obiekcie przy ul. Dolne Młyny 42a i 60)</i> 59-700 Bolesławiec	dzieci w wieku od 3 do 6 lat opieka całodzienna wyżywienie – catering nowoczesny i bezpieczny plac zabaw logorytmika, warsztaty muzyczne, plastyczne i taneczne
4.	Miejskie Przedszkole Publiczne nr 4 ul. Sądowa 9 59-700 Bolesławiec	dzieci w wieku od 3 do 6 lat opieka całodzienna wyżywienie – własna kuchnia nowoczesny i bezpieczny plac zabaw język niemiecki, rytmika, zajęcia artystyczne, koncerty muzyczne, terapia logopedyczna i pedagogiczna
5.	Miejskie Przedszkole Publiczne nr 5 im. Jana Brzechwy ul. Zygmunta Augusta 16B 59-700 Bolesławiec	oddziały żłobkowe – dzieci od 5 m-ca życia do lat 3 oddziały przedszkolne – dzieci w wieku od 3 do 6 lat opieka całodzienna wyżywienie – własna kuchnia nowoczesny i bezpieczny plac zabaw warsztaty muzyczne i teatralne
6.	Miejskie Przedszkole Publiczne nr 6 ul. Piotra i Pawła 2 <i>(z oddziałami przedszkolnymi w obiekcie przy ul. Bankowej 8)</i> 59-700 Bolesławiec	dzieci w wieku od 3 do 6 lat opieka całodzienna wyżywienie – własna kuchnia nowoczesny i bezpieczny plac zabaw rytmika, logorytmika, warsztaty plastyczne i teatralne
7.	Miejskie Przedszkole Publiczne nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi ul. Górne Młyny 5 59-700 Bolesławiec	dzieci w wieku od 3 do 6 lat 2 oddziały integracyjne – zajęcia specjalistyczne opieka całodzienna wyżywienie – własna kuchnia nowoczesny i bezpieczny plac zabaw język angielski, zajęcia rytmiczno-ruchowe, język angielski

Poniżej przedstawiono wykaz szkół, w których planuje się utworzenie oddziałów przedszkolnych dla dzieci 5 i 6 – letnich:

- **Miejski Zespół Szkół nr 2 w Bolesławcu - Szkoła Podstawowa nr 1**
ul. Jana Pawła II 38c, 59-700 Bolesławiec
- **Miejski Zespół Szkół nr 3 w Bolesławcu - Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi**
ul. Bankowa 8, 59-700 Bolesławiec
- **Szkoła Podstawowa nr 3**
ul. Ceramiczna 5, 59-700 Bolesławiec
- **Szkoła Podstawowa nr 4**
Mikołaja Brody 12, 59-700 Bolesławiec

Ofertę miejskich przedszkoli publicznych na terenie miasta uzupełnia oferta niepublicznych placówek. Należą do nich m. in.:

- **Smerfiki Małe. Małe przedszkole. Niepubliczny punkt przedszkolny**
ul. Jana Pawła II 20a, 59-700 Bolesławiec
- **Jacek i Agatka. Niepubliczne przedszkole**
ul. Komuny Paryskiej 1, 59-700 Bolesławiec
- **Zielona Nibylandia. Przedszkole niepubliczne**
ul. Matejki 2, 59-700 Bolesławiec
- **Oxpress. Prywatne przedszkole**
ul. Tyrankiewiczów 22, 59-700 Bolesławiec
- **Nibylandia. Przedszkole niepubliczne**
ul. Łukasiewicza 8 lok. 41, 59-700 Bolesławiec
- **Kid's Academy s.c. Niepubliczny punkt przedszkolny**
ul. Bankowa 9, 59-700 Bolesławiec

Szkoły podstawowe i gimnazja

Poniżej przedstawiono jednostki w sieci publicznych szkół podstawowych i gimnazjów prowadzonych przez Gminę Miejską Bolesławiec:

- **Miejski Zespół Ekonomiczno-Administracyjny**
Pl. Marszałka J. Piłsudskiego 1, 59-700 Bolesławiec
- **Szkoła Podstawowa nr 3 im. Armii Krajowej**
ul. Ceramiczna 5, 59-700 Bolesławiec
- **Szkoła Podstawowa nr 4 im. Jana Matejki**
ul. Mikołaja Brody 12, 59-700 Bolesławiec
- **Gimnazjum Samorządowe nr 2 im. Polaków Zesłanych na Sybir**
ul. Bielska 5, 59-700 Bolesławiec
- **Miejski Zespół Szkół nr 1**
ul. Dolne Młyny 60, 59-700 Bolesławiec
 - w którego skład wchodzi:
 - ✓ **Szkoła Podstawowa nr 5 im. Aleksandra Janowskiego**
 - ✓ **Gimnazjum Samorządowe nr 4**
- **Miejski Zespół Szkół nr 2**
ul. Jana Pawła II 38c, 59-700 Bolesławiec
 - w którego skład wchodzi:
 - ✓ **Szkoła Podstawowa nr 1 im. Janusza Kusocińskiego**
 - ✓ **Gimnazjum Samorządowe nr 1**
- **Miejski Zespół Szkół nr 3**
ul. Juliusza Słowackiego 2, 59-700 Bolesławiec
 - w którego skład wchodzi:
 - ✓ **Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. Bohaterów II Armii Wojska Polskiego**
ul. Bankowa 8, 59-700 Bolesławiec
 - ✓ **Gimnazjum Samorządowe nr 3 im. Jana Pawła II**
ul. Juliusza Słowackiego 2, 59-700 Bolesławiec.

Na obszarze miasta zlokalizowane są także szkoły podległe Powiatowi Bolesławieckiemu:

- **II Liceum Ogólnokształcące w Bolesławcu**
ul. Dolne Młyny 60, 59-700 Bolesławiec
- **Powiatowy Zespół Szkół i Placówek Specjalnych w Bolesławcu**
ul. Zgorzelecka 28/29, 59-700 Bolesławiec
- **Zespół Szkół Budowlanych w Bolesławcu**
Al. Tysiąclecia 51, 59-700 Bolesławiec
- **Zespół Szkół Elektronicznych w Bolesławcu**
ul. Tyrankiewiczów 2, 59-700 Bolesławiec
- **Zespół Szkół Handlowych i Usługowych w Bolesławcu**
ul. Zgorzelecka 18, 59-700 Bolesławiec
- **Zespół Szkół Mechanicznych w Bolesławcu**
ul. Górne Młyny 1, 59-700 Bolesławiec
- **Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Bolesławcu**
ul. Komuny Paryskiej 6, 59-700 Bolesławiec
- **Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Bolesławcu**
ul. H. i W. Tyrankiewiczów 11, 59-700 Bolesławiec.

Na terenie Miasta Bolesławiec działają także inne placówki oświatowe, oferujące możliwości kształcenia na poziomie podstawowym i gimnazjalnym:

- **Publiczna Szkoła Podstawowa i Publiczne Gimnazjum Zakonu Pijarów im. ks. Stanisława Konarskiego w Bolesławcu**
ul. Bankowa 10, 59-700 Bolesławiec

- **Prywatna Szkoła Podstawowa „EXPRESS” w Bolesławcu** (uprawnienia szkoły publicznej)
ul. H. i W. Tyrankiewiczów 22, 59-700 Bolesławiec
- **Prywatne Gimnazjum „EXPRESS” w Bolesławcu** (uprawnienia szkoły publicznej)
Al. Tysiąclecia 48, 59-700 Bolesławiec
- **I Prywatne Gimnazjum w Bolesławcu** (uprawnienia szkoły publicznej)
ul. H. i W. Tyrankiewiczów 11, 59-700 Bolesławiec
- **II Prywatne Gimnazjum w Bolesławcu** (uprawnienia szkoły publicznej)
ul. Bankowa 6e/2, 59-700 Bolesławiec
- **Niepubliczne Gimnazjum dla Dorosłych w Bolesławcu** (uprawnienia szkoły publicznej)
ul. M. Opitza 11, 59-700 Bolesławiec
- **Prywatne Gimnazjum Nr 3 z Oddziałami Przynależnymi do Pracy w Bolesławcu** (uprawnienia szkoły publicznej)
ul. M. Opitza 11, 59-700 Bolesławiec.

Szkolnictwo wyższe

Na terenie miasta dostęp do edukacji na poziomie wyższym oferują:

- **Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Bolesławcu**
ul. Jana Pawła II 38 C, 59-700 Bolesławiec
- **Akademia Górniczo-Hutnicza
im. Stanisława Staszica w Krakowie**
ul. Tyrankiewiczów 11, 59-700 Bolesławiec
- **Społeczna Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania
w Łodzi Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Bolesławcu**
ul. Słowackiego 2, 59-700 Bolesławiec
- **Społeczna Akademia Nauk -
Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Bolesławcu**
ul. Słowackiego 2, 59-700 Bolesławiec.

II-5.5. Kultura

Ważnym zadaniem z punktu widzenia zaspokojenia potrzeb kulturalno-edukacyjnych wspólnoty lokalnej było zrealizowanie projektu pod nazwą „Centrum Kulturalno-Edukacyjne w Bolesławcu”, w skład którego wchodziły dwa zadania – przebudowa budynku kina Forum (zrealizowano w I kwartale 2008 r.) oraz Międzynarodowe Centrum Ceramiki - Budowa Bolesławieckiego Ośrodka Kultury.

Dostępność do placówek organizujących działalność kulturalną na terenie Bolesławca należy ocenić jako dobrą. Są to głównie:

Lp.	Nazwa jednostki	Adres jednostki
1.	Muzeum Ceramiki w Bolesławcu	ul. Mickiewicza 13, 59-700 Bolesławiec
2.	Bolesławiecki Ośrodek Kultury – Międzynarodowe Centrum Ceramiki w Bolesławcu	pl. Marsz. J Piłsudskiego1c, 59-700 Bolesławiec
3.	Miejska Biblioteka Publiczna im. Cypriana Kamila Norwida w Bolesławcu	ul. Sądowa 8, 59-700 Bolesławiec
4.	Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. W. Lutosławskiego w Bolesławcu	ul. Grunwaldzka 9, 59-700 Bolesławiec
5.	Młodzieżowy Dom Kultury im. St. Wyspiańskiego w Bolesławcu	ul. Grunwaldzka 5, 59-700 Bolesławiec

Poniżej przedstawiono wyciąg z rejestru instytucji kultury:

Lp.	Pełna nazwa instytucji kultury	Siedziba i adres instytucji kultury	Akt o utworzeniu instytucji kultury	Akt o nadaniu statutu instytucji kultury
1.	Bolesławiecki Ośrodek Kultury - Międzynarodowe Centrum Ceramiki w Bolesławcu	pl. Marsz. J Piłsudskiego1c 59-700 Bolesławiec	Uchwała Nr 40/198/70 Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Bolesławcu z dnia 26.09.1970 r.	Uchwała Nr XLV/370/09 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 25.11.2009 r.
2.	Miejska Biblioteka	ul. Sądowa 8	Uchwała Nr 136/697/73	Uchwała Nr LXI/510/10

	Publiczna im. Cypriana Kamila Norwida w Bolesławcu	59-700 Bolesławiec	Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Bolesławcu z dnia 9.11.1973 r.	Rady Miasta Bolesławiec z dnia 27.10.2010 r.
3.	Muzeum Ceramiki ul. Mickiewicza 13 w Bolesławcu	ul. Mickiewicza 13 59-700 Bolesławiec	Uchwała Nr 124/916/68 Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Bolesławcu z dnia 9.12.1968 r.	Uchwała Nr V/43/99 Rady Miejskiej w Bolesławcu z dnia 18.02.1999 r.

Działalnością kulturalną w mieście zajmuje się także m.in.: Autorska Pracownia Muzyczna i Szkoła Gitary, Towarzystwo Miłośników Bolesławca, Bolesławieckie Stowarzyszenie Kolekcjonerów i Miłośników Historii Miasta, Bolesławieckie Towarzystwo Fotograficzne, Centrum Muzyczne „Arfik”, Szkoła Muzyczna „Yamaha”.

Najważniejsze imprezy kulturalne to Dni Bolesławca (zasięg powiatowy), Bolesławieckie Święto Ceramiki i Blues nad Bobrem (zasięg ogólnopolski z tendencją do charakteru międzynarodowego). Ponadto do znanych imprez należą Festiwal Kultury Południowosłowiańskiej i Międzynarodowy Plener Ceramiczno – Rzeźbiarski.

II-5.6. Sport i rekreacja

Sportem masowym i organizacją imprez o charakterze od lokalnego do ogólnopolskiego zajmuje się w mieście Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji. MOSiR jest samodzielną jednostką organizacyjną Gminy Miejskiej Bolesławiec i administruje:

- ***Termami solankowymi - w latach 2013-2015 wykonano kompleksową rewitalizację obiektu dawnych Miejskich Zakładów Kąpielowych przy ul. Zgorzeleckiej 52, mającą na celu przekształcenie w centrum odnowy biologicznej i SPA oraz dostosowanie budynku dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Obecnie obiekt funkcjonuje pod nazwą „Termy Bolesławiec”; obiekt oferuje kąpiele solankowe, saunarium, grotę solną, siłownię/fitness oraz SPA;***
- ***Stadionem Miejskim - obiekt przy ul. Spółdzielczej 2 posiada naturalne boisko trawiaste o wymiarach 100 m x 70 m, bieżnię z mączki ceglastej (4 tory) oraz szatnie dla zawodników i oferuje 750 miejsc siedzących; na stadionie odbywają się mecze i treningi piłkarskie, zawody lekkoatletyczne oraz imprezy sportowe i rekreacyjne;***
- ***Ośrodkiem Wodno – Sportowym - obiekt położony przy ul. ul Spacerowej 24-26 składa się z letnich basenów odkrytych (basen olimpijski 50 m x 25 m, basen 60 m x 22,5 m, basen płytki 60 m x 22,5 m, brodzik o powierzchni 25 m² oraz dwupoziomowa wieża do skoków o wysokości 5 m i 2,5 m, towarzyszące place zabaw i gastronomia), boisk, amfiteatru - kortów tenisowych, pokoi gościnnych (30 miejsc noclegowych w pokojach 1, 2 , 3 - osobowych), pola namiotowego i campingowego oraz Wiaty Fetsynowej;***
- ***Lodowiskiem - obiekt (hala namiotowa o wymiarach 25 x 50 m) położony na Pl. Ks. J. Popiełuszki (przy Parku Wodnym ORKA) posiada sztucznie mrożoną taflę lodowiska o wymiarach 20 x 40 m i grubości 5 - 7 cm; pojemność obiektu do 80 osób;***
- ***Skate Parkiem- obiekt położony u zbiegu ul. W. Wróblewskiego i Dolne Młyny oferuje ogrodzony teren, na którym znajdują się trzy duże Bank rampy, Quarter, funbox i grindbox; Korzystanie ze skateparku jest całkowicie bezpłatne;***
- ***Ośrodkiem Rekreacyjno - Wypoczynkowym „Leśny Potok” - obiekt położony przy ul. Jeleniogórskiej.***

100% udziałów w spółce Kryta Pływalnia Sportowo – Rekreacyjna w Bolesławcu Sp. z o.o. (Bolesławiecki Park Wodny ORKA) na Pl. Ks. Jerzego Popiełuszki 1 posiada Zakład Energetyki Ciepłej Sp.z.o.o. w Bolesławcu. W Bolesławieckim Parku Wodnym „ ORKA” w hali basenowej oprócz basenu sportowego o wymiarach 25m x 16m, znajduje się część rekreacyjna , z której skorzystać mogą dzieci oraz całe rodziny (w jej skład wchodzi basen rekreacyjny o powierzchni wody ok. 200m² i głębokości od 0,9m – 1,3m oraz brodzik o powierzchni 25m² i głębokości ok.30 cm). W obiekcie można także skorzystać z saun, siłowni oraz uprawiać squash (wielofunkcyjna sala ćwiczeń o powierzchni 200m² oraz klatka do gry w squasha o powierzchni 68m²).

Gmina Miejska Bolesławiec dofinansowuje 18 klubów sportowych, w tym 5 Uczniowskich Klubów Sportowych. Najliczniejsze z nich to: TOP Bolesławiec (m.in. tenis stołowy, piłka siatkowa, szachy, pływanie, koszykówka), Międzyszkolny Klub Sportowy „Bolesławia” (lekka atletyka), Bolesławiecki Klub Sportowy „Bobrzanie” (piłka nożna) i Klub Sportowy „Starbol” (koszykówka).

II-5.7. Opieka zdrowotna

Dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej w Bolesławcu należy określić jako dobry. Według danych pochodzących z Urzędu Statystycznego we Wrocławiu (wg. stanu na dzień 31 grudnia 2012 r.), na obszarze powiatu bolesławieckiego dostępnych było 188 łóżek w szpitalach ogólnych, 26 aptek i 5 punktów aptecznych. Oprócz tego dostęp do opieki zdrowotnej zapewniały 42 przychodnie i 34 praktyki lekarskie.

Na terenie miasta Bolesławiec dostęp do opieki zdrowotnej zapewniają przede wszystkim:

- Wojewódzki dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych przy Alei Tysiąclecia 30,
- Zespół Opieki Zdrowotnej przy ul. Jeleniogórskiej 4.

Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Bolesławcu jest samodzielnym, publicznym zakładem opieki zdrowotnej od roku 1998. Cele pracy Szpitala to: rozpoznanie, rehabilitacja oraz profilaktyka zaburzeń psychicznych i nerwowych w warunkach stacjonarnych i laboratoryjnych. Szpital dysponuje następującymi oddziałami:

- Izba przyjęć
- Oddział Psychiatryczny 8B 8C
- Oddział Psychiatryczny dla Dzieci i Młodzieży 5B
- Oddział Psychiatryczny 3A 3B
- Oddział Psychiatryczny 4B
- Oddział Psychiatryczny 5C
- Oddział Psychosomatyczny 8A
- Oddział Leczenia Uzależnień 7AB
- Oddział leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacji) 7C
- Oddział Dzienny
- Oddział rehabilitacji neurologicznej
- Oddział rehabilitacji ogólnoustrojowej

Na terenie szpitala działa Zakład opiekuńczo leczniczy (Oddział 2D ZOL i Oddział 9 ZOL), a także poradnie:

- Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych
- Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży
- Terapii Uzależnień od alkoholu
- Neurologiczna

Wojewódzki dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych otrzymał III nagrodę w prestiżowym Ogólnopolskim Konkursie Medycznym PERŁY MEDYCYNY 2013.

Zespół Opieki Zdrowotnej w Bolesławcu jest publicznym zakładem opieki zdrowotnej, nad którym nadzór merytoryczny i finansowy sprawuje Zarząd Powiatu Bolesławieckiego. ZOZ dysponuje następującymi oddziałami szpitalnymi:

- Oddział Wewnętrzny z Pododdziałem Neurologicznym
- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii
- Oddział Zakaźny
- Oddział Dziecięcy
- Oddział Ginekologiczno-Położniczy
- Oddział Neonatologiczny
- Oddział Chirurgii Ogólnej z Pododdziałem Chirurgii Onkologicznej

- Oddział Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej
- Szpitalny Oddział Ratunkowy-SOR

W rankingu ogłoszonym w 2014 r. przez dziennik „Rzeczpospolita” oraz Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia (klasyfikującym 256 szpitali z terenu całego kraju), Zespół Opieki Zdrowotnej w Bolesławcu znalazł się w pierwszej dziesiątce najlepszych placówek w województwie dolnośląskim (7 miejsce na liście).

Do Zespołu Opieki Zdrowotnej w Bolesławcu przynależą poradnie i pracownie wykonujące badania na potrzeby oddziałów szpitalnych, poradni przyszpitalnych, lekarzy pierwszego kontaktu oraz pacjentów ambulatoryjnych:

Poradnie

- Onkologiczna i Chemioterapii
- Chirurgii Ogólnej
- Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej
- Chorób Zakaźnych
- Diabetologiczna
- Leczenia Nadciśnienia
- Ginekologiczno-Położnicza
- Otolaryngologiczna
- Neonatologiczna
- Urologiczna

Pracownie

- Endoskopia
- Laboratorium
- RTG
- USG.

Na terenie Bolesławca działa ponadto Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Jednostki Wojskowej Nr 1145 - Ambulatorium z Izbą Chorych przy Al. Wojska Polskiego 54. w ramach PZOZ funkcjonuje:

- Poradnia (gabinet) lekarza podstawowej opieki zdrowotnej
- Poradnia stomatologiczna
- Gabinet zabiegowy
- Izba chorych.

Strukturę jednostek opieki zdrowotnej uzupełnia bogata oferta Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej i gabinetów lekarskich.

Na terenie miasta Bolesławiec działa ponad 20 aptek.

Struktura i liczba opisanych wyżej placówek ulega zmianom. W szczególności dotyczy to liczby Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej, prywatnych praktyk lekarskich i aptek.

II-6. ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Do zagrożeń nadzwyczajnych, charakteryzujących się nagłym przebiegiem, należą:

- klęski o charakterze naturalnym, takie jak: powódzie, huragany, trzęsienia ziemi,
- katastrofy i wypadki związane z technologiami i produktami ludzkimi, takie jak: uwalnianie się niebezpiecznych substancji chemicznych, wybuchy, katastrofy komunikacyjne, itp.

II-6.1. Zagrożenia powodzią

Duże powodzie na Bobrze wystąpiły ostatnio w latach 1977 i 1981. Największa powódź miała jednak miejsce w 1997 roku, a prawdopodobieństwo pojawienia się tak wysokiego przepływu oszacowano na 0,7%. Według danych Hydroprojektu podczas wezbrań 1997 roku zostały podtopione budynki gospodarcze zlokalizowane na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, baseny, stadion oraz niżej położone ogródki działkowe.

Na mapach zagrożenia powodziowego (arkusze: M-33-32-A-a-1, M-33-32-A-a-2, M-33-32-A-a-3, M-33-32-A-a-4 oraz M-33-32-A-c-1) na obszarze miasta Bolesławiec wyznaczono następujące obszary:

- *obszar, na którym występowanie powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%) o powierzchni ok. 224,63 ha (w granicach tego obszaru położone jest ok. 77 budynków);*
- *obszar, na którym występowanie powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%) o powierzchni ok. 178,40 ha (w granicach tego obszaru położone są ok. 24 budynki);*
- *obszar, na którym występowanie powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%) o powierzchni ok. 80,09 ha (w granicach tego obszaru położone są ok. 2 budynki).*

Szerzej problematykę zagrożeń powodzią oraz ochrony przed powodzią opisano w rozdziale II-15. Studium.

II-6.2. Zagrożenia poważnymi awariami

Poważne awarie w mieście Bolesławiec, których skutki określa się nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska, mogą wystąpić przede wszystkim w:

- obiektach przemysłowych,
- na szlakach komunikacyjnych.

Na terenie miasta nie funkcjonują zakłady przemysłowe, w których występowałyby rodzaje substancji niebezpiecznych, pozwalające zaliczyć je do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej. Poważna awaria - wg ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 *Prawo ochrony środowiska* - jest to zdarzenie powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu z udziałem substancji niebezpiecznych, w wyniku, czego może dojść do zagrożenia życia lub zdrowia ludzi.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie *rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej*, do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii należy zaliczyć Terminal Paliw Polskiego Koncernu Naftowego „Orlen” S.A. w Płocku nr 112 PKN zlokalizowany przy ul. Tadeusza Kościuszki 24 w Bolesławcu. Terminal został zaliczony do tej kategorii zakładów z uwagi na magazynowanie substancji zaliczanych do kategorii łatwopalnych.

Na terenie miasta zarejestrowane są zakłady przemysłowe i obiekty, w których występują substancje niebezpieczne w mniejszych ilościach i stwarzają potencjalne zagrożenie dla środowiska. Do obiektów tych należy zaliczyć:

- ulice w ciągu drogi krajowej Nr 94, którymi mogą być przewożone materiały niebezpieczne,
- linia kolejowa nr 282 E-30, która jest ważnym szlakiem dla przewozu materiałów niebezpiecznych,
- gazociągi wysokiego ciśnienia DN 300,
- stacje paliw płynnych, punkty sprzedaży gazu, kotłownie olejowe.

Kontrolę podmiotów gospodarczych w zakresie przeciwdziałania awariom przemysłowym prowadzi Państwowa Straż Pożarna oraz Inspekcja Ochrony Środowiska.

II-6.3. Zagrożenia pożarowe

Lasy miejskie w szczególny sposób narażone są na oddziaływania antropogeniczne. Dotyczą one nie tylko wnętrza lasu, ale także jego strefy ekotonowej (okrajki), czyli strefy przejściowej pomiędzy różnymi zespołami biotycznymi. Okresem największego zagrożenia pożarowego jest z kolei okres od wczesnej wiosny do maja. Lasy Gminy Miejskiej Bolesławiec zaliczono do II kategorii zagrożenia pożarowego.

II-6.4. Zagrożenia przestępczością

Istotnym elementem są zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia wynikające z działalności przestępczej i wykroczeń. Na podstawie informacji uzyskanych od Komendy Powiatowej Policji w Bolesławcu, do najczęstszych wykroczeń na obszarze miasta należały:

- spożywanie alkoholu w miejscu publicznym (Park przy ul. Parkowej i Obrońców Helu, Rynek i ulice przyległe, w szczególności zaplecza budynków, ul. Prusa, ul. Staszica);
- wybryki nieobyczajne (teren całego miasta ze szczególnym uwzględnieniem dworca PKP, ul. Kaszubskiej, Kościuszki (domy socjalne), ul. Komuny Paryskiej);
- zakłócanie porządku publicznego (teren całego miasta ze szczególnym uwzględnieniem ul. Gdańskiej, w sąsiedztwie dyskoteki „Imperium”, Rynek, ul. Komuny Paryskiej, ul. Kościuszki - domy socjalne, os. Piastów – Jana Pawła II, ul. Gałczyńskiego, os. 40lecia – ul. Kilńskiego, Starzyńskiego - bar „Joker”, place zabaw przy ul. Łukasiewicza, Staszica, Bielskiej, Tyrankiewiczów);
- zniszczenie mienia (dworzec PKP, ulice Asnyka, Łukaszewicza);
- kradzież (szkoły gimnazjalne Nr 2 i 3, Zespół Szkół Budowlanych, Zespół Szkół Elektronicznych, hipermarkety, markety i stacje benzynowe (ulice: Zgorzelecka, Spółdzielcza, Tysiąclecia, Gałczyńskiego, Dolne Młyny).

Miejscami, w których dochodzi do wykroczeń są także ogródki działkowe (ulice: Staroszkolna, Piastów). Powszechne są również akty wandalizmu, szczególnie związane z niszczeniem elewacji budynków (graffiti dewastacyjne). Jest to problem powszechnie występujący – nie tylko w polskich miastach, który szczególnie boleśnie dotyka obszaru staromiejskiego poddanego pieczołowitej rewitalizacji i renowacji.

Zjawiska patologiczne mają wiele źródeł, z których można wymienić choćby zjawiska społeczne, takie jak ubóstwo, wykluczenie społeczne, patologia rodzin, uzależnienia i zjawiska do nich podobne. Nie bez znaczenia jest kwestia dostępu do edukacji i realizacja powszechnego obowiązku szkolnego, jak również kwestie związane z infrastrukturą miejską (dostępność mieszkań, niezbędnej infrastruktury technicznej, degradacja techniczna zabudowy i utrudnienia w dostępie do przestrzeni miejskiej ze względu na położenie (np. osiedla socjalne położone w rejonie ul. Kościuszki).

W celu przeciwdziałania przestępczości, uchwałą Nr XXV/249/04 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 27 października 2004 r. powołano Straż Miejską w Bolesławcu. W Bolesławcu wprowadzono system monitoringu, wspomagający działania straży miejskiej i policji. Prowadzone są również działania profilaktyczne.

Istotny wpływ na ograniczenie niektórych negatywnych zjawisk ma proces rewitalizacji najbardziej zagrożonych obszarów miasta. Oświetlenie terenu, ograniczenie możliwości penetracji wewnątrz kwartałów zabudowy, dziedzińców i podwórek, porządkowanie przestrzeni przyczyniają się do poprawy stanu bezpieczeństwa publicznego.

II-6.5. Zagrożenia związane z komunikacją samochodową

Bolesławiec z racji swego szczególnego położenia jest bardzo narażony na negatywne zjawiska związane ze znacznym obciążeniem dróg ruchem pojazdów – zarówno w ruchu tranzytowym jak i lokalnym. Na obszarze miasta zbiegają się najważniejsze szlaki komunikacyjne w tym rejonie – korytarz drogi krajowej nr 94, drogi wojewódzkie nr 350, 297 i 363 oraz drogi powiatowe. Wzmożony ruch pojazdów powoduje występowanie kolizji pojazdów oraz potrażeń pieszych i zwierząt.

II-7. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU MIASTA

Stan mienia komunalnego (porównanie stanu na dzień *31 grudnia 2013 r. i 30 czerwca 2016 r.*) przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Nazwa	Stan na 31.12.2013 r.	Stan na 30.06.2016 r.	Zwiększenia	Zmniejszenia
1.	działki budowlane zabudowane	143,2949	139,8946	-	3,4003
2.	działki budowlane niezabudowane	50,2788	47,054	-	3,2248
3.	tereny zieleni	47,9112	51,8699	3,9587	-
4.	ogrody działkowe	118,3674	117,8159	-	0,5515
5.	cmentarze	18,8662	18,8662	-	-
6.	drogi i tereny kolejowe	122,5896	123,5206	0,9310	
7.	lasy i grunty zadrzewione	71,2740	79,0273	7,7533	
8.	użytki rolne przeznaczone w planie pod budownictwo mieszkaniowe, bazy, składy, cmentarz komunalny	239,3485	206,4054	-	32,9431
9.	użytki kopalne	23,3088	2,7019	-	20,6069
10.	grunty pod rowami	0,6615	0,5625	-	0,0990
11.	grunty pod wodami	6,1486	18,6701	12,5215	-
12.	nieużytki	11,7172	11,98	0,2628	-
13.	tereny różne	39,5221	35,8314	-	3,6907
Razem:		893,2888	854,1998	1,3481	10,9449
Różnica:		39,0890		39,0890	

Jak wynika z powyższego zestawienia, największy udział w strukturze gruntów należących do Gminy Miejskiej Bolesławiec mają użytki rolne przeznaczone w planie pod budownictwo mieszkaniowe, bazy, składy i cmentarz komunalny. Kolejne miejsca zajmują działki budowlane zabudowane, drogi i tereny kolejowe i ogrody działkowe.

Wiodącymi sektorami gospodarki w mieście są przemysł (ponad 40 % ogółu zatrudnionych) i usługi (niemal 60 % ogółu zatrudnionych), natomiast sektor rolniczy jest całkowicie marginalny (ok. 0,3 % ogółu zatrudnionych). Struktura branż i firm prowadzących działalność na terenie Bolesławca nie uległa radykalnym zmianom. Gmina Miejska Bolesławiec podejmuje szereg działań mających wpłynąć na rozwój gospodarczy miasta. Z jednej strony są to działania wspierające małe i średnie podmioty gospodarcze, a z drugiej strony - działania zwiększające atrakcyjność gospodarczą Bolesławca dla inwestorów. W ramach struktury urzędu (Wydział Rozwoju i Promocji) działa Referat Centrum Wspierania Przedsiębiorczości. Centrum służy promocji gospodarczej Bolesławca oraz podmiotów gospodarczych subregionu, wymianie doświadczeń, transferowi technologii oraz pośrednictwu w kontaktach biznesowych. Do drugiej grupy działań wspierających rozwój gospodarczy miasta i regionu wpisuje się pozyskiwanie nowych terenów inwestycyjnych, powstanie Bolesławieckiej Strefy Aktywności Gospodarczej (powołanej uchwałą Rady Miasta Bolesławiec Nr XXXVIII/370/05 z dnia 31 sierpnia 2005 r.) oraz Podstrefy Bolesławiec Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest-Park” Sp. z o.o.

Miasto posiada dobre wyposażenie w infrastrukturę techniczną, która jest systematycznie modernizowana i rozwijana – w miarę postępu rozwoju przestrzennego miasta. Dotychczas uchwalone plany zagospodarowania przestrzennego pokrywają cały obszar miasta i są sukcesywnie aktualizowane. W planach wyznaczono perspektywiczne tereny rozwojowe, dzięki czemu konsekwentnie prowadzona przez miasto polityka przestrzenna gwarantuje możliwość dalszego wzrostu potencjału gospodarczego, społecznego i technicznego Bolesławca.

Nowa strategia wojewódzka „Dolny Śląsk 2020” uchwalona w 2013 r. wprowadza nowy, dotychczas nie stosowany, podział regionu na funkcjonalnie wyodrębnione obszary, które nie pokrywają się z dotychczasowym podziałem terytorialnym stosowanym w dokumentach planistycznych. W strategii wojewódzkiej wprowadzono podział regionu, którego zasada opiera się na wyodrębnieniu obszarów problemowych – obszarów integracji i interwencji. Miasto Bolesławiec ujęte jest w trzech z wyodrębnionych obszarów interwencji:

- w Legnicko – Głogowskim Okręgu Przemysłowym,

„Obszar gospodarczy, którego siła ekonomiczna oparta jest na zasobach rudy miedzi i jej przetwórstwie. Obszar monokulturowy, o postępującym dużym stopniu urbanizacji i przekształceń środowiska. Szczególnej uwagi wymaga rozwinięcie nowych kompetencji tego subregionu w kontekście ograniczonej zasobności miedzi. Obszar występowania złóż węgla brunatnego, wymaga kierunkowych decyzji państwa”

- w Obszarze Transgranicznym,

„Obszar transgraniczny – obejmuje tereny leżące wzdłuż zachodniej i południowej granicy Dolnego Śląska, wyróżnione ze względu na rozwijające się społeczne i gospodarcze związki polsko-niemieckie

i polsko-czeskie. Obszar zagrożony jest peryferyzacją ze strony polityki kraju, w kontekście geopolitycznym znajdujący się w ścisłym centrum Europy Środkowej. Ze względu na uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe (Sudety i Łużyce) stanowi jeden z najciekawszych wyróżników tożsamości dolnośląskiej”

- w Obszarze Autostrada Nowej Gospodarki.

„Obszar o docelowo najwyższej w regionie dostępności transportowej, osadzony na istniejących i projektowanych ciągach autostrad i dróg szybkiego ruchu oraz integrujący transport kolejowy i wodny. Jest terenem o najwyższej atrakcyjności lokalizacji produkcji na Dolnym Śląsku. Wymaga wzmocnienia i wprowadzenia najwyższych standardów technologicznych w dziedzinie teleinformatycznej oraz szczególnie aktywnej obsługi prawnej i planistycznej, sprzyjającej powstawaniu i ukorzenianiu podmiotów gospodarczych, szczególnie tych o rodowodzie dolnośląskim. Obszar ten swym zasięgiem obejmuje również miasta, będące niegdyś fundamentem gospodarczej prosperity tego regionu, które dziś wymagają rewitalizacji i nowych miejsc pracy. Do tych ośrodków adresowana jest polityka przyciągania inwestorów, ich zakorzeniania i tworzenia trwałych miejsc pracy powiązanych z nowoczesną gospodarką. Obszar ten może stać się kołem zamachowym całego regionu, pod warunkiem racjonalnych decyzji lokalizacyjnych i inwestycyjnych”

Takie ułożenie miasta Bolesławiec w strategii wojewódzkiej, zgodnie z terytorialnym podejściem określonym w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, stanowi wyjątkową szansę na skorzystanie z nowych instrumentów finansowych Unii Europejskiej, które zakładają wyodrębnienie specjalnych strumieni środków finansowych przeznaczonych na rozwiązywanie problemów wyodrębnionych terytorialnie obszarów. Rola miasta Bolesławiec w regionie jest definiowana w oparciu o już przyjęte dokumenty planistyczne (strategia „Dolny Śląsk 2020”), ale również w kontekście założeń dokumentów, które są w fazie opracowywania (Regionalny Program Operacyjny, Strategia Zachodniego Obszaru Integracji).

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym „W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:

- a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,*
- b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,*
- c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,*
- d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę”.*

Wyżej przywołany przepis został wprowadzony przez z dniem 18 listopada 2015 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Kompleksowo zaktualizowane Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec zostało przyjęte uchwałą Nr LVI/463/2014 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 12 listopada 2014 r. W okresie, w którym sporządzony został dokument Studium, nie prowadzono analiz w zakresie odpowiadającym w pełni wymogom określonym w art. 10 ust. 1 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a w szczególności nie dokonano bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę w zakresie, o którym mowa w art. 10 ust. 5 cytowanej wyżej ustawy.

Przeprowadzenie opisanych wyżej analiz w pełnym zakresie jest możliwe i konieczne przy sporządzaniu kompleksowej aktualizacji Studium (lub w przypadku opracowania nowego dokumentu zastępującego w pełni dotychczas obowiązujące Studium). Jak to opisano w Części I Studium („Wprowadzenie”), analizy, prognozy i bilanse zostały wykonane na potrzeby niniejszej zmiany Studium w sposób adekwatny do jej zakresu obszarowego i problemowego.

Minister Infrastruktury Technicznej i Budownictwa w piśmie DPP.621.1.2016.RR (NK:66198/16) z dnia 29 kwietnia 2016 r. podkreśla, że prowadzenie analiz w zakresie określonym w art. 10 ust. 1 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ma na celu dokonywanie „oceny faktycznych potrzeb rozwojowych gminy, aby dostosować do nich wielkość terenów wyznaczanych na cele inwestycyjne. Istotą nowej regulacji było doprowadzenie do uświadomienia przez wspólnoty samorządowe skali niespójności, jakie mogą występować w aktach planistycznych, i w ten sposób uruchomienie mechanizmów, które zahamują proces nieracjonalnego przeznaczania pod zabudowę nowych dotąd niezagospodarowanych terenów”.

Celem regulacji zawartych w art. 10 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (określających niezbędny zakres czynności, jakie powinny zostać zrealizowane przez organ sporządzający studium, przy dokonywaniu bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę) jest docelowe wyznaczanie

w studium kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w taki sposób, aby w miarę możliwości koncentrować procesy urbanizacji na terenach położonych w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, przy jednoczesnym ograniczaniu przeznaczania pod zabudowę nowych terenów. Tak więc rozwój zabudowy powinien być dostosowany do możliwości finansowania przez gminę sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz infrastruktury społecznej, przy uwzględnieniu zasad zrównoważonego rozwoju.

II-7.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne

Analizy ekonomiczne - obszar nr 1

Zmiana studium na obszarze nr 1 dotyczy w znacznej części gruntów będących własnością Gminy Miejskiej Bolesławiec. Polega ona przede wszystkim na zmianie wyznaczonych w Studium kierunków zagospodarowania przestrzennego dla niezabudowanych obecnie obszarów funkcyjnych zlokalizowanych wzdłuż ul. T. Kościuszki (biegnącej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297), polegającej na rezygnacji z lokalizowania na przedmiotowym obszarze wcześniej planowanego wielofunkcyjnego centrum handlowo-usługowego (w rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m²) na rzecz terenów aktywności gospodarczej. Taki kierunek zmian podyktowany jest aktualnym brakiem potrzeb w zakresie lokalizowania centrów handlowych na peryferiach miasta. Potrzeby takie były w ostatnich latach i są nadal realizowane w obszarze Śródmiejskim Bolesławca - w listopadzie 2011 r. otwarto m. in. Galerię Bolesławiec City Center przy ul. A. Asnyka 1, we wrześniu 2016 r. galerię handlową „Stara Mleczarnia” przy ul. Jeleniogórskiej 3, a na terenie dawnego dworca PKS przy ul. Wesołej 23 w listopadzie 2017 r. otwarto park handlowy „Stary Dworzec”. Na realizację inwestycji wciąż oczekują od lat przygotowywane na ten cel tereny przy pl. ks. J. Popiełuszki oraz w trójkacie ulic: Zgorzelecka - Łokietka - Górne Młyny. Z kolei aktualne potrzeby w zakresie rozwoju terenów aktywności gospodarczej wciąż rosną - w obszarze śródmiejskim funkcje produkcyjne i logistyczne są albo stopniowo wyperane, lub ich dalszy rozwój następuje na zasadzie wymiany zabudowy i operujących na tych terenach podmiotów, bez dalszej możliwości rozwoju przestrzennego. Najważniejsze tereny inwestycyjne miasta położone w Bolesławieckiej Strefie Aktywności Gospodarczej (w skład której wchodzi Podstrefa Bolesławiec Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest-Park”), obejmującej swoim obszarem prawie 110 ha systematycznie się wypełnia (do zagospodarowania pozostaje jeszcze ok. 50 ha). Sytuacja taka skłania Gminę Miejską Bolesławiec do rozszerzenia terenów aktywności gospodarczej. Obszar nr 1 położony jest zaledwie ok. 400 m od granic Bolesławieckiej Strefy Aktywności Gospodarczej. Transformacja terenów z usług wielkopowierzchniowych (obszary funkcyjne I-UC) na aktywność gospodarczą (obszary funkcyjne I-AG) obejmuje ok. 18 ha gruntów już obecnie przewidzianych w obowiązujących planach miejscowych na cele nierolnicze i nieleśne (przeznaczenia terenów w planach ustalono zgodnie z kierunkami zagospodarowania przestrzennego wyznaczonymi w Studium z 2014 r.).

Analizy środowiskowe - obszar nr 1

Dodatkowo w niniejszej zmianie Studium wyznaczono kolejne ok. 19 ha terenów aktywności gospodarczej (obszary funkcyjne I-AG) rozciągających się wzdłuż ul. Granicznej (pomiędzy oczyszczalnią ścieków a składem budowlanym przy ul. Kościuszki). Są to obecnie grunty niezabudowane. W strukturze gruntów dominują użytki rolne IV i V klasy bonitacyjnej oraz nieużytki, występujące sporadycznie drobnoprzestrzenne użytki leśne LsIV o łącznej powierzchni ok. 1 ha będą docelowo wymagały uzyskania zgody na ich przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne w planie miejscowym.

„Szczegółowa inwentaryzacja ornitologiczna pod względem występowania i miejsc lęgowych ptaków objętych ochroną gatunkową na terenie działek gruntu nr 1/10, 1/11, 11, 19 przy ul. T. Kościuszki, obręb 2 miasta Bolesławiec” (P. Wasiak, lipiec 2015 r.) wskazuje, że na terenie analizowanych działek ewidencyjnych gniazdowało 17 gatunków ptaków, których łączna liczebność wyniosła 36 par lęgowych. Najliczniej stwierdzonymi gatunkami okazały się być trznadel (*Emberiza citrinella*) i potrzaszcz (*Ernberiza culandra*) - gatunki ściśle chronione, po 5 par lęgowych, a także kapturka (*Sylvia atricapilla*) i cierniówka (*Sylvia communis*) - gatunki ściśle chronione, po 4 pary. Pozostałe gatunki spotykane były tylko w liczbie 1-2 pary. Przed realizacją inwestycji konieczne będzie potwierdzenie ich występowania w formie szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej, a w przypadku potwierdzonego ich występowania - uzyskanie przez Przedsiębiorcę zezwolenia na wykonanie czynności podlegających zakazom, w sposób określony w art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Pozostałe dyspozycje przestrzenne pozostają zasadniczo niezmienione.

Analizy społeczne - obszar 1

W granicach obszaru nr 1 wyznaczono uchwałą Rady Miasta Bolesławiec Nr XXI/256/2016 z dnia 20 kwietnia 2016 r. obszar rewitalizacji. Podobszar „Kościuszki 1” o powierzchni ok. 8,3 ha obejmuje osiedle socjalne w północnej części miasta, przy ul. T. Kościuszki 37-49, wraz z przyległymi terenami usługowymi

i obsługi komunikacji. Dyspozycje przestrzenne dla obszarów funkcyjnych mieszkalnictwa o niskiej intensywności [I-MN] oraz usług handlu [I-U] pozostają niezmienione.

Realizacja inwestycji na obszarach funkcyjnych aktywności gospodarczej [AG] będzie oddziaływała korzystnie w wymiarze społecznym - przyczyni się do utworzenia nowych miejsc pracy (za co za tym idzie - obniżenia wskaźników bezrobocia), jak również pośrednio do przyrostu ludności (dotyczy to pracowników spoza gminy, którzy ze względu na wytworzone miejsca pracy zdecydują się na zamieszkanie na obszarze bolesławca).

Analizy ekonomiczne - obszar nr 2

W wyniku zmiany Studium na obszarze nr 2 (dotychczas obszar funkcyjny aktywności gospodarczej AG) następuje wyodrębnienie obszarów funkcjonalnych zabudowy śródmiejskiej [B-MS] oraz usług publicznych [B-UP] zgodnie z faktycznym sposobem zagospodarowania tych terenów (tereny usług oraz usług publicznych - Prokuratura Rejonowa przy ul. B. Chrobrego 5), jak również zgodnie z wnioskiem w sprawie zmiany przeznaczenia terenu przy ul. Polnej pod zabudowę wielorodzinną. Jest to obszar o w pełni wykształconej strukturze, posiadający dostęp do infrastruktury technicznej oraz komunikacji publicznej, nie wymagający zaangażowania finansowego Gminy Miejskiej.

Analizy środowiskowe - obszar nr 2

W granicach obszaru nr 2 nie udokumentowano występowania gatunków roślin, zwierząt i grzybów chronionych. Teren jest położony w strefie śródmiejskiej (przy obwodnicy staromiejskiej), i w związku z powyższym został mocno przekształcony. Elementem wymagającym zachowania jest starodrzew. Obszar podlega negatywnym oddziaływaniom ze źródeł komunikacyjnych (hałas, wibracje, zanieczyszczenie atmosferyczne wywołane ruchem pojazdów - przede wszystkim na ul. Chrobrego, jak również ruchem taboru na linii kolejowej).

Analizy społeczne - obszar nr 2

Zmiany kierunków zagospodarowania przestrzennego dla obszaru nr 2 nie będą miały jakiegokolwiek istotnego wpływu na zapotrzebowanie na infrastrukturę społeczną - zmiana studium utrwała z jednej strony obecny sposób zagospodarowania terenu, a z drugiej stwarza możliwość uzupełnienia zabudowy na terenie o powierzchni zaledwie 0,33 ha. Ustalenia zmiany Studium pozwolą także (w miarę takich potrzeb i możliwości ekonomicznych operujących gruntami) na sukcesywną wymianę parterowej zabudowy usługowej cechującej się niskim standardami technicznymi i estetycznymi na zabudowę o charakterze śródmiejskim.

II-7.2. Prognozy demograficzne

Jak to opisano w rozdziale II-5.1. Studium, prognozy demograficzne dla miasta nie są korzystne. Obserwowany jest spadek liczby mieszkańców (936 os. mniej w okresie 5-cioletnim). Także wymeldowania wyraźnie dominują nad zameldowaniami. Należy jednak wziąć pod uwagę istotne niedoszacowania liczby osób zamieszkujących miasto - statystyki GUS nie uwzględniają wielu obecnych tendencji (mieszkania na wynajem, drugie domy itp.) oraz szczególnej pozycji bolesławca (jako ośrodka o randze powiatowej z dużą koncentracją infrastruktury społecznej, administracji, usług oraz aktywności gospodarczej). Ponadto na liczebność osób przebywających stale bądź długookresowo mają wpływ także takie czynniki, jak stacjonowanie jednostek wojskowych, a w ostatnim czasie ok. 200 amerykańskich żołnierzy z 3 Pancerniej Brygadowej Grupy Bojowej (ang. Armored Brigade Combat Team, ABCT) z 4 Dywizji Piechoty armii USA, przybyłych do Polski w styczniu 2017 r. Amerykańska brygada pancerna stacjonuje w systemie stałego stacjonowania, na zasadach „heel-to-toe” (rotacyjna wymiana żołnierzy). Obserwacje te potwierdza także dynamiczny rozwój budownictwa na obszarze miasta (przyrost powierzchni użytkowej mieszkań oddawanych do użytku o 235,8% w latach 2014 - 2016).

Obszar nr 1 zamieszkały jest obecnie przez ok. 310 osób. Są to mieszkańcy osiedla socjalnego przy ul. T. Kościuszki 37-49. W tym rejonie wyznaczono granice obszaru rewitalizacji. Na obszarze nr 1 nie przewiduje się rozwoju funkcji mieszkaniowych, a wszelkie działania w tej sferze powinny zmierzać do podnoszenia standardów technicznych i użytkowych zabudowy oraz eliminacji problemów społecznych, w tym zjawisk wykluczenia społecznego. Uwzględniając powyższe - nie przewiduje się istotnych zmian w sferze demograficznej.

Obszar nr 2

W granicach obszaru nr 2 występuje obecnie tylko jeden, pięciokondygnacyjny budynek mieszkalny (4 piętra + poddasze mieszkalne). W wyniku uzupełnienia zabudowy na powierzchni terenu wynoszącej zaledwie 0,33 ha przewiduje się (zgodnie ze zgłoszonym wnioskiem) realizację dwóch czterokondygnacyjnych budynków wielorodzinnych o liczbie mieszkań wynoszącej 96. Uzupełnienie zabudowy nie będzie miało istotnego wpływu na bilans terenów mieszkaniowych w mieście.

II-7.3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Tereny położone przy ul. Kościuszki są obecnie niezabudowane, jednak posiadają znaczny potencjał rozwojowy z racji bezpośredniego przylegania do drogi wojewódzkiej nr 296 oraz obecnego wyposażenia terenu w sieci (m.in. kolektory kanalizacyjne Ø200, pompownia ścieków, sieć wodociągowa, sieć elektroenergetyczna niskiego i średniego napięcia, sieć gazowa, sieć telekomunikacyjna). Przyjęte w zmianie Studium kierunki zagospodarowania przestrzennego dla obszaru nr 1 mogą skutkować koniecznością poniesienia przez Gminę Miejską Bolesławiec dodatkowych kosztów związanych z wyposażeniem planowanych terenów aktywności gospodarczej w niezbędną infrastrukturę (np. zwiększenie przepustowości lub rozbudowa sieci). Są to jednak działania mieszczące się w bieżących możliwościach finansowania inwestycji przez Gminę. Wyznaczenie terenów aktywności gospodarczej w rejonie ul. T. Kościuszki jest dodatkowo uzasadnione bliskością Bolesławieckiej Strefie Aktywności Gospodarczej (położonej ok. 400 m na południe, po wschodniej stronie ul. T. Kościuszki). Nowe tereny aktywności gospodarczej będą stanowiły kolejny etap rozwoju terenów produkcyjno-usługowych na obszarze miasta.

Wprowadzenie zmian w Studium w zakresie dotyczącym obszaru nr 2 nie pociąga za sobą konieczności finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej. Zmiany dotyczą obszaru o powierzchni zaledwie 1,64 ha, położonego w śródmiejskiej części bolesławca, o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Obszar położony jest bezpośrednio przy ul. Bolesława Chrobrego (biegnącej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 363) i przy ul. Polnej, w związku z czym nie wymaga dodatkowego skomunikowania drogami publicznymi. Ewentualna realizacja dróg wewnętrznych mastąpi w miarę występowania takich potrzeb i będzie leżała w gestii władających poszczególnymi gruntami. Obszar posiada również kompleksowe wyposażenie w zakresie systemów infrastruktury technicznej (dostęp do sieci elektroenergetycznej, wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowniczej, oraz telekomunikacyjnej i teleinformatycznej). Jak to opisano wyżej, w wyniku uzupełnienia zabudowy przewiduje się powstanie ok. 100 nowych mieszkań.

Przyjęte w zmianie Studium kierunki zagospodarowania przestrzennego dla obszarów nr 1 i nr 2 nie pociągają za sobą konieczności realizacji nowych inwestycji w sferze infrastruktury społecznej - bolesławiec jako ośrodek administracji na poziomie gminnym i powiatowym posiada niezbędne rezerwy w ramach obecnej struktury usług publicznych (opieka przedszkolna, szkolnictwo, opieka zdrowotna itp).

II-7.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

- 1) *Szacowana chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, położonych w granicach miasta Bolesławiec*

Ponisza tabela zawiera dane o istniejącej zabudowie zlokalizowanej na obszarze o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, pochodzące z analiz przestrzennych wykonanych na podstawie informacji z ewidencji gruntów i budynków (powierzchnie działek i zlokalizowanej na tych działkach zabudowy, z uwzględnieniem liczby kondygnacji i rodzaju użytków) oraz z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (funkcje terenów).

przeznaczenie terenu	(1) pow. dz. [m ²]	(2) pow. dz. [ha]	(3) pow. bud. [m ²]	(4) = (3) x ilość kondygnacji	(5) = (3) ÷ (1) wskaźnik zabudowy	(6) = (4) x 0,75 powierzchnia użytkowa PU [m ²]	(7) = (6) ÷ (2) wskaźnik powierzchni użytkowej PU [m ² /ha]
zabudowa wielorodzinna	1163769	116	265258	1019326	0,2279	764494,5	6569,4698
zabudowa jednorodzinna	1669430	167	258692	548630	0,1549	411472,5	2464,7484
Σ zabudowa mieszkaniowa	2833199	283	523950	1567956	<i>śr.</i> 0,1914	<i>śr.</i> 587983,5	<i>śr.</i> 4517,1091
handel i usługi biura	461629 647189	46 65	26442 144834	62058 185679	0,0572 0,2237	46543,5 139259,25	1008,2447 2151,7555
Σ zabudowa usługowa	1108818	111	171276	247737	<i>śr.</i> 0,1405	<i>śr.</i> 587983,5	<i>śr.</i> 1580,0001
szpitale oświata, nauka i sport	41375 227280	4 23	20077 55938	52757 131738	0,4852 0,2461	39567,75 98803,5	9563,2024 4347,2148
Σ usługi publiczne	268655	27	76015	184495	<i>śr.</i> 0,3656	<i>śr.</i> 69185,625	<i>śr.</i> 6955,2086

przemysł	421349	42	112183	139958	0,2662	104968,5	2491,2483
----------	--------	----	--------	--------	--------	----------	-----------

Szacowana powierzchnia gruntów niezabudowanych, położonych na obszarze o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (a więc gruntów, na których możliwe jest lokalizowanie nowej zabudowy) wynosi ok. 57 ha.

Odnosząc wyliczone wskaźniki zabudowy istniejącej zabudowy na obszarze o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w proporcjach do powierzchni gruntów niezabudowanych, położonych na obszarze o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (w podziale na funkcje zabudowy), ich szacowana chłonność jest następująca:

przeznaczenie terenu	(1) pow. działek zabudowanych [ha]	(2) pow. działek do zabudowy [ha]	(3) = (2) x 100 ÷ (1) chłonność terenów [%]	(4) powierzchnia użytk. istn. zab.[m ²]	(5) = (4) x (3) chłonność terenów PU [m ²]
zabudowa mieszkaniowa	283	16,85	5,9%	587 983	34 691
zabudowa usługowa	111	19,1	17,2%	587 983	101 133
usługi publiczne	27	3,7	13,7%	69 186	947 848
przemysł	42	17,7	42,1%	104 968	44 191

2) Szacowana chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, położonych poza obszarem o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Przyjmując prezentowany wyżej podział na funkcje zabudowy, w granicach miasta Bolesławiec (ale poza obszarem o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej) dostępne są tereny o łącznej powierzchni ok. 249 ha.

Odnosząc wyliczone wskaźniki zabudowy istniejącej zabudowy na obszarze o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w proporcjach do powierzchni gruntów niezabudowanych, przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, ich szacowana chłonność jest następująca:

przeznaczenie terenu	(1) pow. działek zabudowanych [ha]	(2) pow. działek do zabudowy [ha]	(3) = (1) + (2) Σ pow. dz. w obsz. o zwartej strukt. [ha]	(4) pow. działek do zabudowy w MPZP [ha]	(5) = 4 x 100 ÷ (3) chłonność terenów [%]	(6) powierzchnia użytk. istn. zab.[m ²]	(7) = (6) x (5) chłonność terenów PU [m ²]
zabudowa mieszkaniowa	283	16,85	300	99	33%	587 983	194 034
zabudowa usługowa	111	19,1	130	82	63%	587 983	35 279
usługi publiczne	27	3,7	30	29	97%	69 186	67 110
przemysł	42	17,7	60	39	65%	104 968	68 229

Z uwagi na brak zainwestowania na opisywanych terenach oraz fakt, że przeprowadzona analiza chłonności oparta jest na metodach statystycznych, uzyskane dane mogą odbiegać od faktycznych parametrów, jakie w przyszłości będą charakteryzować nową zabudowę.

3) Szacowana chłonność obszarów pod zabudowę w granicach zmiany Studium

Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę został przeprowadzony w zakresie, w jakim zmiany kierunków zagospodarowania przestrzennego (wyrażone w Studium w postaci delimitacji poszczególnych obszarów funkcyjnych) stanowią konsekwencję zmian studium wprowadzonych na obszarach nr 1 i nr 2.

Zmiana Studium na obszarze nr 1 obejmuje następujące transformacje obszarów funkcyjnych:

rodzaj obszaru funkcyjnego	powierzchnia obszaru w Studium z roku 2014 [ha]	Studium powierzchnia obszaru w zmianie Studium [ha]	Różnica [ha]
mieszkalnictwa o niskiej intensywności zabudowy [I-MN]	9,28	9,28	0,00
usług i handlu [I-U]	9,34	6,94	-2,40
aktywności gospodarczej [I-AG]	0,00	37,60	37,60
usług i handlu wielkopowierzchniowego [I-UC]	18,02	0,00	-18,02
sportu, rekreacji i turystyki [I-UST]	10,36	10,36	0,00
infrastruktury technicznej [I-IT]	12,15	12,15	0,00
lasów [I-ZL]	39,36	22,06	-17,30
wód powierzchniowych śródlądowych [I-WS]	26,59	26,59	0,00
terasy zalewowej w dolinie rzeki Bóbr [I-RZ]	26,99	26,99	0,00

Jak wynika z powyższego zestawienia, wyznaczone obszary funkcjonalne mieszkalnictwa o niskiej intensywności zabudowy [I-MN], sportu, rekreacji i turystyki [I-UST], infrastruktury technicznej [I-IT] pozostają niezmienione w stosunku do dotychczasowych dyspozycji przestrzennych (nie zostały wyznaczone nowe obszary zabudowy o tych funkcjach). Ponadto w przypadku obszarów funkcyjnych I-MN (osiedle socjalne przy ul. T. Kościuszki 37-49), I-U (tereny składu budowlanego u zbiegu ul. Granicznej i T. Kościuszki oraz usług, w szczególności związanych z obsługą komunikacji przy ul. T. Kościuszki), w rejonie osiedla socjalnego oraz I-IT (oczyszczalnia ścieków „Graniczna”), są to obszary istniejącej zabudowy o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, o bardzo ograniczonej możliwości lokalizowania nowej zabudowy.

W przypadku obszaru funkcjonalnego I-UST jest to obszar położony w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią (Q 1% i Q 10%), na których obowiązują zakazy określone w ustawie - Prawo wodne, a w szczególności wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych, z wyjątkiem dróg rowerowych (art. 88l ust. 1 pkt 1). Dopuszczenie zabudowy na tym obszarze wymaga w tym przypadku zwolnienia od zakazów w drodze decyzji Dyrektora właściwego regionalnego zarządu gospodarki wodnej. Ze względu na specyficzny charakter obszarów funkcjonalnych UST (rozmieszczonych w terasie zalewowej rzeki Bóbr i ściśle związanych z występującymi tam zbiornikami wodnymi) brak jest przesłanek do poddawania tych obszarów analizie pod względem chłonności wyrażonej w powierzchni użytkowej zabudowy.

Zmiana Studium na obszarze nr 1 obejmuje także wymianę funkcji usług wielkopowierzchniowych (obszary funkcyjne I-UC o powierzchni ok. 18 ha) na aktywność gospodarczą (obszary funkcyjne I-AG). Dodatkowo obszar funkcyjny aktywności gospodarczej zostaje rozszerzony o kolejne ok. 19 ha) rozciągających się wzdłuż ul. Granicznej (kosztem obecnych gruntów niezabudowanych).

Jak to opisano wyżej, grunty zlokalizowane w rejonie ul. T. Kościuszki posiadają znaczny potencjał rozwojowy z uwagi na dostępność komunikacyjną oraz uzbrojenie terenów w sieci infrastruktury technicznej. Uwzględniając powyższe należy stwierdzić, że rozwój aktywności gospodarczej na obszarze dotychczas niezabudowanym, który jednak można uznać za obszar o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

Uwzględniając fakt, że wypełnienie podmiotami operującymi w Bolestawieckiej Strefie Aktywności Gospodarczej osiągnęło w okresie 11 lat poziom ok. 55% (ok. 60 ha z dostępnych 110 ha), a na czas rozwoju strefy nałożył się kokres krysisu gospodarczego - tempo rozwoju powinno się utrzymać na zbliżonym poziomie lub być znacząco przyspieszone (na co wskazują aktualne tendencje). Oznacza to wypełnienie strefy w terminie nie przekraczającym 9 lat. Uruchomienie kolejnych 37 ha terenów aktywności gospodarczej umożliwi gminie w sposób płynny na przygotowanie obszaru pod przyszłe inwestycje (w tym dokonanie niezbędnych zmian dyspozycji przestrzennych w planach miejscowych oraz przeprowadzenie niezbędnych inwestycji (modernizacja i ewentualna rozbudowa systemów infrastruktury technicznej i komunikacji), mających na celu przygotowanie oferty inwestycyjnej.

Uwzględniając dotychczasowy sposób zagospodarowania terenów położonych w granicach Bolesławieckiej Strefy Aktywności Gospodarczej, można przyjąć następujące, szacunkowe bilanse terenów:

- łączna powierzchnia użytkowa istniejącej zabudowy - ok. 157 500 m² (ok. 60 ha terenów aktywności gospodarczej),
- łączna powierzchnia użytkowa zabudowy możliwej do zlokalizowania na działkach niezabudowanych - ok. 131 250 m² (ok. 50 ha terenów aktywności gospodarczej),
- łączna powierzchnia użytkowa zabudowy możliwej do zlokalizowania w wyniku wprowadzonej zmiany Studium - 97 125 m² (ok. 37 ha terenów aktywności gospodarczej).

Szacunkowa perspektywa wykorzystania wyznaczonych w zmianie studium terenów aktywności gospodarczej to ok. 7 lat. Jak to jednak podkreślono wyżej, wyliczenia mają charakter poglądowy i bazują na dotychczasowym przebiegu realizacji inwestycji w Bolesławieckiej Strefie Aktywności Gospodarczej. Rozwój terenów aktywności gospodarczej będzie uwarunkowany licznymi czynnikami, przede wszystkim wskaźnikami gospodarczymi o charakterze krajowym i regionalnym.

Zmiana Studium na obszarze nr 2 obejmuje następujące transformacje obszarów funkcyjnych:

rodzaj obszaru funkcyjnego	powierzchnia obszaru w Studium z roku 2014 [ha]	Studium powierzchnia obszaru w zmianie Studium [ha]	Różnica [ha]
zabudowy śródmiejskiej [B-MS]	0,00	13,44	13,44
użyteczności publicznej [B-UP]	0,00	0,57	0,57
aktywności gospodarczej [B-AG]	11,30	0,00	-11,30

Jak wynika z powyższego zestawienia, ilość terenów przeznaczonych pod zabudowę na obszarze nr 2 pozostaje niezmienną (cały obszar charakteryzuje obszarze w pełni wykształconą, zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną), natomiast całkowitej wymianie podlegają funkcje zabudowy na tym obszarze (w miejsce obszaru funkcyjnego aktywności gospodarczej [B-AG] wprowadzone zostają obszary funkcyjne zabudowy śródmiejskiej [B-MS] oraz użyteczności publicznej [B-UP]).

Wyżej opisane zmiany w Studium mają charakter wyłącznie porządkujący i pozostają bez istotnego wpływu na bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę na obszarze miasta. Jak nadmieniono wyżej, w wyniku zmiany Studium będzie możliwe uzupełnienie zabudowy na obszarze o powierzchni ok. 0,33 ha. Przewiduje się (zgodnie ze złożonym wnioskiem) lokalizację zabudowy wielorodzinnej - 2 budynków wielorodzinnych o liczbie mieszkań 96. Uwzględniając średnią powierzchnię mieszkania wynoszącą na terenie miasta Bolesławiec 62,5 m², szacunkowy przyrost powierzchni użytkowej będzie na poziomie 6000 m².

II-7.5. Wnioski

Przeprowadzone analizy, prognozy i bilanse wykazują, że w Bolesławcu występują znaczne rezerwy terenów położonych w granicach obszaru o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, na których możliwa jest lokalizacja nowej zabudowy. Także analiza obowiązujących na obszarze miasta planów miejscowych wykazuje występowanie dalszych rezerw terenów, których zabudowa może przekraczać perspektywę 30 lat (na przykład tereny mieszkaniowe wyznaczone w rejonie osiedli „Kwiatowe” i „Przylesie”. Prognozy demograficzne dla miasta i powiatu nie są optymistyczne i wykazują tendencję spadkową. Silną stroną miasta jest prowadzenie konsekwentnej polityki przestrzennej, przejawiającej się między innymi sukcesywną aktualizacją obowiązujących planów miejscowych (pokrywających cały obszar miasta), które stanowią istotny element warunkujący rozwój zabudowy, a wraz z nią infrastruktury komunikacyjnej, technicznej i społecznej.

Zmiany w Studium pozostają bez istotnego wpływu na bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę na obszarze miasta (a w szczególności terenów mieszkaniowych oraz terenów usług publicznych). Korekta kierunków zagospodarowania przestrzennego na obszarze nr 1 (polegająca na wprowadzeniu w miejsce dotychczasowego obszaru funkcyjnego usług i handlu wielkopowierzchniowego [I-UC] obszaru funkcyjnego aktywności gospodarczej [I-AG] z jego rozszerzeniem o ok. 19 ha obecnie niezabudowanych gruntów rozciągających się wzdłuż ul. Granicznej) ma pełne uzasadnienie ekonomiczne w obliczu szybko zapelniającej się Bolesławieckiej Strefy Aktywności Gospodarczej oraz w postaci doskonałej dostępności terenów do sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej. Nakłady gminy niezbędne dla przygotowania terenów pod nowe inwestycje pozostają w zasięgu możliwości budżetowych miasta i zostaną docelowo zrównoważone przez dochody podatkowe.

Pozostałe zmiany wprowadzone do Studium w zakresie:

- uwzględnienia obszaru zdegradowanego oraz obszarów rewitalizacji wyznaczonych w uchwale Nr XXI/256/2016 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 20 kwietnia 2016 r. oraz postanowień „Gminnego Program Rewitalizacji Gminy Miejskiej Bolesławiec” przyjętego uchwałą Rady Miasta Bolesławiec Nr XXVIII/290/2016 z dnia 28 września 2016 r.;
- wyznaczenia granic obszaru o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej na potrzeby dokonania bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w art. 10 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- zmiany polityki w zakresie organizacji miejsc do parkowania samochodów osobowych (w tym miejsc przeznaczonych na parkowanie pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową);
- zmiany polityki w zakresie zasad rozmieszczania urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW na obszarach funkcyjnych aktywności gospodarczej oznaczonych symbolem AG

pozostają bez wpływu na na bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę na obszarze miasta.

II-8. STAN PRAWNY GRUNTÓW

Miasto Bolesławiec posiada powierzchnię 2 281 ha. Właścicielem większości gruntów położonych w granicach administracyjnych miasta jest Gmina Miejska Bolesławiec (ponad 37%) oraz Skarb Państwa (niemal 33 %). Grunty należące do osób fizycznych stanowią ok. 21,6 % powierzchni Gminy Miejskiej.

właściciel	powierzchnia gruntów [ha]
Gmina Miejska Bolesławiec	850,15
osoby fizyczne	492,80
osoby prawne	47,47
osoby prawne / spółki	29,31
Powiat Bolesławiecki	39,39
Skarb Państwa	748,92
Spółdzielnie mieszkaniowe	29,33
Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna (WSSE)	20,05
Towarzystwo Budownictwa Społecznego (TBS)	1,48
Województwo Dolnośląskie	26,02

Na gruntach stanowiących własność (szczególnie Gminy Miejskiej Bolesławiec oraz Skarbu Państwa) ustanowiono w wielu przypadkach użytkowanie wieczyste, które ma charakter zbliżony do prawa własności.

rodzaj władania	powierzchnia gruntów [ha]
administrowanie MZGM na działkach miejskich	6,19
Powiat Bolesławiecki	6,85
trwały zarząd	543,36
użytkowanie na działkach miejskich	19,25
użytkowanie wieczyste na działkach miejskich	42,89
własność Gminy Miejskiej Bolesławiec	58,30
Województwo Dolnośląskie	21,18
Gmina Bolesławiec	0,15
zarząd	1,35

II-9. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA RODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Objektami i terenami chronionymi na podstawie przepisów odrębnych są:

- 1) na podstawie ustawy z dnia z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:
 - pomniki przyrody;

- siedliska przyrodnicze podlegające ochronie;
 - gatunki zwierząt, roślin i grzybów podlegające ochronie;
- 2) ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*:
- zabytki nieruchome, ich otoczenie oraz historyczne zespoły wpisane do rejestru zabytków;
 - zabytki nieruchome ujęte w gminnej ewidencji zabytków,
 - tereny objęte strefami ochrony konserwatorskiej, ustanowionymi w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- 3) ustawy z dnia 3 lutego 1994 r. o *ochronie gruntów rolnych i leśnych*:
- tereny gruntów leśnych;
- 4) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. *Prawo geologiczne i górnicze*:
- **udokumentowane złoża kopalin,**
 - **udokumentowane wody podziemne, w granicach projektowanych stref ochronnych ujęć oraz obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych;**
- 5) ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne*¹:
- tereny ujęć wody wraz ze strefami ochrony,
 - obszary szczególnego zagrożenia powodzią,
 - jednostki planistyczne gospodarowania wodami – Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) **i jednolite części Wód Podziemnych (JCWPD);**
 - główny zbiornik wód podziemnych (GZWP);
- 6) ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – *Prawo geodezyjne i kartograficzne*:
- tereny zamknięte i ich strefy ochronne.

II-10. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

W granicach administracyjnych miasta Bolesławiec nie udokumentowano występowania obszarów osuwania się mas ziemnych, jak również obszarów występowania ruchów masowych (osuwiska, obrywy, spelzania).

Granicami administracyjnymi miasta są objęte stosunkowo rozległe, lekko zafalowane powierzchnie oraz szeroka, głęboko wcięta dolina rzeki Bóbr, wraz z systemem teras. Większość terenów (70%) obejmuje wysoczyznę mającą prawie płaskie wierzchowiny i głęboko położone zwierciadło wód gruntowych oraz na obszarach zbudowanych z piaszczysto-żwirowych gruntów sypkich. Szacuje się, że nośność tych gruntów wynosi 2÷3 Kg/cm². Obszary te charakteryzują się generalnie korzystnymi warunkami geologiczno-inżynierskimi (występują tzw. „proste warunki gruntowe”).

Niekorzystne warunki geologiczno-inżynierskie panują w dolinie Bobru. Występują tutaj dwa typy podłoża budowlanego:

- Piaski, żwiry i mułki tarasu holocenijskiego, 1,5÷3,0 m nad poziomem Bobru, o miąższości maksymalnej 6 m; w obrębie zewnętrznych stref osadów tego tarasu zalegają napływy równi zalewowej o miąższości ok. 2,5 m reprezentowane przez poziomo laminowane mułki kwarcowe, niekiedy bardzo zaglinione, tworzące w bezpośrednim sąsiedztwie koryta Bobru stropową partię tego tarasu o miąższości 30 do 50 cm. Pierwszy poziom wód gruntowych pojawia się tutaj na głębokości 1,5 do 3,7 m.
- Piaski, żwiry i mułki tarasów zalewowych, 0,5÷2,0 m n.p.m Bobru reprezentowane przez gruboziarniste żwiry przewarstwione różnoziarnistymi piaskami. Wody gruntowe występują tu

¹⁾ *z dniem 1 stycznia 2018 r. wchodzi w życie przepis Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1556). Zgodnie z art. 548 ust. 1 te same ustawy, do projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w stosunku do których przed dniem wejścia w życie ustawy o głośzono w prasie miejscowej oraz przez obwieszczenie o wyłożeniu projektu studium do publicznego wglądu - stosuje się przepisy dotychczasowe.*

już na głębokości 0,3 do 1 m, w czasie wzmożonych opadów atmosferycznych poziom wody znacznie się podnosi, co uwidacznia się powstającymi podmokłościami.

II-11. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD RODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW RODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

Zgodnie z art. 95 ust. 1. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze, w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin ujawnia się, w celu ich ochrony, udokumentowane złoża kopalin oraz udokumentowane wody podziemne, w granicach projektowanych stref ochronnych ujęć oraz obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych, a także udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla. Zgodnie z art. 95 ust. 2 te same ustawy obszar udokumentowanego złoża kopaliny oraz obszar udokumentowanego kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla obowiązkowo wprowadza się do studium w terminie do 2 lat od dnia zatwierdzenia dokumentacji geologicznej przez właściwy organ administracji geologicznej.

W granicach miasta Bolesławiec udokumentowano występowanie złóż kruszywa naturalnego. Zgodnie z danymi publikowanymi na Geoportalu Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowego Instytutu Badawczego MIDAS (wgląd z dnia 13 marca 2017 r.) są to złoża kruszywa zlokalizowane we wschodniej części miasta, w rejonie osiedla „Zabobrze” (jednostka urbanistyczna „G”):

- *złoże kruszywa naturalnego „Bolesławice P.2” (KN 6249) o udokumentowanej powierzchni 3,240 ha,*

Rozpoczęcie eksploatacji złoża „Bolesławice P.2” nastąpiło 1 lipca 1993 r. Jest to złożo piasku ze żwirem okresowo eksploatowane (T). Poziom wodonośny występuje na głębokości od 6 do 8 m. Grubość nadkładu złoża wynosi od 0 do 0,3 m, miąższość złoża wynosi od 15 do 27,2 m, a głębokość spągu złoża wynosi od 11,5 do 27,2 m. Stratygraficznie utwory spągu kopaliny są kredowe (kreda górna-santon), a strop czwartorzędowy.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r. zasoby geologiczne (bilansowe) złoża zatwierdzone decyzją Marszałka Województwa Dolnośląskiego DM-G/KW/7512-42/10 i zasoby przemysłowe złoża zatwierdzone decyzją Marszałka Województwa Dolnośląskiego DM-G/KW/7512-60/10 w kategorii C1 wynoszą 1380,85 tys. t.

- *złoże kruszywa naturalnego „Bolesławice P.III” (KN 9486) o udokumentowanej powierzchni 4,519 ha,*

Rozpoczęcie eksploatacji złoża „Bolesławice P.III” nastąpiło 1 lipca 1993 r. Jest to złożo piasku ze żwirem zagospodarowane (E). Poziom wodonośny występuje na głębokości od 1,2 do 4,5 m. Grubość nadkładu złoża wynosi od 0 do 0,3 m (średnio 0,9 m), a miąższość złoża wynosi od 6,33 do 23 m (średnio 12,5 m). Stratygraficznie utwory spągu kopaliny są kredowe (kreda górna-santon), a strop czwartorzędowy.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. zasoby geologiczne (bilansowe) złoża w kategorii C1 zatwierdzone zawiadomieniem nr 49/2014 wynoszą 762,67 tys. t. Zasoby przemysłowe złoża zatwierdzone zawiadomieniem nr 40/2014 wynoszą 762,67 tys. t., natomiast zasoby nieprzemysłowe wynoszą 41,11 tys. t.

- *złoże kruszywa naturalnego „Otok” (KN 4400) o udokumentowanej powierzchni 108.240 ha (z czego ok. 17,35 ha w granicach miasta Bolesławiec, a pozostała część na obszarze Gminy Bolesławiec).*

Złożo piasku i żwiru „Otok” jest rozpoznane wstępnie (P). Poziom wodonośny występuje na głębokości od 3 do 7,6 m. Grubość nadkładu złoża wynosi od 0 do 6 m (średnio 1,6 m), a miąższość złoża wynosi od 3,8 do 29,7 m (średnio 17,7 m). Głębokość spągu złoża wynosi średnio 19.3 m. Stratygraficznie utwory spągu i stropu kopaliny czwartorzędowe.

Według stanu na dzień 30 listopada 1983 r. zasoby geologiczne (bilansowe) złoża w kategorii C2 zatwierdzone decyzją nr KZK/012/M/4765/84 wynoszą 41 364 tys. t.

W północnej części miasta, w granicach jednostki urbanistycznej „I” udokumentowano złożo kruszywa naturalnego „Bolesławiec II” (KN 4383) o powierzchni obszaru dokumentowanego 35,8 ha i powierzchni złoża wynoszącej 48,2 ha.

Rozpoczęcie eksploatacji złoża „Bolesławiec II” nastąpiło 1 stycznia 1958 r. Jest to złożo piasku ze żwirem którego eksploatacja została zaniechana (Z). Poziom wodonośny występuje na głębokości od 2,1 do 6,7 m. Średnia grubość nadkładu złoża wynosi 0,84 m, a średnia miąższość złoża wynosi 11,8 m. Stratygraficznie utwory złoża są czwartorzędowe (spąg kopaliny- plejstocen, a strop - holocen).

Według stanu na dzień 1 sierpnia 1960 r. zasoby geologiczne (bilansowe) złoża zatwierdzone decyzją nr KZK/M/2733/60 w kategorii A+B wynoszą 1 520 tys. t., a w kategorii C1 wynoszą 394 tys. t. (zasoby przemysłowe nie występują).

Ponadto na obszarze miasta Bolesławiec prowadzone jest poszukiwanie i rozpoznawanie złóż:

- *rud miedzi (w obszarze synkliny grodzieckiej obejmującej Miasto Bolesławiec, Gminę Bolesławiec, Wartę Bolesławiecką oraz Lwówek Śląski),*
- *ropy naftowej i gazu ziemnego.*

Jak to opisano w rozdziale II.3.3. Studium („Wielkość i jakość zasobów wodnych”), miasto Bolesławiec jest zlokalizowane niemal w całości na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP Nr 317 „Niecka zewnętrzna sudecka Bolesławiec”, gromadzącego wodę w kredowych utworach szczelinowo-porowych (zbiornik ma nieciągłą strukturę w rejonie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej - Podstrefy Bolesławiec (ul. T. Kościuszki - Modłowa). Powierzchnia GZWP Nr 317 w granicach miasta wynosi ok. 2258 ha (98,8% powierzchni miasta).

GZWP Nr 317 położony jest w całości w obrębie jednolitej części wód podziemnych JCWPd Nr 93, o kodzie PLGW600093 (od 2016 r.), scharakteryzowanej jako jednostka o dobrym stanie, zagrożona.

Dla GZWP Nr 317 w roku 2013 opracowano „Dokumentację hydrogeologiczną określającą warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 317 Niecka zewnętrzna sudecka Bolesławiec”, jednak dotychczas nie wyznaczono dla tego zbiornika obszaru ochronnego. Szacunkowe zasoby GZWP Nr 317 wynoszą 80 tys. m³/d, a głębokość ujęć wody w opisywanym rejonie wynosi około 130 m.

Na obszarze miasta Bolesławiec nie udokumentowano występowania kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

II-12. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

W granicach miasta Bolesławiec (według stanu na 15 marca 2016 r.) stanowiono następujące tereny górnicze:

- *dla złoża „Bolesławice - P.2” - decyzją Marszałka Województwa Dolnośląskiego Nr 24/2013 z dnia 8 lipca 2013 r. ustanowiono teren górniczy „Bolesławice Pole II - 2” o powierzchni 37 611 m²;*
- *dla złoża „Bolesławice - P.III” – decyzją Marszałka Województwa Dolnośląskiego 40/2014 z dnia 5 grudnia 2014 r. ustanowiony jest teren górniczy „Bolesławice - Pole III-I” o powierzchni 64 162 m². (z terminem ważności koncesji do dnia 31 grudnia 2030 r.).*

II-13. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ GOS RODARKI ODPADAMI

II-13.1. Systemy komunikacji

Bolesławiec stanowi ważny węzeł komunikacyjny w zachodniej części województwa dolnośląskiego. Miasto leży na skrzyżowaniu drogi międzynarodowej i krajowej 94 z Medyki, przez Kraków, Wrocław do Jędrzychowic oraz

1) dróg wojewódzkich:

- nr 297 relacji: Pasiecznik – Nowa Sól (całkowita długość tej drogi na terenie miasta wynosi 7,9 km),
- nr 363 relacji: Bolesławiec - Złotoryja - Jawor - Jenków (długość tej drogi na terenie miasta wynosi 1,9 km),
- nr 350 relacji: Bolesławiec – Ruszów – Przewóz – Łęknica (długość tej drogi na terenie miasta wynosi 1,5 km);

2) dróg powiatowych:

- nr 2272D: Bolesławiec – Gromadka – Chocianów,
- nr 2273D: Bolesławiec – Ocice – Lubań,
- nr 2280D: Bolesławiec – Żeliszew – Ustronie,
- nr 2286D: Bolesławiec- Dąbrowa – Kraśnik Dolny – Tomaszów – Wilczy Las,
- nr 2305D: Bolesławiec ul.: Żwirki i Wigury, K. Miarki,
- nr 2306D: Bolesławiec ul.: Podgórna i Zygmunta Augusta,

- nr 2307D: Bolesławiec ul.: Tyrankiewiczów i Wojska Polskiego,
- nr 2308D: Bolesławiec ul. Żeromskiego,
- nr 2309D: Bolesławiec ul. Łasicka,
- nr 2310D: Bolesławiec ul.: Zwycięstwa i Leśna,
- nr 2311D: Bolesławiec ul.: Kubika i Gdańska,
- nr 2312D: Bolesławiec ul. Śluzowa,
- nr 2312D: Bolesławiec ul.: Polna i Modłowa do średnicy miejskiej,
- nr 2312D: Bolesławiec ul. Ogrodowa,
- nr 2312D: Bolesławiec ul. Mickiewicza,
- nr 2312D: Bolesławiec ul. Sądowa,
- nr 2312D: Bolesławiec ul. Dolne Młyny,
- nr 2312D: Bolesławiec ul. Mostowa,
- nr 2312D: Bolesławiec ul. Komuny Paryskiej,
- nr 2312D: Bolesławiec ul. Staroszkolna,
- nr 2312D: Bolesławiec ul. Spacerowa.

Drogi wojewódzkie wewnątrz miasta prowadzone są głównie w zwartej zabudowie, co praktycznie uniemożliwia podniesienie ich parametrów technicznych poprzez poszerzenie pasa drogowego. Prowadzone są jedynie prace związane z poprawą stanu ich nawierzchni.

Główny strumień pojazdów tranzytowych omija centrum miasta od północy drogą krajową nr 94. Wewnętrzne połączenia drogowe oparte są o pierścieniowy układ dróg (ulice Podgórna, Garncarska, Łokietka, Wesoła, Bohaterów Getta, Tamka, Chrobrego Spółdzielcza i Zygmunta Augusta), które okalają zabytkową część Bolesławca i stanowią istotne odciążenie centralnych części miasta z ruchu ponadlokalnego. Ulice te stanowią tak zwaną „obwodnicę wewnętrzną miasta” obsługującą Śródmieście oraz układ promieniście odchodzących tras wylotowych z miasta, pokrywających się z przebiegiem dróg wojewódzkich i powiatowych przechodzących przez miasto.

Poważnym elementem ograniczającym prawidłowy ruch tranzytowy i wewnętrzny miasta jest rzeka Bóbr, dzieląca miasto na część zachodnią i wschodnią. W mieście są tylko dwa mosty, z czego jeden z nich usytuowany jest w ciągu drogi krajowej nr 94 (ulice II Armii Wojska Polskiego-Zgorzelecka) i zdecydowanie wymaga poszerzenia (lub dobudowania drugiego mostu), a drugi w ciągu drogi powiatowej nr 2312D (ul. Mostowa). Kolejnym elementem utrudniającym ruch tranzytowy jest wąski przejazd pod wiaduktem kolejowym w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297 i brak technicznych możliwości jego powiększenia.

Miasto posiada kilka parkingów w centrum miasta, jednakże nie zaspokajają one potrzeb. W mieście działa zorganizowany system komunikacji zbiorowej - MZK, w pełni zaspokajający potrzeby przewozowe.

Teren, na którym dotychczas zlokalizowany został dworzec PKS, położony pomiędzy ul. Wesołą, Targową i Dolne Młyny został przeznaczony pod lokalizację centrum handlowego, przy czym zespołowi zabudowy handlowo-usługowej mają towarzyszyć co najmniej 3 stanowiska (perony) autobusowe.

Jednocześnie Gmina Miejska Bolesławiec podjęła działania zmierzające do realizacji centrum przesiadkowego – zintegrowanych przystanków komunikacji kolejowej i autobusowej w rejonie Dworca PKP Bolesławiec, poprzez nabycie działek o numerach 127/4, 127/5 i 127/6 obr. Bolesławiec-4 (działki przy ul. Tadeusza Kościuszki, pomiędzy terenami kolejowymi a terenami Zakładów Ceramicznych „Bolesławiec”.

Bolesławiec znajduje się na szlaku linii kolejowej nr 284 E-30, CE-30 należącej do III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego łączącego Niemcy, Polskę i Ukrainę. Przez Polskę linia ta przebiega na trasie od granicy państwa z Niemcami przez Zgorzelec – Bolesławiec- Legnicę – Wrocław – Opole - Kędzierzyn-Koźle - Zabrze - Katowice - Jaworzno - Trzebinę - Kraków - Tarnów - Rzeszów - Przemyśl do granicy z Ukrainą w Medyce. Modernizacja linii E-30 realizowana *była* przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. etapami *w latach 2000-2015*. Trasa *spełnia* parametry głównych międzynarodowych linii kolejowych (objęte umowami AGC) i głównych międzynarodowych linii

kolejowych transportu kombinowanego (AGTC), czyli *zapewnia* prędkości do 160 km/h dla pociągów pasażerskich i 120 km/h dla pociągów towarowych, a także dopuszczalny nacisk do 221 kN na oś.

Przez miasto przebiegają również:

- niezelektryfikowana, jednotorowa linia kolejowa nr 314, relacji: Bolesławiec BC – Modła MD;
- niezelektryfikowana, jednotorowa linia kolejowa nr 777, relacji: Bolesławiec Wschód BCW - Bolesławiec BC1;
- niezelektryfikowana, jednotorowa linia kolejowa nr 973 relacji: Bolesławiec - Bolesławiec ZKSM (bocznica szlakowa) - Zakłady Chemiczne Wizów S.A. (bocznica szlakowa).

Linia nr 314 była sukcesywnie wyłączana z ruchu:

- (1983) zamknięcie odcinka linii: Wizów – Trzebień
- (2000) zamknięcie odcinka linii: Trzebień – Modła
- (2008) zamknięcie odcinka linii: Bolesławiec Wschód - Bolesławiec Bc1.

Częściowa likwidacja linii (rozebranie) nastąpiło w roku 1985 (Wizów – Trzebień) oraz w roku 2004 (Trzebień – Modła).

Przez Bolesławiec przebiegały także nieistniejące obecnie linie kolejowe, w tym niezelektryfikowana, jednotorowa linia nr 323, relacji: NWG Nowa Wieś Grodziska - Bolesławiec Wschód BCW. Linia została zamknięta 28 listopada 2000 r., a zlikwidowana (definitywnie rozebrana) około 2004 r.

Dworzec kolejowy w Bolesławcu zlokalizowany jest przy ul. Bolesława Chrobrego, na wysokości Pl Wolności. W latach 2005-2007 stacja przeszła gruntowną modernizację. Wybudowano wtedy dwa jednokrawędziowe perony o długości 400 m, wymieniono urządzenia trakcji elektrycznej, podkłady, rozjazdy oraz wszystkie szyny. Wybudowano również przejście podziemne i nową nastawnię. Modernizacja objęła także budynek dworca, którego remont zakończył się w kwietniu 2008 roku.

W pobliżu Dworca, w odległości ok. 650 m na południowy-wschód znajduje się drugi, aktualnie już nieczynny dworzec - tzw. „Dworzec Wschodni”, który obsługiwał ruch towarowy, przeładunkowy i związany był z częścią przemysłową miasta. Obecnie tereny położone w rejonie Dworca Wschodniego podlegają transformacjom funkcjonalnym, w tym kierunkowej adaptacji na potrzeby handlu wielkopowierzchniowego.

II-13.2. Stan i stopień uporządkowania systemów infrastruktury technicznej

W generalnym ujęciu stan systemów infrastruktury technicznej na obszarze miasta Bolesławiec jest dobry – mieszkańcy i podmioty gospodarcze posiadają dostępność wszystkich mediów. Sukcesywnie miejskie systemy infrastruktury technicznej są modernizowane i rozbudowywane.

1. Zaopatrzenie w wodę

Na obszarze miasta Bolesławiec zadania z zakresu realizacji zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków (tj.: ciągłej dostawy wody o odpowiedniej jakości, w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz odprowadzanie ścieków w sposób ciągły i niezawodny) należą do zadań Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Bolesławcu Sp. z o.o.

System „SUW Miejskie” to sieć wodociągowa o pierścieniowym układzie, który jest najkorzystniejszy, ponieważ w sytuacji wystąpienia awarii sieci lub jednego z ujęć wody, zachowana jest ciągłość jej dostawy w pozostałej części układu. Woda ze wszystkich stacji uzdatniania trafia do jednego układu sieciowego. W skład systemu wchodzi 4 ujęcia wody:

- **SUW Modłowa**, obsługujące na terenie miasta Bolesławiec osiedla: Piastów, Staszica, *Centrum Miasta oraz rejon ul. Przemysłowej*

Woda pochodząca ze studni o charakterze artezyjskim jest poddawana procesowi uzdatniania, a następnie trafia bezpośrednio do stacji uzdatniania wody zlokalizowanej na terenie ujęcia wody, w której skład wchodzi: pompownia, hala filtrów, chlorownia oraz zbiornik i komora kontaktowa wody surowej. Na terenie obiektu zlokalizowano także zbiornik popłuczyn, służący do podczyszczania ścieków pochodzących z płukania filtrów.

Dla ujęcia SUW Modłowa obowiązuje pozwolenie wodnoprawne udzielone decyzją Starosty Bolesławieckiego Nr ROŚ.6223/10/10 z terminem ważności do dnia 30 kwietnia 2030 r. Wielkość poboru wód dla tego ujęcia określono następująco:

$$Q_{h\acute{s}r} = 280 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{h\text{max}} = 420 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{d\acute{s}r} = 5170 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{d\text{max}} = 6\,720 \text{ m}^3/\text{d}$$

Dla ujęcia SUW Modłowa ustanowiono strefy ochronne Rozporządzeniem Nr 6/2010 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej We Wrocławiu z dnia 17 grudnia 2010 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej przy ul. Modłowej w Bolesławcu, gmina Bolesławiec, powiat bolesławiecki, województwo dolnośląskie (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2011 r. Nr 6, poz. 62):

- teren ochrony bezpośredniej, składający się z ogrodzonego obszaru w kształcie sześcioboku powierzchni 148 m²,
 - teren ochrony pośredniej o powierzchni 3,4 km².
- **SUW Nowe** obsługujące na terenie miasta rejon *ul. Żeromskiego*

Woda pochodząca ze studni jest poddawana procesowi uzdatniania, a następnie trafia bezpośrednio do stacji uzdatniania wody zlokalizowanej na terenie ujęcia wody, w której skład wchodzi: pompownia i hala filtrów.

Dla ujęcia SUW Nowe obowiązuje pozwolenie wodnoprawne udzielone decyzjami Starosty Bolesławieckiego Nr 6223/13/2006 i ROŚ.6223/7/08 z terminem ważności do dnia 20 grudnia 2020 r. Wielkość poboru wód dla tego ujęcia określono następująco:

$$Q_{h\text{max}} = 360 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{d\acute{s}r} = 4\,167 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{d\text{max}} = 5\,416 \text{ m}^3/\text{d}$$

Dla ujęcia SUW Nowe ustanowiono strefy ochronne Rozporządzeniem Nr 7/2010 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej We Wrocławiu z dnia 17 grudnia 2010 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wód podziemnych „Nowe” przy ulicy Łasickiej 53 w Bolesławcu, gmina Bolesławiec, powiat bolesławiecki, województwo dolnośląskie (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2011 r. Nr 6, poz. 63):

- teren ochrony bezpośredniej, w kształcie czworoboku o wymiarach 340 x 244 x 328 x 190 m i powierzchni 6,4648 ha,
 - teren ochrony pośredniej o powierzchni 1,2 km².
- **SUW Rakowice** obsługujące na terenie miasta Bolesławiec osiedla: Kwiatowe, Leśne, Zabobrze, Ceramiczne, Dolne Młyny oraz rejony ulic: Gdańskiej, Lubańskiej, Willowej, Jeleniogórskiej, Zgorzeleckiej, *Kazimierza Wielkiego i Centrum Miasta.*

Ujęcie położone jest poza granicami miasta Bolesławiec, na terenie wsi Rakowice (gmina Bolesławiec), na prawym brzegu rzeki Bóbr (na wysokości osiedla Zabobrze). Ujęcie wody tworzy 12 studni wierconych. Pobór wody odbywa się układem lewarowym o średnicy Ø400 mm do studni zbiorczej zlokalizowanej w budynku SUW. Proces uzdatniania wody składa się z faz: wapnowania w studni zbiorczej, filtrowania i napowietrzania. Na terenie obiektu zlokalizowano także zbiornik popłuczyn służący do podczyszczania ścieków pochodzących z płukania filtrów.

Dla ujęcia SUW Rakowice obowiązuje pozwolenie wodnoprawne udzielone decyzją Starosty Bolesławieckiego *Nr ROŚ.6341.16.2014* z terminem ważności do dnia *31 maja 2024 r.* Wielkość poboru wód dla tego ujęcia określono następująco:

$$Q_{h\text{max}} = 600 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\acute{s}r\text{d}} = 7\,385 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{max}\text{r}} = 2\,965\,077 \text{ m}^3/\text{rok}$$

Dla ujęcia SUW Rakowice ustanowiono strefy ochronne Rozporządzeniem Nr 8/2010 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej We Wrocławiu z dnia 17 grudnia 2010 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wód podziemnych w Rakowicach, na terenie gminy Bolesławiec, powiat bolesławiecki, województwo dolnośląskie (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2011 r. Nr 6, poz. 64), zmienionego Rozporządzeniem Nr 11/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej We Wrocławiu z dnia 18 września 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2013 r., poz. 5027):

- teren ochrony bezpośredniej dla studni nr 1, 1A, 2, 2A, 3, 3A, 4 oraz 4A, składający się z ogrodzonego obszaru w formie sześcioboku o wymiarach 134 x 57 x 43 x 92 x 90 x 16 m i o powierzchni 1,93 ha,
 - teren ochrony bezpośredniej dla studni nr 5, 6, 9R, 10R, 11R, 12R, 13R, 14R i 15R składający się z odrębnych ogrodzeń dla każdej ze studni w formie czworoboków o wymiarach 10 x 10 m
 - teren ochrony pośredniej o powierzchni 2,81 km².
- **SUW Stare** (nie jest ono jednak obecnie eksploatowane i pełni rolę jedynie ujęcia rezerwowego)

Ujęcie wody „**Stare**” stanowi jeden z filarów, na którym opiera się system „**SUW Miejskie**”. Powstało w okresie przedwojennym i składa się z 1 studni szybowej o głębokości ok. 20 m zasilanej przez dno - zlokalizowanej w piwnicy budynku administracyjnego. Woda pochodząca ze studni nie jest poddawana procesowi uzdatniania, trafia bezpośrednio do zbiornika wyrównawczego, gdzie miesza się z wodą pochodzącą z innych ujęć systemu „**SUW Miejskie**”.

Dla ujęcia SUW Stare obowiązuje pozwolenie wodnoprawne udzielone decyzją Starosty Bolesławieckiego Nr ROŚ.6223/29/08 z terminem ważności do dnia 2 września 2028 r. Wielkość poboru wód dla tego ujęcia określono następująco:

$$Q_{hmax} = 120 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{dmax} = 1\,920 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{h\acute{s}r} = 80 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{d\acute{s}r} = 1\,480 \text{ m}^3/\text{d}$$

W celu stabilizacji ciśnienia wody a przede wszystkim do zapewnienia zapasu wody na cele przeciwpożarowe wykorzystuje się 2 zbiorniki wyrównawcze, które zlokalizowano przy ul. Kosiby. Zbiorniki wybudowano jeszcze przed II Wojną Światową. Woda pobierana z ujęć doprowadzana jest do żelbetowego zbiornika wyrównawczego nr 1 o pojemności 800 m³ zlokalizowanego przy ul. Kosiby a następnie rurociągiem Ø400 do zbiornika nr 2 o pojemności 1600 m³, zlokalizowanego po przeciwnej stronie ulicy, gdzie prowadzi się proces napowietrzania przy użyciu systemu dysz rozbryzgowych. **Zbiornik Kosiby** obsługuje na terenie miasta osiedle 40-lecia oraz rejony ulic: Kosiby, Konradowskiej i Łasickiej.

W systemie „**SUW Miejskie**” znajdują się także 4 hydrofornie:

- Hydrofornia Kleeberga;
- Hydrofornia Kosiby *miasto*;
- *Hydrofornia Kosiby wioski*;
- Hydrofornia Golnice.

Ich zadaniem jest zapewnienie odpowiedniego ciśnienia wody, tak aby nie występowały przerwy w dostawie wody, w godzinach maksymalnych jej rozbiorów.

Tab. Nr 2. Średnia jakość wody (Zbiornik Kosiby nr 2) w mieście Bolesławiec i w miejscowościach zasilanych z ujęć miejskich

Ip	Nazwa wskaźnika	jednostka	średnia wartość uzyskana w I półroczu 2017	Najwyższe dopuszczalne wartości wskaźników
1.	pH	-	7,5	6,5 – 9,5
2.	przewodność	$\mu\text{S/cm}$	331	2500
3.	barwa	mg Pt/l	5	akceptowalna przez konsumentów
4.	mętność	NTU	0,02	1
5.	NH ₄	mg NH ₄ /l	<0,05	0,5
6.	NO ₃	mg NO ₃ /l	28,3	50
7.	NO ₂	mg NO ₂ /l	<0,08	0,5
8.	Fe	$\mu\text{g/l}$	<50	200
9.	Mn	$\mu\text{g/l}$	6	50
10.	twardość	mg CaCO ₃ /l	137	60-500
11.	tlen	mg/l	8,13	

Twardość wody w II półroczu 2016 r. w poszczególnych ujęciach przedstawiała się następująco:

- SUW Modłowa – woda o znacznej twardości (325 mg CaCO₃/l);
- SUW Nowe – woda miękka (129 mg CaCO₃/l);
- SUW Rakowice – woda miękka (136 mg CaCO₃/l);
- Zbiornik Kosiby – woda miękka (137 mg CaCO₃/l).

Łączna długość sieci wodociągowej na terenie miasta wynosi ok. 127,6 km. Sieć rozdzielcza posiada długość 104 km, sieć magistralna 23,6 km, natomiast długość przyłączy wodociągowych wynosi 37,14 km. Zużycie wody w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi ok. 47,7 m³ rocznie.

2. Unieszkodliwianie ścieków

Na obszarze miasta zapewnienie zbiorowego odprowadzenia ścieków realizowane jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Bolesławcu Sp. z o.o.

Obszar miasta, z uwagi na swoje ukształtowanie terenu, został podzielony na zlewnie:

- Największa zlewnia obejmuje prawostronną część miasta, z której ścieki dopływają do oczyszczalni zlokalizowanej przy ul. Granicznej w sposób grawitacyjny. Większość terenów należących do tej zlewni posiada kanalizację ogólnospławną. Kanalizacja rozdzielcza została wybudowana jedynie na terenach nowo uzbrojonych w rejonie ulic Jeleniogórskiej i Zwycięstwa.
- Drugą zlewnią pod względem wielkości, jednak zdecydowanie mniejszą od pierwszej, jest zlewnia obejmująca część miasta po lewej stronie rzeki Bóbr. Ścieki z terenu zlewni dopływają istniejącymi kolektorami do największej w mieście przepompowni ścieków zlokalizowanej przy ulicy Ceramicznej i tam są przetłaczane na prawobrzeżną część miasta, do głównego kolektora doprowadzającego ścieki bezpośrednio na oczyszczalnię przy ulicy Granicznej. Zlewnia posiada kanalizację ogólnospławną i rozdzielczą. Na istniejących kolektorach zlokalizowano przelewy burzowe. Ścieki przelewowe odprowadzane są do rzeki Bóbr.

Na terenie miasta długość sieci kanalizacyjnej wynosi 149,2 km, w tym:

- ogólnospławniej 99,24 km;
- sanitarnej 45,86 km;
- deszczowej 4,10 km.

Dla kolektorów ścieków deszczowych Starosta Bolesławiecki udzielił następujących pozwoleń wodnoprawnych:

- Kolektor Deszczowy II Armii Wojska Polskiego - Zabobrze decyzją Nr ROŚ.6223/18/09 z okresem obowiązywania do 30 stycznia 2019 r. oraz ilością odprowadzanych ścieków:

$$Q = 727 \text{ dm}^3/\text{s}$$

$$Q_{\text{max.}} = 800 \text{ dm}^3/\text{s}$$

- Kolektor Deszczowy Spacerowa - Zabobrze decyzją Nr ROŚ.6223/2/10 z okresem obowiązywania do 31 grudnia 2019 r. oraz ilością odprowadzanych ścieków:

wylot I

$$Q = 175 \text{ dm}^3/\text{s}$$

$$Q_{\text{max.}} = 200 \text{ dm}^3/\text{s}$$

wylot II

$$Q = 124 \text{ dm}^3/\text{s}$$

$$Q_{\text{max.}} = 152 \text{ dm}^3/\text{s}$$

- Kolektor Deszczowy Kościuszki decyzją **Nr ROŚ.6341.33.2015 z okresem obowiązywania do 30 kwietnia 2025 r.** oraz ilością odprowadzanych ścieków:

$$Q_{h \text{ max}} = 93,6 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$Q_{\text{sr d}} = 1\,440 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{max r}} = 96\,360 \text{ m}^3/\text{rok}$$

- Kolektor Deszczowy Jeleniogórska decyzją **Nr ROŚ.6341.15.2012 z okresem obowiązywania do 5 sierpnia 2022 r.** oraz ilością odprowadzanych ścieków:

$$Q_{h \text{ max}} = 10,18 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$Q_{\text{sr d}} = 156,6 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{max r}} = 10\,479,15 \text{ m}^3/\text{rok}$$

Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest na prawym brzegu rzeki Bóbr, na Osiedlu Staszica, przy ul. Granicznej 48. Obiekt przyjmuje ścieki bytowo-przemysłowe z terenu miasta i gminy wiejskiej Bolesławiec. Ścieki z kanalizacji ogólnospławnej dopływają do oczyszczalni dwoma kolektorami, które łączą się w komorze wlotowej wyposażonej w przelew burzowy, natomiast ścieki dowożone transportem asenizacyjnym dostarczane są do automatycznej stacji zlewczej. Dla oczyszczalni obowiązuje pozwolenie wodnoprawne udzielone decyzją Starosty Bolesławieckiego Nr ROŚ.6341.5.2011 z okresem obowiązywania do 31 stycznia 2021 r. Zgodnie z obowiązującym pozwoleniem wodno prawnym przepływy charakterystyczne dla oczyszczalni kształtują się następująco:

$$Q_{\text{śrd}} = 15\,000 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{śrh}} = 625 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$Q_{\text{maxh}} = 750 \text{ m}^3/\text{h} \text{ (pogoda sucha)}$$

$$Q_{\text{maxh}} = 1\,350 \text{ m}^3/\text{h} \text{ (pogoda deszczowa)}$$

Średni przepływ dobowy w roku 2011 kształtował się na poziomie $Q_{\text{śrd}} = 9\,606 \text{ m}^3/\text{d}$. Obecny kształt i wyposażenie obiektu jest wynikiem budowy oraz długofalowego procesu usprawniania i unowocześniania poszczególnych elementów oczyszczalni, a zwłaszcza zakończonej w 2008 r. modernizacji. Na oczyszczalni ścieków w Bolesławcu można wyróżnić trzy zasadnicze części: ściekową, osadową i biogazową.

Produktem ubocznym fermentacji w zamkniętej wydzielonej komorze fermentacyjnej jest produkcja biogazu, który wykorzystywany jest do produkcji energii elektrycznej oraz ciepła. Procesy związane z przeróbką osadów ściekowych oraz wytwarzaniem energii elektrycznej na oczyszczalni ścieków w Bolesławcu realizowane są w budynku wielofunkcyjnym. W budynku tym zlokalizowane są również pomieszczenia pomocnicze, takie jak kotłownia olejowo-biogazowa (która jest alternatywnym źródłem ciepła dla ogrzewania osadu oraz budynku wielofunkcyjnego) rozdzielnia technologiczna, węzeł sanitarny i pomieszczenia magazynowe.

PWiK w Bolesławcu sp. z o.o. odprowadza ścieki oczyszczone do rzeki Bóbr o następujących parametrach:

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Średnia wartość uzyskana w roku 2016 r.	Najwyższe dopuszczalne wartości wskaźnika
1	BZT ₅ . pięciodobowe biochemiczne zapotrzebowanie tlenu	mg O ₂ /l	5,45	15

2	CHZT _{Cr} - chemiczne zapotrzebowanie tlenu oznaczone metodą dwuchromianową	mg O ₂ /l	55,25	125
3	zawiesina ogólna	mg / l	5,8	35
4	azot ogólny (suma azotu Kjeldahla NNorg+NNH ₄)	mg N / l	11,26	15
5	fosfor ogólny	mg P / l	0,7	2

3. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Bolesławiec zasilany jest z systemu sieci wysokich napięć przez dwie stacje elektroenergetyczne WN-110 kV/SN-20 kV:

- GPZ R-303, zlokalizowany tuż za wschodnią granicą miasta, przy ul. Głównej (wjazd do miasta od strony Kruszyna, gm. Bolesławiec), wyposażony w 2 transformatory 110/20 kV o mocach 25 MVA i 16 MVA,
- GPZ R-304, zlokalizowany przy południowej granicy miasta przy ul. Jana Matejki, wyposażony w 2 transformatory 110/20 kV o mocy 16 MVA każdy.

Najwyższy stopień wykorzystania mocy energetycznych wskazanych urządzeń miał miejsce w 1997 r. (średnia dla stacji przy ul. Matejki i Al. Tysiąclecia) i wyniósł 45 %. Układ połączeń oraz rozłożenie obciążenia na dwa GPZ-ty zapewnia bezpieczne zasilanie podstawowe oraz rezerwowe oraz zapewnienia odpowiednią rezerwę mocy.

Na terenie Miasta Bolesławiec funkcjonuje jednolity poziom średniego napięcia 20 kV. W strukturze linii SN przeważają linie kablowe oraz kablowo – napowietrzne. W zasadniczej części miasta występują linie kablowe, natomiast linie napowietrzne SN zlokalizowane są głównie w północno – wschodniej części miasta (część przemysłowa) w rejonie ulic: Cieszkowskiego, Modłowa, Kościuszki oraz linie wychodzące z R-303 przy Al. Tysiąclecia.

Na terenie miasta znajduje się około 140 stacji transformatorowych zasilanych liniami SN dostarczając energię poprzez sieć rozdzielczą niskiego napięcia dla odbiorców komunalnych i przemysłowych.

Sieć rozdzielcza niskiego napięcia jest również o charakterze mieszanym kablowo-napowietrzny, z rosnącą przewagą sieci kablowych. Na terenie Miasta Bolesławiec brak jest źródeł wytwarzania energii elektrycznej. W starszych częściach miasta sieć niskiego napięcia jest wykorzystana w stopniu maksymalnym. Podłączenie nowych odbiorców do sieci NN wymaga wybudowania nowych odcinków sieci i stacji transformatorowych.

4. Zaopatrzenie w energię ciepłą

Za wytwarzanie, przesył i dystrybucję energii cieplnej na potrzeby centralnego ogrzewania oraz ciepłej wody użytkowej na terenie miasta Bolesławiec odpowiada Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Bolesławcu. Wytwarzanie ciepła odbywa się w Ciepłowni Centralnej, położonej przy ul. Gałczyńskiego, o mocy zainstalowanej 45,62 MW, opalanej miałem węgla kamiennego. Poza tym ZEC produkuje ciepło wykorzystując kotłownię parową opalaną gazem ziemnym o mocy 0,335 MW oraz dwie kotłownie wodne opalane gazem ziemnym o łącznej mocy 0,405 MW. Spółka eksploatuje 218 węzłów cieplnych oraz blisko 32 km sieci ciepłowniczych, z czego 62 % stanowią sieci preizolowane. ZEC zaopatruje w ciepło około 36 % mieszkańców Bolesławca i zaspokaja w około 30 % zapotrzebowanie na ciepło w Bolesławcu. Udział sprzedaży ciepła w podziale na grupy odbiorców kształtuje się następująco: 58 % - odbiór ciepła na cele mieszkaniowe; 21 % - odbiorcy z sektora publicznego; 19 % - odbiorcy z sektora przemysłu; 2 % - pozostali odbiorcy. Właścicielem 100% udziałów Spółki jest Gmina Miejska Bolesławiec.

Istotny udział w pokrywaniu zaopatrzenia w ciepło mają indywidualne rozwiązania grzewcze. W chwili obecnej następuje stosunkowo szybkie przechodzenie odbiorców indywidualnych do instalacji c.o. opalanych gazem. W szczególności dotyczy to najnowszego budownictwa jednorodzinnego, które niemal w całości wykorzystuje gaz jako paliwo do celów grzewczych. Także już w istniejącej substancji mieszkaniowej obserwuje się przechodzenie od spalania węgla do spalania paliw bardziej ekologicznych. Olej i gaz płynny nie mają istotnego znaczenia jako paliwo dla indywidualnego ogrzewania z uwagi na bardzo dobrą dostępność gazu sieciowego.

5. Zaopatrzenie w gaz

Na obszarze miasta Bolesławiec Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział we Wrocławiu eksploatuje sieć gazową wysokiego ciśnienia:

- gazociąg przesyłowy wysokiego ciśnienia relacji **Węzeł Jeleniów - Radakowice** o średnicy nominalnej DN 300 i ciśnieniu nominalnym PN 6,3 MPa;
- **stacja redukcyjno-pomiarowa gazu I° Bolesławiec Wizów.**

Przez obszar miasta przebiegają także główne gazociągi średniego ciśnienia:

- o średnicy nominalnej DN 300, biegnący na kierunku wschód-zachód w rejonie miejskiej oczyszczalni ścieków i zakładów „IBF-Polska” przy ul. Kościuszki;
- o średnicy nominalnej DN 300, biegnący wzdłuż ul. Kościuszki.

Właścicielem i jednocześnie eksploatatorem większości urządzeń związanych z dostawą i dystrybucją gazu na obszarze Miasta Bolesławiec jest **Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy we Wrocławiu.**

Ponadto na terenie miasta PSG Sp. z o.o. **Oddział Zakład Gazowniczy we Wrocławiu** posiada sieci rozdzielcze średniego ciśnienia PE oraz stal o średnicach: 32, 40, 63, 90, 110, 125, 160, 225 i 315 mm oraz sieci gazowe niskiego ciśnienia PE, stal i żeliwo o średnicach: 50, 63, 80, 90, 100, 110, 125, 150, 160, 200, 225, 250, 300, 350 i 400 mm.

Dla gazociągów ustanowiono strefy kontrolowane wynikające z Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie.*

Miasto Bolesławiec zaopatrywane jest w gaz ziemny za pośrednictwem trzech stacji redukcyjno-pomiarowych I°: Chościszowice (Bolesławiec-1), Wizów (Bolesławiec-2), Miasto (Bolesławiec-3) i Dobra (Bolesławiec-4). Ponadto w Bolesławcu zlokalizowane są jeszcze dwie stacje I° nie będące własnością PGNiG i zasilające odbiorców poza Bolesławcem.

II-13.3. Gospodarka odpadami

Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych na terenie miasta Bolesławiec są gospodarstwa domowe oraz „obiekty infrastruktury”: handel, usługi, zakłady rzemieślnicze, zakłady produkcyjne w (części socjalnej), targowiska oraz szkolnictwo. W strumieniu odpadów niesegregowanych wyróżnić można: odpady kuchenne ulegające biodegradacji, odpady zielone, papier i tektura, tworzywa sztuczne, szkło, metale, materiały tekstylne i odpady niebezpieczne (m.in.: przeterminowane lekarstwa, świetlówki, baterie, rozpuszczalniki, kwasy i alkalia, środki ochrony roślin). Ponadto, w skład strumienia odpadów komunalnych wchodzi również odpady wytwarzane nieregularnie: odpady wielkogabarytowe i odpady powstające w wyniku wykonywania tzw. usług komunalnych, tj. odpady z pielęgnacji terenów zieleni, odpady z czyszczenia ulic i placów oraz odpady z targowisk. W strumieniu odpadów komunalnych występują również zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz odpady remontowo – budowlane.

Gospodarka odpadami na obszarze miasta prowadzona jest przede wszystkim w oparciu o przepisy:

- ***ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach,***
- ***ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych,***
- ***ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,***
- ***aktów prawa miejscowego, w szczególności „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Bolesławiec”.***

Na terenie Bolesławca nie były do tej pory prowadzone kompleksowe badania morfologii odpadów komunalnych, jednak według danych z 2010 r. przeważają w nich jednak odpady kuchenne podlegające biodegradacji (ok. 33 %), papier i tektura (ok. 20%) oraz tworzywa sztuczne (ok. 14 %). W składzie odpadów z tzw. „obiektów infrastruktury” papier i tektura (ok. 27%) oraz opakowania wielomateriałowe i tworzywa sztuczne (łącznie ok. 36 %).

Miejski Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Bolesławcu jest jednostką budżetową, która za pośrednictwem Działu Gospodarki Odpadami realizuje zadania obejmujące:

- przygotowywanie, wdrożenie i realizację przepisów prawa miejscowego z zakresu ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach;
- wybór przedsiębiorcy realizującego umowę na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, prowadzenie

Centralnego Punktu Gromadzenia Odpadów Komunalnych oraz Lokalnych Punktów Gromadzenia Odpadów Komunalnych, jak również nadzorowanie realizacji tejże umowy;

- udostępnianie informacji o podmiotach odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, miejscach zagospodarowania zamieszkałych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania, uzyskiwanych poziomach recyklingu, punktach selektywnego zbierania odpadów komunalnych, zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych;
- prowadzenie corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi;
- przyjmowanie i weryfikację deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
- księgowanie wpłat z tytułu opłat za odbiór i gospodarowanie odpadów komunalnych jak również rozliczanie przedsiębiorcy odbierającego odpady komunalne z tytułu wykonywanej usługi;
- prowadzenie postępowań administracyjnych w zakresie gospodarowania odpadami;
- opracowywanie wniosków i współdziałanie z odpowiednimi komórkami Urzędu Miasta Bolesławiec w ich opracowaniu w celu pozyskiwania środków finansowych ze źródeł pozabudżetowych;
- prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej wśród mieszkańców miasta.

W drodze przetargu jako przedsiębiorcę realizującego umowę na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, prowadzenie Centralnego Punktu Gromadzenia Odpadów Komunalnych oraz Lokalnych Punktów Gromadzenia Odpadów Komunalnych wyłoniono Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Bolesławcu, który realizuje powierzone mu zadania m. in. poprzez:

- **Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Trzebieniu** - w zakresie kompleksowej usługi gospodarowania odpadami: przyjmowania, przetwarzania, unieszkodliwiania oraz selektywnej zbiórki odpadów, a także wywozu nieczystości płynnych oraz sprzedaży surowców wtórnych;
- **Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych oraz Punkt Zbiórki Zużytego Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego**, mieszczące się przy ul. Stanisława Staszica 6;
- **Zakład Oczyszczania i Transportu** – w zakresie odbioru i transportu nieczystości komunalnych, wielkogabarytowych, poremontowych i segregowanych, utrzymania w czystości ulic, placów, chodników oraz zimowego utrzymania dróg;
- **Biuro Obsługi Klienta** – w zakresie zawierania umów, fakturowania i przyjmowania zleceń na usługi komunalne.

Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Trzebieniu (dalej: ZUOK) wybudowany został w latach 1997- 2004 w miejscowości Trzebień (gm. Bolesławiec), w odległości ok. 20 km na północ od miasta Bolesławca, w II Etapach:

- w ramach Etapu I w 1997 r. powstała Kwatera składowa nr 1 o powierzchni 2,8 ha i pojemności całkowitej wynoszącej 280 300 m³, wraz z zapleczem eksploatacyjnym: dyspozytornią i wagą samochodową, a w 1998 r. zakupiono kompaktor, w celu zagęszczania składowanych odpadów i formowania skarpy składowiska;
- Etapu II obejmował: budowę stacji segregacji odpadów i wykonanie nowej kwatery składowiska.

Budowa stacji segregacji odpadów objęła realizację hali technologicznej stacji segregacji odpadów wraz z kompletną linią sortowniczą, linią prasowania i belowania odpadów, linią przygotowania biofrakcji do kompostowania, a także magazynów odpadów surowych i biofrakcji, boksów na odpady, kontenerowej kompostowni oraz towarzyszących dróg, placów i sieci infrastruktury technicznej.

Kwatera składowa nr 2 została wykonana w sposób umożliwiający docelowe, nadpoziomowe połączenie obu kwater w ramach rekultywacji obiektu. Odcieki z każdego ciągu drenarskiego odprowadzone są rurą kanalizacyjną ciśnieniową do studni kanalizacyjnej odcieków i dalej do szczelnego, żelbetowego zbiornika bezodpływowego. Pojemność całkowita kwatery wynosi

300 985 m³. Uruchomienie powyższych inwestycji umożliwiło składowanie odpadów przez okres nawet 50 lat.

ZUOK w Trzebieeniu działa zgodnie z Decyzją Pozwolenie Zintegrowane Wojewody Dolnośląskiego Nr PZ 23/2006 z dnia 25 stycznia 2006 r. dla Instalacji Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Trzebieeniu, z późniejszymi zmianami.

Selektywna zbiórka i segregacja odpadów na terenie Bolesławca prowadzona od 2004 r. jest w dwóch systemach:

- segregacja odpadów u źródła – selektywna zbiórka odpadów przez mieszkańców do kolorowych pojemników,
- segregacja ręczna – wtórna na ciągach technologicznych w Zakładzie Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Trzebieeniu.

W Bolesławcu rozstawionych zostało ok. 200 kolorowych kompletów pojemników na plastik, papier, szkło, typu „IGLOO”, które są opróżniane pojazdem specjalistycznym z HDS-em. Segregacja w zabudowie jednorodzinnej prowadzona systemem workowym i z pojemników. Wprowadzona segregacja odpadów przynosi efekty ekologiczne, a ilości zebranych odpadów w poszczególnych latach funkcjonowania systemu stale się zwiększają.

II-14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z treścią wniosków Zarządu Województwa Dolnośląskiego IRT/PR.422-56/1729/16 (załącznik Nr 30 do Uchwały Nr 2332/V/16 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 14 czerwca 2016 r.) oraz IRT/ZPP.422-71/1979/17 z dnia 20 czerwca 2017 r., w „Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego. Perspektywa 2020” przyjętym uchwałą Nr XLVIII/1622/14 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 marca 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z dnia 22 maja 2014 r. poz. 2448), na obszarze miasta Bolesławiec zostały wskazane zadania:

▪ o znaczeniu krajowym, p.n.:

- *„Budowa gazociągu Granica Rzeczypospolitej Polskiej (Lasów) – Taczalin – Radakowice – Gałów – Wierzchowice (powiat milicki) wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie województwa dolnośląskiego”, wpisane do wykazu inwestycji towarzyszących inwestycjom w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu oraz na listę rezerwową projektów indywidualnych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013,*
- *„Modernizacja systemu przesyłowego na Dolnym Śląsku w celu poprawy jego funkcjonalności oraz optymalnego wykorzystania połączenia Polska-Niemcy: gazociągu granica Rzeczypospolitej Polskiej (Lasów)-Taczalin-Radakowice-Gałów- Wierzchowice wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie województwa dolnośląskiego” wpisane na listę projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013,*
- *„Modernizacja linii kolejowej E 30 (etap II. Pilotażowe wdrożenie ERTMS/ETCS i ERT.S/GSM-R w Polsce na odcinku Legnica - Węgliniec - Bielawa Dolna” wpisane na listę projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013,*
- *„Modernizacja linii kolejowej E 30, etap II. Pilotażowe wdrożenie ERTMS/ETCS i ERT.S/G.SM-R na odcinku Legnica - Węgliniec - Bielawa Dolna - prace przygotowawcze” wpisane na listę projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013,*
- *„Modernizacja linii E30/CE30 Zgorzelec/Bielawa Dolna - Wrocław” ujęte w zestawieniu inwestycji zawartych w Master Planie Dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku,*
- *„Modernizacja linii E30/CE30 (wdrożenie pilotażowe) Legnica - Węgliniec - Bielawa Dolna” ujęte w zestawieniu inwestycji zawartych w Master Planie Dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku,*
- *„Modernizacja linii kolejowej E 30 (etap II. pilotażowe wdrożenie ERTMS/ETCS i ERTMS/GSM-R w Polsce na odcinku Legnica - Węgliniec - Bielawa Dolna)” ujęte w zestawieniu inwestycji zawartych w Wieloletnim Programie Inwestycji Kolejowych na lata 2010-20 3,*
- *„Modernizacja linii kolejowej E30 na odcinku Węgliniec - Legnica” - ęte w zestawieniu inwestycji zawartych w Wieloletnim Programie Inwestycji Kolejowych na lata 2010-2013;*

▪ o znaczeniu wojewódzkim, p.n.:

- „*Likwidacja obszarów wykluczenia informacyjnego i budowa dolnośląskiej sieci szkieletowej*” *ujęte w indywidualnym wykazie indywidualnych projektów kluczowych dla Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 (zadanie zrealizowane),*
- „*Likwidacja obszarów wykluczenia informacyjnego i budowa Dolnośląskiej Sieci Szkieletowej*” *ujęte w wykazie zadań przewidzianych do finansowania w ramach limitów zobowiązań określonych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Dolnośląskiego (zadanie zrealizowane).*
- „*Usprawnienie połączeń z drogami krajowymi i autostradami - Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 297 - Etap II*” *ujęte w indywidualnym wykazie indywidualnych projektów kluczowych dla Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013,*
- „*Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 297 - Etap III – południowo-wschodnie obejście Bolesławca w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297*” - *inwestycja została wprowadzona do „Wykazu zadań przewidzianych do finansowania w ramach limitów zobowiązań określonych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Samorządu Województwa Dolnośląskiego”.*

Ponadto EnergiaPro Grupa Tauron S.A. zgłosiła do zmiany „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego” inwestycję polegającą na budowie linii elektroenergetycznej 110 kV relacji: S-320 - projektowany GPZ Bolesławiec - Modłowa (wraz z projektowanym GPZ).

Szerzej zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych opisano w rozdziale III-7 Studium.

II-15. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Obszar dorzecza Bobru cechuje duża różnorodność form oraz znaczne spadki zboczy, dolin i cieków. Sprawia to, że powódzie są tutaj szczególnie groźne z uwagi na dużą szybkość formowania się fal (szybki spływ i niewielka retencja obszaru). Wezbrania wód są gwałtowne i mają charakter żywiołowy. Spływ wód Bobru regulowany jest kaskadą zbiorników retencyjnych w górnym odcinku rzeki (Bukówka, Pilchowice, Wrzeszczyn), oraz poniżej Bolesławca w Dychowie. Przebieg powodzi w rejonie Bolesławca (km 140) zależy od skuteczności redukcji fali powodziowej przez zbiornik Pilchowice (km 192) oraz wielkości dopływu ze zlewni na tym odcinku Bobru. W wyniku redukcyjnej pracy tego zbiornika wielkości przepływów i wartości kulminacji są w Bolesławcu niższe niż w przekrojach powyżej zbiornika. Redukcyjne działanie zbiornika ujawnia się szczególnie w zakresie przepływów wysokich.

Duże powódzie na Bobrze wystąpiły ostatnio w latach 1977 i 1981. Największa powódź miała jednak miejsce w 1997 roku, a prawdopodobieństwo pojawienia się tak wysokiego przepływu oszacowano na 0,7%. Według danych Hydroprojektu podczas wezbrań 1997 roku zostały podtopione budynki gospodarcze zlokalizowane na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, baseny, stadion oraz niżej położone ogródki działkowe.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 6b i 6c ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne:

- 1) *obszarami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi są określone we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego obszary, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi;*
- 2) *obszarami szczególnego zagrożenia powodzią są:*
 - *obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,*
 - *obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat,*
 - *obszary, między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 18, stanowiące działki ewidencyjne,*
 - *pas techniczny w rozumieniu art. 36 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej.*

W dniu 15 kwietnia 2015 r. na Hydroportalu Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (KZGW) w ramach informatycznego systemu osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami (ISOK) zostały opublikowane zweryfikowane i ostateczne wersje map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego. Jednocześnie mapy zostały przekazane przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej organom administracji wskazanym w ustawie Prawo wodne (art. 88f ust. 3) i jako oficjalne dokumenty planistyczne stanowią podstawę do podejmowania działań związanych z planowaniem przestrzennym i zarządzaniem kryzysowym.

Na mapach zagrożenia powodziowego (arkusze: M-33-32-A-a-1, M-33-32-A-a-2, M-33-32-A-a-3, M-33-32-A-a-4 oraz M-33-32-A-c-1) na obszarze miasta Bolesławiec wyznaczono następujące obszary:

- obszar, na którym występowanie powodzi jest średnie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%) o powierzchni ok. 224,63 ha (w granicach tego obszaru położone jest ok. 77 budynków);
- obszar, na którym występowanie powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%) o powierzchni ok. 178,40 ha (w granicach tego obszaru położone są ok. 24 budynki);
- obszar, na którym występowanie powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%) o powierzchni ok. 80,09 ha (w granicach tego obszaru położone są ok. 2 budynki).

W aktualnym stanie prawnym² na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią (Q 1% i Q 10%) obowiązują zakazy określone w ustawie - Prawo wodne:

- 1) lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania [art. 40 ust. 1 pkt 3];
- 2) wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe [art. 88l ust. 1 pkt 1-3], w tym:
 - wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych, z wyjątkiem dróg rowerowych;
 - sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk;
 - zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, budową, przebudową lub remontem drogi rowerowej, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie oraz czynności związanych z wyznaczaniem szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego;

Dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazów, o których mowa powyżej, określając warunki niezbędne dla ochrony przed powodzią, jeżeli nie utrudni to zarządzania ryzykiem powodziowym.

Na obszarze, na którym występowanie powodzi jest średnie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%) zakazy dotyczące obszarów szczególnego zagrożenia powodzią nie obowiązują.

CZĘŚĆ III - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

III-1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ MIASTA ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO

Obecnie miasto Bolesławiec posiada kompletne pokrycie planami miejscowymi, jednak w związku z różnorodnymi zmianami (np. w zakresie własności gruntów, bieżących potrzeb inwestycyjnych, warunków wynikających z przepisów prawa powszechnego itp.), nieustannym korektom i zmianom muszą ulegać określone w planach miejscowych sposoby przeznaczenia terenów, a także warunki, na jakich może odbywać się ich zabudowa i zagospodarowanie.

Analiza wykazała, że wiele obszarów posiada charakter silnie zróżnicowany funkcjonalnie, o nie dającym się łatwo zdefiniować przeważającym kierunku rozwoju. Wynika to z wielofunkcyjnego charakteru obszaru (np. jednostka „A” obejmująca zespół zabudowy śródmiejskiej, w granicach której koegzystują funkcje administracyjne, usługowe oraz mieszkaniowe), bądź z dynamiki zmian funkcjonalno-przestrzennych danego obszaru (np. pozostałości zabudowy przemysłowej

²⁾ z dniem 1 stycznia 2018 r. wchodzi w życie przepisy Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1556). Zgodnie z art. 548 ust. 1 te same przepisy Do projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w stosunku do których przed dniem wejścia w życie ustawy, o głoszone w prasie miejscowej oraz przez obwieszczenie o wyłożeniu projektu studium do publicznego wglądu - stosuje się przepisy dotychczasowe.

w bezpośrednim sąsiedztwie śródmieścia lub enklawy zabudowy mieszkaniowej w strefie aktywności gospodarczej w rejonie ul. Tadeusza Kościuszki).

Poniżej przedstawiono charakterystykę kierunków zmian w strukturze przestrzennej miasta oraz w przeznaczeniu terenów w granicach poszczególnych jednostek urbanistycznych:

Jednostka „A”

W granicach jednostki urbanistycznej „A” nie przewiduje się żadnych daleko idących przeobrażeń w przeznaczeniu i sposobie zagospodarowania terenów. Jest to jednostka o wysoce zdefiniowanej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w granicach której możliwe są przede wszystkim:

- działania związane z konserwacją, restauracją, rewitalizacją i rehabilitacją w obrębie historycznego układu urbanistycznego Starego Miasta,
- uzupełnienia w ciągłości tkanki miejskiej (głównie tzw. „plomby” w obrębie istniejących pierzei),
- działania zmierzające do wykreowania czytelnych przestrzeni publicznych o atrakcyjnej nawierzchni, wzbogaconej obiektami małej architektury oraz zielenią kształtowaną,
- zdefiniowanie polityki miasta zakresie lokalizacji nośników reklamowych.

Najważniejsze uwarunkowania determinujące kierunki rozwoju przestrzennego jednostki urbanistycznej „A” to:

- układ urbanistyczny Starego Miasta wpisany do rejestru zabytków,
- występowanie monumentalnych budowli o znaczącej wartości historycznej (m. in.: Ratusz i Rynek, kościół Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Mikołaja przy ul. Kościelnej oraz kościół Matki Boskiej Nieustającej Pomocy przy Pl. Zamkowym),
- występowanie pozostałych obiektów ujętych w rejestrze zabytków i w gminnej ewidencji zabytków,
- system historycznej, kształtowanej zieleni, w szczególności planty miejskie, park przy Sądzie Rejonowym oraz park przy ul. Obrońców Helu,
- *ustalenia wynikające z „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Bolesławiec” dla podobszaru rewitalizacji „Śródmieście”*,
- koncentracja zabudowy śródmiejskiej charakteryzującej się zwartością, wysokim wskaźnikiem intensywności oraz łączeniem funkcji mieszkaniowych, usługowych i administracyjnych,
- koncentracja obiektów administracji i użyteczności publicznej (m. in.: Rynek-Ratusz, budynki Urzędu Miasta Bolesławiec, Bolesławieckiego Ośrodka Kultury oraz Starostwa Powiatowego w Bolesławcu przy Pl. Piłsudskiego, Urząd Gminy Bolesławiec przy ul. Teatralnej);
- lokalizacja Bolesławieckiego Parku Wodnego „ORKA” oraz inwestycji towarzyszących w rejonie Pl. ks. J. Popiełuszki).

Należy kontynuować dotychczasowe działania zmierzające do odrestaurowania historycznej zabudowy Starówki, uporządkowania podwórek w poszczególnych kwartałach zabudowy oraz w generalnym ujęciu - systematycznego podnoszenia standardów zagospodarowania przestrzeni i jej walorów użytkowych.

Jednostka „B”

W granicach jednostki urbanistycznej „B” przewiduje się przede wszystkim koncentrację i kontynuację rozwoju obszarów aktywności gospodarczej oraz usług (w tym lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m²). Przeznaczenie terenów na obszarze tej jednostki determinują:

- lokalizacja zakładów przemysłowych, w szczególności: Zakładów Ceramicznych „BOLESŁAWIEC” Sp. z o.o. oraz sąsiednich terenów aktywności gospodarczej,
- lokalizacja terenów infrastruktury miejskiej (m.in.: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Bolesławcu Sp. z o.o. i Miejski Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o. przy ul. Dolne Młyny, Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. i Zakład Gazowniczy Zgorzelec – BOK Bolesławiec przy ul. St. Staszica,

- koncentracja zabudowy o charakterze usługowym (m. in. w rejonie ulic: Zgorzeleckiej, W. Wróblewskiego, S. Staszica i T. Kościuszki),
- przebieg linii kolejowej nr 284 E-30, CE-30 należącej do III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego łączącego Niemcy, Polskę i Ukrainę oraz usytuowanie dworca kolejowego.

Jest to jednostka o strukturze funkcjonalno-przestrzennej wymagającej uporządkowania, w granicach której:

- w przypadku enklaw zabudowy mieszkaniowej zlokalizowanych w rejonie ulic: Dolne Młyny i St. Staszica należy dążyć do zapewnienia standardów zamieszkania na poziomie wynikającym z przepisów odrębnych lub docelowej transformacji funkcjonalnej tejsze zabudowy w kierunku usług i handlu,
- w przypadku zespołów zieleni urządzonej (przede wszystkim park przy ul. Zgorzeleckiej) należy zapewnić ochronę tym terenom, jako komponentowi przestrzeni unikalnemu na obszarze jednostki,
- należy dążyć do podnoszenia standardów zagospodarowania przestrzeni, przy uwzględnieniu industrialnego charakteru zabudowy (dotyczy to przede wszystkim wyeksponowanych w przestrzeni instalacji o niskim walorze estetycznym, takich jak nadziemne odcinki magistrali ciepłowniczych),
- wzdłuż ul. W. Wróblewskiego, na odcinku od skrzyżowania z ul. Zgorzelecką (rondo) do skrzyżowania z ul. Dolne Młyny zakłada się docelowe utworzenie pasma terenów o funkcjach sportowo-rekreacyjnych i usługowych, które będą pozostawały w przestrzennej relacji z terenem parku przy ul. Zgorzeleckiej oraz otwartymi terenami po północnej stronie ul. W. Wróblewskiego (tereny stanowiące obudowę biologiczną rzeki Bóbr),
- dopuszcza się transformację funkcjonalną terenów przemysłowych zlokalizowanych w rejonie ulic A. Cieszkowskiego i T. Kościuszki w kierunku usług (w tym lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m²),
- dopuszcza się transformację funkcjonalną terenów położonych na obszarze *ograniczonym od południowego zachodu ul. Bolesława Chrobrego, od południowego wschodu ul. Polną oraz od północy linią kolejową nr 282 (E-30) polegającą na wprowadzeniu zabudowy śródmiejskiej, zabudowy usługowej, zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (w tym budownictwa społecznego) oraz usług publicznych.*

Zgodnie z zapisami zawartymi w rozdziale III-6. *Studium*, zakłada się realizację celu publicznego - budowę centrum przesiadkowego (zintegrowanych przystanków komunikacji kolejowej i autobusowej) w rejonie Dworca PKP Bolesławiec przy ul. Bolesława Chrobrego, na wysokości Pl. Wolności.

Jednostka „C”

Jednostka urbanistyczna „C” jest jednostką o stosunkowo zróżnicowanym funkcjonalnie charakterze. Kierunki rozwoju przestrzennego tej jednostki determinują:

- lokalizacja zakładów przemysłowych, w szczególności: zakładów Gerresheimer Group (producenta sprzętu jednorazowego użytku i opakowań farmaceutycznych) w rejonie ulic: Polnej, Ciesielskiej i Hutniczej oraz sąsiednich terenów aktywności gospodarczej, a także terenów aktywności gospodarczej w rejonie ulic: Staroszkolnej i K.I. Gałczyńskiego,
- lokalizacja wielkopowierzchniowych obiektów handlowych (hipermarket w rejonie ulic: K.I. Gałczyńskiego i Al. Tysiąclecia),
- koncentracja zabudowy wielorodzinnej (Osiedle „Piastów”),
- występowanie licznych obiektów oświaty i wychowania (m. in. Miejskie Przedszkole Publiczne nr 1 i Miejski Zespół Szkół nr 2 przy ul. Jana Pawła II, Zespół Szkół Budowlanych przy ul. K.I. Gałczyńskiego),
- lokalizacja terenów infrastruktury miejskiej (Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o. o. przy ul. K.I. Gałczyńskiego),
- koncentracja zabudowy o charakterze usługowym (w rejonie ul. A. Cieszkowskiego),
- występowanie zwartych terenów ogrodów działkowych (ROD „Polfa”, „Kolejarz” i „Relax” w rejonie ul. A. Cieszkowskiego i Al. Tysiąclecia).

Jest to jednostka o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, jednak wymagająca uporządkowania w obrębie terenów aktywności gospodarczej, w granicach której:

- dla terenów zabudowy mieszkaniowej należy dążyć do zapewnienia standardów zamieszkania na poziomie wynikającym z przepisów odrębnych (w szczególności dotyczy to terenów Osiedla „Piastów” sąsiadujących z terenem Zakładu Energetyki Ciepłej i terenami przemysłowymi), w szczególności poprzez sukcesywną modernizację ZEC i stosowanie źródeł energii ciepłej o niskim poziomie oddziaływania na środowisko,
- w przypadku zespołów zieleni urządzonej (przede wszystkim park przy ul. Zgorzeleckiej) należy zapewnić ochronę tym terenom, jako komponentowi przestrzeni unikalnemu na obszarze jednostki,
- należy dążyć do podnoszenia standardów zagospodarowania terenów przemysłowych, przy uwzględnieniu industrialnego charakteru zabudowy.
- dopuszcza się transformację funkcjonalną terenów, na których są zlokalizowane zespoły garaży w kierunku mieszkaniowym i usługowym.
- dopuszcza się transformację funkcjonalną terenów przemysłowych zlokalizowanych w rejonie ulic Staroszkolnej i K.I. Galczyńskiego w kierunku usług (w tym lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m²).

Jednostka „D”

Jednostka urbanistyczna „D” jest jednostką o stosunkowo zróżnicowanym funkcjonalnie charakterze i dużym udziale centralnie zlokalizowanych obszarów zieleni. Kierunki rozwoju przestrzennego tej jednostki determinują:

- lokalizacja Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w rejonie Al. Tysiąclecia i ul. Piastów, który stanowi także cenny historycznie zespół zabudowy,
- lokalizacja Stadionu Miejskiego w rejonie ulic: Spółdzielczej, Spokojnej i Piastów,
- występowanie zwartych terenów ogrodów działkowych (ROD „Gwarek-2” w rejonie ul. Piastów i Spokojnej, na południowy-wschód od ul. B. Kosiby),
- występowanie zwartych terenów zieleni leśnej (o charakterze parku leśnego) i parkowej w rejonie ul. Piastów (obejmujących miejsce dawnego cmentarza i zabytkową wieżę widokową),
- koncentracja zabudowy jedno i kilkurodzinnej, szczególnie w rejonie ulic: Piastów, Jagiellonów, Kosiby, M. Kopernika i Konradowskiej,
- grupy zabudowy usługowej i wielorodzinnej usytuowane wzdłuż Al. Tysiąclecia,
- teren aktywności gospodarczej w rejonie Al. Tysiąclecia i granicy miasta (Zespół Elewatorów oraz inne formy aktywności gospodarczej).

Jest to jednostka o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w granicach której:

- przewiduje się dalszy rozwój terenów zabudowy jednorodzinnej w rejonie ulic: Piastów, B. Kosiby i Zielonej, przy czym struktura funkcjonalna tych terenów powinna zostać w miarę potrzeb uzupełniona o niezbędne usługi, także o charakterze publicznym,
- dopuszcza się możliwość docelowej transformacji funkcjonalnej zespołu zabudowy o charakterze folwarcznym zlokalizowanej w rejonie ul. Konradowskiej w kierunku mieszkaniowym i usługowym,
- dopuszcza się transformację funkcjonalną terenów, na których są zlokalizowane zespoły garaży w kierunku mieszkaniowym i usługowym,
- należy dążyć do przywrócenia terenom dawnych parków leśnych pierwotnych funkcji związanych z wypoczynkiem i rekreacją.

Jednostka „E”

Jednostka urbanistyczna „E” jest jednostką o stosunkowo zróżnicowanym funkcjonalnie charakterze i dużym udziale obszarów leśnych. Kierunki rozwoju przestrzennego tej jednostki determinują:

- zespoły zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej w północnej części jednostki urbanistycznej (rejon ulic: Jeleniogórskiej, Podgórznej, Zygmunta Augusta, B. Kosiby i Altyleryjskiej),
- zespół zabudowy Szpitala Powiatowego przy ul. Jeleniogórskiej,
- tereny zamknięte w zarządzie Ministerstwa Obrony Narodowej (obszar jednostki wojskowej) położone na południe od ul. Altyleryjskiej i na wschód od ul. Jeleniogórskiej,
- lokalizacja terenów infrastruktury miejskiej (głównie Przedsiębiorstwo wodociągów i Kanalizacji przy ul. Łasickiej z ujęciem SUW „Stare”, ujęcie wód SUW „Nowe” i hydrofornia przy ul. Kosiby),
- znaczny udział terenów leśnych (południowa część jednostki, ograniczona ul. Jeleniogórską i granicami administracyjnymi miasta), w granicach których występują siedliska przyrodnicze podlegające ochronie oraz liczne stanowiska zwierząt, roślin i grzybów chronionych.

Jest to jednostka o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w granicach której:

- przewiduje się rozwój terenów zabudowy jednorodzinnej w rejonie ulic: Jeleniogórskiej, Zwycięstwa, Rzemieślniczej oraz w rejonie ulic: St. Staszica i Kosiby, przy czym struktura funkcjonalna tych terenów powinna zostać w miarę potrzeb uzupełniona o niezbędne usługi, także o charakterze publicznym,
- dopuszcza się transformację funkcjonalną terenów, na których są zlokalizowane zespoły garaży w kierunku mieszkaniowym i usługowym,
- należy dążyć do przywrócenia terenom dawnych parków leśnych pierwotnych funkcji związanych z wypoczynkiem i rekreacją,
- uwzględnia się ograniczenia w zagospodarowaniu terenów wynikające z ustanowienia terenów zamkniętych, przy czym zakłada się sukcesywne włączanie terenów, które utraciły charakter terenów zamkniętych w strukturę terenów miejskich (mieszkaniowych i usługowych),
- przewiduje się przeznaczenie terenów w obniżeniu *Złotego Strumienia* w rejonie ul. Jeleniogórskiej (dawniej teren restauracji „Leśny Zamek”) na cele sportu, turystyki i rekreacji, jak również pod zbiorniki małej retencji,
- uwzględnia się ograniczenia w zagospodarowaniu terenów wynikające z ustanowienia stref ochronnych dla ujęć wód podziemnych.

Zgodnie z zapisami zawartymi w rozdziale III-7. *Studium*, zakłada się realizację następujących inwestycji celu publicznego - projektowanej obwodnicy Bolesławca.

W rejonie skrzyżowania ulic: Jeleniogórskiej i Podgórznej (teren dawnej mleczarni) przewiduje się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m².

Jednostka „F”

Jednostka urbanistyczna „F”, podobnie jak jednostka „E”, jest jednostką o stosunkowo zróżnicowanym funkcjonalnie charakterze i dużym udziale obszarów leśnych, w obrębie której nie przewiduje się istotnych zmian w sposobie zagospodarowania terenów. Kierunki rozwoju przestrzennego tej jednostki determinują:

- zespoły zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej w północnej części jednostki urbanistycznej (rejon ulic: Lubańskiej, Willowej, Śluzowej i Leśnej),
- kompleks zabudowy usługowej u zbiegu ulic: Jeleniogórskiej i Willowej (targowisko miejskie, supermarket),
- teren cmentarza (stary cmentarz katolicki i cmentarz Armii Radzieckiej przy ul. Lubańskiej) oraz Pl. św. Krzyża z monumentalnym Krzyżem Millenijnym),
- obniżenie *Złotego Strumienia* pomiędzy ulicami: Jeleniogórską i Willową – J. Matejki z towarzyszącymi ciekowi wodnemu terenami ogrodów działkowych (ROD „Malwa”) i terenami rekreacyjnymi (Miejski Klub Tenisowy), w strefie którego udokumentowano siedlisko przyrodnicze podlegające ochronie,
- lokalizacja terenów infrastruktury miejskiej (Główny Punkt Zasilania - GPZ R-304 przy ul. J. Matejki),

- znaczny udział terenów leśnych (południowa część jednostki, ograniczona ul. Jeleniogórską i granicami administracyjnymi miasta), w granicach których wyznaczono tereny zamknięte w zarządzie Ministerstwa Obrony Narodowej (wraz ze strefą ochronną tych terenów); na obszarze lasów stanowiska zwierząt, roślin i grzybów ochronnych.

Jest to jednostka o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w granicach której:

- przewiduje się rozwój terenów zabudowy jednorodzinnej w rejonie ulic: Jeleniogórskiej, Zwycięstwa, Rzemieśniczej oraz w rejonie ulic: St. Staszica i Kosiby, przy czym struktura funkcjonalna tych terenów powinna zostać w miarę potrzeb uzupełniona o niezbędne usługi, także o charakterze publicznym,
- dopuszcza się transformację funkcjonalną terenów, na których są zlokalizowane zespoły garaży w kierunku mieszkaniowym i usługowym,
- należy dążyć do przywrócenia terenom dawnych parków leśnych pierwotnych funkcji związanych z wypoczynkiem i rekreacją,
- uwzględnia się ograniczenia w zagospodarowaniu terenów wynikające z ustanowienia terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.

Jednostka „G”

Jednostka urbanistyczna „G” jest jednostką o bardzo zróżnicowanym funkcjonalnie charakterze i dużym udziale terenów zielonych (zieleń działkowa, cmentarna i leśna). w obrębie której przewiduje się zmiany w sposobie zagospodarowania terenów. Ważnym elementem podkreślającym charakter jednostki jest dolina rzeki Bóbr. Kierunki rozwoju przestrzennego tej jednostki determinują:

- dolina rzeki Bóbr, w której zlokalizowane są tereny sportowe, turystyczne i rekreacyjne, a także tereny stanowiące biologiczną obudowę rzeki,
- obszary *szczególnego zagrożenia powodzią oraz narażone na niebezpieczeństwo powodzi*,
- przebieg drogi krajowej nr 94 (ul. II Armii wojska Polskiego),
- tereny produkcyjne oraz koncentracji usług (w tym obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m²) w rejonie ulic: Zgorzeleckiej, Gdańskiej, Orlej i Pl. Piastowski,
- rozległe zespoły zabudowy jednorodzinnej i mieszkaniowo-usługowej (głównie Zabobrze),
- tereny powierzchniowej eksploatacji (spod wody) ze złóż „Bolesławice - Pole I”, „Bolesławice - Pole III”, „Bolesławice - Pole III” oraz wyznaczone dla tych złóż granice obszarów i terenów górnictwa,
- teren cmentarza komunalnego w rejonie ulic: Gdańskiej i Śluzowej),
- tereny sportowe, turystyczne i rekreacyjne (Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji – Ośrodek Wodno-Sportowy przy ul. Spacerowej, stadion przy ul. Sportowej-Rajskiej),
- tereny związane z obsługą podróżnych usytuowane przy ul. II Armii Wojska Polskiego, biegnącej w ciągu drogi krajowej nr 94,
- występowanie zwartych terenów ogrodów działkowych (ROD „Tulipan” i „Serbinowo” w rejonie ul. Piastów i Spokojnej, na południowy-wschód od ul. B. Kosiby).

Jest to jednostka o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w granicach której:

- przewiduje się znaczny rozwój terenów zabudowy jednorodzinnej w rejonie ulic: II Armii Wojska Polskiego, Zabobrze i Spacerowej oraz w rejonie ulic: Gdańskiej, Garncarskiej, Lubańskiej i Śluzowej, przy czym struktura funkcjonalna tych terenów powinna zostać w miarę potrzeb uzupełniona o niezbędne usługi, także o charakterze publicznym,
- przewiduje się rozwój terenów sportowych, rekreacyjnych i turystycznych w dolinie rzeki Bóbr,
- na obszarach zlokalizowanych w sąsiedztwie terenu cmentarza komunalnego przy ul. Gdańskiej dopuszcza się lokalizację parkingów oraz zabudowy usługowej powiązanej funkcjonalnie z cmentarzem,
- na obszarach zlokalizowanych w sąsiedztwie terenu drogi krajowej nr 94 dopuszcza się funkcje terenów związane z obsługą ruchu samochodowego i pasażerów oraz lokalizację

tzw. dróg serwisowych o przebiegu równoległym do drogi krajowej (w celu eliminacji bezpośrednich włączeń do ul. II Armii Wojska Polskiego),

- dopuszcza się możliwość docelowej transformacji funkcjonalnej zespołu zabudowy związanej z obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych (w rejonie ul. Leśnej) w kierunku usługowym lub mieszkaniowym,
- dopuszcza się adaptację historycznych budynków stanowiących część dawnej przędzalni bawełny Spinnerei und Weberei „Concordia” na cele mieszkaniowe (tzw. „lofty”),
- uwzględnia się potrzeby ochrony obszarów *szczególnego zagrożenia powodzią oraz narażone na niebezpieczeństwo powodzi*, w tym wprowadzenie ograniczeń w zagospodarowaniu terenów (łącznie z zakazem zabudowy), przewidzianych w przepisach odrębnych.

Zgodnie z zapisami zawartymi w rozdziale III-6. *Studium*, zakłada się realizację celu publicznego - budowę instalacji wytwarzających energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii poprzez realizację małej elektrowni wodnej (MEW) na rzece Bóbr, w rejonie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji – Ośrodka Wodno-Sportowego przy ul. Spacerowej.

Jednostka „H”

Jednostka urbanistyczna „H” jest jednostką o stosunkowo jednorodnym funkcjonalnie charakterze i dużym udziale obszarów obecnie niezabudowanych, w obrębie której przewiduje istotne zmiany w sposobie zagospodarowania terenów. Kierunki rozwoju przestrzennego tej jednostki determinują:

- przebieg drogi krajowej nr 94 (ul. II Armii wojska Polskiego),
- przebieg linii kolejowej nr 284 E-30, CE-30 należącej do III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego łączącego Niemcy, Polskę i Ukrainę,
- zespoły zabudowy jednorodzinnej i mieszkaniowo-usługowej (osiedla „Kwiatowe” i „Przylesie” oraz zabudowa w rejonie ulic: Widok i Ptasiej),
- zespoły zabudowy usługowej i mieszkaniowo-usługowej zlokalizowane w rejonie ul. Widok,
- teren cmentarza (Cmentarz Wojenny im. M. Kutuzowa),
- tereny związane z obsługą podróźnych usytuowane przy ul. II Armii Wojska Polskiego, biegnącej w ciągu drogi krajowej nr 94.

Jest to jednostka o strukturze funkcjonalno-przestrzennej wymagającej wykształcenia, w granicach której:

- przewiduje się znaczny rozwój terenów zabudowy jednorodzinnej w obszarze pomiędzy osiedlami „Kwiatowe” i „Przylesie” a granicą miasta, przy czym struktura funkcjonalna tych terenów powinna zostać w miarę potrzeb uzupełniona o niezbędne usługi, także o charakterze publicznym,
- przewiduje się rozwój terenów usługowych w rejonie ul. Widok, jak również w rejonie ul. II Armii Wojska Polskiego,
- na obszarach zlokalizowanych w sąsiedztwie terenu drogi krajowej nr 94 dopuszcza się funkcje terenów związane z obsługą ruchu samochodowego i pasażerów oraz lokalizację tzw. dróg serwisowych o przebiegu równoległym do drogi krajowej (w celu eliminacji bezpośrednich włączeń do ul. II Armii Wojska Polskiego).

Zgodnie z zapisami zawartymi w rozdziale III-6. *Studium*, zakłada się realizację celu publicznego - budowę zespołu sportowo-rekreacyjnego w rejonie ulic: Jarzębinowej i Czerwonych Maków (w sąsiedztwie kościoła p.w. Serca Pana Jezusa).

Jednostka „I”

Jednostka urbanistyczna „I” jest jednostką bardzo zróżnicowanym funkcjonalnie charakterze, w obrębie której przewiduje istotne w sposobie zagospodarowania terenów. Kierunki rozwoju przestrzennego tej jednostki determinują:

- dolina rzeki Bóbr, w której zlokalizowane są tereny sportowe, turystyczne i rekreacyjne, a także tereny stanowiące biologiczną obudowę rzeki,
- obszary *szczególnego zagrożenia powodzią oraz narażone na niebezpieczeństwo powodzi*,

- lokalizacja terenów infrastruktury miejskiej (oczyszczalnia ścieków przy ul. Granicznej),
- przebieg tzw. Średnicy Miejskiej w ciągu drogi krajowej nr 94 (ulice: W. Wróblewskiego, A. Cieszkowskiego),
- przebieg drogi wojewódzkiej nr 297 (ul. T. Kościuszki),
- zespoły zabudowy jednorodzinnej i mieszkaniowo-usługowej (osiedle „Staszica” oraz zabudowa w rejonie ulic: Ceramicznej i Mostowej),
- występowanie siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie, jak również stanowisk zwierząt, roślin i grzybów chronionych,
- występowanie zabytków archeologicznych – grodziska kasztelańskiego w rejonie ulic: topolowej i Wierzbowej (osiedle „Staszica”), jak również zabytkowego wiaduktu kolejowego nad rzeką Bóbr,
- występowanie zwartych terenów ogrodów działkowych (ROD „Hutnik”, „Chemik” i „Wizów” w rejonie ul. T. Kościuszki),
- zespoły zabudowy produkcyjnej i usługowej zlokalizowane w rejonie ul. Widok i linii kolejowej nr 284, Dolne Młyny i Mostowej, Granicznej, T. Kościuszki,
- tereny sportowe, turystyczne i rekreacyjne (stadion przy ul. Granicznej-Topolowej),

Jest to jednostka o wykształconej już strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w granicach której:

- *w północnej części jednostki, w rejonie ul. Kościuszki i ul. Granicznej przewiduje się stworzenie strefy aktywności gospodarczej oraz dopuszcza się rozwój funkcji usługowych,*
- przewiduje się uzupełnienia zabudowy w obszarze istniejących osiedli,
- *uwzględnia się ustalenia wynikające z „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Bolesławiec” dla podobszarów rewitalizacji „Kościuszki 1” i „Kościuszki 2”,*
- przewiduje się rozwój terenów usługowych w rejonie ul. Widok i linii kolejowej nr 284,
- przewiduje się rozwój terenów sportowych, rekreacyjnych i turystycznych w dolinie rzeki Bóbr.
- uwzględnia się potrzeby ochrony *obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz narażone na niebezpieczeństwo powodzi*, w tym wprowadzenie ograniczeń w zagospodarowaniu terenów (łącznie z zakazem zabudowy), przewidzianych w przepisach odrębnych.

Zgodnie z zapisami zawartymi w rozdziale III-6. *Studium*, zakłada się *realizację celów publicznych - rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW* poprzez:

- budowę małej elektrowni wodnej (MEW) na rzece Bóbr, w rejonie ul. Mostowej i zabytkowego wiaduktu kolejowego oraz w rejonie dawnego jazu położonego przy granicy administracyjnej miasta z obrębami wsi Bolesławice, Krępica i Łąka,
- *budowę instalacji fotowoltaicznych w rejonie oczyszczalni ścieków „Graniczna”.*

Jednostka „J”

W granicach jednostki „J” przewiduje się przede wszystkim koncentrację i kontynuację rozwoju obszarów aktywności gospodarczej. Przeznaczenie terenów na obszarze tej jednostki determinuje lokalizacja Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Podstrefy Bolesławiec obejmującej łącznie obszar o powierzchni 71,77 ha, a także otaczające tą strefę tereny przemysłu, transportu i logistyki oraz infrastruktury miejskiej (m.in. ujęcie wód podziemnych „Modłowa”). Jest to jednostka o strukturze funkcjonalno-przestrzennej wymagającej uporządkowania, w granicach której:

- należy dążyć do docelowego wyeliminowania enklawy zabudowy mieszkaniowej zlokalizowanej w rejonie ul. T. Kościuszki, z uwagi na konfliktowy charakter sąsiedztwa aktywności gospodarczej i mieszkalnictwa, przy czym do czasu realizacji niniejszego postulatu konieczne jest (w miarę ograniczonych możliwości) zapewnienie standardów zamieszkania na poziomie wynikającym z przepisów odrębnych,
- zakłada się możliwość włączania kolejnych terenów w granice WSSE – Podstrefy Bolesławiec, przy czym priorytetowy charakter mają działania zmierzające do promocji i wzmocnienia ekonomicznego znaczenia bolesławieckiej podstrefy,

- należy dążyć do podnoszenia standardów zagospodarowania przestrzeni, przy uwzględnieniu industrialnego charakteru zabudowy,
- uwzględnia się ograniczenia w zagospodarowaniu terenów wynikające z ustanowienia stref ochronnych dla ujęć wód podziemnych.

Zgodnie z zapisami zawartymi w rozdziale III-7. *Studium*, zakłada się realizację następujących inwestycji celu publicznego:

- projektowanej obwodnicy Bolesławca,
- projektowanej linii elektroenergetycznej 110 kV relacji: S-320 - projektowany GPZ Bolesławiec - Modłowa (wraz z projektowanym GPZ),
- projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia MOP 8,4 MPa relacji: Granica Rzeczypospolita Polska (Lasów) – Taczalin – Radakowice – Gałów – Wierzchowice, wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi wzdłuż istniejącego gazociągu DN 300.

W rejonie ul. T. Kościuszki przewiduje się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m².

III-2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOS RODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Przedstawione na rysunku *Studium* dyspozycje przestrzenne mają wysoce zgeneralizowany charakter. W praktyce występowanie zespołów zabudowy o homogenicznych cechach funkcjonalnych jest rzadkie - nawet na obszarach stosunkowo jednorodnych pod względem przeznaczenia terenów mamy do czynienia z terenami o odmiennym sposobie zabudowy lub zagospodarowania, które uzupełniają lub wzbogacają dominujący na danym obszarze sposób przeznaczenia terenów, bądź z nim koegzystują.

W ramach każdej z 10 wyznaczonych na obszarze miasta **jednostek urbanistycznych** (o których mowa w rozdziale II-1.1. *Studium*) wyodrębniono **obszary funkcyjne**, które są podstawową jednostką opisową w zakresie kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta. Obszary funkcyjne zostały oznaczone symbolem jednostki urbanistycznej (A, B, C, D, E, F, G, H, I oraz J), w obrębie której położony jest dany obszar funkcyjny, oraz po myślniku - symbolem literowym opisującym sposób przeznaczenia terenów, dominujący na tym obszarze funkcyjnym.

Należy podkreślić, że **obszar funkcyjny** określony w *Studium* nie jest tożsamy z **terenem**, który jest wydzielany liniami rozgraniczającymi w planie miejscowym (zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*) – w ramach każdego obszaru funkcyjnego można wyodrębnić w planie miejscowym (w zależności od potrzeb) szereg terenów o odmiennym przeznaczeniu i o zróżnicowanych zasadach ich zagospodarowania – zgodnie z wytycznymi zawartymi w niniejszym *Studium*.

Przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, za zgodne z ustaleniami niniejszego *Studium* uznaje się:

- 1) utrzymanie przeznaczenia terenu określonego w obowiązującym, w dniu wejścia w życie niniejszego *Studium*, miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
- 2) utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenu i obiektów z nim związanych, niezależnie od docelowego kierunku zagospodarowania wskazanego w niniejszym *Studium*, przy czym za dotychczasowy sposób użytkowania uznaje się użytkowanie zgodne z ewidencją gruntów i budynków, wydanymi pozwoleniami na budowę oraz zgłoszonymi właściwemu organowi zmianami sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części; dotyczy to także pozostawienia w użytkowaniu leśnym terenu ze względu na brak zgody na przeznaczenie tego terenu na cele nierolnicze i nieleśne;
- 3) korygowanie przebiegu granic sąsiadujących ze sobą obszarów funkcyjnych z tolerancją ± 50 m, rozumiane jako ustalanie przeznaczenia terenu (lub jego części) zgodne z kierunkami zagospodarowania przestrzennego przewidzianymi w *Studium* dla sąsiedniego obszaru funkcyjnego, przy czym za sąsiedni obszar funkcyjny uznaje się obszar bezpośrednio przylegający, styczny przynajmniej w jednym punkcie lub położony po przeciwnej stronie drogi rozdzielającej obszary funkcyjne;
- 4) korygowanie minimalnych i maksymalnych parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w *Studium* dla poszczególnych obszarów funkcyjnych, w dostosowaniu do

- minimalnych i maksymalnych parametrów i wskaźników urbanistycznych występujących w obrębie danego obszaru funkcyjnego lub sąsiedniego obszaru funkcyjnego;
- 5) sporządzanie planu miejscowego obejmującego swymi granicami mniejszą powierzchnię, niż powierzchnia wyznaczonego w *Studium* obszaru funkcyjnego;
 - 6) korygowanie wskazanych na rysunku *Studium* przebiegów planowanych drogowych połączeń komunikacyjnych, bez konieczności prowadzenia połączenia w określonym na rysunku *Studium* przebiegu, przy czym dopuszcza się również odstąpienie od umieszczania tych połączeń komunikacyjnych planach;
 - 7) wydzielenie w planie miejscowym niezbędnych elementów towarzyszących, takich jak: zieleni urządzona i izolacyjna, drogi, place, parkingi, oraz obiekty i sieci infrastruktury technicznej i melioracji wodnych, jako odrębnych terenów, w ramach określonego w *Studium* obszaru funkcyjnego;
 - 8) o ile nie naruszy to przepisów odrębnych - dopuszczanie w granicach wszystkich wyznaczanych w planie terenów lokalizacji:
 - a) urządzeń budowlanych zapewniających możliwość użytkowania obiektów budowlanych zgodnie z przeznaczeniem określonym w planie (np. przyłącza i urządzenia instalacyjne, przejazdy, ogrodzenia, place postojowe i place pod śmietniki),
 - b) sieci i urządzeń infrastruktury technicznej o charakterze przesyłowym i rozdzielczym,
 - c) ścieżek rowerowych,
 - d) obiektów małej architektury,
 - e) zieleni o funkcjach ozdobnych, izolacyjnych lub rekreacyjnych,
 - f) terenowych urządzeń sportowych i rekreacyjnych, takich jak place zabaw i boiska;
 - 9) uwzględnianie zmian w gminnej ewidencji zabytków, rejestrze zabytków, w szczególności wpisów i skreśleń obszarów i obiektów odpowiednio z ewidencji rejestru zabytków;
 - 10) uwzględnianie zmian w zakresie objęcia obiektów i obszarów prawnymi formami ochrony przyrody, w szczególności wpisów i skreśleń wymienionych obszarów i obiektów z odpowiednich rejestrów i wykazów;
 - 11) uwzględnianie ustanowionych granic obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, wynikających z map zagrożenia powodziowego.

W *Studium* określono następujące rodzaje obszarów funkcyjnych:

1. Obszar funkcyjny mieszkalnictwa o niskiej intensywności zabudowy [MN]

Obszar funkcyjny o przeważającym udziale mieszkalnictwa o niskiej intensywności zabudowy - zabudowy jednorodzinnej (w rozumieniu przepisów odrębnych) oraz budynków wielorodzinnych o formie architektonicznej i gabarytach zbliżonych do budynku jednorodzinnej, ale o liczbie mieszkań większej niż 2.

- 1) dopuszcza się przeznaczenie maksymalnie 40 % powierzchni obszaru funkcyjnego jako terenów:
 - a) mieszkaniowo-usługowych,
 - b) usług i handlu,
 - c) użyteczności publicznej,
 - d) obsługi komunikacji drogowej,
 - e) kościołów i innych związków wyznaniowych,
 - f) zieleni publicznej,
 - g) sportu i rekreacji;
- 2) dla działek budowlanych położonych w granicach obszaru funkcyjnego, przeznaczonych pod zabudowę jednorodziną, określa się następujące parametry i wskaźniki urbanistyczne:
 - a) maksymalna intensywność zabudowy (uwzględniając ewentualne podpiwniczenie budynku):

- dla zabudowy wolnostojącej = 1,20,
 - dla zabudowy bliźniaczej = 1,40,
 - dla zabudowy szeregowej = 1,60,
- b) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy:
- dla zabudowy wolnostojącej = 0,30,
 - dla zabudowy bliźniaczej = 0,35,
 - dla zabudowy szeregowej = 0,40,
- c) minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej:
- dla zabudowy wolnostojącej = 40 %,
 - dla zabudowy bliźniaczej = 35 %,
 - dla zabudowy szeregowej = 30 %,
- d) maksymalna wysokość zabudowy = 12 m,
- e) minimalna powierzchnia nowo wydzielonych działek budowlanych:
- dla zabudowy wolnostojącej = 600 m²,
 - dla zabudowy bliźniaczej = 450 m²,
 - dla zabudowy szeregowej = 250 m².

2. Obszar funkcyjny mieszkalnictwa o wysokiej intensywności zabudowy [MW]

obszar funkcyjny o przeważającym udziale mieszkalnictwa o wysokiej intensywności zabudowy - zabudowy wielorodzinnej.

- 1) dopuszcza się przeznaczenie maksymalnie 40 % powierzchni obszaru funkcyjnego jako terenów:
 - a) zabudowy jednorodzinnej,
 - b) mieszkaniowo-usługowych,
 - c) zabudowy śródmiejskiej (wyłącznie na obszarze jednostki urbanistycznej „A” oraz na obszarze jednostek do niej przyległych – terenów położonych w promieniu nie większym niż 100 m od granic jednostki „A”),
 - d) usług i handlu,
 - e) użyteczności publicznej,
 - f) kościołów i innych związków wyznaniowych,
 - g) zieleni publicznej,
 - h) sportu i rekreacji,
 - i) obsługi komunikacji drogowej - parkingów i garaży;
- 2) dopuszcza się wyodrębnienie lokali użytkowych w parterach budynków mieszkalnych wielorodzinnych wielorodzinnej;
- 3) dla działek budowlanych położonych w granicach obszaru funkcyjnego określa się następujące parametry i wskaźniki urbanistyczne:
 - a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy = 0,40,
 - b) minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej = 25 %,
 - c) maksymalna wysokość zabudowy = 20 m, przy czym obowiązuje dostosowanie wysokości budynków do istniejącej zabudowy o takim samym sposobie użytkowania, usytuowanej w promieniu 100 m od granic działki budowlanej, na której planuje się usytuowanie zabudowy.

3. Obszar funkcyjny zabudowy śródmiejskiej [MS]

Obszar funkcyjny o przeważającym udziale zabudowy śródmiejskiej (w rozumieniu przepisów odrębnych), która tworzą budynki o sposobie użytkowania związanym z zaspokajaniem potrzeb mieszkaniowych i usługami (w tym użyteczności publicznej), przy czym te sposoby użytkowania lokali wyodrębnionych w budynku mogą występować w dowolnych proporcjach lub być wymiennym sposobem użytkowania. Obowiązuje dostosowanie charakteru zabudowy do historycznego otoczenia Starego Miasta, przy jednoczesnym dopuszczeniu współczesnych rozwiązań architektonicznych i materiałowych, takich jak przeszklenia strukturalne.

- 1) dopuszcza się przeznaczenie maksymalnie 40 % powierzchni obszaru funkcyjnego jako terenów:
 - a) użyteczności publicznej,
 - b) kościołów i innych związków wyznaniowych,
 - c) zieleni publicznej,
 - d) sportu i rekreacji,
 - e) obsługi komunikacji;
- 2) dla działek budowlanych położonych w granicach obszaru funkcyjnego określa się następujące parametry i wskaźniki urbanistyczne:
 - a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy = 1,00,
 - b) minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej = 0 %,
 - c) maksymalna wysokość zabudowy = 20 m, przy czym obowiązuje dostosowanie wysokości budynków do istniejącej zabudowy o takim samym sposobie użytkowania, usytuowanej w promieniu 100 m od granic działki budowlanej, na której planuje się usytuowanie zabudowy.

4. Obszar funkcyjny usług i handlu [U]

Obszar funkcyjny o przeważającym udziale zabudowy usługowej i handlowej o powierzchni sprzedaży nie przekraczającej 2000 m².

- 1) dopuszcza się przeznaczenie maksymalnie 40 % powierzchni obszaru funkcyjnego jako terenów:
 - a) zabudowy jednorodzinnej,
 - b) zabudowy wielorodzinnej,
 - c) zabudowy śródmiejskiej (wyłącznie na obszarze jednostki urbanistycznej „A” oraz na obszarze jednostek do niej przyległych – terenów położonych w promieniu nie większym niż 100 m od granic jednostki „A”),
 - d) mieszkaniowo-usługowe,
 - e) obiektów użyteczności publicznej,
 - f) tereny zieleni publicznej,
 - g) sportu i rekreacji,
 - h) obsługi komunikacji drogowej;
- 2) dopuszcza się mieszkania towarzyszące rozumiane jako lokale mieszkalne wydzielone w budynku usługowym, o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 40 % powierzchni całkowitej tego budynku;
- 3) dla działek budowlanych położonych w granicach obszaru funkcyjnego określa się następujące parametry i wskaźniki urbanistyczne:
 - a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy = 1,00,
 - b) minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej = 0 %,
 - c) maksymalna wysokość zabudowy = 20 m, przy czym obowiązuje dostosowanie wysokości budynków do istniejącej zabudowy o takim samym sposobie użytkowania, usytuowanej w promieniu 100 m od granic działki budowlanej, na której planuje się usytuowanie zabudowy.

5. Obszar funkcyjny użyteczności publicznej [UP]

Obszar funkcyjny o przeważającym udziale terenów i obiektów użyteczności publicznej, rozumianych jako obiekty administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, bezpieczeństwa publicznego, ratownictwa, kultury i sztuki, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, wychowania, opieki zdrowotnej, opieki społecznej i socjalnej, usług pocztowych, telekomunikacyjnych lub finansowych.

- 1) dopuszcza się przeznaczenie całości bądź części obszaru funkcyjnego jako terenów:
 - a) zabudowy wielorodzinnej,
 - b) zabudowy śródmiejskiej (wyłącznie na obszarze jednostki urbanistycznej „A” oraz na obszarze jednostek do niej przyległych – terenów położonych w promieniu nie większym niż 100 m od granic jednostki „A”),
 - c) sportu i rekreacji,
 - d) zamieszkania zbiorowego, ze szczególnym uwzględnieniem hoteli, schronisk, internatów i burs szkolnych,
 - e) kościołów i innych związków wyznaniowych.
- 2) maksymalna wysokość zabudowy = 20 m, przy czym obowiązuje dostosowanie wysokości budynków do istniejącej zabudowy o takim samym sposobie użytkowania, usytuowanej w promieniu 100 m od granic działki budowlanej, na której planuje się usytuowanie zabudowy.

6. Obszar funkcyjny sportu, rekreacji i turystyki [UST]

Obszar funkcyjny o przeważającym udziale terenów i obiektów sportu wyczynowego i amatorskiego, wychowania fizycznego, rehabilitacji oraz wypoczynku, rekreacji i turystyki.

- 1) dopuszcza się przeznaczenie całości bądź części obszaru funkcyjnego jako terenów:
 - a) zamieszkania zbiorowego, ze szczególnym uwzględnieniem hoteli i schronisk,
 - b) użyteczności publicznej,
 - c) wód powierzchniowych śródlądowych,
 - d) zieleni publicznej,
 - e) lasów;
- 2) dopuszcza się przeznaczenie maksymalnie 30 % powierzchni obszaru funkcyjnego jako terenów usług i handlu;
- 3) maksymalna wysokość zabudowy = 20 m, przy czym obowiązuje dostosowanie wysokości budynków do istniejącej zabudowy, usytuowanej w promieniu 100 m od granic działki budowlanej, na której planuje się usytuowanie zabudowy;
- 4) ze względu na indywidualny charakter obiektów sportu, rekreacji i turystyki pozostałe parametry i wskaźniki urbanistyczne pozostawia się do ustalenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
- 5) w przypadku obszarów funkcyjnych zlokalizowanych w granicach jednostek urbanistycznych „G” oraz „I” uwzględnia się potrzeby ochrony terenów narażonych na zalanie wodami powodzi, w tym wprowadzenie ograniczeń w zagospodarowaniu terenów (łącznie z zakazem zabudowy), przewidzianych w przepisach odrębnych;
- 6) w przypadku obszarów funkcyjnych zlokalizowanych w granicach jednostek urbanistycznych „E”, „G” oraz „I” uwzględnia się potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie, jak również stanowisk zwierząt, roślin i grzybów chronionych, w tym wprowadzenie ograniczeń w zagospodarowaniu terenów (łącznie z zakazem zabudowy), przewidzianych w przepisach odrębnych.

7. Obszar funkcyjny usług i handlu wielkopowierzchniowego [UC]

Obszar funkcyjny o przeważającym udziale usług i handlu wielkopowierzchniowego, rozumiany jako obszar rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

- 1) dopuszcza się przeznaczenie całości bądź części obszaru funkcyjnego jako terenów:

- a) zabudowy śródmiejskiej – wyłącznie w granicach jednostki urbanistycznej „A” przy zastrzeżeniu, że lokale mieszkalne mogą być lokalizowane wyłącznie powyżej pierwszej kondygnacji,
 - b) usług i handlu,
 - c) sportu i rekreacji,
 - d) zamieszkania zbiorowego, ze szczególnym uwzględnieniem hoteli,
 - e) użyteczności publicznej,
 - f) tereny zieleni urządzonej,
- 2) w granicach jednostki urbanistycznej „A”:
- a) zakazuje się wznoszenia budynków:
 - parterowych,
 - wykonanych w stalowej konstrukcji szkieletowej,
 - nie posiadających przeszkleń w elewacjach zewnętrznych,
 - b) obowiązuje nadanie obiektom charakteru miejskiej galerii handlowej, przy zastosowaniu materiałów budowlanych (w szczególności elewacyjnych) o wysokiej jakości i walorach estetycznych, takich jak okładziny z kamienia naturalnego, szkła, aluminium, blachy tytanowej, drewna oraz materiałów do nich posobnych
 - c) obowiązuje zastosowanie rozwiązań architektonicznych zapewniających estetyczny wgląd na dachy zespołu zabudowy z otaczających budynków o wysokościach przekraczających sześć kondygnacji naziemnych;
- 3) dla działek budowlanych położonych w granicach obszaru funkcyjnego określa się następujące parametry i wskaźniki urbanistyczne:
- a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy = 0,90,
 - b) minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej = 10 ,
 - c) maksymalna wysokość zabudowy = 18 m, przy czym dopuszcza się dominantę o maksymalnej wysokości = 21 m, przy maksymalnej powierzchni tej dominanty (liczonej w rzucie poziomym obrysu zewnętrznego dominanty, na wysokości stropu najwyższej kondygnacji budynku) nie większej niż 25 % powierzchni dachu budynku oraz nie większej niż 600 m²,
 - d) maksymalna wysokość zabudowy w granicach pozostałych jednostek urbanistycznych = 16 m.

8. Obszar funkcyjny rolnictwa [R]

Obszar funkcyjny o przeważającym udziale gruntów rolnych.

Dopuszcza się przeznaczenie całości bądź części obszaru funkcyjnego jako terenów

- 1) zabudowy jednorodzinnej,
- 2) zabudowy zagrodowej,
- 3) ogrodów działkowych.

9. Obszar funkcyjny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych [RU]

Obszar funkcyjny o przeważającym udziale usług z zakresu obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, rozumianych jako działalność związana z zaopatrzeniem gospodarstw rolnych, leśnych, hodowlanych i ogrodniczych w środki do produkcji, nawozy mineralne, środki ochrony roślin, pasze, nasiona oraz sprzedaż, wynajem i serwis maszyn i urządzeń rolniczych, a także produkty i usługi do nich podobne.

- 1) dopuszcza się przeznaczenie całości bądź części obszaru funkcyjnego jako terenów:
 - a) zabudowy jednorodzinnej,
 - b) zabudowy wielorodzinnej,

- c) usług i handlu,
 - d) sportu, rekreacji i turystyki;
- 2) dla działek budowlanych położonych w granicach obszaru funkcyjnego określa się następujące parametry i wskaźniki urbanistyczne:
- a) maksymalna intensywność zabudowy = 1,60,
 - b) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy = 0,80,
 - c) minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej = 0 %,
 - d) maksymalna wysokość zabudowy = 9 m.

10. Obszar funkcyjny zabudowy zagrodowej [RM]

Obszar funkcyjny o przeważającym udziale terenów zabudowy zagrodowej.

- 1) dopuszcza się przeznaczenie całości bądź części obszaru funkcyjnego jako terenów:
- a) zabudowy jednorodzinnej,
 - b) zabudowy wielorodzinnej,
 - c) usług i handlu,
 - d) sportu, rekreacji i turystyki;
- 2) maksymalna wysokość zabudowy = 12 m.

11. Obszar funkcyjny aktywności gospodarczej [AG]

Obszar funkcyjny o przeważającym udziale zabudowy aktywności gospodarczej, rozumianej jako zakłady przemysłowe, obiekty i urządzenia produkcyjne, logistyki, transportu, składowania i magazynowania oraz pozostałej działalności usługowej i handlowej, w tym rzemieślniczej.

- 1) dopuszcza się przeznaczenie maksymalnie 40 % powierzchni obszaru funkcyjnego jako terenów:
- a) użyteczności publicznej,
 - b) zieleni publicznej,
 - c) sportu i rekreacji,
 - d) zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej – w zakresie:
 - utrzymania istniejących lokali mieszkalnych,
 - mieszkań towarzyszących, rozumianych jako wydzielone lokale mieszkalne w budynku o innym sposobie użytkowania,
 - przeznaczania na cele mieszkaniowe obiektów lub ich części, które utraciły charakter przemysłowy, produkcyjny, gospodarczy, magazynowy lub usługowy;
- 2) dla działek budowlanych położonych w granicach obszaru funkcyjnego określa się następujące parametry i wskaźniki urbanistyczne:
- a) maksymalna intensywność zabudowy = 2,80,
 - b) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy = 0,70,
 - c) minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej = 10 %,
 - d) maksymalna wysokość zabudowy = 20 m lub w dostosowaniu do istniejącej, sąsiadującej zabudowy o takim samym sposobie użytkowania, przy czym wysokość tą mogą przekraczać części budynków i budowlanych urządzeń technicznych (kotłowni, pieców przemysłowych i innych, podobnych urządzeń), wolno stojących masztów antenowych oraz instalacji przemysłowych lub urządzeń technicznych.

12. Obszar funkcyjny wydobywania kopalin [PG]

Obszar funkcyjny o przeważającym udziale terenów wydobywania kopalin ze złoża przez co rozumie się poszukiwanie, rozpoznanie złóż oraz wydobywanie kopalin ze złoża na podstawie udzielonych koncesji, zgodnie z przepisami odrębnymi.

- 1) dopuszcza się przeznaczenie maksymalnie 30 % powierzchni obszaru funkcyjnego jako terenów usług i handlu;
- 2) w zakresie sposobu przeznaczenia terenów poeksploatacyjnych wynikającego z ustalonego kierunku rekultywacji dopuszcza się w szczególności przeznaczenie obszaru funkcyjnego jako terenów:
 - a) wód powierzchniowych śródlądowych,
 - b) zieleni publicznej,
 - c) lasów,
 - d) sportu, rekreacji i turystyki.

13. Obszar funkcyjny lasów [ZL]

Obszar funkcyjny o przeważającym udziale gruntów leśnych.

- 1) dopuszcza się przeznaczenie maksymalnie 10 % powierzchni obszaru funkcyjnego jako terenów:
 - a) zabudowy jednorodzinnej,
 - b) usług i handlu,
 - c) sportu, rekreacji i turystyki
 - d) obsługi komunikacji samochodowej - parkingów;
- 2) dopuszcza się przeznaczenie całości bądź części obszaru funkcyjnego jako terenów zieleni publicznej;
- 3) uwzględnia się potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie, jak również stanowisk zwierząt, roślin i grzybów chronionych, w tym wprowadzenie ograniczeń w zagospodarowaniu terenów (łącznie z zakazem zabudowy), przewidzianych w przepisach odrębnych;
- 4) w przypadku obszarów funkcyjnych zlokalizowanych w granicach jednostek urbanistycznych „E” oraz „F” uwzględnia się ograniczenia wynikające z ustanowienia terenów zamkniętych oraz ich stref ochronnych.

14. Obszar funkcyjny zieleni publicznej [ZP]

Obszar funkcyjny o przeważającym udziale zieleni publicznej, rozumianej jako tereny parków, parków leśnych, skwerów i zieleńców oraz terenów zielonych do nich podobnych.

Dopuszcza się przeznaczenie maksymalnie 20 % powierzchni obszaru funkcyjnego jako terenów:

- 1) zabudowy jednorodzinnej;
- 2) usług i handlu;
- 3) sportu, rekreacji i turystyki;
- 4) obsługi komunikacji samochodowej – parkingów,

przy czym dopuszczenie to nie dotyczy zabytkowych zespołów zieleni kształtowanej, takich jak planty miejskie.

15. Obszar funkcyjny ogrodów działkowych [ZD]

Obszar funkcyjny o przeważającym udziale ogrodów działkowych.

dopuszcza się przeznaczenie całości bądź części obszaru funkcyjnego jako terenów:

- 1) zabudowy jednorodzinnej;
- 2) usług i handlu;
- 3) sportu, rekreacji i turystyki;
- 4) obsługi komunikacji samochodowej – parkingów.

16. Obszar funkcyjny cmentarzy [ZC]

Obszar funkcyjny o przeważającym udziale terenów cmentarzy oraz związanych z nimi obiektów służących chowaniu zmarłych, organizacji uroczystości pogrzebowych i usług pogrzebowych.

- 1) dopuszcza się przeznaczenie całości bądź części obszaru funkcyjnego jako terenów:
 - a) zieleni publicznej,
 - b) kościołów i innych związków wyznaniowych;
- 2) dopuszcza się przeznaczenie maksymalnie 30 % powierzchni obszaru funkcyjnego jako terenów:
 - a) usług i handlu,
 - b) użyteczności publicznej,
 - c) obsługi komunikacji drogowej - parkingów;
- 3) ze względu na indywidualny charakter obiektów cmentarnych, minimalne i maksymalne parametry i wskaźniki urbanistyczne pozostawia się do ustalenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

17. Obszar funkcyjny terasy zalewowej w dolinie rzeki Bóbr [RZ]

Obszar funkcyjny o przeważającym udziale terenów położonych w terasie zalewowej w dolinie rzeki Bóbr, w szczególności tereny położone między linią brzegu a wałami przeciwpowodziowymi lub naturalnym, wysokim brzegiem, a także otaczające je tereny łąk, gruntów ornych, gruntów zadrzewionych i zakrzewionych, wód śródlądowych oraz nieużytków.

- 1) uwzględnia się potrzeby ochrony terenów narażonych na zalanie wodami powodzi, w tym wprowadzenie ograniczeń w zagospodarowaniu terenów (łącznie z zakazem zabudowy), przewidzianych w przepisach odrębnych;
- 2) uwzględnia się potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie, jak również stanowisk zwierząt, roślin i grzybów chronionych, w tym wprowadzenie ograniczeń w zagospodarowaniu terenów (łącznie z zakazem zabudowy), przewidzianych w przepisach odrębnych;
- 3) dopuszcza się przeznaczenie części obszaru funkcyjnego położonej poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią, a także poza zasięgiem zalewów wód powodziowych $Q_{1\%}$ i $Q_{10\%}$ od rzeki Bóbr, jako terenów sportu, rekreacji i turystyki;
- 4) *na obszarze jednostki urbanistycznej „I” dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z energii słońca (systemów fotowoltaicznych) o mocy przekraczającej 100 kW, zgodnie z oznaczeniami na rysunku studium.*

18. Obszar funkcyjny wód powierzchniowych śródlądowych [WS]

Obszar funkcyjny o przeważającym udziale terenów wód powierzchniowych śródlądowych.

- 1) dopuszcza się przeznaczenie całości bądź części obszaru funkcyjnego jako terenów:
 - a) sportu, rekreacji i turystyki,
 - b) budowli hydrotechnicznych,
 - c) zieleni publicznej;
- 2) dopuszcza się przeznaczenie maksymalnie 30 % powierzchni obszaru funkcyjnego jako terenów:
 - a) usług i handlu,
 - b) użyteczności publicznej,
 - c) obsługi komunikacji drogowej – parkingów.

19. Obszar funkcyjny obsługi komunikacji drogowej [KS]

Obszar funkcyjny o przeważającym udziale terenów obsługi komunikacji drogowej, rozumianej jako obiekty i urządzenia związane z obsługą ruchu samochodowego i pasażerów, w szczególności: stacje diagnostyki i napraw, warsztaty i myjnie samochodowe, wypożyczalnie pojazdów, stacje dystrybucji paliw, parkingi terenowe i garaże oraz motele.

- 1) dopuszcza się przeznaczenie całości bądź części obszaru funkcyjnego jako terenów:
 - a) usług i handlu,
 - b) zabudowy wielorodzinnej,
 - c) zabudowy śródmiejskiej (wyłącznie na obszarze jednostki urbanistycznej „A” oraz na obszarze jednostek do niej przyległych – terenów położonych w promieniu nie większym niż 100 m od granic jednostki „A”);
- 2) w zależności od przyjętego kierunku przekształceń funkcyjnych obszaru, minimalne i maksymalne parametry i wskaźniki urbanistyczne pozostawia się do ustalenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

20. Obszar funkcyjny transportu kolejowego [TK]

Obszar funkcyjny o przeważającym udziale terenów transportu kolejowego, takich jak: linie kolejowe, drogi szynowe wewnątrzzakładowe i bocznicę, stacje i dworce oraz inne budowle kolejowe, w tym budowle służące do prowadzenia ruchu kolejowego, utrzymania linii kolejowych oraz obsługi kolejowego ruchu pasażerskiego i towarowego.

- 1) dopuszcza się przeznaczenie całości bądź części obszaru funkcyjnego jako terenów:
 - a) usług i handlu,
 - b) użyteczności publicznej,
 - c) obsługi komunikacji drogowej,
 - d) zieleni publicznej;
- 2) w zależności od przyjętego kierunku przekształceń funkcyjnych obszaru, minimalne i maksymalne parametry i wskaźniki urbanistyczne pozostawia się do ustalenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

21. Obszar funkcyjny infrastruktury technicznej [IT]

Obszar funkcyjny o przeważającym udziale terenów infrastruktury technicznej, rozumianej jako sieci i urządzenia (w tym sieci o charakterze magistralnym oraz rozdzielczym): wodociągowe, kanalizacyjne, elektroenergetyki, ciepłownictwa, gazownictwa oraz telekomunikacji i teleinformatyki a także tereny i obiekty gospodarowania odpadami, przy czym uwzględnia się również zabudowę związaną z utrzymaniem, zarządzaniem oraz obsługą techniczną i administracyjną sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.

Minimalne i maksymalne parametry i wskaźniki urbanistyczne pozostawia się do ustalenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego – sposób zagospodarowania terenów, jak również formę i gabaryty budynków, obiektów, urządzeń i instalacji infrastruktury technicznej należy dostosować do ich parametrów technicznych oraz wymagań wynikających z przepisów odrębnych.

III-3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

Na obszarze miasta Bolesławiec najbardziej zagrożonymi komponentami środowiska są: powietrze atmosferyczne i klimat akustyczny. Stan środowiska opisano w rozdziale II-3. *Studium*.

Cele ochrony środowiska na obszarze Gminy Miejskiej Bolesławiec dotyczą zachowania standardów środowiska we wszystkich jego aspektach. W planach miejscowych należy zapewnić utrzymanie standardów środowiska poprzez wprowadzenie wymogu utrzymania poziomu emisji substancji (wprowadzonych bezpośrednio lub pośrednio w wyniku działalności człowieka do wód, powietrza, gleby lub ziemi) oraz emisji energii (takich jak: hałas, wibracje, gazy, pyły, substancje złowne, ścieki, niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne) na poziomie nie wyższym niż określony w przepisach wydanych na podstawie ustawy - *Prawo ochrony środowiska*.

Do działań priorytetowych, związanych ze zwalczaniem negatywnych zjawisk mających wpływ na stan środowiska atmosferycznego i klimatu akustycznego miasta należy zaliczyć:

- rozwój miejskiego systemu zaopatrzenia w energię cieplną w taki sposób, aby umożliwić podłączenie do tego systemu jak największą ilość obiektów budowlanych, na jak najkorzystniejszych (w stosunku do innych, indywidualnych źródeł zaopatrzenia w ciepło) warunkach ekonomicznych,

- restrykcyjne przestrzeganie wymogów ochrony środowiska, w szczególności do zakładów produkcyjnych, które są źródłem emisji największej ilości gazów i pyłów do atmosfery,
- promocja tzw. „wysokich technologii” produkcji,
- w przypadku indywidualnych źródeł grzewczych - stymulowanie procesu przechodzenia użytkowników z ogrzewania opartego na paliwach stałych na rzecz źródeł grzewczych o wysokiej sprawności spalania i niskiej emisji do atmosfery,
- promowanie rozwoju systemów wytwarzania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych i dążenie do jak największego udziału tych źródeł w systemie zaopatrzenia miasta w energię,
- w okresie grzewczym - intensywna i skuteczna kontrola oraz eliminacja przypadków stosowania niedozwolonych materiałów i substancji do celów grzewczych (spalanie opon, tworzyw sztucznych i innych, nieprzeznaczonych do spalania energetycznego materiałów i substancji, które stanowią źródło zagrożeń dla środowiska i zdrowia ludzi),
- udrożnienie systemu transportowego miasta, w szczególności na przebiegu drogi krajowej nr 94 i dróg wojewódzkich nr 297, 350 i 363 (likwidacja tzw. „wąskich gardeł”),
- wyprowadzenie jak największej części ruchu tranzytowego poza obszar miasta (w szczególności poprzez realizację wschodniej obwodnicy miasta),
- poprawa stanu nawierzchni dróg i modernizacja torowisk kolejowych.

Wyżej wymienione działania często wykraczają poza zakres możliwy do realizacji i wyegzekwowania na poziomie planowania miejscowego, powinny jednak stać się elementem szerszej i perspektywicznej polityki strategicznej miasta. W zakresie wykraczającym poza władztwo planistyczne Gminy Miejskiej Bolesławiec oraz poza kompetencje przyznane samorządowi na mocy ustaw, realizacja wyżej wymienionych celów powinna być realizowana poprzez ścisłą współpracę z samorządami powiatu i województwa, jak również z organami państwowymi.

W zakresie ochrony przyrody konieczne jest uwzględnienie w planach miejscowych najcenniejszych elementów środowiska przyrodniczego. Na obszarze Bolesławca są to przede wszystkim obszary i obiekty już objęte ochroną prawną:

- pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej,
- siedliska przyrodnicze podlegające ochronie,
- gatunki zwierząt roślin i grzybów chronionych,

Ponadto ochroną należy uwzględnić w planach miejscowych taki sposób zagospodarowania terenów cennych przyrodniczo, aby zachować ich walory naturalne i chronić występującą na ich obszarze bioróżnorodność. Dotyczy to przede wszystkim:

- Doliny Bobru wraz z holocenijskimi tarasami zalewowymi i występującymi fragmentarycznie łąkami: wierzbowymi, topolowymi, olszowymi i jesionowymi oraz fragmentem grądu środkowoeuropejskiego oraz kompleksami zbiorników wodnych,
- historycznie ukształtowanych zespołów zieleni: plantów, zabytkowych parków i cmentarzy oraz parków leśnych,
- ok. 450 ha ok. gruntów leśnych na obszarze miasta, a w szczególności leśną strefę południową, obejmującą Lasy Bolesławieckie, które stanowią pozostałość Puszczy Zgorzelecko-Bolesławieckiej z fragmentami kwaśnej buczyny,
- Doliny Złotego Strumienia (Młynówki).

W celu zachowania ciągłości i funkcjonalności ekologicznego systemu przestrzennego gminy powinno się prowadzić następujące działania:

- uwzględnianie wymogów ochrony obiektów i obszarów przyrodniczych (zabytkowe zespoły zieleni parkowej i cmentarnej, pomniki przyrody, siedliska przyrodnicze, stanowiska zwierząt, roślin i grzybów objęte formami ochrony prawnej) w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- w miarę możliwości i potrzeb obejmowanie obszarów i obiektów o wyróżniających się walorach przyrodniczych ochroną prawną w formie użytków ekologicznych lub stanowisk dokumentacyjnych,

- dążenie do eliminacji rodzajów inwestycji negatywnie oddziałujących na obszary przyrodniczo cenne i na krajobraz naturalny, a w razie braku rozwiązań alternatywnych (możliwości wyboru innej lokalizacji) - stosowanie rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych minimalizujących zidentyfikowane „negatywne oddziaływanie na wyżej wymienione obszary oraz realizacja działań kompensujących utratę wartości przyrodniczych,
- odtwarzanie (renaturalizacja) siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków wymagających prowadzenia tego typu działań,
- w dolinie Bobru:
 - ✓ zapewnienie w niezbędnym zakresie ochrony przykorytowych, zalewowych obszarów doliny Bobru poprzez eliminację form zagospodarowania przestrzennego wpływających negatywnie na walory przyrodnicze lub utrudniających ochronę przeciwpowodziową,
 - ✓ zwiększanie powierzchni podmokłych obszarów łąkowych i pastwiskowych w obszarze doliny Bobru oraz na terenach bezodpływowych,
 - ✓ dążenie do odtworzenia lasów łąkowych i olsowych w dolinie Bobru i obniżeniach bezodpływowych,
 - ✓ wypracowanie zasad prowadzenia gospodarki na zbiornikach wodnych z uwzględnieniem zachowania ich walorów florystycznych i faunistycznych,
- realizacja programu zwiększania zadrzewień i terenów zielonych oraz przeciwdziałanie rozdrobnieniu ekosystemów leśnych.

W zakresie ochrony krajobrazu kulturowego należy podejmować działania zmierzające do wyeksponowania najwartościowszych elementów zagospodarowania przestrzennego miasta (przede wszystkim Stare Miasto z zachowanymi pozostałościami murów obronnych i plantami oraz historyczne zespoły zabudowy śródmiejskiej i przemysłowej) i obiektów wyróżniających się w panoramie miasta, decydujących o jego identyfikacji (przede wszystkim: wiadukt kolejowy nad rzeką Bóbr, Ratusz, Sanktuarium Maryjne p.w. Wniebowziętej Matki Kościoła, kościół p.w. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy). Wyżej wymienione obiekty i obszary powinny być w planach miejscowych chronione przed wprowadzaniem nowych elementów zagospodarowania przestrzennego, które mogłyby w szczególności przesłaniać lub zdominować gabarytami lub wysokością cenne obiekty i obszary. Ponadto w odniesieniu do nowych inwestycji lokalizowanych na obszarach cennych krajobrazowo należy wyegzekwować ich odpowiednie walory urbanistyczne, architektoniczne i estetyczne, w celu zapewnienia ich harmonijnego wkomponowania w otoczenie. W szczególnych przypadkach dopuszcza się wprowadzenie innowacyjnych pod względem formy architektonicznej i użytych materiałów budowlanych obiektów, które mogłyby stać się elementami w istotny wzbogacającymi panoramę miasta (przy uwzględnieniu zasady poszanowania dla historii i tradycji budowlanej miasta).

Bezwzględną ochroną należy otoczyć ukształtowane historycznie zespoły zieleni (założenia parkowe i cmentarne oraz tzw. parki leśne). Dopuszcza się w granicach tych założeń prowadzenie działań zmierzających do ich restauracji i rehabilitacji, jak również prace odtworzeniowe. Dopuszcza się również wzbogacenie programu funkcjonalno-użytkowego tychże założeń parkowych i cmentarnych (tworzenie ogrodów tematycznych, wprowadzanie nowych elementów zagospodarowania tych terenów, zwiększających ich atrakcyjność, takich jak: oczka wodne, obiekty małej architektury, sceny letnie i amfiteatry, place zabaw, ścieżki zdrowia i terenowe urządzenia służące uprawianiu kultury fizycznej a także obiekty do nich podobne).

Gmina Miejska Bolesławiec nie posiada statusu uzdrowiska albo obszaru ochrony uzdrowiskowej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. *o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych*, w związku z czym w niniejszym Studium nie określono Obszary oraz zasady ochrony uzdrowisk.

III-4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Zgodnie z treścią art. 7 ustawy z 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, formami ochrony zabytków są:

- wpis do rejestru zabytków,
- uznanie za pomnik historii,
- utworzenie parku kulturowego,

- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

W myśl przepisów art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się w szczególności ochronę:

- *zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru i ich otoczenia;*
- *innych zabytków nieruchomości, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków;*
- *parków kulturowych.*

Gmina Miejska Bolesławiec dysponuje „Gminnym Programem Opieki nad Zabytkami Miasta Bolesławiec na lata 2014 - 2018”, przyjętym uchwałą Nr LV/458/2014 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 29 października 2014 r. (dalej: „GPOZ”) Prezydent Miasta ma obowiązek sporządzania co dwa lata sprawozdań z realizacji GPOZ. Dla potrzeb dokonania oceny stopnia realizacji GPOZ należy prowadzić monitoring działań podejmowanych dla realizacji poszczególnych celów określonych w dokumencie, w zakresie obejmującym:

- *sprawozdanie z wykonania zadań przyjętych do realizacji w okresie czteroletnim obowiązywania GPOZ, w tym zadań wprowadzonych do Wieloletniego Programu Finansowego;*
- *ocena efektywności działań na rzecz dziedzictwa kulturowego oraz związanych z opieką nad zabytkami w uwzględnionych w GPOZ działaniach ciągłych, wykraczających poza czteroletni okres jego obowiązywania..*

W niniejszym *Studium* uwzględniono wymogi ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków poprzez wskazanie obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków, dla których zakres ochrony ustalono w decyzji o wpisie do rejestru zabytków. Dla najcenniejszych historycznie zespołów zabudowy i zieleni kształtowanej wyznaczono w *Studium* **strefy ochrony konserwatorskiej – ścisłej**, którymi objęto:

- obszar Starego Miasta,
- historyczny zespół przędzalni bawełny Spinnerei und Weberei „Concordia” przy ul. Orlej 3,
- grodzisko kasztelańskie w rejonie ul. Topolowej i Akacjowej (osiedle „Staszica”).

Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków podlegają bezwzględnej ochronie, której zakres określają przepisy ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* oraz treść decyzji obejmującej zabytek (a także jego otoczenie) wpisem do rejestru zabytków.

Zgodnie z art. 39 ust 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo Budowlane*, prowadzenie robót budowlanych przy obiekcie budowlanym wpisanym do rejestru zabytków lub na obszarze wpisanym do rejestru zabytków wymaga, przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, uzyskania pozwolenia na prowadzenie tych robót, wydanego przez właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Ponadto wskazuje się do objęcia ochroną w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wszystkie obiekty i obszary ujęte w gminnej ewidencji zabytków. Na obszarach koncentracji obiektów i obszarów ujętych w gminnej ewidencji zabytków w *Studium* **strefę ochrony konserwatorskiej – podstawowej**, w granicach której:

- ochronie konserwatorskiej podlegają w szczególności zachowane, oryginalne elementy budynków, w tym: bryła, forma dachu, kompozycja i wystrój elewacji, forma, kształt i obramienia otworów okiennych i drzwiowych, stolarka okienna i drzwiowa, układ przestrzenny wewnątrz oraz elementy wyposażenia i wystroju,
- obowiązuje kolorystyka stolarki okiennej oraz jej podziały z pełnoplastycznymi elementami konstrukcyjnymi ramiaków zgodne z pierwotnie zastosowanymi (wykluczony podział międzyszybowy),
- obowiązuje nawiązanie formą architektoniczną nowej zabudowy do cech charakterystycznych budynków ujętych w gminnej ewidencji zabytków, takich jak: rozplanowanie, gabaryty i sposób ukształtowania bryły budynku, użyte materiały budowlane i kolorystyka, wystrój i kompozycja elewacji oraz stolarka okienna i drzwiowa.

Przewiduje się bieżącą weryfikację i aktualizację gminnej ewidencji zabytków, a w szczególności objęcie ochroną obiektów i obszarów zabytkowych, figurujących w wykazie wojewódzkiego konserwatora zabytków. Są to przede wszystkim:

- cmentarz wojenny im. M. Kutuzowa przy ul. II Armii Wojska Polskiego,
- budynek przy ul. Piaskowej 2.

W zakresie ochrony zabytków archeologicznych w *Studium* **strefę ochrony konserwatorskiej – zabytków archeologicznych**, obejmującą niemal cały obszar miasta z wyłączeniem jego części zlokalizowanej po południowej stronie drogi krajowej nr 94 (ul. II Armii Wojska Polskiego) oraz na wschód od drogi wojewódzkiej nr 350 (ul. Widok), w granicach której:

- przedmiotem ochrony są zabytki archeologiczne,
- dla inwestycji związanych z pracami ziemnymi wymagane jest prowadzenie badań archeologicznych zgodnie z przepisami ustawy o zabytkach i opiece nad zabytkami,
- zasady postępowania w przypadku odkrycia (w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych) przedmiotów, co do których istnieje przypuszczenie, że są one zabytkiem, a także zasady prowadzenia badań archeologicznych oraz kwalifikacje osób uprawnionych do prowadzenia tych badań określają przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

W przypadku wykreślenia obiektu lub obszaru odpowiednio z rejestru zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków, odnoszące się do tego obiektu lub obszaru oznaczenie i ustalenia zawarte w *Studium* stają się nieobowiązujące.

W przypadku ujęcia obiektu lub obszaru nie uwzględnionego w niniejszym *Studium*, odpowiednio w rejestrze zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków, uwzględnienie wymogów ochrony tego obiektu lub obszaru w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego nie narusza ustaleń *Studium*.

III-5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

III-5.1. Kierunki rozwoju systemów komunikacji drogowej

Sieć drogowa na obszarze miasta jest systematycznie modernizowana i rozbudowywana. Przewiduje się:

- budowę wschodniej obwodnicy Bolesławca, o której mowa w rozdziale III-7. *Studium*;
- przebudowę (poszerzenie) lub budowę drugiej, biegnącej równolegle przeprawy przez rzekę Bóbr w ciągu drogi krajowej nr 94,
- przebudowę wiaduktu kolejowego w rejonie skrzyżowania z ulicami: S. Staszica – Grunwaldzka oraz T. Kościuszki – Tamka,
- budowę centrum przesiadkowego w rejonie dworca kolejowego przy ul. Bolesława Chrobrego, o której mowa w rozdziale III-6. *Studium*,
- *budowę skrzyżowania w formie ronda w ciągu drogi krajowej nr 94 (skrzyżowanie z ul. Modłową), z możliwością przebudowy drogi w sposób umożliwiający alternatywne skomunikowanie terenów położonych przy ul. Staroszkolnej, po północnej stronie ul. A. Cieszkowskiego.*
- w niezbędnym zakresie - stopniową rozbudowę układu dróg miejskich, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów przewidzianych pod rozwój zabudowy mieszkaniowej zlokalizowanych na zachód od osiedli „Przylesie” i „Kwiatowe” (jednostka urbanistyczna „H”), w rejonie ulic: Piastów i B. Kosiby (jednostka urbanistyczna „D”) oraz ulic: Służowej, Spacerowej i Zabobrze (jednostka urbanistyczna „G”).

W planach miejscowych należy dążyć do zapewnienia odpowiedniej liczby miejsc do parkowania na działce budowlanej z którą związany jest obiekt, któremu te miejsca towarzyszą (w tym miejsc do parkowania zlokalizowanych w garażach).

Zaleca się, aby w planach miejscowych określać minimalną liczbę miejsc do parkowania dla obszarów, na których planuje się nową zabudowę w ilości nie mniejszej niż:

- *1 stanowisko na 1 mieszkanie, przy czym należy dążyć do uzyskania wskaźnika 2 miejsc do parkowania na 1 mieszkanie,*

- 1 stanowisko na 4 miejsca noclegowe w budynkach zamieszkania zbiorowego takich jak hotel, motel, hostel, pensjonat, schronisko, lub inne miejsce krótkotrwałego zakwaterowania,
- 1 stanowisko na 25 m² powierzchni użytkowej zabudowy usługowej ogólnodostępnej lub bezpośrednio związanej z obsługą klientów (nie wliczając zaplecza magazynowego, technicznego, biurowego i socjalnego),
- 1 stanowisko na 50 m² powierzchni sprzedaży w obiektach handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²,
- 1 stanowisko na 4 stanowiska pracy, a w przypadku zakładów pracujących w systemie zmianowym - 1 stanowisko na 4 stanowiska pracy na jednej zmianie.

Powyższe, rekomendowane w studium wskaźniki minimalnej liczby miejsc do parkowania mogą być dostosowywane w sporządzanych planach miejscowych do lokalnych warunków zabudowy i zagospodarowania poszczególnych terenów, jak również do ustaleń obowiązujących dotychczas na danym obszarze planów miejscowych.

W planach miejscowych dopuszcza się także odstępianie od określania minimalnej liczby miejsc do parkowania w przypadkach uzasadnionych istniejącym sposobem zabudowy i zagospodarowania terenów (ze szczególnym uwzględnieniem obszarów funkcyjnych położonych w granicach jednostki urbanistycznej „A” oraz jednostek przyległych, charakteryzujących się zwartym, średniojskim charakterem zabudowy).

Liczbę miejsc przeznaczonych na parkowanie pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową należy ustalać:

- na drogach publicznych, w strefach zamieszkania oraz w strefach ruchu – w ilości określonej w przepisach ustawy o drogach publicznych,
- na pozostałych terenach – w ilości co najmniej 4% ogólnej liczby miejsc do parkowania, lecz nie mniej niż 1 stanowisko, jeżeli ogólna liczba tych stanowisk wynosi więcej niż 5, przy czym na terenach zabudowy jednorodzinnej dopuszcza się brak miejsc przeznaczonych na parkowanie pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową.

III-5.2. Kierunki rozwoju systemów komunikacji kolejowej

W ramach „Wstępnego studium wykonalności dla przedłożenia linii dużych prędkości Warszawa - Łódź - Poznań - Wrocław do granicy z Niemcami w kierunku Berlina oraz do granicy z Republiką Czeską w kierunku Pragi” (projekt POIŚ 7.1-26 pn. „Analiza kierunków rozwoju sieci kolejowej w Polsce z uwzględnieniem ograniczeń w węzłach kolejowych”) przedstawiono osiem wariantów przebiegu KDP z Wrocławia do granicy Państwa w kierunku Pragi, w tym wariant przebiegający przez miasto Bolestawiec. Na odcinku Miłkowice - Węgliniec wykorzystana zostanie istniejąca linia nr 272, przy czym przewiduje się budowę obwodnic stacji Chojnów i Bolestawiec.

Proponowana trasa przebiegu KDP na obszarze miasta przecina tereny położone na północ od zabudowań osiedla „Przylesie” (jednostka urbanistyczna „H”), w rejonie skrzyżowania linii nr 272 z drogą wojewódzką nr 350 (ul. Widok) oraz tereny położone na północ od zbiornika wodnego (stanowiącego pozostałość po dawnym wyrobisku – żwirowni „Wizów”) i na południe od osiedla socjalnego przy ul. T. Kosciuszki, przecinając drogę wojewódzką nr 297. Proponowana przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. trasa magistrali koliduje z przyjętymi w niniejszym Studium kierunkami zagospodarowania przestrzennego, jak również ze sposobem przeznaczenia i zagospodarowania terenów przyjętym w obowiązujących planach miejscowych.

Dotychczas proponowane warianty przebiegu KDP mają charakter orientacyjny - trasa zostanie ostatecznie określona w przyszłości, a termin realizacji inwestycji nie jest znany.

Przewiduje się modernizację i rozbudowę linii kolejowej nr 282 E-30 do podwyższonych prędkości oraz modernizację istniejącego dworca kolejowego. Ponadto zakłada się kontynuację prac związanych z rehabilitacją terenów Dworca Wschodniego, zgodnie z założeniami wynikającymi z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Docelowo tereny te powinny uzyskać nowe walory funkcyjne i przestrzenne.

III-5.3. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej

W zakresie rozwoju systemów infrastruktury technicznej przewiduje się:

- realizację małych elektrowni wodnych (MEW) na rzece Bóbr;
- realizację instalacji fotowoltaicznych w rejonie oczyszczalni ścieków „Graniczna”;

- budowę linii elektroenergetycznej 110 kV relacji: S-320 - projektowany GPZ Bolesławiec - Modłowa (wraz z projektowanym GPZ);
- budowę gazociągu wysokiego ciśnienia MOP 8,4 MPa relacji: Granica Rzeczypospolita Polska (Lasów) – Taczalin – Radakowice – Gałów – Wierzchowice, wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie województwa dolnośląskiego (*brak na obecnym etapie jednoznacznego wskazania trasy tego gazociągu - preferuje się przebieg inwestycji wzdłuż istniejącego gazociągu DN 300, w jego bezpośredniej bliskości*).

Przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić warunki wynikające z Rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie w zakresie ustanowionych dla gazociągów stref kontrolowanych.

Ponadto przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić ustanowione strefy ochronne dla ujęć wód podziemnych:

- dla ujęcia SUW Rakowice - Rozporządzeniem Nr 8/2010 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej We Wrocławiu z dnia 17 grudnia 2010 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wód podziemnych w Rakowicach, na terenie gminy Bolesławiec, powiat bolesławiecki, województwo dolnośląskie (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2011 r. Nr 6, poz. 64), zmienionego Rozporządzeniem Nr 11/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej We Wrocławiu z dnia 18 września 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2013 r., poz. 5027),
- dla ujęcia SUW Modłowa - Rozporządzeniem Nr 6/2010 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej We Wrocławiu z dnia 17 grudnia 2010 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej przy ul. Modłowej w Bolesławcu, gmina Bolesławiec, powiat bolesławiecki, województwo dolnośląskie (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2011 r. Nr 6, poz. 62),
- dla ujęcia SUW Nowe ustanowiono strefy ochronne Rozporządzeniem Nr 7/2010 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej We Wrocławiu z dnia 17 grudnia 2010 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wód podziemnych „Nowe” przy ulicy Łasickiej 53 w Bolesławcu, gmina Bolesławiec, powiat bolesławiecki, województwo dolnośląskie (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2011 r. Nr 6, poz. 63).

Ponadto zakłada się systematyczną rozbudowę systemów infrastruktury technicznej w sposób zapewniający docelowo obsługę wszystkim terenom wyznaczonym pod zainwestowanie, na zasadach określonych w przepisach odrębnych.

III-6. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

W zakresie rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym na obszarze miasta Bolesławiec, przewiduje się:

- budowę centrum przesiadkowego – zintegrowanych przystanków komunikacji kolejowej i autobusowej w rejonie Dworca PKP Bolesławiec przy ul. Bolesława Chrobrego, na wysokości Pl. Wolności;

Budowa centrum przesiadkowego przyczyni się do poprawy jakości obsługi komunikacyjnej pasażerów. Obecnie dworzec kolejowy przy ul. Bolesława Chrobrego i dworzec autobusowy przy ul. Wesolej 1 dzieli odległość ponad pół kilometra. Inwestycja pozwoli także na docelowe zagospodarowanie obszaru obecnego dworca autobusowego funkcjami śródmiejskimi (mieszkalnictwo, handel, usługi).

- wspieranie rozwoju instalacji wytwarzających energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii poprzez realizację:

- ✓ **małych elektrowni wodnych (MEW) na rzece Bóbr**

Budowa MEW przewidziana jest w trzech lokalizacjach: w rejonie ul. Mostowej, w rejonie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji – Ośrodka Wodno-Sportowego przy ul. Spacerowej oraz w rejonie dawnego jazu położonego przy granicy administracyjnej miasta z obrębami wsi Bolesławice, Krępnica i Łąka;

- ✓ **instalacji fotowoltaicznych**

Budowa instalacji fotowoltaicznych przewidziana jest w sąsiedztwie oczyszczalni ścieków „Graniczna”.

Lokalizację wyżej wymienionych inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym oznaczono na rysunku *Studium*.

Dopuszcza się odstępianie od realizacji wyżej wymienionych inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym w opisanym kształcie i lokalizacji wskazanej na rysunku *Studium*:

- w przypadku centrum przesiadkowego - jeżeli realizacja tych inwestycji celu publicznego nie będzie leżała w interesie publicznym lub przekraczała możliwości budżetowe Gminy Miejskiej.
- w przypadku MEW **i instalacji fotowoltaicznych** - jeżeli decyzja taka wynikać będzie z dokonanej oceny oddziaływania na środowisko przedmiotowych inwestycji lub realizacja tych inwestycji celu publicznego nie będzie leżała w interesie publicznym, jak również w interesie ekonomicznym podmiotu realizującego inwestycję.

Dopuszcza się, na całym obszarze miasta Bolesławiec, realizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym przyjętych do realizacji w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Miejskiej Bolesławiec, a także zadań doraźnych, wynikających z potrzeb własnych samorządu lub poprawy jakości życia mieszkańców.

III-7. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW ZAWIERAJĄCYCH ZADANIA RZĄDOWE, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU KRAJOWYM

W niniejszym Studium uwzględnia się zadania z zakresu inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym i wojewódzkim, których listę przedstawiono w rozdziale II-14 Studium, zgodnie z ustaleniami „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, Perspektywa 2020” przyjętego uchwałą Nr XLVIII/1622/14 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 marca 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z dnia 22 maja 2014 r., poz. 2448) oraz zgodnie z wnioskami do Studium wniesionymi przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego.

Obszarami rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym i wojewódzkim w granicach administracyjnych miasta Bolesławiec są:

- *linia kolejowa E 30 (etap II. pilotażowe wdrożenie ERTMS/ETCS i ERTMS/GSM-R w Polsce na odcinku Legnica - Węgliniec – Bielawa Dolna oraz modernizacja linii kolejowej E30/CE30 na odcinkach Zgorzelec/Bielawa Dolna – Wrocław oraz Węgliniec - Legnica),*
- *droga wojewódzka nr 297 (przebudowa tej drogi wraz z obwodnicą Bolesławca - etapy II i III).*

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego, w obecnie obowiązującym szczegółowym wykazie zadań przewidzianych do finansowania w ramach kwot wydatków ujętych Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Dolnośląskiego ujęte jest zadanie „Połączenie miast Dolnego Śląska - budowa południowo wschodniego obejścia Bolesławca”, natomiast północna część obwodnicy Bolesławca nie znajduje się w aktualnych programach wojewódzkich, dlatego też należy traktować jej realizację jako postulowaną.

Zadanie pod nazwą „Likwidacja obszarów wykluczenia informacyjnego i budowa Dolnośląskiej Sieci Szkieletowej” oznaczono jako zadanie zrealizowane. Trasy Dolnośląskiej Sieci Szerokopasmowej prezentowane są na Dolnośląskim Geoportalu (<http://geoportal.dolnyslask.pl/imap/>). Na obszarze bolesławca trasa przebiega w śladzie linii kolejowej nr 282 oraz częściowo wzdłuż drogi krajowej nr 95 (odcinek ul. A. Cieszkowskiego od linii kolejowej nr 282 w kierunku ronda w Kruszynie).

Dla projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia MOP 8,4 MPa relacji: Granica Rzeczypospolita Polska (Lasów) – Taczalin – Radakowice – Gałów – Wierzchowice brak jest na obecnym etapie jednoznacznego wskazania trasy tego gazociągu (przy preferowanym przebiegu inwestycji wzdłuż istniejącego gazociągu DN 300, w jego bezpośredniej bliskości).

Dopuszcza się odstępianie od realizacji wyżej wymienionych inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w opisanym kształcie i lokalizacji wskazanej na rysunku *Studium*, jeżeli decyzja taka wynikać będzie ze zmian w strategii energetycznej państwa i województwa lub z innych przyczyn realizacja wyżej wymienionych inwestycji celu publicznego nie będzie leżała w interesie publicznym.

Dopuszcza się, na całym obszarze miasta Bolesławiec, realizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zgodnie z ustaleniami przyjętych programów zawierających zadania rządowe, służące realizacji celu publicznego o znaczeniu krajowym.

III-8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA RODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

III-8.1. Obszary wymagające scaleń i podziału nieruchomości

Na obszarze miasta nie występują obszary wymagające scaleń i podziału nieruchomości w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

III-8.2. Obszary przestrzeni publicznej

Obszary przestrzeni publicznej, w rozumieniu art. 2 pkt 6 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, to „obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb, poprawy jakości życia i integracji mieszkańców miasta”. Na terenie Bolesławca obszarami spełniającymi powyższe postulaty są w szczególności:

- tereny publiczne (place, parki, skwery),
- tereny publiczne lub prywatne, udostępniane na określonych zasadach (ośrodki rekreacyjno-sportowe i kulturalno-rozrywkowe).

W *Studium* wskazano następujące tereny, posiadające cechy funkcjonalno-przestrzenne charakterystyczne dla przestrzeni publicznej:

- Rynek,
- ulice Prusa, Armii Krajowej, Braci Śniadeckich, Sierpnia 80, Adama Asnyka,
- Plac Józefa Piłsudskiego i Plac Wolności,
- stadiony przy ulicach: Spółdzielczej i Rajskiej,
- parki i skwery w rejonie stacji kolejowej, ul. Tamka, Sądowej, Głowackiego, Kubika, Tyrankiewiczów i Parkowej,
- obszary sportowe, rekreacyjne i turystyczne wyznaczone w dolinie rzeki Bóbr (szczególnie na bazie zbiorników wodnych, takich jak Jezioro Zabobrze i zbiorniki powstałe w wyniku rekultywacji terenów wcześniej objętych powierzchnią eksploatacją kopalni).

Zagospodarowanie przestrzeni publicznych powinna cechować:

- szczególna dbałość o reprezentacyjny charakter, poprzez odpowiednie ukształtowanie nawierzchni (place, chodniki, aleje) z zastosowaniem wysokiej jakości materiałów,
- wyposażenie w elementy małej architektury (atrakcyjne siedziska i ławki, latarnie, ogrodzenia, gazony, rzeźby i pomniki, fontanny),
- eliminacja niepożądanych elementów, takich jak rozmieszczane w sposób niekontrolowany na elewacjach budynków i ogrodzeniach reklamy (szczególnie wielkoformatowe), anteny (szczególnie anteny telewizji naziemnej i satelitarnej, maszty antenowe telekomunikacyjne oraz nadawcze – krótkofalowe),
- eksponowanie najwartościowszych elewacji budynków oraz sylwety Starego Miasta poprzez odpowiednią iluminację,
- wprowadzenie czytelnego systemu informacji miejskiej (w tym informacji dla turystów),
- zachowanie czystości poprzez rozmieszczenie właściwej ilości pojemników na śmieci, stosowanie powłok anti-graffiti na elewacjach budynków i działania do nich podobne.

III-9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH MIASTO ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Miasto Bolesławiec posiada całkowite pokrycie obowiązującymi planami miejscowymi. Biorąc pod uwagę powyższe, nie wskazuje się w *Studium* obszarów, na których należy sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Należy jednak wziąć pod uwagę fakt, że część planów miejscowych została opracowana stosunkowo dawno, pod rządami nieobowiązującej już obecnie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. Nr 15 poz. 139 z późn. zm.). Plany te istotnie odbiegają od obecnych standardów przewidzianych dla opracowywania

planów miejscowych i w dużym stopniu podlegają dezaktualizacji. Wskazane jest sukcesywne zastępowanie ich nowymi planami.

Zakłada się, w miarę występowania takich potrzeb, opracowywanie nowych planów zagospodarowania przestrzennego, w celu wprowadzenia niezbędnych zmian w istniejącej lub projektowanej strukturze przestrzennej, zgodnej z kierunkami zagospodarowania przestrzennego miasta określonymi w *Studium*.

W granicach obszarów nr 1 i nr 2 objętych zmianą Studium przewiduje się wprowadzenie do planów miejscowych dyspozycji przestrzennych zgodnych z przyjętymi w Studium kierunkami zagospodarowania przestrzennego. Zlokalizowane w granicach obszaru funkcyjnego aktywności gospodarczej [I-AG] użytki leśne LsIV o łącznej powierzchni ok. 1 ha będą docelowo wymagały uzyskania zgody na ich przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne w planie miejscowym.

III-10. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

III-10.1. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Zakłada się sukcesywne ograniczenie rozwoju funkcji rolniczych na obszarze miasta. Dopuszcza się zarówno dotychczasowy, rolny sposób użytkowania gruntów rolnych, jak również działalność gospodarstw rolnych, ogrodniczych, hodowlanych i rybackich oraz działalność w zakresie obsługi produkcji w tychże gospodarstwach.

Tereny o niekorzystnym dla potrzeb rolnictwa ukształtowaniu, tereny zdegradowane oraz tereny o niskiej bonitacji mogą być przeznaczone pod zadrzewienie i zalesienie.

Zgodnie z art. 10a ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, grunty rolne w granicach obszaru nr 1 objętego zmianą Studium nie będą wymagały uzyskania zgody na zmianę ich przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne w planach miejscowych.

III-10.2. Kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej

W zakresie gospodarki leśnej ustala się utrzymanie funkcji ochronnej i rekreacyjnej lasów na terenie miasta. Dopuszcza się przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gruntów leśnych na cele nieleśne, w szczególności:

- z przeznaczeniem na parki leśne, przeznaczone do bezpośredniej penetracji ludności, z zachowaniem naturalnego drzewostanu;
- na pozostałe cele nieleśne - grunty leśne niezadrzewione.

Na obszarze nr 1 objętym zmianą Studium (zlokalizowany w północnej części Bolestawca, ograniczony od wschodu ulicą Tadeusza Kościuszki (biegnącą w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297), od zachodu i północy granicami administracyjnymi miasta, z uwagi na drobnoprzestrzenny charakter gruntów leśnych, dopuszcza się ich przeznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na cele nieleśne, w szczególności na cele rozszerzenia terenów aktywności gospodarczej.

III-11. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

III-11.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej opisano w rozdziale II-15. *Studium*.

Na mapach zagrożenia powodziowego (arkusze: M-33-32-A-a-1, M-33-32-A-a-2, M-33-32-A-a-3, M-33-32-A-a-4 oraz M-33-32-A-c-1) na obszarze miasta Bolestawiec wyznaczono następujące obszary szczególnego zagrożenia powodzią:

- *obszar, na którym występowanie powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%) o powierzchni ok. 178,40 ha,*
- *obszar, na którym występowanie powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%) o powierzchni ok. 80,09 ha.*

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy określone w ustawie - Prawo wodne, w szczególności wynikające z art. 40 ust. 1 pkt 3 oraz art. 88l ust. 1 pkt 1-3 tejże ustawy. Dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazów, o których mowa powyżej, określając warunki niezbędne dla ochrony przed powodzią, jeżeli nie utrudni to zarządzania ryzykiem powodziowym.

W granicach obszaru nr 1 objętego zmianą Studium znalazły się następujące obszary szczególnego zagrożenia powodzią:

- 1) obszar, na którym występowanie powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%) o powierzchni ok. 50,8 ha,*
- 2) obszar, na którym występowanie powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%) o powierzchni ok. 17,8 ha.*

W granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczonych w granicach obszaru nr 1 objętego zmianą Studium dopuszcza się:

- utrzymanie oczyszczalni ścieków „Graniczna” z dopuszczeniem jej modernizacji (rozumianej jako ogół robót budowlanych i prac instalacyjnych, mający na celu trwałe podniesienie wartości użytkowej obiektów budowlanych, obejmujący także całkowitą wymianę nie posiadającej potencjału modernizacyjnego części obiektów budowlanych, jak również dostosowanie ich parametrów do aktualnych wymogów wynikających z przepisów odrębnych oraz do aktualnych wymagań technologicznych),*
- rozmieszczanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW - w granicach wyznaczonych na rysunku Studium obszarów, na zasadach określonych w niniejszym Studium oraz w przepisach odrębnych,*
- wprowadzenie obiektów sportu, rekreacji i turystyki w ramach zagospodarowania zbiorników wodnych - w granicach wyznaczonych na rysunku studium obszarów funkcyjnych sportu, rekreacji i turystyki [UST].*

W granicach obszaru nr 2 objętego zmianą Studium nie występują zagrożenia powodzią.

W planach miejscowych sporządzanych po opracowaniu map zagrożenia powodziowego należy uwzględnić obszary szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczone na tych mapach.

III-11.2. Obszary osuwania się mas ziemnych

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi, organem właściwym w sprawach prowadzenia rejestru osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi jest Starosta Powiatu Bolesławieckiego. Na obszarze miasta Bolesławiec nie udokumentowano występowania obszarów osuwania się mas ziemnych.

III-12. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze, „Jeżeli w wyniku zamierzonej działalności określonej w koncesji przewiduje się istotne skutki dla środowiska, dla terenu górniczego bądź jego fragmentu można sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, na podstawie przepisów o zagospodarowaniu przestrzennym. Plan (..) może w szczególności określić obiekty lub obszary, dla których wyznacza się filar ochronny, w granicach którego ruch zakładu górniczego może być zabroniony bądź może być dozwolony tylko w sposób zapewniający należyłą ochronę tych obiektów obszarów”.

W planach miejscowych obowiązujących na obszarze miasta Bolesławiec nie wyznaczono dotąd filarów ochronnych.

Przy ustalaniu wymiarów stałych zboczy wyrobisk odkrywkowych eksploatacyjnych i poeksploatacyjnych oraz przy ustalaniu lokalizacji obiektów stałych w pobliżu tych wyrobisk należy stosować Polską Normę PN-G-02100 „Górnictwo odkrywkowe – Szerokość pasów ochronnych wyrobisk odkrywkowych”.

III-13. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Na obszarze miasta Bolesławiec nie występują obszary pomników zagłady ani strefy ochronne wyznaczone dla tychże obszarów zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

W wykazie podobozów pracy przymusowej Groß-Rosen można odnaleźć informacje o dwóch podobozach zlokalizowanych w obrębie miasta Bolesławiec, przeznaczonych wyłącznie dla mężczyzn:

Lp.	Nazwa obozu	Współczesna lokalizacja	Czas istnienia	Przeznaczenie i uwagi	Liczba więźniów	Najemca
1.	AL Bunzlau I	Bolesławiec, rejon ulic: Staroszkolnej i Augusta Cieszkowskiego	01.05.1941 r. (w ramach Groß-Rosen od 05.1994 r.) – 15.04.1945 r.	Przemysł drzewny / zbrojeniowy	Stan dzienny: 1000-1200, przede wszystkim Żydzi, również Polacy i Rosjanie.	Holzbau Hubert Land i inne spółki
2.	AL Bunzlau II	Bolesławiec, rejon ulicy Orlej	Jesień 1944 – 11.02.1945 r.	Przemysł lotniczy / zbrojeniowy	500-600 osób (2/3 Polacy, 1/3 Sowieci)	Fahrzeug und Motorenwerke

Wobec szczątkowego zachowania archiwów SS dotyczących *Groß-Rosen*, krótkiego czasu funkcjonowania niektórych komand zewnętrznych, oraz burzliwego czasu ich istnienia (przy zbliżającym się froncie wschodnim), brak jest wystarczających danych, by stworzyć jednoznaczną listę podobozów *Groß-Rosen*. Listy publikowane w pracach naukowych różnią się w niektórych aspektach.

AL Bunzlau I został utworzony na bazie istniejącego wcześniej obozu pracy przymusowej dla Żydów. 1 maja 1944 r. – jako jeden z pierwszych na Dolnym Śląsku - został przekształcony w obóz koncentracyjny. Więźniowie wykorzystywani byli do pracy w przemyśle drzewnym – w zakładach Hubert Land, przy produkcji baraków drewnianych i makiet samolotów. Ewakuacja obozu rozpoczęła się z 10 na 11 lutego 1945 r. Kolumna więźniów złożona z 541 osób po kilku tygodniach marszu dotarła do obozu koncentracyjnego *Mittelbau-Dora*, gdzie nie przyjęto transportu. Następnie podjęto decyzję o dalszej ewakuacji - więźniów załadowano do otwartych wagonów i odprawiono w dalszą drogę do *Bergen-Belsen*. Nie wiadomo ilu więźniów z bolesławieckiej filii *Gross-Rosen* dotarło żywych do *Bergen-Belsen* i ilu doczekało wyzwolenia obozu przez wojska angielskie 15 kwietnia 1945 r. W bolesławieckim obozie pozostało około 120 więźniów niezdolnych do marszu, którzy doczekali nadejścia wojsk radzieckich.

Miejsce istnienia podobozu AL Bunzlau I upamiętnia obecnie pomnik.

Działalność obozu **AL Bunzlau II** związana była z przemysłem lotniczym, a więźniowie zatrudnieni byli przy montażu samolotów wojskowych „Wieseler Flug”, co odbywało się w budynkach fabrycznych firmy Spinerei und Weberei „Concordia”. Ewakuacja obozu rozpoczęła się 11 lutego 1945 r. Miejscem docelowym było *Nordhausen*, gdzie kolumny więźniów dotarły dopiero 15 marca 1945 r. Z podobozu *Bunzlau* dotarło tam jedynie 440 osób.

Historyczny zespół budowlany stanowiący część dawnej przędzalni bawełny Spinnerei und Weberei „Concordia” z 1873 r. zlokalizowany przy ul. Orlej 3 został wpisany do rejestru zabytków pod nr A/5/5266/1-7 z dnia 24 czerwca 2011 r., a także ujęty w gminnej ewidencji zabytków.

Na rysunku *Studium* oznaczono historyczne lokalizacje obydwu byłych hitlerowskich podobozów pracy przymusowej *Groß-Rosen*. Należy uwzględnić potrzebę oznaczenia wyżej wymienionych miejsc jako miejsc pamięci, na przykład w postaci tablicy informacyjnej lub pomnika (jak w przypadku miejsca lokalizacji podobozu AL Bunzlau I, gdzie istnieje już pomnik).

III-14. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENI, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

Przekształcenia, rehabilitacja, rekultywacja oraz *remediacja* obszarów wymagających takich zabiegów odbywać powinny się w oparciu o kompleksową diagnozę stanu miasta, wraz ze wskazaniem kierunków koniecznych zmian i z wyodrębnieniem poszczególnych zadań.

III-14.1. Obszary wymagające przekształceń i rehabilitacji

Pojęcie „przekształcenia” dotyczy obszarów, na których występuje konieczność dokonania zmian funkcjonalno-przestrzennych, natomiast pojęcie „rehabilitacji” obszarów dotyczy w ogólnym ujęciu poprawy jakości tkanki budowlanej.

Identyfikacja obszarów problemowych nastąpiła w toku analiz prowadzonych w ramach „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Bolesławiec”, przyjętego uchwałą Nr XXVIII/290/2016 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 28 września 2016 r. Na rysunku *Studium* określono granice trzech podobszarów rewitalizacji, wyznaczonych w uchwale Rady Miasta Bolesławiec Nr XXI/256/2016 z dnia 20 kwietnia 2016 r.

Zakłada się realizację celów określonych w „Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Miejskiej Bolesławiec” w sferze funkcjonalno-przestrzennej oraz w zakresie poprawy jakości stanu zabudowy, systemów infrastruktury technicznej i społecznej oraz systemów komunikacji i przestrzeni publicznych w planach

miejscowych - adekwatnie do zakresu regulacji dopuszczonych w planach miejscowych (zgodnie z art. 15 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

III-14.2. Obszary wymagające rekultywacji

Zgodnie z art. 4 pkt 18 z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych „Ilekoć w ustawie jest mowa o (...) rekultywacji gruntów – rozumie się przez to nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg”.

Zgodnie z art. 20 ust. 4 cytowanej wyżej ustawy „Rekultywację gruntów prowadzi się w miarę jak grunty te stają się zbędne całkowicie, częściowo lub na określony czas do prowadzenia działalności przemysłowej oraz kończy się w terminie do 5 lat od zaprzestania tej działalności”.

Za obszary wymagające rekultywacji uznaje się przede wszystkim obszary, które w przeszłości były lub obecnie są objęte powierzchniową eksploatacją złóż kopaliny, a które nie zostały jeszcze w pełni zrehabilitowane.

Zgodnie z art. 126 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, „Eksploatację złóż kopaliny prowadzi się w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny. Podejmujący eksploatację złóż kopaliny lub prowadzący tę eksploatację jest obowiązany przedsięwziąć środki niezbędne do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych, sukcesywnie prowadzić rekultywację terenów poeksploatacyjnych oraz przywracać do właściwego stanu inne elementy przyrodnicze”.

Obowiązek rekultywacji dotyczy w takim przypadku wszystkich terenów położonych w granicach obszarów górniczych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy - Prawo geologiczne i górnicze.

III-14.3. Obszary wymagające remediacji

Zgodnie z art. 3 pkt 31b ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, pod pojęciem remediacji rozumie się „poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości substancji powodujących ryzyko, ich kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się, tak aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i, o ile jest to możliwe, planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu; remediacja może polegać na samooczyszczaniu, jeżeli przynosi największe korzyści dla środowiska.

W granicach miasta Bolestawiec nie wyznacza się obszarów wymagających remediacji, z uwagi na brak zidentyfikowanych obszarów o takim charakterze, jak również brak bieżących potrzeb w tym zakresie.

Jednocześnie zakłada się, że przy transformacji terenów przemysłowych lub innych terenów, na których w wyniku długoletniej działalności potencjalnie mogło dojść do skażenia gleby, ziemi i wód gruntowych substancjami powodującymi ryzyko (na przykład stacji paliw) remediacja będzie prowadzona stosownie do potrzeb.

Granice obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji mogą być uwzględniane w planach miejscowych. W przypadku uwzględnienia tych granic w planie miejscowym mogą one zostać doprecyzowane lub zmodyfikowane zgodnie z występującymi na danym obszarze uwarunkowaniami.

III-15. OBSZARY ZDEGRADOWANE

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, na którym ponadto występuje co najmniej jedno z następujących, negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub*
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji*

obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub

- *technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.*

Jak to opisano szerzej w rozdziale II-2.2. Studium („Cechy elementów zagospodarowania przestrzennego, które wymagają ukształtowania lub rewaloryzacji”), Rada Miasta Bolesławiec w dniu 28 września 2016 r. przyjęła „Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miejskiej Bolesławiec” (Uchwała Nr XXVIII/290/2016). Uchwałą Rady Miasta Bolesławiec Nr XXI/256/2016 z dnia 20 kwietnia 2016 r. wyznaczono obszar zdegradowany o powierzchni ok. 517,4 ha (co stanowi 22,66% powierzchni miasta).

Wyznaczone granice obszaru zdegradowanego oznaczono na rysunku Studium.

III-16. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Zgodnie z art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne, „Ilekroć w ustawie jest mowa o (...) terenach zamkniętych – rozumie się przez to tereny o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, określone przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych”.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w Studium określa się w szczególności granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.

III-16.1. Tereny zamknięte określone przez ministra właściwego do spraw obrony narodowej

Na rysunku Studium oznaczono, zgodnie z *Decyzją Nr 148/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 25 lipca 2017 r. zmieniającą decyzję Nr 42/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 4 marca 2016 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych w resorcie obrony narodowej (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. Z 2017 r. poz. 160)*, następujące tereny zamknięte znajdujące się pod zarządem Ministerstwa Obrony Narodowej:

- *obręb Bolesławiec 12 AM-3, dz. nr 299/57, 299/73;*
- *obręb Bolesławiec 12 AM-3, dz. 299/18, 299/21, 299/22, 299/23, 299/25, 299/26, 299/52, 299/53, 299/62, 299/63, 299/64, 299/65, 299/66;*
- *obręb Bolesławiec 15 AM-1, dz. nr: 2, 507/3, 513/1, 522/1, 527, 528.*

Dla wyżej wymienionych terenów należy zapewnić możliwość ich wykorzystania zgodnego z ich dotychczasowym przeznaczeniem (tereny zamknięte – wojskowe) oraz dojazd z istniejącego i projektowanego układu komunikacyjnego.

Ponadto W Studium uwzględniono strefę ochronną terenu zamkniętego (strzelnicy garnizonowej), w granicach której ustala się następujące ograniczenia w zagospodarowaniu i korzystaniu z terenów:

- 1) dopuszcza się lokalizację:
 - a) budynków i obiektów służących bezpośrednio do obsługi strzelnicy garnizonowej,
 - b) strzelnic, placów treningów ogniowych oraz innych obiektów terenowej bazy Sił Zbrojnych, lokalizowanych zgodnie z przepisami odrębnymi,
- 2) zakazuje się lokalizacji:
 - a) obiektów i pomieszczeń związanych ze stałym lub czasowym pobytem ludzi,
 - b) lotnisk i pól wzlotu,
 - c) dróg kołowych i kolejowych, z wyłączeniem drogi dojazdowej do strzelnicy,
 - d) magazynów środków bojowych, materiałów toksycznych, promieniotwórczych, łatwo palnych i innych materiałów niebezpiecznych,
 - e) obiektów użyteczności publicznej oraz służących prowadzeniu działalności gospodarczej lub hodowlanej.

III-16.2. Tereny zamknięte określone przez ministra właściwego do spraw transportu

Na rysunku *Studium* oznaczono granice terenów zamkniętych znajdujących się w zarządzie kolei, zgodnie z *Decyzją Nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które biegną linie kolejowe, jako terenów zamkniętych, (Dz. Urz. Min. infr. i Rozw. z 2014 r., poz. 25 z p. óżn. zm.)*:

- *obręb Bolesławiec-3, dz. nr 135;*
- *obręb Bolesławiec-4, dz. nr: 20, 47, 48, 126/3, 126/5, 127/1, 127/2, 127/7, 138, 157/2 i 203/2;*
- *obręb Bolesławiec-6, dz. nr: 177/1, 178/1, 192/1 i 193;*
- *obręb Bolesławiec-7, dz. nr: 30, 35/1, 36/1, 55, 56/1, 57/1, 58/1, 582;*
- *obręb Bolesławiec-10, dz. nr 18/2.*

Zakłada się stopniowe znoszenie terenów zamkniętych i zagospodarowywanie tych terenów pod funkcje miejskie. Działki ewidencyjne, wyłączone z ewidencji terenów zamkniętych wymagać będą w pierwszej kolejności określenia kierunków polityki przestrzennej w „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec*” (a więc aktualizacji ustaleń tego dokumentu w niezbędnym zakresie), a następnie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w celu określenia przeznaczenia terenów oraz sposobu ich zagospodarowania.

III-17. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM

W niniejszym *Studium* nie określono obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym - z uwagi na brak takich uwarunkowań i potrzeb³

III-18. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 kW, A TAKŻE ICH STREFY OCHRONNE

Zgodnie z oznaczeniami na rysunku Studium wyznacza się następujące obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW:

- 1) *obszary rozmieszczenia małych elektrowni wodnych (MEW) w trzech lokalizacjach na rzece Bóbr:*
 - *w granicach jednostki urbanistycznej „G”, w rejonie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji – Ośrodka Wodno-Sportowego przy ul. Spacerowej,*
 - *w granicach jednostki urbanistycznej „I”, w rejonie ul. Mostowej i zabytkowego wiaduktu kolejowego,*
 - *w granicach jednostki urbanistycznej „I”, w rejonie dawnego jazu położonego przy granicy administracyjnej miasta z obrębami wsi Bolesławice, Krępica i Łąka,*
- 2) *obszar rozmieszczenia instalacji fotowoltaicznych w granicach jednostki urbanistycznej „I”, w rejonie oczyszczalni ścieków „Graniczna”.*

Niezależnie od powyższego, dopuszcza się rozmieszczanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW obejmujących wyłącznie instalacje geotermalne, systemy fotowoltaiczne oraz słoneczne systemy grzewcze, w granicach obszarów funkcyjnych aktywności gospodarczej oznaczonych symbolem „AG”.

Rozmieszczenie wyżej opisanych urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW nie wymaga ustanowienia stref ochronnych, jednak w przypadku konieczności

³⁾ Na poziomie lokalnym (do dnia 25 września 2014 r.) w *Studium* można było określić obszary problemowe zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt 16 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 647 z późn. zm.). Zgodnie z art. 22 ustawy z dnia 24 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 379), z dniem 25 września 2014 r. "Obszary problemowe określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy stają się obszarami funkcjonalnymi o znaczeniu lokalnym". Na obszarze miasta Bolesławiec dotychczas nie wyznaczono takich obszarów

wyznaczenia takich stref (wynikających z charakterystyki działania urządzenia lub koncesji dla takich urządzeń) należy je uwzględnić w planach miejscowych.

W przypadku lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z energii słońca (systemów fotowoltaicznych oraz słonecznych systemów grzewczych) obowiązuje stosowanie powłok antyrefleksyjnych eliminujących efekt potencjalnego zagrożenia olśnieniem awifauny.

III-19. OBSZARY, NA KTÓRYCH USYTUOWANE BĘDĄ OBIEKTY HANDLOWE O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m²

Na obszarze miasta wskazano zarówno obszary już obecnie zabudowane wielkopowierzchniowymi obiektami handlowymi (obszary funkcyjne oznaczone symbolem **UC**) np. w rejonie Al. Tysiąclecia i ulicy K.I. Gałczyńskiego oraz w rejonie ulic 10 Marca i Zgorzeleckiej), jak i wskazanymi w obowiązujących planach miejscowych (np. plac ks. Jerzego Popiełuszki, teren w rejonie skrzyżowania ulic Jeleniogórskiej i Podgórznej). Ponadto wskazano perspektywiczne obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży, powyżej 2000 m² w granicach obszarów funkcyjnych, w obrębie których aktualnie tereny są użytkowane w inny sposób – przy założeniu możliwej ich transformacji funkcjonalnej (np. Zakłady Ceramiczne Bolesławiec rejonie ulic T. Kościuszki i A. Cieszkowskiego).

W granicach jednostki urbanistycznej „A” dopuszcza się realizację nowych handlowych obiektów wielkopowierzchniowych wyłącznie w formie galerii handlowych oraz wielofunkcyjnych zespołów handlowo-rozrywkowo-kulturalnych (łączyących takie funkcje jak sale kinowe, fitness-kluby, gastronomię, handel detaliczny, baseny, zespoły odnowy biologicznej), wyposażonych w odpowiednie zaplecze infrastrukturalne oraz komunikacyjne (niezbędna ilość miejsc parkingowych w ramach inwestycji). Ze względu na położenie w bezpośrednim sąsiedztwie najwartościowszej części obszaru miasta (zespół staromiejski oraz zabudowa śródmiejska), należy zapewnić wysokie walory estetyczne i architektoniczne realizowanych obiektów, które powinny w sposób harmonijny wkomponowywać się w historyczną tkankę miejską (ze szczególnym uwzględnieniem kubatury, wysokości zabudowy oraz detalu architektonicznego). Dopuszcza się współczesne rozwiązania technologiczne, które powinny pozostawać jednak w relacji z zabudową historyczną miasta.

Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży, powyżej 2000 m² wskazano na załączniku graficznym *Studium*.

CZĘŚĆ IV – UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ I SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM

Ostatnia kompleksowa aktualizacja *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec* została zatwierdzona uchwałą Nr LVI/463/2014 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 12 listopada 2014 r. Rada Miasta Bolesławiec w uchwale Nr XVI/200/2015 w sprawie aktualności *studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec z dnia 30 grudnia 2015 r.* uznała *Studium z 2014 roku za aktualne, jednak w treści „Analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miasta Bolesławiec” (stanowiącej załącznik nr 2 do uchwały) wykazano częściową dezaktualizację dokumentu ze względu na zmiany przepisów prawa, a w szczególności zmiany wprowadzone w dniu 11 września 2015 r. przepisami art. 7 ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015 r. poz. 774 z późn. zm.) oraz zmiany wprowadzone w dniu 18 listopada 2015 r. przepisami art. 41 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.).*

Przystąpienie do sporządzenia niniejszej zmiany *studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec* nastąpiło na podstawie uchwały Nr XVIII/227/2016 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 24 lutego 2016 r. Zmianę *studium* zostały objęte dwa obszary:

- obszar nr 1 o powierzchni 153 ha, zlokalizowany w północnej części Bolesławca, ograniczony od wschodu ulicą Tadeusza Kościuszki (biegnącą w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297), od zachodu i północy granicami administracyjnymi miasta;
- obszar nr 2 o powierzchni 1,64 ha, ograniczony od południowego zachodu ul. Bolesława Chrobrego, od południowego wschodu ul. Polną oraz od północy linią kolejową nr 282 (E-30) relacji Miłkowice-Żary.

Podjęcie uchwały w sprawie przystąpienia do niniejszej zmiany Studium (w dniu 24 lutego 2016 r.) miało na celu:

- *na obszarze nr 1 - wyznaczenie nowych terenów aktywności gospodarczej na gruntach będących w przeważającej części własnością Gminy Miejskiej Bolesławiec, przy jednoczesnej rezygnacji z lokalizowania na przedmiotowym obszarze handlu wielkopowierzchniowego (o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m²),*
- *na obszarze nr 2 - docelowe umożliwienie wyznaczenia w planie miejscowym terenu zabudowy wielorodzinnej przy ul. Polnej, zgodnie z wnioskiem z dnia 8 maja 2015 r.*

Uwzględniając znaczną dezaktualizację treści Studium w zakresie uwarunkowań rozwoju miasta, jak również potrzebę dostosowania dokumentu do aktualnych wymogów prawa i bieżących potrzeb samorządu, Rada Miasta Bolesławiec podjęła uchwałę nr XXXV/362/2017 w sprawie zmiany uchwały nr XVIII/227/2016 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 24 lutego 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec. Zgodnie z podjętą uchwałą, oprócz opisanych wcześniej dwóch obszarów, zmiana Studium ma na celu:

- *uwzględnienie obszaru zdegradowanego oraz obszarów rewitalizacji wyznaczonych w uchwale Nr XXI/256/2016 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 20 kwietnia 2016 r. oraz postanowień „Gminnego Program Rewitalizacji Gminy Miejskiej Bolesławiec” przyjętego uchwałą Rady Miasta Bolesławiec Nr XXVIII/290/2016 z dnia 28 września 2016 r.;*
- *wyznaczenie granic obszaru o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej na potrzeby dokonania bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w art. 10 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;*
- *zmianę polityki w zakresie organizacji miejsc do parkowania samochodów osobowych (w tym miejsc przeznaczonych na parkowanie pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową);*
- *zmianę polityki w zakresie zasad rozmieszczania urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW na obszarach funkcyjnych aktywności gospodarczej oznaczonych symbolem AG.*

Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego miasta zostały kompleksowo zaktualizowane i dostosowane do aktualnego stanu prawnego i faktycznego.

Przeprowadzone w toku prac analizy, prognozy i bilansu, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 7 oraz art. 10 ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wykazały, że wprowadzone w zmianie Studium zmiany dotyczą obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, lub terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie tych obszarów, o dużym potencjale rozwojowym wynikającym z obecnego wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną oraz ich dostępności komunikacyjnej. Zmiany wprowadzone w studium nie będą miały istotnego wpływu na bilans terenów - zasadniczym celem jest zmiana kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjętych wcześniej obrębie poszczególnych obszarów funkcyjnych (co miało odzwierciedlenie w sposobie przeznaczenia terenów w planach miejscowych). W wyniku zmiany Studium na obszarze nr 1 oprócz wymiany funkcji z handlowo-usługowych na aktywność gospodarczą (ok. 18 ha), przeznaczono pod aktywność gospodarczą dodatkowo ok. 17 ha gruntów obecnie niezabudowanych i dotychczas nie przeznaczanych pod zabudowę w studium i planach miejscowych. Bilans terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej (rejon istniejącego osiedla socjalnego przy ul. T. Kosciuszki) pozostaje bez zmian. Kierunki zagospodarowania przestrzennego przyjęte w zmianie studium dla obszaru nr 1 są zdeterminowane z jednej strony brakiem aktualnych potrzeb w zakresie rozwoju funkcji usługowych (w rejonie ul. T. Kosciuszki wcześniej przewidywano możliwość lokalizacji wielofunkcyjnego centrum usługowo-handlowo-rozrywkowego), a z drugiej - pilna potrzeba przygotowania kolejnych terenów inwestycyjnych w obliczu szybko zapełniającej się Bolesławieckiej Strefy Aktywności Gospodarczej.

W przypadku obszaru nr 2 zmiany dyspozycji przestrzennych mają charakter porządkujący - w dostosowaniu do obecnej struktury użytkowania tego obszaru oraz jego śródmiejskich aspiracji (z uwagi na lokalizację w centralnej części miasta, przy obwodnicy staromiejskiej).

Biorąc pod uwagę powyższe, uznaje się przyjęte w Studium uwarunkowań i kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec rozwiązania za zasadne.

BIBLIOGRAFIA

(źródła informacji wykorzystane przy opracowywaniu „*Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec*”)

dokumenty studialne, plany, strategiczne, oceny, analizy i raporty:

- 1) „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego - Perspektywa 2020” (Uchwała Nr XLVIII/1622/2014 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 marca 2014 r.);
- 2) „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bolesławiec” przyjęte uchwałą Nr LVI/463/2014 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 12 listopada 2014 r.;
- 3) „Program ochrony środowiska dla miasta Bolesławiec na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021”, przyjęty Uchwałą Nr LVI/462/2014 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 12 listopada 2014 r.;
- 4) „Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych w posiadaniu Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Bolesławcu Sp. z o.o. na lata 2012-2016” (uchwała Nr XII/26/13 Zgromadzenia Związku Międzygminnego „Bóbr” z dnia 25 czerwca 2013 r.);
- 5) „Strategia Rozwoju Miasta Bolesławiec na lata 2014-2020” (uchwała Nr XLIV/354/2013 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 27 listopada 2013 r.);
- 6) „Inwentaryzacja przyrodnicza miasta Bolesławiec”, (Redakcja dr Krzysztof Spatek), BIO-PLAN Krasiejów, 2012 r.;
- 7) „Ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim w 2016 roku”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, kwiecień 2017 r.;
- 8) „Raport z przeprowadzenia pięcioletniej oceny jakości powietrza obejmującej lata 2009-2013 na terenie województwa dolnośląskiego”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, czerwiec 2014 r.;
- 9) „Klimat akustyczny w wybranych punktach województwa dolnośląskiego w roku 2016” Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, kwiecień 2017 r.;
- 10) Raport o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w 2015 roku”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Wrocław 2015 r.;
- 11) „Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Bolesławiec na lata 2014 - 2018”, przyjęty uchwałą Nr LV/458/2014 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 29 października 2014 r.;
- 12) „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Bolesławiec”, zatwierdzony uchwałą Nr VII/73/2015 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 20 maja 2015 r., zaktualizowany i przyjęty do realizacji uchwałą Nr XIX/248/2016 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 23 marca 2016 r.;
- 13) Opracowanie ekofizjograficzne dla miasta Bolesławiec, Karkonoskie Centrum Ochrony Środowiska - Zakład Decybel, 2005 r.,
- 14) Atlas Śląska Dolnego i Opolskiego, Uniwersytet Wrocławski, 1997 r.;
- 15) Przewodnik Geologiczny po Sudetach, wydawnictwa Geologiczne 1969 r.;
- 16) Sawicki L. Mapa geologiczna regionu dolnośląskiego z przyległymi obszarami Czech i Niemiec. 1:100 000. PIG Warszawa 1997 r.;
- 17) Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1: 20000. Arkusz 53 Jelenia Góra. Wydawnictwa Geologiczne 1983 r.;
- 18) Inwentaryzacja miasta Bolesławiec. Opracowanie Faunistyczne. „Fulica” Jankowski Wojciech, Wrocław 1998 r.;
- 19) P. Wasiak „Szczegółowa inwentaryzacja ornitologiczna pod względem występowania i miejsc lęgowych ptaków objętych ochroną gatunkową na terenie działek gruntu nr 1/10, 1/11, 11, 19 przy ul. T. Kościuszki, obręb 2 miasta Bolesławiec”, Bolesławiec, lipiec 2015 r.;
- 20) Koncepcja krajowej sieci ekologicznej Econet - Polska. Fundacja IUCN, Warszawa 1995r. I Klimat akustyczny;
- 21) Radiologiczny atlas Polski. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa 1998r.;
- 22) Kleczkowski A.S, 1990,: Mapa obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce, wymagających szczególnej ochrony, AGH, Kraków;
- 23) Pawlak W, 1991,: Atlas Śląska Dolnego i Opolskiego, W. Wr., PAN, Wrocław;
- 24) Kondradzki J., 1994: Geografia Polski - Mezoregiony fizyczno-geograficzne, PWN, Warszawa;
- 25) Stupnicka E. 1989,: Geologia Regionalna, Wyd. Geolog., Warszawa;
- 26) Schumuck A., 1960: Regiony pluwiotermiczne Dolnego Śląska, Zesz. Nauk. WSR we Wrocławiu, Melioracja V, nr 21, Wrocław;
- 27) Malinowski J., 1991: Budowa geologiczna Polski, Wyd. Geologiczne, Warszawa.

strony internetowe:

www.irt.wroc.pl/ (Instytut Rozwoju Terytorialnego)

www.pwik.boleslawiec.pl/ (Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Bolesławcu)
www.zec.boleslawiec.pl/ (Zakład Energetyki Ciepłej w Bolesławcu)
www.mzgm.com.pl/ (Miejski Zarząd Gospodarki Komunalnej w Bolesławcu)
www.mzgm.boleslawiec.pl/ (Miejski Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej w Bolesławcu)
www.um.boleslawiec.pl/ (Urząd Miasta Bolesławiec)
www.miastoceramiki.eu/ (Urząd Miasta Bolesławiec)
<http://powiatboleslawiecki.pl/> (Powiat Bolesławiecki)
bip.wroclaw.rdos.gov.pl/ (Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu)
wosoz.ibip.wroc.pl/ (Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu)
www.bip.wroclaw.pios.gov.pl (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu)
www.stat.gov.pl/wroc (Urząd Statystyczny we Wrocławiu)
www.invest-park.com.pl/ (Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna)

geoportale:

<http://gis.miastoceramiki.eu/imap/> (System Informacji Przestrzennej UM Bolesławiec)
<http://maps.geoportal.gov.pl/> (Geoportal rządowy)
<http://geoportal.dolnyslask.pl/imap/> (Geoportal Dolnego Śląska- Dolnośląski Urząd Marszałkowski)
<http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> (Geoportal Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska)
<http://ikar2.pgi.gov.pl/> (Geoportal Państwowego Instytutu Geologicznego)
<http://www.codgik.gov.pl/> (Geoportal Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej)
<http://78.10.96.42/geoportal/f?p=MAPA:110:3627982004051386> (Geoportal Powiatu Bolesławieckiego)
<http://mapy.isok.gov.pl/imap/> (Informatyczny System Osłony Kraju - Hydroportal).